PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 14. SEPTEMBRA 1979
LETO XXI ● ŠT. 215 ● CENA 5 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JAK KOPRIVC
ODGOVORNI UREDNIK BORIS DOLNIČAR

Merila pridobivanja in delitve dohodka

Predsedstvo centralnega komiteja ZKJ presunjeno ob hudi železniški nesreči pri Stalaću

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Danes je bila v Beogradu, pod predsedstvom predsedujočega v predsedstvu Branka Mikulića seja predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Seje so se udeležili tudi najvišji zvezni funkcionarji.

Pred prehodom na dnevni red je predsedstvo z minuto molka počastilo spomin na umrla revolucionarja Budislava Šoškića in Vidoja Smilevskega.

Na seji predsedstva centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije so obravnavali aktualna idejnopolitična vprašanja tekočega ekonomskega položaja in uresničevanja politike ekonomske stabilizacije in sklepov centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke v naših organizacijah združenega dela.

Predsedstvo je z žalostjo sprejelo vest o hudi železniški nesreči v Stalaću pri Kruševcu, kjer je med ponesrečenimi potniki tudi določeno število pitomcev prvega letnika akademije rodov kopenske vojske iz Beograda.

Predsedstvo je izrazilo globoko sožalje družinam ponesrečenih, zveznemu sekretariatu za ljudsko obrambo in vsem pripadnikom Jugoslovanske ljudske armade.

Tovorni vlak v brzec, v razbitinah 61 žrtev

Strahovito trčenje tovornega vlaka, ki je prevozil več signalov, v potniški vlak v Stalaću – Življenje petih ranjencev na nitki

STALAĆ, 13. septembra – V razbitinah ekspresnega potniškega in tovornega vlaka, ki sta danes poldrugo uro po polnoči silovito trčila na železniški postaji Stalać nedaleč od Kruševca, je po doslej znanih podatkih umrlo 61 potnikov, več kot sto pa je ranjenih. Med njimi se jih večje število v bolnišnicah bori za življenje. Do nesreče je prišlo, ko je tovorni vlak prepeljal železniško postajo, prevozil tudi znak stop in pri četrti kretnici trčil v brzec, ki je vozil na progi iz Beograda proti Skopju.

Prvi reševalci, med katerimi so bili tudi pripadniki JLA, so na kraj velike železniške nesreče prišli že dvajset minut po trčenju in skupno 117 ponesrečencev prepeljali v kruševsko, ćuprijsko, svetozarevsko, niško ter nekatere druge bolnišnice.

● Izvršnemu svetu skupščine SR Srbije je slovenski izvršni svet poslal sožalno brzojavko.

Nekaj ur pozneje je vzroke tragične nesreče začela preiskovati tudi posebna komisija, ki je doslej ugotovila, da sta bili obe lokomotivi in signalne naprave na postaji tehnično brezhibne in da je tudi tej nesreči botroval predvsem človek.

Tovorni vlak številka 83350, ki je prepeljal celo znak stop, je bočno silovito zadel v četrti vagon potniškega vlaka in ga popolnoma zmečkal. Med potniki vlaka so bili tudi gojenci in rekruti JLA.

Strojevodja potniškega brzca številka 771 je v nesreči ostal nepoškodovan, strojevodja motornega tovornega vlaka Siniša Aleksić je hudo ranjen, njegov pomočnik Jordan Glavčić pa je v razbitinah umrl.

Nesreča je močno odjeknila v Srbiji in po vsej Jugoslaviji. Iz vseh večjih krajev poročajo, da so že stekle akcije za zbiranje krvi in krvne plazme. Že navsezgodaj je prišlo v beograjski zavod za transfuzijo krvi več kot sto krvodajalcev in dalo kri, veliko pa jih še čaka, da pridejo na vrsto.

Sredi dopoldneva so v Stalać prispeli tudi predsednik predsedstva SR Srbije Dobrivoje Vidić predsednik izvršnega sveta skupščine SR Srbije Ivan Stambolić, predsednik srbske skupščine inž. Dušan Čkrebić in predsednik izvršnega sveta sobranja SR Makedonije Blagoja Popov. Srbski in makedonski družbenopolitični delavci so se dogovorili o ukrepih, nujnih, da bi posledice te hude železniške nesreče čimprej ublažili.

V Srbiji je republiški izvršni svet 14. september razglasil za dan žalovanja.

RAZBITINE MED TIRI – Na tirih železniške postaje v Stalaću se je včeraj zgodaj zjutraj ponujal grozljiv prizor. V zmečkanem železju potniških vagonov je našlo smrt 61 potnikov, več kot sto ranjenih pa so prepeljali v bližnje bolnišnice. Proga je bila zaradi nesreče zaprta do devetih dopoldne (Telefoto: Tanjug)

Sožalje predsednika Tita

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku predsedstva SR Srbije Dobrivoju Vidiću sožalno brzojavko z naslednjo vsebino: »Globoko me je presunila vest o katastrofalni železniški nesreči na postaji Stalać, v kateri smo izgubili veliko življenj. Prosim vas, da ste pri družinah ponesrečenih tolmač mojega najglobljega sočustvovanja, ranjenim pa prenesite moje želje za čimprejšnje okrevanje.«

TEMA DNEVA

Zvonjenje po nesreči

Treščilo je. Pri Stalaću. Silovito, tako močno, da je vagone ekspresnega in tovornega vlaka razmetalo daleč naokoli, pločevina pa se je ovila okoli ponesrečenih potnikov.

Nesreči ni botrovala narava, pred katero je človek še danes nemočen. Kriva je bila njegova slabost, hipna nepazljivost.

Nesreča pri Stalaću ni bila prva na jugoslovanskih tirih. Kmalu po vojni se je brzec zaril v tovorni vlak na liški progi, pa pri Lapovu, potniki so zaradi malomarnosti umirali tudi v Vranduškem predoru (34 mrtvih), nedavno tega pa je tovorni vlak zaradi nespoštovanja pravil treščil v kanjon Moraće. Najhuje doslej pa je bilo leta 1976 v Zagrebu (163 mrtvih).

Nikoli v teh nesrečah ni odpovedala tehnika, vedno je bil kriv človek. Utrujen, premalo izšolan, morda celo preobremenjen z zasebnimi in drugimi vsakdanjimi težavami. Verjetno smo doslej premalo vlagali v izobraževanje teh ljudi (ne samo železničarjev), katerim vsak dan zaupamo stotine človeških življenj in milijarde vredno imovino, toda zagotovo jim vse to zaupamo tudi z veliko brezbrižnostjo in z največkrat nakaznovano soodgovornostjo.

MATIJA DERMASTIA

Dobri temelji za sodelovanje

Podpredsednik kitajske vlade Vang Renzhong v Beogradu – Prvi pogovori in kosilo z Ikonićem

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Na povabilo ZIS je danes dopotoval v našo državo na dvajsetdnevni uradni in prijateljski obisk podpredsednik državnega sveta LR Kitajske Vang Renzhang. Na letališču ga je pozdravil podpredsednik ZIS Branislav Ikonić.

Na prvem delovnem sestanku, na katerem so se zbrali podpredsednik ZIS Ikonić in podpredsednik kitajskega državnega sveta Renzhang ter njuni sodelavci, sta obe strani ocenili, da medsebojni obiski predstavnikov obeh držav pripomorejo k nadaljnjemu poglabljanju sodelovanja med Jugoslavijo in Kitajsko. Kot so ugotovili, so bili temelji za uspešno sodelovanje med državama položeni ob srečanju predsednikov Josipa Broza Tita in Hua Guofenga. Tudi ta obisk naj bi veliko prispeval h krepitvi gospodarskega sodelovanja, zlasti v kmetijstvu.

Podpredsednik Ikonić je zatem goste seznanil s povojnim razvojem našega kmetijstva. Ob tej priložnosti je navedel podatke o proizvodnji kmetijskih kultur, mehanizaciji, razvoju živilske industrije in o razvoju družbenoekonomskih odnosov na vasi ter o položaju posameznikov in organizacij v kmetijstvu. Po tem prvem delovnem sestanku je podpredsednik ZIS priredil slovesno kosilo v čast visokega kitajskega gosta. Ob tej priložnosti sta izmenjala zdravici.

»Jugoslavija želi z LR Kitajsko navezati sodobne oblike povezovanja gospodarstva na dolgoročnih temeljih«, je poudaril Ikonić v svoji zdravici. »Mnenja smo, da je poglobitev odnosov med državama ustvarila ugodne možnosti za to.«

»Prepričani smo, da bomo prek raznih oblik sodelovanja dosledno in načelno prispevali svoj delež k dogovorom, doseženim med predsednikoma obeh držav. Ob svojem obisku se boste seznanili z rezultati in izkušnjami, ki jih je naša država dosegla med svojo socialistično samoupravno izgradnjo. Obetamo si, da bo tudi ta obisk še poglobil sodelovanje in da bo pomembno prispeval h krepitvi vsestranskih prijateljskih odnosov.«

»Naši odnosi prijateljskega sodelovanja, temelječega na medsebojnem spoštovanju neodvisnosti in suverenosti, na enakopravnosti in vzajemni koristi ter na medsebojnem razumevanju, se bodo nedvomno razvijali dolgotrajno, vsestranko in trdno«, je poudaril v svoji zdravici Renzhang. »V vašo državo smo prišli na obisk, da bi proučili socialistično izgradnjo gospodarstva, zlasti kmetijstva, da bi črpali iz vaših izkušenj. Prepričan sem, da bo naš obisk uspešen in da bo še okrepil prijateljsko sodelovanje, posebej kmetijsko sodelovanje med državama.«

Znova zastoj na konferenci o Rodeziji

Muzoreva želi več časa za proučitev britanskega predloga o ustavni ureditvi

LONDON, 13. septembra (Tanjug) – Konferenca o Rodeziji je ponovno preložena. Današnjo dopoldansko sejo so preložili na popoldne, ker je tako zahteval škof Muzoreva, ki želi »več časa« za proučitev dopolnjenega britanskega predloga o bodoči ustavni ureditvi Zimbabveja, ki so ga ob koncu včerajšnje seje razdelili udeležencem londonske konference.

O tem delovnem dokumentu se ni dalo ničesar zvedeti. Bil naj bi temelj za prihodnjo razpravo o prvi točki dnevnega reda, ki so jo imenovali »ustava o neodvisnosti.« Dokument vsebuje menda uelo občutljiva politična vprašanja, o katerih bi se morali pogajalci zediniti, če želijo, da konferenca uspe.

Velik pomen

Kurt Waldheim o Havani: »Prepričan sem, da bo gibanje ostalo neuvrščeno« – Zaostrovanje

NEW YORK, 13. septembra (Reuter) – Generalni sekretar Združenih narodov Kurt Waldheim je izrazil upanje, da bo gibanje neuvrščenih držav ostalo na liniji politike neuvrščenosti, ki mu je zagotovila konstruktivno vlogo pri reševanju svetovnih problemov.

Na tiskovni konferenci na sedežu ZN je Kurt Waldheim poudaril, da so si na pravkar končani konferenci neuvrščenih držav v Havani uspešno prizadevali, da bi upoštevali različna stališča. »Prepričan sem, da bo gibanje ostalo neuvrščeno, saj so prav na tej podlagi te države v preteklosti že velikokrat igrale pomembno vlogo pri reševanju mednarodnih problemov,« je dejal Waldheim.

Na tiskovni konferenci pred 34. zasedanjem generalne skupščine Združenih narodov je generalni sekretar svetovne organizacije opozoril, da se v različnih delih sveta zaostruje napetost. Sleherna kriza vpliva tudi na druge dele sveta in ogroža mednarodni mir, je dejal Waldheim v odgovoru na številna vprašanja o položaju na Srednjem vzhodu in v drugih območjih.

Poudaril je, da posameznih kriz ni mogoče izolirati in dejal, da je prav to eden izmed vzrokov, da osebno obiskuje različna krizna območja v prizadevanju, da bi s tamkajšnjimi vladami dosegel mirno rešitev s pogajanji.

V tem okviru je še posebej poudaril svoj obisk v Aziji, kjer je bil spomladi in kjer se mu je, kot je zdaj izjavil, posrečilo »zagotoviti nove stike med sprtimi stranmi, kar je uspeh, ki utegne kasneje pripomoči k reštivi tamkajšnjih problemov.«

Generalni sekretar ni o tem navedel nobenih drugih podrobnosti, vendar domnevajo, da je imel v mislih svoja obiska v Pjongjangu in Seulu. Na 4. strani več o odmevih na havanski vrh.

Atentata v Bilbau in Biarritzu

Istega jutra ubita Modesto Carriega Perez in Justo Elizaran Sarazola

BILBAO, 13. septembra (AFP, UPI) – V dveh baskijskih mestih, ki sta oba blizu špansko-francoske meje, španskem Bilbau in francoskem letovišču Biarritzu sta istega jutra kot žrtvi atentata umrla Modesto Carriega Perez in Justo Elizaran Sarazola.

Modesto Carriega Perez, direktor lokalne podružnice banke »Hispano-Americano« v Bilbau, je bil sicer znani konzervativni politik; pred meseci so ga ugrabili pripadniki baskovske separatistične organizacije ETA, a so ga kmalu spustili na svobodo.

Tudi 24-letni Justo Elizaran Sarazola je bil povezan s baskovsko separatistično organizacijo ETA, le da je bil, kot trdi policija, eden od pripadnikov te teroristične organizacije. Ubit je bil v Biarritzu, kjer je sicer živel v emigraciji, ko se je umaknil iz Španije, oziroma španskega dela Baskije.

Kdo naj bi bili atentatorji ne v prvem ne v drugem primeru še ni znano.

Jutri v sobotni prilogi Dela

Tit Doberšek
Havanska prelomnica

★

Niko Lapajne
Zakaj že dvajset let pušča naša vodovodna pipa
Proizvodna obrt močno prehiteva storitveno

★

Dušan Dolinar
Trd boj za ekonomsko preobrazbo
Gospodarska deklaracija iz Havane

★

Mitja Rotovnik
Kulturni dom Ivana Cankarja kot potreba družbenega razvoja
Aktualen intervju

Strauss zadovoljen s pogovori

Ameriški odposlanec odpotoval iz Izraela v ZDA – Krajši postanek v Kairu

TEL AVIV, DAMASK, 13. septembra – Posebni odposlanec ameriškega predsednika za Bližnji vzhod Robert Strauss je po dvodnevnem obisku v Tel Avivu, kjer se je pogovarjal z izraelskimi funkcionarji, izjavil, da je zadovoljen s svojim obiskom in prepričan, da bodo pogajanja o avtonomiji Gaze in zahodnega brega Jordana »kronani z uspehom«. Kot poroča AFP, je Strauss zjutraj odpotoval v ZDA, vendar se bo za nekaj časa zadržal v Kairu.

Palestinska novinarska agencija Vafa je sporočila, da so palestinski komandosi sinoči podtaknili eksploziv na tržnici Jehuda v Jeruzalemu, navkljub varnostnim ukrepom, za katere se odloča izraelska varnostna služba, ki želi preprečiti podobne napade. Po poročanju Vafe, je bilo več Izraelcev ranjenih, lokali v bližini pa so porušeni. To je že osmi tovrstni napad palestinskih komandosov v tem mesecu.

»Frederic« še divja

Zapustil je severne obale Kube in se bliža južni obali ZDA – Njegova moč narašča – Potres v Indoneziji – Morje zalilo mesto Ansus

WASHINGTON, 13. septembra (AFP) – Ciklon »Frederic« je zapustil severne obale Kube in se, vse močnejši in hitrejši, bliža južni obali ZDA.

Pred predstoječimi viharji so s Floride, Alabame, Luisiane in Mississippija evakuirali več kot pol milijona ljudi. »Frederic« se zdaj giblje s hitrostjo več kot 200 kilometrov na uro in se bliža četrti kategoriji po jakosti na skali, ki ima pet razdelkov. Od »Frederica« je bil v tem stoletju močnejši le ciklon »Camille«, ki je leta 1969 v ZDA terjal 300 življenj.

Sicer pa za naše kraje velja, da se bomo morali sprijazniti s tem, da jesen prihaja, saj meteorologi napovedujejo, da se bo že danes pod večer vreme poslabšalo.

● DJAKARTA, 13. septembra, (AP, AFP) – Močan potres jakosti 7,8 stopnje po Richterju je davi prizadel indonezijsko provinco Irian Djaja, bivšo Zahodno Novo Gvinejo. Iz Djakarte poročajo, da je bil epicenter potresa v Tihem oceanu. Predstavnik indonezijske vlade je povedal, da je po prvih vesteh, več kot polovica hiš v mestu Ansus potonilo v morje. Nič pa še ni znanega o usodi 3000 prebivalcev tega mesta. Poročilo o posledicah nesreče prihajajo tudi iz drugih mest te province, v potresu pa so bili prizadeti tudi številni drugi indonezijski otoki.

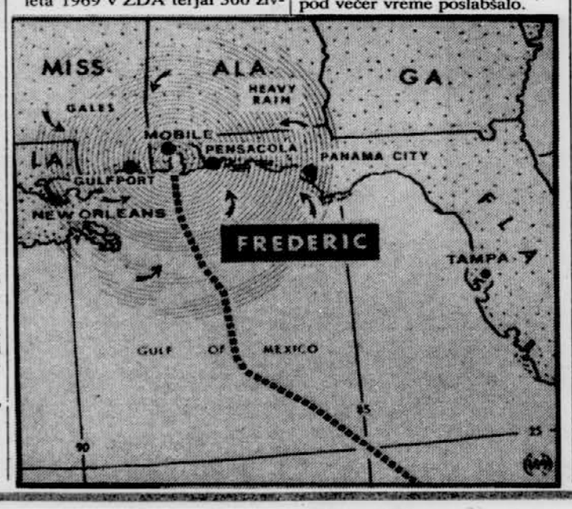

Split v praznični podobi

S slovesno otvoritvijo na novem štadionu v Poljudu jutri začetek 8. MIS

SPLIT, 13. septembra – V mestu pod Marjanom se mrzlično pripravljajo na 8. sredozemske igre, ki se bodo začele v soboto s slovesno otvoritvijo na novem mestnem štadionu v Poljudu. Za igre je pravzaprav že vse nared, objekte so končali že pred dnevi, toda opraviti je treba še na tisoče drobnih opravil, brez katerih na tako veliki mednarodni prireditvi pač ne gre.

Prihajajo tudi že športniki. Prvi so se v novem športnem naselju v Medeni pri Trogiru naselili Jugoslovani. Nadvse slovesno je bilo danes dopoldne, ko sta na drog ob zvokih himne našo trobojnico dvignila plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković. Vzdušje v našem taboru je vedro, optimistično, fantje in dekleta pa obljubljajo kopico kolajn. Vsega skupaj bo na MIS nastopilo več kot 2500 športnikov iz 15 sredozemskih dežel, med njimi tudi vrsta znanih imen. O praznični podobi Splita in o pripravah na MIS več na 9. strani.

Dobra letina krompirja

MEDVODE, 13. septembra – Po vsej Sloveniji je pobiranje krompirja v polnem teku. Jože Soršek iz vasi Ladja pri Medvodah nam je povedal, da je kljub suši v poletnih mesecih letos kar zadovoljen s pridelkom. Na njegovih njivah je krompir vrste igor obrodil dobro in še debel je. (Foto: Marjan Zaplatil)

»Romunija danes« v Muzeju ljudske revolucije Slovenije

LJUBLJANA, 13. septembra – V okviru dnevov romunske kulture v Jugoslaviji, ki potekajo te dni v 23 krajih v vseh naših republikah in pokrajinah pod pokroviteljstvom Josipa Broza Tita in Nicolaja Ceausesca, so zvečer v Muzeju ljudske revolucije Slovenije slovesno odprli razstavo »Romunija danes«. Dokumentarno fotografsko gradivo prikazuje sintetično podobo povojnega razvoja prijateljske socialistične Romunije na področjih njenega gospodarskega, družbenopolitičnega in kulturnega življenja. Otvoritve razstave se je udeležila romunska delegacija, v kateri so bili tudi Dumitru Gise, podpredsednik sveta za kulturo in socialistično vzgojo SR Romunije, Nicolae Mihai, romunski ambasador v SFRJ. Romunsko delegacijo je popoldan sprejel predsednik IS skupščine SRS dr. Anton Vratuša, pogovora z njo pa so se udeležili tudi predstavniki Kulturne skupnosti Slovenije. (Foto: Janez Puksič)

Vreme danes

Zjutraj po kotlinah in nižinah megla, čez dan pa spet toplo, sončno vreme. Septembrsko sonce nas bo tudi danes močno grelo, saj se bodo dnevne temperature gibale med 24 in 28 stopinjami Celzija.

Kaže pa da se bomo morali že popoldne posloviti od sonca, kajti vremenoslovci napovedujejo od zahoda pooblačitve, tako da se bo že ponoči vreme poslabšalo, vdor, hladnega zraka pa bo vplival tudi na temperaturo, nekoliko bolj sveže bo.

Poslabšanje vremena se bo iznad Slovenije razširilo tudi nad ostalo Jugoslavijo, v Primorju pa bo začela pihati burja.

Upoštevati razlike med območji

Zagotavljanje družbeno dogovorjenih delovnih in življenjskih pogojev delavcev je nedvomno pomemben element načrtovanja, vprašljivo pa je, če ga je mogoče zakonsko odrejati. Taka mnenja je bilo moč slišati tudi na včerajšnji seji, republiškega izvršnega sveta, ko so njegovi člani opozorili, da je bil dosedanji pristop k uveljavljanju družbenega dogovora bržkone preveč posplošen Stran 2

Neokrnjena lepota narave

Pripravlja se novi osnutek zakona o Triglavskem narodnem parku, ki bo, kot kaže, močno razširjen in razdeljen v ožje in širše varovalno območje. Tako bo ta lepi del Slovenije odslej zaščiten pred gradnjami počitniških in stanovanjskih hiš, in kar ne bo sodilo v to okolje, v njem tudi ne bo našlo svojega prostora. »Divji« ognji in peka na žaru le na določenih in za te namene zgrajenih mestih, skratka, v tem končku narave civilizacija ne bo pustila svoje usedline. Stran 5

Pisatelji na Štatenbergu

Tradicionalnega srečanja pisateljev na štajerskem gradu Štatenbergu, ki se je začelo včeraj, se udeležuje precejšnje število literarnih ustvarjalcev iz Slovenije in drugih republik. Letošnja tema je: »Zaton avantgarde?« Že prvi dan, ko so govorili Marjan Kolar, Taras Kermavner in Dimitrij Rupel, se je odprlo vprašanje, ali je naslov srečanja sploh »primeren«, piše naš poročevalec Jože Horvat. Stran 6

Obnova starega templja

Več stoletij pozabljeno čudo sveta, budistični hram Borobudur v osrednjem delu Jave, so obnavljali prvič leta 1814, ko je prišla Java pod britansko oblast. Večje obnovitve je bil tempelj deležen tudi med leti 1955 in 1967, do leta 1982 pa ga nameravajo popraviti do konca. Stran 11

Srebro košarkarjem, bron vaterpolistom

Jugoslovanski športniki so končali nastope na 9. univerziadi v Ciudad Mexicu. Košarkarjem je pripadla srebrna kolajna, vaterpolistom pa bronasta. Še tretji jugoslovanski atlet – Rok Kopitar – je osvojil peto mesto, a z novim državnim rekordom. 400 m z ovirami je pretekel v 49,55 (doslej 50,01). Stran 11

Obsedenec divjal po Beogradu

Neznani voznik je z ukradenim avtomobilom deset noči divjal po beograjskih ulicah. Nenadoma se je pojavil in z vratolomno hitrostjo vijugal med osuplimi avtomobilisti, nato pa spet odpeljal v neznano. Miličniki so mu večkrat postavljali blokade v ulicah, kjer naj bi vozil. Nezadnje se je zaletel v poprek postavljen avtobus. Neznani divjak je uspel pobegniti iz gorečega avtomobila. Stran 12

S TELEPRINTERJA

Rafinerije ne izpolnjujejo načrtov

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Pomanjkanje uvoženih surovin, ki zaradi pomanjkanja deviznih sredstev prihajajo znatno počasneje, kot narekuje dinamika, je temeljni razlog, s katerim v rafineriji »Beograd« pojasnjujejo zaostajanje proizvodnje motornih olj v prvih osmih mesecih letošnjega leta. V omenjenem obdobju je namreč rafinerija »Beograd« izdelala približno 27.000 ton motornih olj, torej niti 55 odstotkov za letos načrtovane proizvodnje, poudarjajo v tej tovarni. Po načrtu bi morala rafinerija izdelati in poslati kupcem približno 50.000 ton motornih olj, torej več kot petino vse jugoslovanske proizvodnje.

Nove zmogljivosti aleksinske Morave

ALEKSINAC, 13. septembra (Tanjug) – V začetku prihodnjega leta bo industrija gradbenega materiala »Morava« pri Aleksincu odprla nove zmogljivosti, s katerimi bo letno proizvodnjo opeke povečala od 22 na 35 milijonov enot. Gre za novo tunelsko peč in sušilnico. Blizu vasi Kraljevo bodo odprli novo nahajališče gline, ki bo temu kolektivu omogočalo letno proizvodnjo več kot sto milijonov enot. Ker pa sedanje zmogljivosti ne bodo mogle porabiti vse gline, so sklenili, da že leta 1981 začnejo graditi nove peči in sušilnice, tako da bodo na leto lahko izdelali še več kot sto milijonov enot. V nove zmogljivosti, ki jih zdaj gradi industrija gradbenega materiala »Morava«, bodo vložili 35 milijonov dinarjev.

Poldruga miljarda din za odkup grozdja

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Približno milijarda in 500 milijonov dinarjev bo potrebna za dokup letošnje grozdne letine, ki nam bo po zadnjih ocenah strokovnjakov napolnila več kot 130.000 vagonov. Sredstva bi bilo treba zagotoviti z reeskontnim posojilom Narodne banke prek ustreznih poslovnih bank. Vendar pa, dasi je trgatev že tu, sklep še vedno ni sprejet, poudarjajo v vinskem skladu gospodarske zbornice Jugoslavije. To bi utegnilo znatno ovirati vinogradniška dela in prevzem grozdja, ki je letošnjo jesen izredno kakovostno.

V Makedoniji razvijajo malo gospodarstvo

SKOPJE, 13. septembra (Tanjug) – Kakih 200 manjših gospodarskih obratov, ki sodijo v imenovano malo gospodarstvo bodo zgradili v Makedoniji do konca prihodnjega leta v okviru srednjeročnih načrtov makedonskih občin. Med drugim načrtujejo gradnjo 73 novih zmogljivosti na področju kovinskopredelovalne industrije, zatem približno 36 sušilnic za tobak, 15 servisov za vzdrževanje motornih vozil, 14 servisov za belo tehnikov, 9 servisov za kemično čiščenje, 6 servisov za vzdrževanje akumulatorjev, 6 obratov za peko peciva, 9 obratov za proizvodnjo in pakiranje koncentratov, juh in sokov, 5 servisov za finomehaniko, 8 za kmetijsko mehanizacijo, 6 delavnic za domačo obrt in tkanje proprog, 4 farme za vzrejo živine itd.

Mladi v »Varnosti« poslej povezani

TITOGRAD, 13 septembra – Na pobudo delovnih organizacij Varnost iz Ljubljane in Titograda in na željo mladine v teh kolektivih, so nedavno v Titogradu ustanovili kooordinacijski odbor ZSM delovnih organizacij Varnost SFRJ. Odbor, ki bo sestavljen iz delegatov mladine delovnih organizacij iz vseh republik in pokrajin bo usklajeval aktivnost, se dogovarjal o vseh skupnih vprašanjih, izmenjaval izkušnje in utrjeval idejno politično in akcijsko enotnost mladih v organizacijah združenega dela Varnost SFRJ. Na sestanku so že sprejeli akcijski program za eno leto.

»Kraš« proizvedel 23.399 ton sladkarij

ZAGREB, 13. septembra (Tanjug) – Največji jugoslovanski proizvajalec slaščic »Josip Kraš« iz Zagreba je v prvih šestih mesecih letošnjega leta pripravil 23.339 ton čokolade, bonbonov in keksov.

čeprav se je s tem v primerjavi z minulim letom povečala proizvodnja za 3,7 odstotka, »Kraš« za splošnim jugoslovanskim dvigom tovrstne proizvodnje zaostaja. Lani je bil udeležen v skupni jugoslovanski proizvodnji 23-odstotno, medtem ko je letos zdrsnila njegova udeležba na 21,3 odstotka.

Šibko zanimanje za pedagoški študij

NIKŠIĆ, 13. septembra (Tanjug) – Na pedagoški fakulteti v Nikšiću se v rednem roku ni vpisalo dovolj kandidatov. Zaradi tega so na fakulteti sklenili, da vpisni rok podaljšajo. Maturanti, ki bi se radi vpisali na osnove tehnike in proizvodno delo, na angleščino in ruščino, na razredni pouk, kemijo, biologijo ter matematiko, fiziko in likovno vzgojo, morajo prinesti prijave za vpis do 25. septembra. Na druge oddelke te fakultete se je v rednem julijskem roku prijavilo dovolj kandidatov.

Pred simpozijem likovnih umetnikov

BEOGRAD, 13. septembra, (Tanjug) – Na mednarodnem simpoziju o evropskih bakrovih rudnikih, ki bo od 17. do 22. septembra v Boru, bo sodelovalo več kot 150 predstavnikov iz 43 držav. To pomembno srečanje organizira mednarodno društvo za rudna nahajališča, mednarodni program geološke korelacije UNESCO, rudarsko-topilniški bazen Bor ter katedra za ekonomsko geologijo rudarsko-geološke fakultete v Beogradu.

Vabljeni na Banjško planoto

V vedeljo, 23. septembra 1979, bodo v vasi Lokovec na Banjški planoti ob 35-letnici ustanovitve artilerije IX. korpusa NOV odkrili spominsko obeležje. Po slovesnosti bo tovariško srečanje na katerem se bodo artilerci pogovorili tudi o nadaljnem delu.

ČGP DELO
TOZD PRODAJA

vabi

RAZNAŠALCE, RAZNAŠALKE

za dostavo jutranjika DELO naročnikom na dom na območju JESENIC in KOROŠKE BELE.

Delo je pogodbeno in primerno za študente, gospodinje ali mlajše upokojence.

Interesenti naj se zglasijo na podružnici DELO Kranj, KoroškA ulica 16, kjer bodo dobili tudi vsa potrebna pojasnila.

13-1070

ELIM

Razpisna komisija DS delovne organizacije
ELIM Jesenice

ponovno razpisuje
prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DELOVNE ORGANIZACIJE

Poleg splošnih zakonskih pogojev iz 511. čl. Zakona o združenem delu morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da imajo visoko ali višjo izobrazbo ekonomske, tehnične, pravne ali organizacijske smeri
– da imajo 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih nalogah
– da obvladajo en svetovni jezik
– da so moralnopolitično neoporečni
Mandatna doba traja 4 leta.

Kandidati morajo prijavi priložiti vsa dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev, kratek življenjepis z opisom dosedanjih delovnih izkušenj in delovanju na družbenopolitičnem področju.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi na naslov: ELIM Jesenice – razpisna komisija z oznako »razpis IPO«. Kandidate bomo obvestili o izidih razpisa v 10 dneh po opravljeni izbiri.

13-7778

Prvi kazalci manjše rasti zaposlovanja

Republiški izvršni svet ocenil, da je zakonsko urejanje družbeno dogovorjenih delovnih in življenskih pogojev delavcev vprašljivo

LJUBLJANA, 13. avgusta – Zagotavljanje družbeno dogovorjenih delovnih in življenjskih pogojev delavcev je prav gotovo element načrtovanja, vprašljivo pa je, če ga je mogoče tudi zakonsko odrejati, so menili na današnji seji republiškega izvršnega sveta, ki jo je vodil predsednik dr. Anton Vratuša.

Menili so, da je pristop k uveljavljanju družbenega dogovora po vsej verjetnosti preveč posplošen in da bi bilo potrebno določeno razlikovanje po območjih pa tudi po občinah.

Enostranskih dokumentov, ki enako učinkujejo, verjetno ne gre sprejemati, posebno še, če se jih da dodelati in izpiliti. Sicer je družbeno dogovarjanje o minimalnih standardih obrodilo dokaj dobre sadove, v večini primerov je postalo sestavni del planiranja, čeprav je vsaj v začetku vse kazalo, da bo potekalo zelo počasi.

Zdaj, ko je v največji meri vsem jasno, da je zagotovitev minimalnega standarda delavcu nepogrešljiv del zaposlovanja in kadrovske politike, je že opaziti pojave zmanjšane rasti doslej premočnega zaposlovalnega vrtinca. Na seji so vedeli tudi za primere, kjer jim precej delavcev »manjka«, pa zelo ugodno gospodarijo.

Ne gre seveda pozabiti, da je tako imenovano produktivno zaposlovanje koristno, če se povečujejo produktivnost, gospodarnost in donosnost. Res pa je, da večkrat novega zaposlenega ocenjujemo samo kot strošek, ne pa tudi njegovega prispevka k boljšemu gospodarjenju. Po drugi strani pa bi lahko trdili, da je to žal prevečkrat res.

To potrjujejo tudi podatki, ki govore, da je industrijska dejavnost blizu načrtovane stopnje zaposlenosti in jo razmeroma malo presega, za vse gospodarske in negospodarske dejavnosti pa bi to težko rekli. Pri nekaterih je odstopanje večje, pri drugih manjše.

Paziti bo treba, da ne bi ponekod z zahtevo po delavčevem minimalnem standardu preveč zategnili zaposlitvenega vijaka, drugje pa v najmanj produktivnih dejavnostih popustili.

Dogovorjena načela bo treba spoštovati tudi naprej ne samo zaradi načrta, pač pa tudi zaradi večje gospodarske učinkovitosti in kvalitetnega razvoja.

Na seji so obravnavali tudi predlog zakona o obrambi pred točo. Odslej naj bi bil obrambni sistem enoten in ne več razdeljen na temeljne in območne sisteme. Opozorili so, da ima obramba pred točo lahko še širši pomen, tudi v splošnem ljudskem odporu bi lahko porabili njene posebnosti za alarmiranje in obveščanje. Poleg tega je pomembno, da se slovenski sistem obrambe, pred točo povezuje v enoten jugoslovanski sistem.

V območnih interesnih skupnostih za obrambo pred točo bo po novem več ustanoviteljev, od organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo do kmetov in delavcev v krajevnih skupnostih, pri ustanavljanju in delu SIS pa lahko sodelujejo tudi kmetje v organizacijah združenih kmetov pa lovci itd. Po novem naj bi bile tudi naloge območnih skupnosti dopolnjene z novimi dolžnostmi in večjimi možnostmi odločanja. Denar naj bi zagotavljala deloma republika, z manjšim delom pa naj bi se vključevale tudi zavarovalnice in druge skupnosti.

Predlagali so tudi naj bi izdali zakon, ki bi nekoliko spremenil in dopolnil sedanji zakon o gozdovih. Spremembe terja uskladitev z že sprejetimi zakoni, organiziranjem interesnih skupnosti, razen tega pa naj bi novi zakon utrdil uspešno gospodarjenje z gozdom. Spremembe zakona se nanašajo predvsem na gozdne ceste, »ekstra« dohodka, nadzorstva nad gozdovi, predvsem pa je pomembno naj bi se z dopolnitvami omejevalo drobljenje gozdnih površin.

Mnenja so bili, da gradnja gozdnih cest nima pomena le za gozdna gospodarstva in izrabo gozdov, temveč so tudi naložba v infrastrukturo ter pogoj za splošen razvoj, ne nazadnje pa so kot del gozdov tudi strateško pomembne.

Z zakonom naj bi predvideli, katere ceste bodo lahko uporabljali tudi za javni promet, seveda pa je treba upoštevati varnost in onesnaževanje okolja. Novi zakon naj bi vseboval tudi določila, po katerih bi tistim delovnim organizacijam, ki zakonsko niso gozdno gospodarske, z druženimi gozdovi pa gospodarijo slabo in ne v skladu z zakonom, te gozdove lahko odvzeli, v upravljanje bi jih dobile gozdno gospodarske organizacije.

Zakon naj bi prepovedal fizično delitev gozdnih parcel, razen v nekaterih posebnih primerih, če gre za arondacijo, komasacijo ali pa uskladitev z urbanističnim načrtom. Tudi določila o žaganju lesa za lastno porabo naj bi bila nekoliko ostrejša. Na žagah bodo lahko žagali in skladiščili le vidno označen les za lastno porabo.

Tisti del dohodka, ki je rezultat, posebnih naravnih in delovnih pogojev, bodo usmerjali v tiste naložbe, ki so potrebne za razvoj in napredek gospodarjenja z gozdovi. Vendar pa zakon sam ne bo neposredno odločal osnov in meril za ugotavljanje »ekstra dohodka«; to naj bi urejal samoupravni sporazum v okviru interesne skupnosti za gozdarstvo.

JANEZ TUŠEK

Franc Šetinc sprejel poljsko delegacijo

LJUBLJANA, 13. septembra – Sekretar predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Franc Šetinc je danes v vili Podrožnik sprejel delegacijo Poljske združene delavske partije vojvodstva Nowy Sazc, ki je na večdnevnem obisku v Sloveniji in vodi Henryk Kostecky, prvi sekretar vojvodskega komiteja PZDP. Franc Šetinc je gostom priredil kosilo. (Foto: Janez Zrnec)

Oris havanskih dogodkov

Dr. Anton Vratuša govoril slovenskemu političnemu aktivu

LJUBLJANA, 13. septembra – Predsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša, ki je bil član jugoslovanske delegacije na pravkar končani 6. konferenci neuvrščenih držav, je na povabilo republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije govoril republiškemu političnemu aktivu o svojih vtisih s konference v Havani. Dr. Vratuša je posvetil pozornost predvsem ključnim političnim in ekonomskim vprašanjem za preobrazbo sodobnega sveta, o katerih je razpravljala konferenca v Havani in sprejela sklepe za nadaljno akcijo neuvrščenih držav pri reševanju teh vprašanj.

Krediti za mežiški rudnik

S sredstvi sklada skupnih rezerv SRS so pokrili izgubo v dveh tozdih

MEŽICA, 13. septembra – Negotovosti, kako bo z izplačilom osebnih dohodkov za mesec avgust v tozdih rudarski obrati in separacija mežiškega rudnika, je konec.

Predstavniki rudnika so namreč konec minulega tedna pri skladu skupnih rezerv SRS v Ljubljani podpisali pogodbo o najetju kredita za pokritje izgube za prvo polletje 1979 v obeh tozdih. Sklad skupnih rezerv SRS je rudniku odobril 16 milijonov dinarjev kratkoročnega kredita, ki ga mora kolektiv vrniti do junija prihodnje leto. Razliko do celotne izgube, dobra 2,4 milijona dinarjev, bodo z nepovratnimi sredstvi pokrili drugi rudniški tozdi.

V rudarskih obratih, kjer so veliko naporov vložili v rudarsko geološke raziskave in odkrivanje novih rudišč, so ob polletju imeli 17,6 milijona, v separaciji pa 817 tisoč dinarjev izgube.

I. P.

Mladinske brigade še ta mesec

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Prostovoljne mladinske delovne akcije v Črnogorskem Primorju se bodo kot kaže nadaljevale tudi v tem mesecu. O tej možnosti so danes razpravljali na predsedstvu konference ZSMJ. Pomoč, ki so jo med poletjem temu območju nudile specializirane mladinske delovne brigade, sestavljene predvsem iz mladih gradbenih delavcev, so opozorili na današnji seji, bi še kako koristila tudi v tem mesecu, ko številni prebivalci še nimajo zagotovljene strehe nad glavo.

Mednarodni razstavi v Budvi

Razstavlja 50 domačih in tujih gradbenikov ter proizvajalcev gradbene opreme

BUDVA, 13. septembra (Tanjug) – Na Jadranskem sejmu v Budvi so danes slovesno odprli drugo mednarodno razstavo »Gradbeništvo in materiali« in šesto mednarodno razstavo »Oprema 79«.

Predstavilo se je 50 domačih in tujih gradbenikov ter proizvajalcev gradbenih strojev in opreme.

Razstavo je v prisotnosti številnih gostov, predstavnikov razstavljalcev in predstavnikov gospodarskega ter družbenopolitičnega življenja občine Budve in SR Črne gore odprl dr. Žarko Bulajić, predsednik skupščine sklada za obnovo in graditev SR Črne gore. Poudaril je, da naj bi na tej razstavi, ki bo trajala do 1. februarja 1980, gradbena operativa in proizvajalci gradbenih strojev ter opreme pokazali svoje možnosti pri obnovi prizadetega območja, kar bo občutno prispevalo k hitrejšemu in uspešnejšemu povezovanju med ponudbo in povpraševanjem.

Večer slatine po tirih na Jadran

Sodelovanje Radenske s sarajevskim železniškim podjetjem in luko Ploče

RADENCI, 13. septembra – Tu so podpisali samoupravni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju med Radensko in družbeno železniško-transportno organizacijo Sarajevo ter njeno delovno organizacijo luko Ploče.

Partnerji so se dogovorili za dolgoročno in večstransko sodelovanje, tako za skupno izgradnjo luke Ploče, za vzdrževanje objektov za skladiščenje mineralne vode in brezalkoholnih pijač v tej luki. Že spomladi bo dobila Radenska v luki Ploče svoje skladiščne prostore s površino dva tisoč kvadratnih metrov.

B. B.

SPREJEMI

C. Nicolae pri Janezu Vipotniku

LJUBLJANA, 13. septembra – Dopoldne je predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik sprejel podpredsednika komiteja deportirancev-protifašistov iz Romunije Ciorciua Nicolae, ki je na obisku v Sloveniji v okviru dnevov kulture SR Romunije v SFRJ.

Dr. Anton Vratuša sprejel A. K. Nkensena

LJUBLJANA, 13. septembra – Predsednik izvršnega sveta SR Slovenije dr. Anton Vratuša se je danes pogovarjal s svetovalcem OZN za projektiranje in planiranje Arkaahom Kow Nkensenom. Pogovarjala sta se zlasti o dejavnosti mednarodnega centra za upravljanje podjetij v družbeni lastnini v deželah v razvoju v Ljubljani.

Krkin obrat za predelavo zdravilnih zelišč v Svrljigu

Spodbuden primer medrepubliškega sodelovanja Naložba je vredna 52 milijonov dinarjev

LJUBLJANA, 13. septembra – Jutri bodo v Svrljigu, nedaleč od Niša odprli nov obrat Krkine TOZD Zelišča za predelavo zdravilnih zelišč in gozdnih plodov. Celotna naložba za izgradnjo obrata, v katerem bo zaposlenih okrog 100 ljudi, je veljala nekaj več kot 52 milijonov dinarjev; sredstva zanjo so prispevali republiški sklad za nerazvita območja SR Srbije, Niška kreditna banka in izvajalec gradbenih del, celovito investicijsko tehnološko dokumentacijo, izbiro programa dela ter organizacijo proizvodnje in prodaje pa je zagotovila novomeška Krka.

Območje Svrljiga, ki se je še do nedavno uvrščalo med nerazvita območja v SR Srbiji, predstavlja bogato surovinsko zaledje množice zdravilnih zelišč in plodov za farmacevtsko proizvodnjo; zato je novomeška Krka že pred 13 leti organizirala tod odkupno postajo. S povečevanjem obsega odkupa in predelave zelišč ter plodov so se krepile težnje in pobude po tesnejšem, dolgoročnejšem medsebojnem sodelovanju; rezultat teh je skupna odločitev o igradnji obrata za predelavo, ki bo omogočil tako večji odkup zelišč in plodov kot tudi osnovne faze njihove predelave. V novem obratu bodo tako čistili, razvrščali po kakovosti, rezali, sušili in mleli razen zelišč in plodov tudi sadje in zelenjavo, predelovali gozdne plodove (hlajenje, sušenje in vlaganje gob v slanico), zbirali, klasificirali in ohlajevali polže, pripravljali in pakirali različne čaje ipd. Skrbno proučen program proizvodnje ter prodaje ki ga je zagotovila Krka, bo omogočil ne le večji plasman zelišč, plodov in izdelkov iz njih na domačem trgu, temveč tudi njihov izvoz. Zato predstavlja novi obrat v Svrljigu še en primer uspešnega gospodarskega sodelovanja organizacij združenega dela iz naše republike z gospodarstvom z območja Niša.

ZDRAVKO STEFANČIČ

Številna udeležba na graškem sejmu

Na tiskovni konferenci v Mariboru in Ljubljani so novinarje seznanili s programom

MARIBOR, LJUBLJANA, 13. septembra – Na letošnjem graškem sejmu, ki bo odprt od 29. septembra do 7. oktobra bo sodelovalo 2139 razstavljalcev iz 42 držav. Jugoslavija je z 79 podjetji po številu razstavljalcev na tretjem mestu takoj za ZR Nemčijo in Italijo. V jugoslovanskem paviljonu bodo razstavljala podjetja iz Slovenije in Hrvatske.

V torek, 2. oktobra bo na sejmu jugoslovanski dan. Turistični zvezi Slovenije in Hrvatske bosta pripravili tiskovno konferenco, gospodarski zbornici pa bosta pripravili sprejem za predstavnike političnega in gospodarskega življenja avstrijske Štajerske in za razstavljalce. Letos bodo na sejmu pripravili tudi vrsto specializiranih strokovnih razstav (gradbeništvo, kmetijstvo, kurilna in klimatska tehnika, hoteli in gostinstvo, moderna pisarniška tehnika itd.).

M. K.

Za hitro ukrepanje

Seminar za 400 jugoslovanskih medicinskih sester na Bledu – V ospredju vzgoja in usposabljanje za učinkovito delo v izjemnih pogojih

BLED, 13. septembra – V organizaciji zveze društev medicinskih sester Jugoslavije in republiškega štaba za teritorialno obrambo se je na Bledu začel seminar na temo vzgoja in usposabljanje medicinskih in drugih kadrov za delo v izjemnih pogojih. Na srečanju, ki mu je pokroviteljica članica zvezne konference SZDL Zora Tomić , se je zbralo okoli 400 medicinskih sester iz vse Jugoslavije, udeleženke pa sta med drugimi pozdravila general podpolkovnik Branko Jerkič in namestnik predsednika republiškega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo dr. Daniel Brezic.

Med drugim sta poudarila, kako pomembno je, da so medicinske sestre dobro usposobljene za delo v morebitnih izjemnih pogojih, ko je praviloma veliko oseb potrebnih pomoči in je hkrati na voljo le malo delovnih in drugih pomagal. Dr. Brezic je ob tem še posebej govoril o tako imenovani nezgodni medicini, to je novi veji medicine, ki nastaja v svetu in tudi pri nas, kjer je zlasti pomembno znanje ocen, kdo ima prednost pri reševanju. Medicinski kader – tudi medicinske sestre – morajo hitro in učinkovito znati postavit, ne samo pravilno diagnozo, ampak predvsem prognozo.

Tokratni seminar zveze društev medicinskih sester, to je strokovne organizacije, ki jih povezuje na ravni federacije in je organiziran po delegatskem principu, tako da na primer v Sloveniji deluje 11 takih republiških društev z okoli 8000 članicami, je tretji v tej vrsti. Prvič so se sestale na legendarni Kozari, drugič v Bosanskem Petrovcu. Letos je to tridnevno delo zastavljeno tako, da so blejska predavanja združena s praktično vajo, ki bo jutri na območju bolnišnice Franje.

Uvodu sta sledila strokovna referata. Dr. Alimpije Andjelski je opazil, da količinsko širjenje nalog zdravstvene dejavnosti v SLO zahteva kar najbolj racionalno angažiranje razpoložljivih sil in sredstev celotne skupnosti pri zagotavljanju zdravstvene zaščite. V vojni postaja delo zdravstvene dejavnosti bolj odgovorno in politično bolj »občutljivo«, zato se morajo vsi zavzemati za to, da se vsaka samoupravna organizacija in skupnost zdravstvene dejavnosti pripravi in usposobi za samozaščito in obrambo. V nadaljevanju je poudaril osnovne principe sistema zdravstvene zaščite v vojni s posebnim poudarkom na regionalizaciji zdravstvene dejavnosti in usposobljenosti zdravstvenega delavca, da zna pravilno ukrepati.

Dr. Andrej Baraga je govoril o tem, da je že v mirnem času ob katastrofah in večjih nesrečah reševanje človeških življenj pogosto odvisno od pravilnega zdravljenja šoka. V referatu je tako obdelal ukrepe pri preprečevanju šoka ob nesrečah, priprave ponesrečencev na transport, organizacijo zdravstvene službe s posebnim ozirom na zdravljenje šoka v razmerah SLO. V drugem, povsem strokovnem delu, pa je nanizal moderne poglede na zdravljenje šoka zaradi poškodb.

DRAGICA BOŠNJAK

Težave z likvidnostjo

Razlogi za sedanje zadrege z likvidnostjo bank in gospodarstva tičijo v neusklajenih razvojnih težnjah, ki skubijo denarne sklade

LJUBLJANA, 13. septembra – Preobrazba bank se je očitno vse bolj posvetila dosledni izpeljavi zahtevanih reorganizacijskih sprememb, kot pa ji je hkrati uspelo, da bi banke kot finančne organizacije združenega dela postale tudi dejavni pobudniki združevanja sredstev za razvojne načrte.

Sedanje težave z likvidnostjo – v bankah in gospodarstvu – pa so vsekakor posledica predvsem še zdaleč neusklajenih razvojnih teženj, ki z vso močjo pritiskajo na oskubljene denarne sklade. Kaj v takih razmerah zmore opraviti banka, njene strokovne službe skupaj z upravljalskimi organi? Kaj malo – kajti z vso težo prav ob takšnih odločitvah stopa v ospredje, kar ni bilo opravljeno prej, ko so bile stvari v posameznih delovnih okoljih zamišljene, vključene v razvojne načrte in seveda predložene bankam s kreditnimi zahtevki. Razumljivo je seveda, če je tudi vsa bančna poslovna politika naravna in po svoje »usklajena« z razmerami v gospodarstvu oziroma v združenem delu, ki v bankah hrani, združuje in si tako ali drugače zagotavlja potrebna sredstva. Kako naj tedaj banka razsoja, katere zadeve so upravičene večje denarne podpore?

Na ta poglavitna vprašanja so se ozrli tudi na današnjem pogovoru komunistov – članov izvršilnih odborov poslovnih bank, ki imajo sedež v Ljubljani, sklicanem na mestni konferenci ZK. Med drugim so posebej opozorili na pomanjkljivosti v delovanju delegatskega sistema, ki se pravi nič ne razlikujejo od sicer znanih, očitnih tudi delovanju delegacij v SIS in nič manj v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti. Dejstvo pa je, da delegatsko izvoljeni izvršilni odbori prevzemajo s svojimi odločitvami nedvomno dolgoročnejšo odgovornost – žal pa prav tako pod bremeni hitrih odločitev, površnega spoznavanja razlogov zanje. Kajti zadev, ki prihajajo pred te organe bank, je toliko, da terjajo vsekakor poglobljeno strokovno in družbeno razgledanost. Toliko preje pa seveda lahko prihaja do ugodnega reševanja zahtevkov za načrte, ki jim res ne bi smeli dajati podpore, in sicer zato, ker banke med seboj niti nimajo dovolj usklajenih, kaj šele poenotenih meril. Zavrnjeni zahtevek namreč drugje, po izpolnitvi malce drugačnih pogojev, kmalu naleti na ugoden odmev. To pa je vsekakor potrdilo najbolj kritične ugotovitve, da banke še niso prevzele (ali pa v sorazmerno kratkem obdobju preobrazbe niti niso mogle) vloge pobudnikov za preusmerjanje sredstev na najbolj pereča področja družbenega razvoja. Pritiskanja na bančna sredstva s podporo uglednih planskih dokumentov in različnih drugih razvojnih gradiv – nestvarno ali navidezno usklajenih – pa seveda ni lahko »zaustaviti«. Ob vseh slabostih delovanja bančnih organov, ki jih sestavljajo delegati članov bank, pa prihaja do preuranjenih odločitev. Neodgovorno načrtovanje na podlagi pretiranih želja je slejkoprej poglaviten razlog, da banke tako širokogrudno odpirajo svoje vire.

DUŠAN SKOK

Hrvaški gradbinci v tujini

Vrednost opravljenih del v tujini dosegla letos 1,4 milijarde dinarjev

ZAGREB, 13. septembra (Tanjug) – Hrvaški gradbinci so v prvih šestih mesecih letošnjega leta dosegli vidne uspehe pri opravljanju novih del in sklepanju novih poslov. Po podatkih republiškega zavoda za statistiko je vrednost del, ki jih je opravila gradbena operativa Hrvaške v tujih državah, dosegla 1,4 milijarde dinarjev, kar pomeni, da se je v primerjavi z enakim obdobjem lani povečala za 6 odstotkov.

Hkrati so se dogovorili glede nadaljnje izvedbe del v vrednosti 3,74 milijarde dinarjev. S tem se je vrednost pogodbenih del v primerjavi z lanskim letom zvišala za 41 odstotkov.

Večt kot polovica v tujini izvedenih del je montažnih, njihova vrednost pa dosega 748 milijonov dinarjev, sledijo pa zidave s 454 milijoni, geološko-raziskovalna dela z 170 milijoni ter projektanska s 7,7 milijona in gradbeno-obrtniška z 10 milijoni dinarjev.

Boljša socialna varnost

Novosti v besedilu bodočega zakona o starostnem zavarovanju kmetov

LJUBLJANA 13 septembra – Izboljšanje socialne varnosti kmetov-borcev, ki so socialno ogroženi, brez poseganja v temelje sistema starostnega zavarovanja kmetov, je osnovni namen v zadnjem letu predlaganih sprememb. O tem so danes spregovorili v dveh skupščinskh odborih: za agrarno politiko in za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela.

Večji del bodočega zakona o starostnem zavarovanju kmetov, ki sicer ureja spremembe in dopolnitve predlaganega zakona, se tako nanaša na socialno varnost kmetov-borcev. Ob zdajšnjem predlogu je že jasno, da za ogrožene kmete-borce ne bo veljalo pravilo o obveznem 5 letnem plačevanju prispevkov, s čemer bi bili izpolnjeni pogoji za prejemanje pokojnine, pač pa bo šlo samo za preverjanje upravičenosti do varstva, kar bodo ugotavljale posebne komisije. Pogoje in merila za socialno ogroženost kmetov-borcev bosta določali Skupnost socialnega varstva skupaj s Skupnostjo starostnega zavarovanja kmetov, dokler ne bo v rabi novi zakon o skupnostih socialnega varstva.

Med novostmi velja omeniti še pravico kmetov-borcev do sodnega varstva pri sodiščih združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

BRANE KOVAČ

Banka ni sod brez dna

V Koprski splošni banki skušajo prebiti obroč skrčene likvidnosti – Omejitev dodeljevanja investicijskih posojil – Dolg SR Slovenije

KOPER, 13. septembra – V delovnih organizacijah ponekod bolj drugod manj, občutijo klešče nelikvidnosti. To se odraža tudi v bankah. V Sloveniji je glede tega na najslabšem Koprska splošna banka, saj se je julija močno skrčena likvidnost avgusta še bolj stisnila. Vzroki za take razmere so različni, nekateri so od včeraj, drugi pa bolj dolgoročne narave, denimo izvirajo iz pogojev, v katerih se je koprska podružnica Ljubljanske banke pred dvema letoma združila s Koprsko kreditno banko. Že zbor vlagateljev banke je pred dvema mesecema razpravljal o potrebnih ukrepih, da bi se razmere popravile. Danes pa je izvršni odbor Koprske splošne banke med drugim predvsem sklepal, kaj storiti, da bi se prebili iz obroča že kar občutno okrnjene likvidnosti.

Koprska splošna banka je v letih uresničevanja sedanjega petletnega plana samostojno, brez sodelovanja drugih bank financirala nekatere razvojne programe širšega družbenega pomena in za to zagotovila posojila v višini 883 milijonov dinarjev. To je seveda dolgoročneje obremenilo njeno posojilo osnovo. Drugi vir zmanjšane nelikvidnosti so zamude pri dograditvi nekaterih objektov. Ti še niso začeli dajati nove vrednosti, zato niso začeli plačevati dospelih posojilnih obrokov, dopolnilno pa jim je banka morala zagotoviti tudi denar za plačilo obveznosti v tujini. Poseben vir zmanjšane likvidnosti pomeni slab gmotni položaj Splošne plovbe, ki iz lastnih sredstev ni zmogla letos plačati obroke v tujini najetega posojila za 5 na Japonskem kupljenih ladij. Ob koncu lanskega leta je SR Slovenija dolgovala Koprski splošni banki 76,8 milijona dinarjev na račun beneficiranih obresti za investicije v turizmu. Letos je ta zaostanek narasel že na 99,8 milijona dinarjev. Zaradi okrnjene akumulativne in reproduktivne sposobnosti gospodarstva z območja, na katerem posluje Koprska splošna banka, se je v zadnjih treh letih znižala stopnja sredstev, ki jih združuje gospodarstvo v banki od 35 odstotkov v letih 1971 do 75 na vsega 18 odstotkov.

Na podlagi podrobnega pregleda iščejo v banki različne poti, da bi se izvili iz sedanjih razmer. Skupaj s strokovnjaki Združene banke-Ljubljanske banke bodo pripravili program dolgoročnejših ukrepov. Mednje uvrščajo odloge plačila nekaterih likvidnostnih posojil, ki jih je banka najela pri drugih denarnih zavodih, z republiko pa naj bi skušali najti izhod za plačilo zaostalih obveznosti iz benificiranih obresti za turistična investicijska posojila. Seveda pa bodo morali omejiti tudi dodeljevanje investicijskih posojil. Zdaj ima banka 88 vlog. Od tega je 12 takih, ki jih bo nujno treba uresničiti, saj so v skladu s stabilizacijsko politiko okoli 30 investicijskih programov pa bo treba preložiti in počakati z njimi na ugodnejši čas. Skoraj polovica vlog pa je take narave, da ne ustrezajo stabilizacijskim usmeritvam, kar pa po svoje tudi kaže, da se je v glavah nekaterih ljudi prav malo spremenilo glede uresničevanja stabilizacijske politike.

GUSTAV GUZEJ

DELO

Glavni urednik ČGP Delo:
JAK KOPRIVC

Odgovorni urednik »Dela«:
BORIS DOLNIČAR

Pomočnik glavnega urednika:
MIRO POČ

Uredniki:
ANTON RUPNIK, IVAN VIDIC (centralna redakcija), VLADO ŠLAMBERGER (notranja politika), ALENKA MIŠIČ (gospodarstvo), ANDREJ NOVAK (zunanja politika), SLAVKO FRAS (kultura), MATIJA DERMASTIA (slovensko dopisništvo), MITJA MERŠOL (ljubljanska rubrika), EVGEN BERGANT (šport), ILIJA BREGAR (kronika), FRANCE VREČAR (sobotna priloga), TIT VIDMAR (književni listi), STANE IVANC (v. d., publicistika), BOŽIDAR PAHOR, BOGDAN POGAČNIK (posebne naloge), MIRO ZAKRAJŠEK (mentorstvo), JOCO ŽNIDARŠIČ (fotografija).

Jana

Šentiljski prehod ne bo več ozko grlo

Najprej naj bi zgradili 16 vstopnih mest in 150 parkirišč za tovornjake – Še vedno težave z zbiranjem denarja – Številni novi objekti

ŠENTILJ 13. septembra – Tu bodo jutri zasadili lopate in razširili mnogo preozek mejni prehod, ki je že pomenil resno oviro v pretoku blaga in potnikov. Res je, da s temi deli kasnimo dve leti, vendar pa obljubljajo, da bo prva etapa gradnje novega mejnega prehoda končana do 1. septembra 1980.

Mejni prehod bodo gradili v dveh etapah in prva, kjer bodo rešili problem tovornega prometa, naj bi veljala 140 milijonov dinarjev. Vendar pa so z zbiranjem sredstev še težave, prav tako pa Konstruktor, ki gradi prehod po sistemu inženiringa, še ne ve točno kaj vse naj bi tu zgradili. Bistvo prve etape pa je v izgradnji dveh platojev za tovornjake in sicer vzhodno od sedanje magistralne ceste med pokopališčem v Šentilju in državno mejo. Ta dva platoja naj bi imela 16 vstopnih ramp, kar je točno petkrat več kot jih ima sedanji mejni prehod, to je tri. Dve rampi bosta namenjeni izstopu, izstopni plato pa tovornjakom, ki morajo na meji čakati. Na obeh platojih bo prostora za 150 tovornjakov ali desetkrat več kot je prostora danes. Seveda bo gradnja novega prehoda rešila vrsto problemov, predvsem pa dolgih čakajočih kolon tovornjakov ob sedanji cesti, le-ti pa so povzročali tudi zastoje v potniškem prometu. S tako velikim parkiriščem bodo odpadla tudi številna divja in neurejena parkirišča vse do Ptuja. V prvi etapi bodo povsem modernizirali sedanjo cesto M-10 v dolžini enega kilometra, ki bo po modernizaciji štiripasovnica. Seveda so poleg cestnih del predvidena tudi številna komunalna dela, predvsem urejanje kanalizacije in vodovoda. Sedanji vodovod ne zadošča niti za pitje, kaj šele za zahtevnejše posege, kot je gašenje požara, do katerega pa na srečo še ni prišlo. Zgradili bodo tudi številne nove objekte, kot so prostori špedicij, menjalnica, manjši gostinski obrat, prostori mejne milice in seveda carine. Zaradi gradnje bodo morali podreti sedanjo vzhodno črpalko. Kljub gradnji pa promet ne bo, razen ob izredno velikem navalu tovornih vozil, nič oviran, saj bo vstopna rampa, ko bo promet delno z nadvozom potekal tudi prek sedanje ceste, ob rekonstrukciji ceste prevzela njeno vlogo.

V drugi etapi pa bodo rešili potniški promet, rešili pa bodo tudi vprašanje avtoceste od Šentilja do Pesnice. V izdelavi je že lokacijska dokumentacija in glede na znane težave s prometom v Mariboru si vsi prizadevajo, da bi uvrstili cesto v naslednji srednjeročni program razvoja SR Slovenije od leta 1981 do 1985.

JOŽE JERMAN

V. Britanijo pretresajo stavke

Kovinarji zahtevajo višje mezde in manjši delovni teden – Odpuščanje z dela

LONDON, 13. septembra (Tanjug) – Britansko jesen spet pretresajo stavke. Kovinarji, ena najmočnejših central na Otoku, so sklenili nadaljevati dvodnevne stavke tudi v prihodnjih tednih, ker jim delodajalci nočejo zvišati mezd in zmanjšati delovnega tedna na 30 ur. Ta teden je stavkalo 1,7 milijona kovinarjev, britansko industrijo, zlasti izvoz avtomobilov, pa je ta stavka že veljala 400 milijonov funtov.

Ob napovedih nove dvodnevne stavke v prihodnjem tednu, je britansko združenje delodajalcev sporočilo, da bodo, če se ne bodo sporazumeli s stavkujočimi, odpustilo 100.000 delavcev. »Rolles Royce« pa bo že jutri odpustil 30.000 zaposlenih.

Kriza v britanski avtomobilski industriji bi lahko imela hujše posledice od stavke rudarjev leta 1974., ki je zrušila konservativno vlado premierja Edwarda Heatha.

Ugrabil letalo, ker je razočaran nad politiki

Ugrabitelj letala boenig 727 nemške Lufthanse je 31-letni Rafael Keppel – Predal se je ob desetih zvečer na kölnskem letališču

OD NAŠE BONSKE DOPISNICE

BONN, 13. septembra – Včerajšnja ugrabitev potniškega letala tipa boeing 727 letalske družbe Lufthansa je odprla nenavadno poglavje v zahodnonemškem zračnem piratstvu. Letalo je bilo na poti iz Pariza in je po vmesnem pristanku v Frankfurtu nadaljevalo pot proti koelnskem letališču.

Deset minut po vzletu je pilot sporočil po radiu, da mu grozijo z orožjem in da je letalo v oblasti ugrabitelja. Letalo je s stodvajsetimi potniki in osmimi člani posadke pristalo po voznem redu na letališču v Kölnu, kjer je ugrabitelj postavil več nenavadnih zahtev. Televizijski ekipi, ki je prišla na letališče na njegovo zahtevo, je po radiu narekoval več strani dolgo poslanico, ki naj bi jo morala objaviti televizija in radio.

Sporočilo je govorilo o človeku, ki »je povsem razočaran nad politiki«. Po njegovem mnenju so »povsem odpovedali v iskanju rešitev za žgoča vprašanja sedanjosti in prihodnosti«. Ugrabitelj je ugotovil, da »so objektivni znanstveniki poklicani obvarovati svet pred polomom«. Seznam konkretnih ukrepov ni bil manj težave za tiste, ki naj bi jih izpolnili. Zahteval je na primer, »več bolnišnic in šol«, odpravo vojaške službe, večje dodatke za matere z majhnimi otroki in da otrokom ne bi bilo treba zjutraj tako zgodaj vstajati«. »Nič drugega ne želim kot svet, ki je človeka vreden« je še dejal na koncu.

Da gre za poskus pritiska na javnost in za nenavadno demonstracijo je bilo jasno takoj, toda nihče ni tvegal podcenjevati ugrabitelja, posebno še, ker so domnevali, da je morda duševno motena osebnost in ker niso mogli razpoznati orožja, ki ga je imel v rokah. Tudi dejstvo, da so zahodnonemška letališča skrbno nadzorovana in da teoretično ne bi smelo biti praznine, ki bi komu dovoljevala priti na letalo s kovinskim predmetom take velikosti, ni bilo dovolj prepričljivo. Sprožili so torej običajni postopek, ki je vključil najvišje predstavnike zvezne in deželne vlade v Düseldorfu. Sestal se je krizni štab, za posrednika je bil znova določen državni minister Wischnewski, ki velja za najbolj spretnega »reševalca kriz«. In se je s pomočjo skupine psihologov lotil prepričevanja ugrabitelja.

Prvi uspeh so zabeležili že popoldne, ko je ugrabitelj (danes so sporočili, da gre za 31-letnega Rafaela Keppla, ki se je predstavil kot pisatelj), izpustil potnike in del posadke, zadržal pa štiri člane. Očitno je bilo, da gre za zapleten kriminalistični primer, tudi zato, ker so bila dejanja, ki jih je zahteval od vlade (»človeka vredni svet«) v bistvenem nasprotju s sredstvi, ki si jih je izbral za dosego tega cilja (ugrabitev letala in grožnja nedolžnim ljudem). Na to kontradiktorno točko so stavili pogajalci in računali s tem, da bo uvidel nesmiselnost početja. Ko se je navsezadnje ob desetih zvečer predal, se je izkazalo, da je grozil s pištolo-igračo. Potniki so bili to pot na boljšem kot so ljudje v podobnih položajih. Ugrabitelja niso videli, ker je bil ves čas v pilotski kabini in so se lahko prosto gibali po letalu. S samodisciplino so se vzdržali slehernih nepričakovanih dejanj, pazili, da ne bi kdo izgubil živcev in poskusil izstopiti in s tem morda sprožil nerazumna dejanja ugrabitelja.

Kljub lahkoti, s katero so zadevo rešili, je med analitiki dejanja zrasla bojazen, da bi se podobna dejanja utegnila ponavljati. Učinek na javnost je ob sleherni ugrabitvi letala izjemno velik in tako zelo privlačen za ljudi, ki iz osebnih razočaranj nad ozkostjo političnega prostora morda želijo na demonstrativne načine primorati politike in ostale k pozornemu poslušanju.

MOJCA DRČAR-MURKO

S TELEPRINTERJA

Japonci bodo Kitajce učili trgovanja

TOKIO, 13. septembra (AP) – Japonska trgovinska mreža na drobno Mitsukoshi je sklenila pogodbo z največjo kitajsko trgovsko hišo v Pekingu. Gre za prvo sodelovanje med državama pri širjenju prodajne mreže na drobno. Predvidevajo tudi vzajemno usposabljanje strokovnjakov. Japonski partner bo odstopil kitajskemu svoje izkušnje pri razvijanju tržništva. Aprila so Japonci odprli svojo reprezentančno prodajalno v Pekingu in hkrati poskušali pripraviti vse za zdajšnjo pogodbo, ki predvideva tesnejše in dolgoročnejše sodelovanje.

Časopisna agencija »naftarjev«

DUNAJ, 13. septembra (INA) – Strokovnjaki za informacije v trinajstih državah članicah OPEC so po dvodnevnem zasedanju sklenili, da bodo predlagali ustanovitev časopisne agencije OPEC. Ta agencija držav izvoznic nafte naj bi začela delati septembra, ob 20-letnici ustanovitve OPEC. Sedež nove agencije bo na Dunaju, njeni prispevki pa bodo izhajali v angleščini in bodo zajemali vprašanja »naftne politike«.

Brazilija: stavke in aretacije

RIO DE JANEIRO, 13. septembra (Tanjug) – Ponoči je v Rio de Janeiru začelo splošno stavko več ko 300 tisoč kovinarjev, ki zahtevajo višje plače in boljše delovne pogoje. To je prva tako velika stavka v mestu v tem letu, ki je sledila splošni stavki učiteljev in predavateljev, ko je za ves mesec zastal pouk. Kovinarji terjajo za 83 odstotkov več plačila. Na jugu države, v Rio Grande do Sul pa so banke že teden dni zaprte zaradi splošne stavke bančnih uradnikov; stavka grozi, da bo omrtvila gospodarstvo te razvite brazilske zvezne države. Vlada je razglasila stavko kot protizakonito in aretirala sindikalne voditelje. Doslej so jih zaprli že 16.

SEV vloga v Evropo in Ameriko

VARŠAVA, 13. septembra (Tanjug) – Vzhodnoevropske socialistične države, članice SEV so doslej ustanovile v evropskih in ameriških državah približno 300 mešanih podjetij in društev, v katera vlagajo svoj kapital. Doslej so ga predvidoma vložili že okoli pol milijarde dolarjev. Te investicije ocenjujejo na Poljskem kot velik organizacijsko-finančni potencial socialističnih držav na drugih tržiščih.

Močno povečanje indijskega izvoza v ZRN

NEW DELHI, 13. septembra (Tanjug) – V tem letu se je indijski izvoz v ZRN povečal v primerjavi z istim razdobjem lani za 42,2 odstotka. V letu 1978 je bil izvoz v primerjavi z letom 1977 za 2,8 odstotka manjši. Indijski uvoz iz ZRN se je v prvem polletju povečal za 14,4 odstotka, tako da se je primanjkljaj Indije v trgovini med državama zmanjšal.

»Naftni« pogovori: Ceausescu-Oteibo

BUKAREŠTA, 13. septembra (AP) – Romunski predsednik Ceausescu se je sestal z ministrom za nafto Združenih arabskih emiratov Oteibom, potem ko sta državi podpisali sporazum o sodelovanju v naftni in petrokemični industriji. Romunija, četrta proizvajalka nafte v Evropi, se sooča z upadanjem rezerv in mora vedno več nafte uvažati z Bližnjega vzhoda. Izvaža pa opremo za vrtine in petrokemične proizvode. Obe strani sta izrazili prepričanje, da bo treba doseči ugodnejše razmerje cen med surovinami in izdelki, da bi tako spodbudili gospodarsko rast držav v razvoju.

Angolski sladkorni načrti

BRUSELJ, 13. septembra (Tanjug) – Belgijska družba za proizvodnjo sladkorja Sopex je z Angolo sklenila sporazum za 20 let; kot predvideva sporazum, bo ta zahodna družba pomagala Angoli razviti zdajšnjo proizvodnjo sladkorja od 30 tisoč ton na 80 tisoč ton. Za zdaj še niso ocenili, koliko bo belgijska družba vložila v opremo rafinerij v Angoli.

TV mrzlica na Kitajskem

TOKIO, 13. septembra (AP) – Kitajska je v prvih sedmih mesecih izdelala za 2,3-krat več televizijskih sprejemnikov kot v istem razdobju lani. Do konca leta naj bi proizvodnja znašala več ko milijon sprejemnikov, vendar bodo morali še naprej uvažati televizorje, da bi zadovoljili veliko povpraševanje na domačem tržišču. Na Kitajskem zdaj gradé prvo tovarno za barvne televizorje. Izdelali bodo 960 tisoč avtomatičnih televizorjev na leto.

Skok cen v državah OECD

PARIZ, 13. septembra (Reuter) – Cene na drobno so se v državah OECD julija zvišale za 1,2 odstotka, kar je največje zvišanje cen na mesec od oktobra 1974. To rast primerjajo z junijem, ko so cene v primerjavi z majem poskočile za 0,9 odstotka. Višje cene v juliju, upoštevaje vse leto, dosegajo 10 odstotkov, junija pa so se zvišale za 9,4 odstotka. Razmere so nekolikanj ugodnejše v primerjavi z razdobjem od januarja do julija, ko so cene poskočile kar za 13 odstotkov v primerjavi z istim razdobjem lani. Julijski rezultati pa bi bili dokaj neugodnejši, če ne bi prišlo do sezonske pocenitve živil.

Švedske izkušnje pri varstvu okolja

STOCKHOLM, 13. septembra (Tanjug) – Na Švedskem se mudi delegacija sindikata delavcev nekovin in kemije, ki jo vodi predsednik zveznega odbora tega strokovnega sindikata Predrag Jovanović. Delegacija je dopotovala na povabilo sindikatov tovarniških delavcev Švedske, da bi v več podjetjih ob razgovorih s sindikalnimi funkcionarji proučila, kako v državi delujejo strokovne organizacije delavcev, ter da bi se seznanila z izkušnjami sindikatov pri uresničitvi ukrepov za varstvo človekovega okolja.

Bojkot Pinochetovega režima

LIMA, 13. septembra (AFP) – Osem milijonov transportnih delavcev je začelo mednarodni teden bojkota »nedemokratičnega Pinochetovega režima v Čilu«, je v Limi objavil direktor regionalnega biroja mednarodne transportne zveze za Latinsko Ameriko in Karibe Medardo Gomero. Rekel je, da so odlok o bojkotu sprejeli »v znamenje solidarnosti z ljudstvom in delavci Čila« po sporazumu, sklenjenem med mednarodno transportno zvezo, mednarodno konfederacijo organizacij svobodnih sindikatov in medameriško organizacijo delavcev. V bojkotu sodeluje milijon transportnih delavcev iz Latinske Amerike in sedem milijonov delavcev iz drugih krajev sveta.

Francozi bodo iskali nafto v osrednji Afriki

PARIZ, 13. septembra (AP) – Francoska naftna družba »Elf Aquitaine« se pogaja z mednarodno finančno korporacijo (IFC), podružnico svetovne banke, o skupnem finansiranju načrta za raziskovanje in izkoriščanje nafte v Kongu in Centralnoafriški republiki. Predvidoma bo pogovorov konec že letos, IFC pa naj bi odobrila pomoč tem državam v razvoju v obliki posojil in deleža pri finansiranju načrtov; k načrtom bodo pritegnili tudi zaseben kapital. Vse od začetka leta daje svetovna banka prednost finansiranju energetskih in mineralnih načrtov v državah v razvoju.

Televizijski festival neuvrščenih

Pod pokroviteljstvom predsednika Tita bo v Hercegnovem

HERCEGNOVI, 13. septembra (Tanjug) – Današnja druga seja sveta prvega televizijskega festivala neuvrščenih držav, ki bo v Hercegnovem od 5. do 12. oktobra, je potekala v centru za znanstvena srečanja pod predsedstvom predsednika sveta Nenada Bučina. Udeležencem srečanja je sporočil, da bo festival potekal pod pokroviteljstvom tovariša Tita.

Priprave na festival, najpomembnejšo in po številu udeležencev največjo mednarodno programsko manifestacijo, kar sta jih doslej organizirala jugoslovanski radio in televizija, gredo h koncu. Predvidevajo, da bodo na festivalu prikazali okoli 60 programov.

Udeležbo je doslej prijavilo 37 držav z vseh celin. Vabila so poslali tudi vsem državam udeleženkam šeste konference v Havani, pa tudi vsem osvobodilnim gibanjem.

Izbruh Etne je terjal življenje desetih turistov

Nedaleč od glavnega kraterja vulkana je dvesto turistov zvedavo paslo oči – Opozorila zaman

OD NAŠEGA RIMSKEGA DOPISNIKA

RIM, 13. septembra – Nenaden izbruh Etne, ki je trajal le dobrih deset sekund, je povzročil smrt desetih turistov, ki so se nahajali v bližini glavnega kraterja. Trideset turistov je bilo ranjenih, med njimi trinajst huje.

Ob nenadnem izbruhu najbolj aktivnega evropskega vulkana je bilo na višini 3136 metrov okoli dvesto turistov. Na srečo eksploziji ni sledil izbruh lave, sicer bi bile posledice še veliko bolj katastrofalne. Vulkanologi, ki so sledili avgustovskemu izbruhu, so opozarjali prebivalce vasi na Etni in turiste, naj ne zahajajo v bližino glavnega kraterja, kajti vulkan se še ni pomiril in pričakovati je bilo, da bodo v notranjosti zgoščeni plini prej ali slej povzročili eksplozijo. Toda opozorila strokovnjakov so bila zamanj. Iz okoliških hotelov so s posebnimi terenskimi vozili vsak dan pripeljali pod sam vrh vulkana na stotine turistov.

Dostop na Etno je razmeroma enostaven. Do višine 2500 metrov vodi urejena cesta. Z žičnico se turisti povzpnejo do višine 2900 metrov, od koder jih pod vrh prepeljejo terenska vozila. Turistična pot pripelje radovedne gledalce le petsto metrov od glavnega kraterja, iz katerega se noč in dan kadi.

Eksplozija vulkana je povzročila paniko med dvesto turisti. Med ranjenimi so poleg Italijanov tudi poljski, španski in švicarski turisti.

Eksplozija ni presenetila strokovnjakov, ki napovedujejo nadaljnje nenadne erupcije. Etna je bila letos nenavadno aktivna in do večje pomiritve bo potrebno počakati še nekaj mesecev. To so verjetno mislili turisti, ki so včeraj množično obiskali vrh vulkana. Za deset izmed njih se je obisk končal tragično: če se izziva usodo, postane vulkan smrtno nevaren.

JANKO TEDEŠKO

John Blatnik v Ljubljani

LJUBLJANA, 13. septembra – Predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik s sodelavci je danes sprejel Johna Blatnika, ki je bil med NOB član ameriške vojne misije pri Glavnem štabu NOV in POS. John Blatnik, dolgoletni član ameriškega kongresa, je na obisku v SR Sloveniji kot gost izvršnega sveta skupščine SRS in republiškega odbora ZZB NOV Slovenije. (Foto: Janez Zrnec).

Preskus uspel

Evropski monetarni sistem je v pol leta položil izpit, hujša preizkušnja ga čaka na jesen

BRUSELJ, 13. septembra (Tanjug) – Po uradnih ocenah v Bruslju je v »poskusnem« šestmesečnem obdobju evropski monetarni sistem (EMS) »gledano v celoti« uspešno opravil izpit. Ocenjevali so ga kajpada na podlagi ciljev monetarne stabilizacije, ki jih je določila zahodnoevropska »deveterica« 13. marca v Parizu, ko je uvedla sistem skupnega »drsenja« osmih valut (brez britanskega funta) v paritetah glede na skupno obračunsko enoto (tako imenovano ECU). S tem so se skušali zavarovati pred neposrednimi »napadi« ameriškega dolarja v okviru skupnega trga in ustvariti svoje, omejeno in mirno »monetarno morje«.

Uradni Bruselj zdaj napoveduje, da bodo verjetno novembra prvič proučili sistem in popravili paritete po končanem poskusnem obdobju (v zvezi s tem napovedujejo manjšo revalvacijo zahodnonemške marke v septembru). Na novo sprejeti francoski frank – ki je bistvenega pomena za ugotavljanje notranje »trdnosti« sistema – je bil razmeroma stabilen.

Italijanska lira, ki se je do 4 odstotkov odmaknila od svoje paritete, je dobila dovoljenje, da lahko »zaplava« tudi do 6 odstotkov. Belgijski frank in danska krona sta se večkrat znašla na nevarni meji (ki je za njiju 2,25 odstotka), vendar nimata dovolj »specifične teže«, da bi se jima posrečilo doseči spremembo paritete marke.

● Evropski monetarni sistem bo moral v bližnji prihodnosti prestati tudi nove notranje »preizkuse« spričo oživljanja inflacije v državah EGS. V juliju so cene v državah EGS dosegle doslej največjo mesečno rast (1,7 odstotka), zaradi česar se je povprečje zadnjih dvanajstih mesecev dvignilo na 10,4 odstotka.

Navzlic uradnim izjavam Bruslja, da bodo razpravo o evropskem monetarnem sistemu preložili, monetarni strokovnjaki sodijo, da se utegnejo lotiti tega dela celo pred novembrom.

Takšnih razprav namreč nikoli uradno ne napovejo vnaprej, temveč te zadeve obravnavajo na nenadnih sestankih ob koncu tedna, da bi tako preprečili špekulacije. Evropski monetarni sistem še ni imel priložnosti opraviti preizkusa »zunanje« trdnosti, ker je bil tudi dolar v minulem obdobju razmeroma stabilen. To je torej odvisno od tega, kako bodo jeseni ZDA izvajale obljubljeno politiko zajezitve inflacije in uvoza nafte, oziroma kako bodo »kotirali« ti Carterjevi »programi«.

Jugoslovani na sejmu v Brnu

BRNO, 13. septembra (Tanjug) – Na 21. mednarodnem sejmu tehnike v Brnu, ki ga že od nekdaj prirejajo septembra vsako leto, je razstavilo svoje izdelke 70 jugoslovanskih organizacij. Poleg predstavnikov strojne industrije, energetske opreme, kmetijskih in drugih strojev, vozil in ostale tehnike, je na sejmu zastopanih še 43 izvozno-uvoznih organizacij. Jugoslavija, ki razstavlja na 1700 kvadratnih metrih zaprtih in odprtih površin.je tudi letos ena od najbolj zastopanih med 27 tujimi državami.

Ko si je predsednik češkoslovaške vlade Lubomir Štrougal ogledoval sejem, se je zadržal tudi v enem od paviljonov jugoslovanskih razstavljalcev. S strukturo razstavljenih izdelkov ga je seznanil direktor skupnega predstavništva jugoslovanskih gospodarskih organizacij na Češkoslovaškem, inž. Milenko Čirić.

Cementarji so omagali pred planom

Cementni zadregi po vsej državi še ni videti konca – Premalo vreč za cement

NOVI SAD, 13. septembra (Tanjug) – Jugoslovanska industrija cementa je v prvih mesecih letos proizvedla 5,785.000 ton cementa ali za 839.000 ton manj kot so planirali. To pa se je zgodilo zato, ker cementarna v Kaknju in še nekatere druge nekaj časa niso delale in ker so okvare v posameznih tovarnah povzročile zmanjšanje proizvodnje.

To so danes poudarili na seji koordinacijskega odbora splošnega združenja za gradbeništvo in industrijo gradbenega materiala Jugoslavije v Novem Sadu, na kateri so vso pozornost posvetili stanju na tržišču cementa v državi. Poudarili so, da imamo v tujini naročenih 982.000 ton, od tega pa smo jih doslej uvozili 616.000 ton. Sklenili so, da naj bi storili vse potrebne ukrepe, da bi čim prej prispele še preostale količine cementa.

Poudarili so tudi, da sedanji položaj na trgu cementa ne ustreza in da številna gradbišča v posamičnih krajih naše države niso zadosti preskrbljena s cementom. Poudarili so, da je v najbolj nezavidljivem položaju področje vzhodne Hercegovine, kjer so hude posledice potresa in kateremu bi morali zagotoviti čim prej najbolj nujne količine cementa za dela v jesenskih in zimskih mesecih.

V Črni gori je položaj boljši, ker so pravočasno ukrepali. Ker pa glavna gradbena dela šele pridejo na vrsto – v krajih, ki jih je porušil potres, je treba zagotoviti večje količine cementa.

V sveh ostalih republikah in pokrajinah pa zagotovljene količine cementa iz domače proizvodnje in uvoza še zdaleč ne morejo pokriti vseh večjih potreb.

Resen problem predstavlja tudi pomanjkanje vreč za cement, kar še poslabšuje že tako zapleten položaj na tržišču s cementom.

OD VSEPOVSOD

Družinski glavoboli nižajo storilnost

NEAPELJ, 13, septembra (AFP) – Skupina delavcev, zaposlenih v neapeljskem obratu tovarne avtomobilov »Alfa Romeo«, je te dni zapustila delo zaradi kroničnih glavobolov. Ko so jih kasneje poklicali in zahtevali od njih, naj natančneje pojasnijo, zakaj so odšli z dela, so Neapeljčani izjavili, da so izčrpani ter da jih muči glavobol, ki ga povzročajo vsakodnevni družinski prepiri zaradi visokih cen in njihovih zaskrbljujoče nizkih plač.

V Ameriških bankah je denar...

NEW YORK, 13. septembra (AP) – Neznani vlomilec je oropal podružnico banke Berkley v New Yorku in pobegnil z 200.000 dolarji. V strelskem dvoboju s policijo je bil njegov pajdaš ranjen.

Sicer pa je bilo v New Yorku samo včeraj šest bančnih ropov, tako da se je število tovrstnih napadov v največjem ameriškem mestu povzpelo ta mesec na 30.

»Babilonska« oddaja kanadske TV

TORONTO, 13. septembra (AFP) – Kanadska televizija je te dni uvedla prvo oddajo v več tujih jezikih. Televizijska postaja CMFT v Torontu bo čez teden oddajala program v 24 jezikih, ki bo trajal sto ur. Ostale oddaje, približno tretjino programa, bodo oddajali v angleščini in francoščini, ki sta v Kanadi uradna jezika. Televizijska postaja, ki ima svoje prostore prav v središču Toronta, bo te oddaje posredovala v glavnem predelom južno od Ontaria, kjer živi približno 4,5 milijona prebivalcev.

Socialna podpora po Arabsko

DŽEDA, 13. septembra (AP) – Saudska Arabija je bogata država, vendar so kljub temu dogodek, ki se je pred nedavnim pripetil v Dželi, objavili v časopisju, saj je bil tudi za tamkajšnje razmere sila nenavaden. Kot piše saudski list Okaz, je težak invalid iz Džede v časopisju objavil oglas s prošnjo, naj mu nudijo kakršno koli pomoč. Že po nekaj dneh je dobil razkošnega rolls-roycea, popolnoma opremljeno stanovanje in 1600 dolarjev mesečne rente. Širokosrčni-dobrotnik, navaja Okaz, je želel ostati neznan.

»Tovarna« preprog iz sive davnine

MOSKVA, 13. septembra (TASS) – Arheologi so v naselju, starem 3.000 let, v Turkmenski SSR našli ostanke delavnice za izdelavo preprog. Samo v grobnicah, a le ženskih so našli kamnite preslice z bronastimi držaji in nože.

Japonci sami bogatijo uran

OKAJAMA, 13. septembra (AP, AFP) – V Okajami, kakih 400 km jugozahodno od Tokia so včeraj odprli prvo japonsko eksperimentalno postajo za obogatitev urana. S polno kapaciteto bo začela delovati leta 1981; takrat bo proizvedla dovolj obogatenega urana, da bodo lahko napajali nuklearno centralo s kapaciteto 500.000 kilovatov.

Policija straži luknjo v obzidju jetnišnice

BOGOTA, 13. septembra – Policija straži veliko luknjo v zidu jetnišnice v glavnem kolumbijskem mestu. Nastala je po eksploziji, eksploziv pa so nastavili jetniki. Deset jih je ušlo, dva med njimi sta gverilca levice. En stražar je bil med begom zapornikov ubit. (Telefoto: UPI)

»KONFEKCIJA«
Industrija lahke konfekcije
LOGATEC

objavlja prosto delovno nalogo

saldakontista

Pogoji: zaželena srednja ekonomska šola in 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih.
Poskusno delo traja 3 mesece. Delo se združuje za nedoločen čas.
Ponudbe pošljite v 10 dneh po objavi razpisa.
13-7760

VRTNARSKA RAZSTAVA 79
z mednarodno udeležbo od 14. do 17. septembra 1979
rezano cvetje, sobne rastline, lepotno drevje, zaščitna sredstva, sadje in zelenjava, razstava zdravilnih zelišč, razstava ptic
tradicionalna razstava gob
na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.
GR

SCHMIDT PRI OKULISTU

Benedek, »Süddeutsche Zeitung«

Ali bo kubanska »minikriza« zavrla ratifikacijo SALT-2?

Več senatorjev, privržencev SALT-2, je izjavilo, da z ratifikacijo ne bo nič, če se sovjetska »brigada« ne umakne s Kube – Washington in Moskva iščeta časten izhod

OD NAŠEGA NEWYORŠKEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 13. septembra – Kot trdijo, je Washington na poti, da sprejme pojasnilo, da ima sovjetska »brigada« na Kubi poslanstvo uriti kubanske vojake za Afriko ter da ne gre za borbeno enoto.

Govorice so se razširile prek diplomatskega urednika »New York Timesa« in najbrž administracija na tak način meri temperaturo in tiplje, kakšen izhod iz te zadnje »kubanske krize« bi prišel v poštev v političnem pogledu. Vendar pa tega ni mogoče preveriti: ameriški zunanji minister in sovjetski veleposlanik se vsak dan po več ur pogovarjata, o vsebini njunih razgovorov pa ni nič znanega.

Administracija trdi, da bi najprej rada ustvarila »razdobje ohlajanja«. Ohlajanje je nedvomno nujno, saj je več senatorjev, potrjenih privržencev SALT-2, izjavilo, da sporazuma z ZSSR o najbolj nevarnih vrstah orožja ni mogoče potrditi na Capitol Hillu, če se »sovjetska brigada ne umakne z otoka«. Seveda so jih z veseljem podprli senatorji, ki bi že sicer glasovali proti takemu sporazumu, zdaj pa imajo izgovor in že utrto pot, da ne bi bili videti kot pobudniki zaostrovanja oborožene tekme. Zadnji med tistimi, ki so o »kubanski krizi« izjavili, da bodo glasovali proti SALT-2, je bil močni senator Russel Long iz Louisiane, mož naftnega lobbyja na Capitol Hillu.

Administracija si je pustila dovolj prostora za umik, ko je nedoločeno izjavila, da se »ne bo zadovoljila s statusom quo«, in izrazila upanje, da se bo Moskva ozirala na ameriške občutljive točke, če pričakuje, da bo Washington imel posluha za sovjetske.

Očitno pa postajajo skrbi okoli SALT-2 vedno hujše, sporazum je bil po splošnih ocenah že na poti, da ga sprejmejo, ko so ga najprej podprli generali, potem pa tudi bivši zunanji minister. Tako je razbrati po ravnanju republikanskih politikov, ki tekmujejo za predsedniški stolček v letu 1980: senator Harold Baker iz Tennesseeja je videl, da ne bo nikamor prišel z napadanjem SALT 2, pa je umolknil, ljubljenec desnice Ronald Reagan pa si je izbral pot obtoževanja, da sporazum ne seže dovolj daleč pri omejevanju oborožene tekme. Zdaj so ti in še drugi nasprotniki sporazumevanja o orožju nenadoma našli zaveznike v peščici demokratov, ki so pred ponovno izvolitvijo in proti katerim se je vnela kampanja, da so postali mlačni v obrambi ameriških nacionalnih interesov.

Uganka, kako je do preplaha sploh prišlo in zakaj, še ni do kraja razvozlana, a kaže, da ne more držati teorija, po kateri se je Washington vznemiril zaradi sovjetske »brigade« na Kubi, da bi to deželo »očrnil« prav zdaj, ko je bila gostiteljica voditeljev neuvrščenih v Havani. Senator Richard Stone, ki je dal pobudo za vznemirjenje in ki velja kot novi vodja proizraelskega lobbyja, že več mesecev napada administracijo s trditvami, da gre za sovjetsko vojaško navzočnost na Kubi. Vance je v pismu, namenjenem senatorju, že konec julija trdil, da ni nikakršnih znamenj za to in administracija je tako postala tarča za obtožbe, brž ko je ameriška vohunska služba sredi avgusta ugotovila, da se na Kubi zares mudi sovjetska »brigada«. Govorice o tem je razširil senator Frank Church, ki je pristavil – kot trdijo, da na zaprepadenost Bele hiše – da ni upanja za SALT 2 v senatu, če se sovjetska enota ne umakne z otoka.

Prevladuje ocena, da so ta film v Washingtonu že večkrat vrteli – da senatorji, ki se čutijo ogrožene na svojem položaju, vzdignejo vik in krik, ki naj bi dokazal njihovo skrb za ameriško varnost. Ironija pa tiči v tem, da je v tem primeru senator Frank Church, predsednik odbora za zunanje zadeve, imel kot začetnik na Capitol Hillu podobno vlogo v neprimerno bolj nevarni kubanski krizi, ki je izbruhnila leta 1962.

Jimmy Carter si prizadeva, da bi preprečil širjenje zmede in včeraj zjutraj je vnovič pozval senat, naj ne zavrne SALT 2. Kampanja proti sporazumu pa se še ni polegla in administracija se bo težko izkopala s pojasnilom, da gre na Kubi za enoto za urjenje, ne pa za »borbeno brigado.«

Z desne strani ameriškega političnega prizorišča so vnaprej objavili, da bo vsak tak korak veljal za kapitulacijo. Pogostnost in dolgost pogovora med ameriškim zunanjim ministrom in sovjetskim veleposlanikom priča, da iščejo izhod. To potrjuje tudi ton, ki je na obeh straneh presenetljivo umirjen: velesili se ne pogovarjata med seboj tako, kot govorita s Kubo ali prek nej. Vse to so znamenja, da iščejo izhod, v katerem naj bi si obe strani ohranili čast, ko ne bi bila nobena videti »premagana«, kubansko »minikrizo« bi izgladili in ohranili SALT 2.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

Preureditev Belgije gre v kot

Zaradi jezikovno-nacionalnih sporov se obeta v belgijskem političnem življenju zagreta jesen in odložitev načrtov o regionalizaciji države v skladu z narodnostno sestavo

OD NAŠEGA BRUSELJSKEGA DOPISNIKA

BRUSLEJ, 13. septembra – Belgijska politična jesen se je začela s praskami. Te bi najbrž kmalu utonile v pozabo, ko ne bi šlo za začetno otipavanje pulza med tukajšnjimi političnimi strankami. Za poletno »razvedrilo« so poskrbeli v nemirnih Fouronih, kjer so se znova razvneli jezikovno-politični spori med Flamci in Valonci in konec avgusta je policija celo pregledovala vozila izletnikov na cestah, ki peljejo skozi Fourone.

Nekaj dni pred začetkom šole je prišlo do resnejšega zapleta. Flamski starši v frankofonskem mestu Comines so nenadoma zahtevali za svoje otroke posebno šolo, v kateri bi bila osnovni jezik flamščina. Nasprotovanje mestnih očetov, češ da to ni resno, saj je bila zahteva vložena zadnjega avgustovskega dne, ni zaleglo in sestati se je moral celo senatni odbor za šolstvo. Ta je sicer ugotovil, da zahteva ni povsem upravičena, saj jo je podpisalo manj staršev kot je potrebno za manjšinsko šolo, kljub temu pa zadeva še ni ad acta in nekateri opazovalci menijo, da bo mestece, ki leži tik ob francosko-belgijski meji, v prihodnjih mesecih še poligon manifestacij flamskega prebivalstva.

Zadeva s flamsko šolo se še ni povsem utišala, ko je javnost razgibala nova »bomba«. Dva ekonomista z univerze v Louvainu sta objavila študijo o vzrokih belgijskega proračunskega primanjkljaja. V raziskavi sta med drugim križala podatke o prispevkih ter dohodkih Flandrije, Valonije in Bruslja v državno blagajno v letih 1970 in 1974 ter ugotovila, da je v obeh letih Flandrija prispevala več kot je dobila, Valonija pa manj ter – kar je za avtorje najpomembnejše – da odliv denarja v Valonijo narašča. Flamski »De Standaard« je ključne izsledke nemudoma objavil in analiza je vzburkala politično ozračje.

Valonci so odgovorili z nasprotno analizo. V včerajšnjem televizijskem dnevniku se je pojavil ekonomist Jacques Yerna, ki je zatrdil, da je mogoče dokazati tudi obraten tok: da je Valonija tista, ki plačuje več kot dobi.

»Vsi trdijo, da nikakor ne želijo škodovati odnosom med skupnostima in pokrajinama, a vendar ne mine teden, da ne bi priletela kakšna petarda, bodisi na jugu ali na severu«, je ob tem zapisal komentator »Soira«.

Kaj se torej dogaja v Belgiji? »Politične petarde« najbrž oznanjajo začetek resnejšega merjenja moči političnih strank, ki so ga tukajšnji opazovalci že pred meseci »tempirali« za jesen, in prav ob tem merjenju utegne celo obtičati zamisel o regionalizaciji in reformi belgijske države, ki si jo je za cilj zastavil premier Wilfried Martens.

Merjenje moči so napovedovali že nekateri premiki pred poletnim premorom. Sem sodi predvsem »oddaljevanje« najmočnejše politične stranke CVP (flamski krščanski socialisti), ki so pod vplivom novega predsednika Lea Tindemansa že pred poletjem začeli zapuščati smer Wilfreda Martensa, ki je vodil CVP, dokler ni postal ministrski predsednik. Tako je slišati, da je prav Tindemans »svetoval« senatorju de Bondtu, naj sprožI vprašanje o flamski šoli v Comínesu, ob že omenjeni ekonomski študiji pa je nekdanji dvakratni ministrski predsednik poudaril, da »celotni problem še nikoli ni bil tako metodično in natančno prikazan«.

Več elementov, ki kažejo, da se bliža burna jesen, pa se je pojavilo v zadnjem času:

● Čedalje pogosteje je iz krogov CVP slišati, da je bruseljska frankofonska stranka FDF v zvezni vladi »odveč«. Neposredno je na to odgovoril eden naj vplivnejših članov te stranke, trgovinski minister Lucien Outers, ki je v glasilu FDF posvaril koalicijske partnerje. Poleg tega se omenjena stranka, ki ima večino v Bruslju, pripravlja na odgovor še drugače in sicer s trdnejšim povezovanjem z »Valonskim zbiranjem«, ki je na volitvah za evropski parlament (10. junija) poželo velik uspeh in naj bi postalo FDF v Valoniji.

● Pred dnevi je prišlo do menjave v vodstvu flamske stranke »Ljudska zveza«, ki sicer ne sodeluje v vladi, a utegne imeti vlogo jezička na tehtnici. Novi predsednik Vic Anciaux je sicer manj oster od svojega predhodnika Huga Schiltza, a je takoj po izvolitvi izjavil, da se temeljna načela strankine politike ne bodo spreminjala.

● Sprememba s še dolgoročnejšimi posledicami pa se pravkar pripravlja. Frankofonski socialisti, ki so z odhodom Charlesa-Ferdinanda Nothoma za predsednika poslanske zbornice izgubili vodjo, so začasno izvolili Charlesa Hanina, ki mu je ta zadoljitev pravkar potekla. Za naslednika se je javil sam Paul Vanden Boeynants, ki je januarja zaman skušal sestaviti vlado, v sedanji garnituri pa je podpredsednik in obrambni minister.

Omenjeni elementi kažejo, da se položaj v belgijskem političnem življenju polagoma zapleta in nekateri že napovedujejo zaton sedanjih idej o regionalizaciji. Predsednik vlade Wilfried Martens, ki je v nedeljo v televizijski oddaji »Srečanje s tiskom« odgovarjal na vprašanja novinarjev, je sicer zatrdil, da je vse v najlepšem redu, a brškone stvari niso tako rožnate.

Precej bolj realističen je bil drugi sogovornik novinarjev, podpredsednik vlade Guy Spitaels, ki je v imenu frankofonskih socialistov dejal, da upa, da bodo stranke vladne koalicije »upoštevale svoje obveznosti«.

BOŽO MAŠANOVIĆ

V ŽARIŠČU

Še en Kennedy?

Kennedy ad portas? Bo najmlajši med brati zdaj vendarle kandidiral za predsednika? Prva odločitev je padla, dokončna še ne. Kajti Edward Kennedy je zgolj oznanil, da osebni razlogi, ki so ga doslej odvračali od boja za Belo hišo, poslej niso več ovira. Političnih argumentov, ki še naprej govorijo proti njegovi kandidaturi – razcep demokratske stranke, ki bi lahko povzročili razcep države – ni omenil. Uganka ostaja torej odprta. Kljub temu se je politični položaj v Ameriki čez noč spremenil. Nad Carterjem lebdi zdaj senca senatorja z velikim imenom. Kennedyjeva potencialna kandidatura bo izsilila tudi odločitve v republikanskem taboru. In Evropa? Že zdaj je mogoče reči, da Kennedy ne bo lahek partner za naše državnike.

»Frankfurter Allgemeine«

Kriza krščanske demokracije

Še pred nekaj meseci so nekateri bolj ali manj odkrito napovedali, da bi krščanska demokracija utegnila – z določenimi spremembami – spet prevzeti vlogo, ki jo je imela leta 1948, ko je potisnila komuniste v opozicijo, kar ji je omogočilo, da je oživila gospodarstvo, se pravi, da je spodbudila – kot so rekli takrat – proces kapitalistične restavracije.

Te domneve so se hranile z napovedmi, oziroma, bolje rečeno, z upanjem, da se bo levica na volitvah sesula, krščanska demokracija pa bo dobila skoraj tako močno podporo kot leta 1948. To naj bi omogočilo krščanski demokraciji, da bi sestavila zmerno koalicijo, ki bi bila sposobna voditi gospodarsko obnovo, pri čemer bi se opirala na kapitalistične sile, ki bi jih spodbudila z oživljenim neoliberalnim navdušenjem.

Pokazalo se je, da je bilo to upanje v resnici iluzija, da so bile volilne napovedi neutemeljene. Resneje pa je to, da se je pokazalo, da so tudi analize o stanju gospodarstva neodgovorne in aproksimativne.

»Unità«, Rim

Potlačen škandal v Pretorii

OD DOPISNIKA TANJUGA

PRETORIA, 13. septembra – Tuje agencije poudarjajo da v glavnem mestu rasistične Južnoafriške republike ni bilo spektakularnega zaključka kratkega procesa proti Connieju Mulderju, nekdanjemu ministru za informacije, vpletenemu v veliko afero s podkupovanjem, ki so jo odkrili lani. Okrog 80 milijonov dolarjev je bilo namreč zbranih v »posebnih skladih«, s katerimi naj bi podkupili časopise, poslovne ljudi in politike, da bi rasistični režim prikazali svetu v novi, pozitivni luči. Nekdanji premier Vorster je zato moral odstopiti najprej kot premier, pozneje pa tudi s predsedniškega položaja.

Minister za informacije Mulder je spadal v »ožji krog« nekdanjega premiera in se je z vsemi silami trudil »popraviti napačno predstavo«, ki so jo imeli v svetu o Južni Afriki«.

V medstrankarskih bojih se je namreč opozicija dokopala do podatkov o »posebnih skladih«, ki jih parlament ni odobril. To je zadostovalo za Vorsterjev padec, vendar pa ni nihče kritiziral namena njegove vlade.

»Erazmova komisija«, imenovana po njenem predsedniku, ki že več mesecev zbira podatke o tajnih skladih, je sprožila postopek proti Mulderju. Toda sodnik vrhovnega sodišča Boshoff ga je ustavil, češ da je dokazno gradivo »preživelo«.

Odločitev sodnika vrhovnega sodišča je povzročila presenečenje, označili pa so jo kot novi poskus potlačiti tudi za sedanjo vlado premiera Botha zelo neprijetno afero.

Eden izmed glavnih sodelavcev in ustvarjalcev »posebnih skladov« – nekdanji playboy in igralec rugbyja Eshel Rhoodie, ki mu bodo še sodili – preti, da bo izdal podatke, ki utegnejo povzročiti odstop premiera Botha in drugih osebnosti; Mulder je bil neposredni Rhoodiejev šef. Rhoodieja so nedavno izročile francoske oblasti, ker je več mesecev tajno preživel na Azurni obali. Vendar pa ima Rhoodie še vedno dokumente, ki so lahko zelo nevarni za daljnosežne južnoafriške politične akcije.

Nekateri zahodni časniki, med njimi tudi londonski »Observer«, so objavili podatke, da je Mulderjev pomočnik Rhoodie poskušal »kupiti« »Washington Post« ter nekatere francoske in londonske časnike.

Proces proti Rhoodieju pričakujejo tod z velikim zanimanjem, saj je obdolžen razsipanja državnega denarja. Znano je namreč, da je Rhoodie porabil veliko, da se je družil z osebnostmi iz tako imenovane »visoke družbe«, da je imel več razkošnih apartmajev, avtomobilov itd. Rhoodie se opravičuje, češ da je vse to potreboval »za uspešno poslovanje«.

Tuji opazovalci menijo, da so se z nekdanjim ministrom Mulderjem že pogodili – ustavili so proces proti njemu – ter tako zagotovili, da bo molčal v aferi »posebnih skladov«. Podobno se utegne zgoditi s še nevarnejšo pričo Eshelom Rhoodiejem, kakor mnogi menijo, pravimi »možgani« in povzročiteljem afere.

Up za majhne

Ugledni perujski ekonomist Aranguona o neuvrščenosti – »Spektakularni načrt sodelovanja«

OD DOPISNIKA TANJUGA

LIMA, 13. septembra – Dr. Enrique Aranguena je ugleden perujski ekonomist in direktor inštituta za ekonomska raziskovanja v Limi. Pozorno in z velikim zanimanjem je spremljal dogodke na šestem vrhunskem srečanju neuvrščenih v Havani. Ob koncu srečanja je Aranguena takole opisal svoje »prve vtise« o srečanju, ki so mu teden dni perujski časopisi posvečali veliko pozornosti:

»Šele sedaj, ko je neuvrščenost prodrla tudi pod streho Latinske Amerike, je ‚naš navadni človek', ki se je seznanjal s svetovnimi dilemami, le s pomočjo televizije ali iz novic v časopisih, ki jih je prebiral pri brivcu, dojel nekatere še do včeraj zanj povsem nerazumljive reči. Dojel je, da neuvrščenost tistih, ki pripadajo temu gibanju, pomeni tudi njihovo skrb zanj, za usodo našega skromnega človeka izpod Andov, nenavajenega in nezaupljivega, če mu na duri potrka ‚veliki zunanji svet'. Ta naš človek je dojel, da neuvrščeni bijejo tudi njegov boj za boljši družbeni položaj in proti socialnim in gospodarskim krivicam, ki jih mora prenašati.«

»Andski intelektualci, ki se poklicno ukvarjamo s politiko,« je nadaljeval svoj monolog dr. Enrique Aranguena, »smo povsem prepričani, da je havanski dogovor potrdil, da je gibanje neuvrščenih najambiciozneje in rekel bi najdrzneje zastavljen načrt sodelovanja, ki si ga je v svetovni zgodovini človek kdajkoli zastavil in uresničeval.«

Po besedah priznanega perujskega ekonomista je ta »spektakularni načrt sodelovanja« praktično »edina možna in življenjska oblika obrambe dežel, ki so izpostavljene stalnim zunanjim pritiskom.«

»Gibanje neuvrščenih,« pravi Enrique Aranguena, »je edini sprejemljivi način obrambe za male države zlasti v današnjih razburkanih dneh, ko je odvisnost podobna nutrudljivi giljotini, ki brezšumno seka glave, ruši politične kariere in režime.«

VELIZAR SAVIĆ

Žalovanje za predsednikom Netom

V številnih državah večdnevno žalovanje – Poziv centralnega komiteja MPLA

LUANDA, 13. septembra (Tanjug) – Angolska stranka dela – MPLA dobiva neprestano sožalne brzojavke in poslanice ob nenadni smrti angolskega predsednika Agostinha Neta. Angolski nacionalni radio je včeraj objavil celotna sožalna besedila generalnega sekretarja KP ZSSR Leonida Brežnjeva, predsednika ministrskega sveta Alekseja Kosigina, kubanskega voditelja Fidela Castra, predsednika državnega sveta NDR Ericha Honeckerja, alžirskega predsednika Šadlija Bendžedida in številnih drugih državnikov. V imenu svojih držav so izrazili sožalje tudi številni veleposlaniki, akreditirani v Angoli.

Tuje agencije poročajo, da medtem, ko se angolski funkcionarji pripravljajo, da bodo posmrtne ostanke preminulega angolskega predsednika prepeljali iz Moskve v Luando, prihajajo iz mnogih držav vesti o sklepih vlad, da ob Netovi smrti razglasijo v svojih državah večdnevno nacionalno žalovanje. Na izredni seji vlade in nacionalnega sveta Kapverdskih otokov so sprejeli sklep, da ob smrti predsednika Neta, »enega od najuglednejših afriških državnikov«, razglase v tej bivši portugalski koloniji 15-dnevno nacionalno žalost.

Zairski predsednik, ki se mudi na obisku v ZDA, je danes v Washingtonu izrazil globoko obžalovanje ob smrti Agostinha Neta in zaželel, da bi njegov naslednik nadaljeval pot zbliževanja med Angolo in Zairom, ki jo je utrl Neto. Zairska vlada je razglasila dvodnevno žalovanje. V Kongu bo trajalo žalovanje za velikim afriškim voditeljem sedem, v Braziliji pa tri dni.

»Nikoli ne sme biti pozabljen čas, ko se je veliki bojevnik Agostinho Neto boril za neodvisnost svoje države,« je rečeno v sožalni izjavi maroškega kralja Hasana II. Kot je izjavil bocvanski predsednik Serets Khama, Netova smrt »ni izguba le za angloski narod, temveč za vse narode v južni Afriki in na vsej afriški celini«.

Ob smrti Agostinha Neta objavlja angolski dnevnik »Jornal de Angola« komentar, v katerem pod simboličnim naslovom »Boj se nadaljuje«, poudarja, kako nujno bo treba nadaljevati življenjsko delo angolskega predsednika v okviru politične linije, ki jo je začrtal.

Popolna neodvisnost od blokov

Po svetu še naprej na široko ocenjujejo in komentirajo havansko konferenco – Džajavordene: Gibanje se ne bo približalo blokoma – Vitalnost in ugled neuvrščenosti v svetu

HAVANA, 13. septembra (Tanjug) – V vseh kubanskih krogih izražajo neskrito zadovoljstvo z doseženimi rezultati šestega vrhunskega srečanja, predvsem pa poudarjajo, da je gibanje neuvrščenih utrdilo svojo enotnost.

Kubanski tisk se je trenutno omejil na odmeve iz različnih koncev sveta, ki jim je skupna ocena, da je bila »Havana velik uspeh«.

V tolmačenjih, ki so jih kubanski viri dali na razpolago domačim in tujim novinarjem, je poudarek predvsem na »antiimperialističnem in revolucionarnem značaju« debat in sklepov. Zanemarjajo pa predvsem definicijo sklepnega dokumenta o načelih in ciljih gibanja neuvrščenih kot neodvisnega in zunajblokovskega dejavnika v svetovnih dogodkih.

Na vprašanja o tem tu najpogosteje odgovarjajo, da je ta komponenta neuvrščanja »eno nespremenljivih načel gibanja neuvrščenih«, da ni nobena novost in da je sedaj čas le za poudarjanje »novih dosežkov«.

»Granma« zato objavlja predvsem odmeve iz nekaterih afriških in azijskih dežel, ki se strinjajo s takimi ocenami, in komentarje iz socialističnih držav.

V Havani zatrjujejo, da je nameraval predsednik Fidel Castro v velikem govoru pojasniti Kubancem uspeh in rezultate šestega srečanja. Castro svojega govora še ni imel, kar pojasnjujejo, da se kubanska vlada in vsi njeni organi trenutno največ ukvarjajo s posledicami, divjanja ciklona »Frederico«.

»Nismo ne proti Združenim državam Amerike niti proti Sovjetski zvezi. Smo prijatelji vseh, na srečanju v Havani smo se trudili to tudi dokazati. Pri tem so nam pomagale številne afriške, azijske in latinskoameriške države. Dokler bomo mi in te države vključeni v gibanje neuvrščenih, se gibanje gotovo ne bo približalo blokom.«

To je izjavil srilanški predsednik Džajavordene v intervjuju za tokijsko televizijo. Njegovo izjavo je objavil tudi dnevnik »Sun«, ki poudarja, da je predsednik Džajavordene »opomnil, da bodo številne članice zapustile gibanje neuvrščenih, če se bo nagibalo h kateremukoli bloku.« Srilanški predsednik je na uradnem obisku na Japonskem.

Francoski »Humanité« piše o srečanju v Havani in poudarja, da je »za gibanje neuvrščenih značilna predvsem demokracija, zahteva po družbenem napredku in pravici«. List francoskih komunistov dodaja, da so v Havani »potrdili specifično in neodvisno vlogo gibanja«. List piše, da je šesto srečanje neuvrščenih »politični dogodek, ki bo gotovo veliko pomenil v zgodovini gibanja«.

Svojo vitalnost črpa neuvrščenost iz neodvisnosti in suverenosti ljudstev, iz pravice držav do nevmešavanja v njihove notranje zadeve, iz potreb po varnosti in miru, iz zahtev po harmoničnih in demokratičnih odnosih med državami, pa tudi iz lastne akcijske sposobnosti oziroma sposobnosti pospešiti progresistične in antiimperialistične cilje, piše »Humanité«.

List grške komunistične partije »Avgi« piše, da »so neuvrščeni preprečili razcep v gibanju predvsem zahvaljujoč vnovičnim potrditvam temeljnih načel gibanja, ki so vse bolj pomemben dejavnik v svetovni politiki. Že dejstvo, da so kljub občutnim razlikam le našli skupni jezik za reševanje ključnih vprašanj, o katerih so razpravljali na havanskem srečanju, pove dovolj o vitalnosti gibanja in njegovem ugledu v svetu«.

Berlinski politični tednik »Horizont« (NDR) ocenjuje havansko srečanje kot dogodek izrednega mednarodnega pomena, predvsem pa poudarja vlogo Fidela Castra. Komentar o srečanju neuvrščenih je list objavil pod naslovom »Uspešno srečanje«. Srečanje neuvrščenih je bilo prvič v Latinski Ameriki, zato so posvetili posebno pozornost boju držav na tej celini »proti imperialističnemu izkoriščanju in boju za pravo politično in gospodarsko neodvisnost« – piše list in dodaja, da so se v Havani pokazali različni pogledi, ki pa so jih uskladili v »borbenem bratstvu«.

Sovjetski tisk ocenjuje rezultate vrhunskega srečanja v Havani in poudarja, da je šesti sestanek neuvrščenih potekal v znamenju »antiimperialistične usmeritve gibanja«. Potrdili so – poudarja »Izvestija« – da je »to gibanje proti imperializmu, kolonializmu, neokolonializmu, rasizmu in apartheidu«.

Moskovski tednik »Literaturnaja Gazeta« piše zlasti o »poskusih za razbijanje gibanja neuvrščenih«. List zato obsoja predvsem »sile zunaj gibanja in vzhodnoevropskega prostora« in poudarja njihov neuspeh. »Literaturnaja Gazeta« piše, da se je v Havani pokazalo »popolno razumevanje za skupne cilje gibanja neuvrščenosti«.

V Indiji se zelo pozitivno izražajo o havanskem srečanju, čeprav so časniki poudarili tudi težave. »Indian Express« ocenjuje, da se je »sestanek neuvrščenih končal s sporazumno sprejetimi resolucijami, brez razcepov ali odstopov, ki so se jih nekateri bali«. Časnik meni, da so kompromisi okrog besedila deklaracije le pozitivna plat srečanja in poudarja, da so na srečanju znova potrdili načela neuvrščenosti in obsodili vse oblike dominacije; dve praktično nerešeni vprašanji, o Kampučiji in Egiptu, pa sta odloženi.

»Popolna neodvisnost od blokov« – poudarja alžirski tisk, ko piše o najpomembnejših stališčih iz sklepnih dokumentov havanskega srečanja. Deklaracija, »ki bo usmerjala gibanje v naslednjih treh letih«, definira gibanje neuvrščenih kot skupino dežel, ki so trdno odločene braniti neodvisnost, enakost, pravico do samoopredelitve in ki si bodo prizadevale spremeniti obstoječi sistem mednarodnih odnosov, ki temelji na neenakosti in izkoriščanju.

Alžirski dnevnik »El Mudžahid« je objavil izjavo predsednika Tita in poročilo o njegovem prihodu v Beograd. Dnevnik poroča veliko pozornosti zlasti izjavi jugoslovanskega predsednika, da je zadovoljen z rezultati srečanja, ki je znova potrdilo neodvisnost od blokov.

Indijski tisk komentira šesto vrhunsko srečanje neuvrščenih in poudarja, da so še enkrat »potrdili temeljna načela gibanja neuvrščenih«. Po oceni indijskih časopisov je največji uspeh zunajblokovska usmeritev neuvrščenih držav. Zlasti poudarjajo vlogo jugoslovanskega predsednika Tita, ki je storil največ za ohranitev temeljnih načel neuvrščenosti.

»Konferenca v Havani pomeni novo potrditev neuvrščenih in temeljnih načel gibanja,« je izjavil predsednik izvršnega odbora slovenske kulturno-pro[illegible]tne zveze Boris Race. Na sestanku odbora v Gorici so govorili o pravkar končani konferenci neuvrščenih v Havani ter o prizadevanjih, da bi slovenski skupnosti v Italiji zagotovili celovito narodnostno zaščito.

»Edino v gibanju neuvrščanja, ki je postalo zgodovinska nuja v današnjem svetu, lahko majhne države branijo svojo gospodarsko in politično neodvisnost,« je poudaril Boris Race.

Izletnik

»IZLETNIK« Celje, prometno, gostinsko in turistično podjetje

razpisuje

po sklepu razpisne komisije TOZD Turistična agencija oziroma naloge

direktorja TOZD Turistična agencija

Pogoji: visoka ali višja šola ekonomske ali turistične smeri in 3 oz. 5 let delovnih izkušenj
Poseben pogoj: znanje enega tujega jezika
Poleg navedenih pogojev morajo kandidati za sprejem v redno delovno razmerje izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da so moralnopolitično neoporečni in imajo aktiven odnos do samoupravljanja.

Izbranemu kandidatu nudimo ustrezno stanovanje.

Delavec, ki opravlja dela oz. naloge direktorja TOZD Turistična agencija ima posebna pooblastila in odgovornosti in je izbran za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela skupaj s programom razvoja TOZD.

Komisija za delovna razmerja TOZD Turistična agencija pa
objavlja
prosta dela oz. naloge

2 šalterskih referentov
(enega za nedoločen in enega za določen čas)

Pogoja: srednja šola in eno leto delovnih izkušenj

Kandidat, ki bo izbran za določen čas bo sprejet za čas enega leta oz. nadomestilo v času služenja vojaškega roka.

obračunskega referenta TOZD

Pogoja: srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj
Delo je za določen čas in sicer nadomestilo v času koriščenja porodniškega dopusta.

vodje manjše poslovalnice na terenu – v Slovenj Gradcu

Pogoji: višja ali srednja šola in 1 oz. 3 leta delovnih izkušenj
Poseben pogoj: aktivno znanje nemškega jezika

Za dela oz. naloge direktorja TOZD Turistična agencija sprejema vloge »IZLETNIK« Celje, prometno, gostinsko in turistično podjetje – razpisna komisija, v 15 dneh po objavi tega razpisa. O izbiri bomo kandidate obvestili v 5 dneh po sprejetju sklepa na zboru delovnih ljudi.
Vse ostale vloge sprejema splošno-kadrovski sektor, prav tako v 15 dneh po objavi.

13-7768

KIP

KIP, montažno industrijsko podjetje LJUBLJANA, Opekarska 13

delavski svet

razpisuje
dela in naloge

VODJE FINANČNORAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Pogoji:
– višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri
– 3 ali 5 let prakse pri vodenju računovodskih opravil
– imeti mora moralnopolitične vrline in ustrezen odnos do samoupravljanja in delitve po delu

Prijavi je treba priložiti dokazila o izpolnjevanju pogojev. Prijave sprejema splošnokadrovski sektor podjetja v 15 dneh od dneva razpisa.

13-7757

OBLOGA SLIKOPLASTIKA LJUBLJANA-POLJE

Razpisna komisija DS
ponovno RAZPISUJE
prosta dela in naloge

VODJA RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev od kandidatov pričakujemo izpolnjevanje naslednjih pogojev:
– višja šolska izobrazba ekonomske smeri in 4 leta delovnih izkušenj ali
– srednja šolska izobrazba ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– moralnopolitična neoporečnost

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta. Interesenti naj pošljejo vlogo z dokazili v 15 dneh po objavi na gornji naslov z oznako »za razpisno komisijo«.

Komisija za delovna razmerja DO
objavlja
prosta dela in naloge:

1. Finančnega knjigovodje – kontista
2. Materialnega knjigovodje

Posebni pogoji:
pod 1. ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj
pod 2. ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj ali nepopolna srednja šola in 4 leta delovnih izkušenj v računovodstvu.

Za sprejete kandidate velja poskusno delo. Interesenti naj pošljejo pisne vloge na gornji naslov v 15 dneh po objavi.

13-7779

JANEZ ODAR

Preveč slabo napisanih zakonov

Osnutek zakona o energetskem gospodarstvu, predvsem pa predlog za izdajo zakona o turistični dejavnosti, o katerih bodo delegati odločali še ta mesec, je nedorečen, včasih nejasen in preozko zasnovan. To je le nekaj misli, ki smo jih lahko slišali na nedavni seji predsedstva skupščine SR Slovenije. Iste ugotovitve so vodile razpravljalce k oceni, da so posamezni zakoni preveč površno in slabo pripravljeni, saj jih je treba zaradi njihovih pomanjkljivosti kmalu spreminjati.

V nastopnih govorih ob začetku drugega skupščinskega mandata smo lahko slišali zagotovila, da bo usklajevanje pravnega reda z ustavo v glavnem končano v dobrem letu in da bo potem ostajalo več časa za delegatsko preverjanje kako se uresničujejo skupščinske in samoupravne odločitve. Še več: po takratnih ocenah naj bi državno regulativo, to je zakonsko normiranje in urejanje družbenoekonomskih odnosov, čimprej in v večji meri nadomestilo s samoupravnim sporazumevanjem, z družbenim dogovarjanjem in s sprejemanjem samoupravnih splošnih aktov.

Skupščina SR Slovenije je kmalu po konstituiranju, julija leta 1977, sprejela resolucijo o temeljih zakonodajne politike v republiki. V njej je med drugim zapisano, naj bi bili zakoni v prihodnje omejeni predvsem na sistemsko urejanje temeljnih družbenih odnosov na posameznem področju, oziroma na urejanje poglavitnih, s stališča družbenega sistema pomembnih pravic in obveznosti organizacij združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti in občanov ter na zagotavljanje ustavnega položaja, pravic in svoboščin delovnih ljudi in občanov. Isti dokument tudi opozarja, naj bi le obrobna ožja in specializirana vprašanja in probleme urejali predvsem s predpisi, z odloki in uredbami izvršilnih in upravnih organov.

Kljub takšni usmeritvi pa delegati danes ob preobremenjenih dnevnih redih skupščinskih zasedanj med drugim še vedno razpravljajo o delitvi prihodkov loterijskega zavoda, statut višje varnostne tehniške šole, prilagoditvi katastrskih in občinskih meja, o odstranjevanju nepravilno parkiranih vozil in še o marsičem, kar v primeru, če bi bolje izrabili pristojnosti upravno-izvršilnih organov, ne bi smelo obremenjevati tisočev delegatov in njihovih strokovnih sodelavcev po Sloveniji.

Po drugi strani pa so v dosedanjih ocenah uresničevanja resolucije o temeljih zakonodajne politike v delovnih telesih republiške skupščine ugotovili, da so zaradi obilice nalog, ki jih imajo predlagatelji zakonov (v večini primerov je to republiška uprava), predlogi zakonov vse slabši. Hkrati zaradi različnih vzrokov, med katerimi omenjajo kadrovske spremembe, preobremenjenost, nejasna izhodišča in še kaj, neredko prihajajo pred delegate s precejšnjo zamudo. Zaradi tega trpi skupščinsko delo in uresničevanje usklajenih programov, kar se bo v zadnjem letošnjem tromesečju med drugim zgodilo zaradi zamud pri pripravi paketa zakonov s področja kulture. Pa ne samo to: ne moremo celo mimo spoznanja, da zakon marsikdaj za predlagatelje in izvajalce ne pomeni zavezujočega akta, temveč predvsem v zakonski obliki zapisano željo. Drugič pa je zopet treba določen problem ali odnos urejati z zakonom, četudi bi se ga bilo z malo dobre volje bolje lotiti po samoupravni poti.

Če k temu dodamo še nedodelanost in nepopolnost pri obravnavanju določene zakonske problematike – to lahko očitamo določilom, ki v osnutku zakona o energetskem gospodarstvu obravnavajo in določajo samoupravno organiziranost, družbenoekonomske odnose, planiranje – ali polovičnost v obdelavi turistične problematike v osnutku zakona, ki urejajo to dejavnost, je očitno, zakaj so tako kmalu in tako pogosto potrebne spremembe in dopolnitve zakonov.

Marsikatero od takšnih zakonskih lukenj bi se dalo odpraviti, če bi težišče delegatske aktivnosti pri pripravljanju zakonov prenesli iz zadnje v zgodnejše faze obravnave posameznega akta. S tem smo že pri vlogi družbenopolitičnih organizacij, posebno še socialistične zveze, ki ne bi smela biti le bolj ali manj aktiven, vzporeden spremljevalec zakonodajnih postopkov, temveč organizator množičnih razprav o vseh temeljnih vprašanjih in odnosih, ki naj bi jih razrešili in vzpostavili s posameznim zakonom. Široko podporo delegatske baze pa bi v bodoče kazalo zagotoviti tudi delegatom v zveznem zboru skupščine SFRJ. Zato se bo treba v okviru socialistične zveze čimprej dogovoriti o metodah in oblikah organiziranja razprave o zakonih in drugih dokumentih, ki pridejo na dnevni red zasedanj zveznega zbora.

Le tako nam življenja v prihodnje namesto samoupravnih določitev ne bi krojili preštevilni, v upravnih pisarnah (pogosto zelo površno) napisani zakoni. In le tako pobud, kakršen je predlog za izdvajanje in usmerjanje dela dohodka OZD, ki koristijo hidroakumulacijske objekte, ne bo treba tako, kot se to dogaja sedaj, prelivati v zakon, saj bi se pred tem o istem vprašanju prizadete organizacije lahko sporazumele na osnovi premišljenega samoupravnega sklepa. Hkrati pa ob najboljših predlogih uprave ne bi bilo treba slišati delegatskih ocen, da na primer zakonski osnutek o spremembah in dopolnitvah zakona o prometnem davku ni ravno »posrečen«, saj med drugim kot davčno osnovo predvideva tudi davek, ki ga je prvi kupec vplačal ob nakupu tovarniško novega blaga.

Proti takšnim nesmislom in proti preobilnemu državnemu normiranju medsebojnih odnosov smo pred dvema letoma uperili resolucijo o temeljih zakonodajne politike v naši republiki. Ost še vedno ni zgubila ostrine.

Sejem sliv opozoril na stagnacijo

Pobuda iz Gradašca: posamezne vrste izdelkov iz sliv bi morali zaščititi

GRADAŠEC, 13. septembra – Sejem sliv v Gradašci se je spontano pretvoril v tribuno, ki je zbrala pomembno število strokovnjakov sadjarjev in predstavnikov zveznih in republiških organov s ciljem, da se utrdijo smernice razvoja sadjarstva v celoti. Srečanj in razgovorov o nalogah v prihodnje so se udeležili tudi slovenski strokovnjaki.

Na posvetovanjih je bilo govora o tem, da gojenje sliv stagnira in da brez ustvarjanja reprodukcijskih celot skupaj s prehrambeno industrijo ni moč pospešiti ekspanzije in odločnejšega prodora v svet. V Gradašcu so se dogovarjali, da bi bilo potrebno posamezne vrste izdelkov iz sliv zaščititi, predvsem pristno slivovico.

Posebno pozornost na sejmu je pritegnil Upijev sirup iz sliv, ki je za kvaliteto dobil zlato medaljo.

B. H.

Njihovo pravilo je: dve tretjini v izvoz

Tovarna gumirane žime in penastih mas NTU prodaja lep del svojega privlačnega proizvodnega programa največjim avtomobilskim družbam

SLOVENJ GRADEC, 13. septembra – Skupna naložba slovenjgraške tovarne usnja in firme Naue iz Espelkampa v ZRN v občutno povečanje proizvodnje avtomobilskih sedežev in druge notranje avtomobilske opreme je v nekaj letih prinesla izjemne rezultate. Nemški partner, ki je v Slovenj Gradcu vložil 45 odstotkov kapitala, si je zagotovil del proizvodnje in dohodka od prodanih izdelkov, tozd tovarna gumirane žime in penastih mas NIA iz Slovenj Gradca pa je prav s to naložbo in s povezavo z Naujem našla široka pota na svetovno tržišče. Že podatek, da v tem slovenjegraškem tozdu izvozijo dve tretjini proizvodnje, govori o tem, kako uspešno so zastavili proizvodni program.

Tozd NTU tovarne usnja iz Slovenj Gradca izdeluje avtomobilske sedeže iz gumirane žime in poliuretana, drugo notranjo opremo za osebna vozila (iz integralne pene) ter več vrst naslonjal za sedeže. Kupci sedežev in notranje opreme so največje evropske avtomobilske hiše kot Fiat, Mercedes, BMW, Volkwagen, Audi, Opel, Citroën itd., pa seveda mnoge domače tovarne kot Zastava, TAS, TAM, Cimos itd. Letos bodo predvidoma izdelali 2800 ton sedežev iz gumirane žime, 980 ton iz poliuretana, 200 tisoč naslonjal za glavo, 220 tisoč komolčnikov in drugih delov notranje opreme.

Že ob polletju so za 12 odstotkov presegli količinski plan pri izdelkih iz gumirane žime, pri izdelkih iz integralne pene pa celo za 27 odstotkov.

Letos bodo izvozili za okrog 9 milijonov dolarjev, planirajo pa več kot 280 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

V tovarni gumirane žime in penastih mas v Slovenj Gradcu pravijo, da je njihov razvoj praktično že zagotovljen z napredkom same firme Naue v ZRN. Od njih praktično zastonj dobijo tudi najnovejšo tehnologijo, pospešeno pa se dogovarjajo tudi že o vpeljavi nove proizvodnje. Seveda na prvo mesto postavljajo izdelavo nekaterih novih delov za notranjo opremo avtomobilov. Izdelovali bodo obloge za vrata, armaturne plošče, volane ter druge dele. Razširili bodo tudi obrat za izdelavo naslonjal. Seveda bo tudi večina novih izdelkov namenjena v izvoz, ki že prej omenjenim kupcem v evropskih avtomobilskih središčih.

Navzlic izredno hitremu razvoju v zadnjih letih, predvsem pa izjemno dobrim finačnim rezultatom, v Slovenj Gradcu že intenzivno razmišljajo, kako v naslednjem srednjeročnem obdobju še pospešiti razvoj. Še bolj bodo razvili poliuretansko proizvodnjo, pa tudi obrat gumirane žime bodo razširili. Kaj kmalu bodo iz te tovarne prišli tudi solariji.

Poglavitno in zelo pohvalno je načelo tega slovenjgraškega tozda: vsaj polovico vsake nove proizvodnje, ki jo uvedejo, gre v izvoz. Tega se bodo držali tudi vnaprej, zato danes že govorijo o tem, da bodo leta 1985 ustvarili že eno milijardo dinarjev celotnega prihodka, od tega kar dve tretjini z izvozom. Na en dolar, ki ga namenijo za uvoz surovin, pridobijo dva, ki ju ustvarijo z izvozom.

IVAN PRAPROTNIK

● Kar 45 odstotkov vse proizvodnje izvozi NTU v Italijo, drugo pa prodajo v ZRN na švedsko, v Francijo, Švico in drugam. Del proizvodnje odkupi tudi Naue iz Espelkampa, precej pa prodajo tudi na domačem trgu. Lani so v prvem polletju prodali na tuje za 3,2 milijona dolarjev, v letošnjih prvih šestih mesecih pa kar za 4,4 milijona dolarjev izdelkov.

AVTO magazin

Življenjski stroški avgusta samo za 0,4 odstotka višji

Na tako majhen porast v primerjavi z julijem je vplivala predvsem pocenitev sadja in zelenjave

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Avgusta so statistiki zabeležili najnižji letošnji porast življenjskih stroškov. V primerjavi v julijem so se povečali le za 0,4 odstotka.

V sporočilu zveznega zavoda za statistiko pojasnjujejo ta zelo ohrabrujoč podatek predvsem z občutnim sezonskim znižanjem cen sadja in zelenjave, kar je prispevalo k temu, da so se stroški za prehrano v tem sicer najbolj vročem in suhem mesecu v primerjavi z julijskim zmanjšali za 1,8 odstotka.

Po drugi strani so se v sestavi življenjskih stroškov najbolj povečali izdatki za tobak in pijače, in sicer za 10,3 odstotka. Prav tako so se precej povečali stroški za promet ter pošto, telegraf in telefon – za 2,8 odstotka. Največ so k temu prispevale podražitve prevoza potnikov v letalskem prometu, pa tudi v mestnem in primestnem avtobusnem javnem prometu. Podražile so se tudi pisemske znamke, izdatek za te namene pa je povišala tudi dodatna znamka za mediteranske igre v Splitu.

Stroški za kulturo in zabavo so se od julija na avgust povečali za 2,6 odstotka, za higieno in zdravje za 1,7 odstotka, za pohištvo so občani odšteli 1,7 odstotka več, stroški za stanovanjske najemnine so se povečali za odstotek, izdatki za obleko in obutev ter za ogrevanje in razsvetlitev pa so se povečali za 0,7 odstotka.

V prvih osmih mesecih letos so se sicer življenjski stroški povečali za 14,4 odstotka, v primerjavi z avgustom lani pa so bili za 22,2 odstotka višji. V obeh primerih pa je ugodno, da je povečanje stroškov za prehrano manjše od povprečnega zvišanja življenjskih stroškov – 12,3 oziroma 17,5 odstotka.

Cenejši plin

Ogrevanje na plin bo to zimo veljalo skoraj trikrat manj kot ogrevanje stanovanj z elektriko

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Potrošniki, ki bodo to zimo ogrevali svoja stanovanja s plinom namesto z elektriko, bodo zmanjšali stroške za ogrevanje za približno trikrat. Strokovnjaki v zveznem komiteju za energitiko in industrijo so namreč izračunali, da količina plina, ki daje toploto ene kilokalorije, stane 2,5 dinarja, elektrika, ki daje enako količino toplote, pa stane 7 dinarjev. V zveznem komiteju poudarjajo, da je v to ceno električne energije všteta tudi energija, ki jo dobijo v naših hidroelektrarnah in ki je občutno cenejša od električne energije iz termoelektrarn.

Razen električne energije in plina imajo potrošniki na razpolago tudi kurilno olje – mazut in premog. V zadnjih desetih letih se je poraba premoga močno zmanjšala v primerjavi z uporabo omenjenih naftnih derivatov. Akcije za večjo uporabo premoga, ki smo jih pri nas pričeli zlasti letos po vsej verjetnosti ne bodo dosegle pričakovanih rezultatov, saj je kljub podražitvam surove nafte na svetovnem tržišču cena ene kilokalorije toplote v naših kotlarnah enaka, ne glede na to, ali uporabljajo mazut ali pa premog. To na prvi pogled absurdno dejstvo pojasnjujejo strokovnjaki z občutno večjimi vlaganji v toplarne, ki kurijo premog. Stroški začetnih investicij za take toplarne so namreč večji tudi za 50 odstotkov. To je tudi poglavitni razlog, da so celo letos začeli graditi več toplarn na mazut, čeprav kažejo analize, da bo do konca leta zaradi neustreznega uvoza primanjkovalo več kot 800.000 ton nafte.

Na seznamu obtoženih pa niso le toplarne. Po najnovejših podatkih gradimo v Jugoslaviji trenutno okrog 100 objektov, ki bodo kot pogonsko gorivo uporabljali mazut. To je popolnoma razumljivo, če upoštevamo, da še tako draga nafta oziroma mazut lahko konkurirata premogu. Kljub temu pa dileme, kateremu gorivu dati prednost, zdi se, še dolgo ne bomo rešili. Kakor pričakujejo, bo to ena poglavitnih tem in problemov naslednjega srednjeročnega načrta in dolgoročnega razvojnega načrta do leta 2000.

Odslej nagrajevanje po novem

V Železarni Ravne sprejeli akte o nagrajevanju tudi zadnji štirje tozdi

RAVNE NA KOROŠKEM, 13. septembra – Delavci v tozdih Jeklarna, Valjarna, Jeklovlek in Komerciala v tukajšnji železarni so na včerajšnjem, ponovljenem referendumu, izglasovali sprejem paketa samoupravnih aktov o nagrajevanju po delu.

Kot je znano, je prvi referendum v juniju uspel v osemnajstih tozdih Železarne, zaposleni v imenovanih temeljnih organizacijah pa so ga odklonili.

Po široki javni razpravi, ki so jo vodile sindikalne organizacije, so tudi v tozdih Jeklarna, Valjarna, Jeklovlek in Komerciala v nespremenjenem besedilu sprejeli paket teh samoupravnih aktov.

S sprejemom paketa samoupravnih aktov o nagrajevanju po delu so v železarni napravili korak naprej pri uresničevanju sklepov problemske konference ZK o hitrejšem spreminjanju družbenoekonomskih razmer v tovarni ter pri odpravljanju slabosti.

I. P.

Domov na delo

Veliko zdomcev se za stalno vrača v domovino, ne da bi se prej dogovorili za zaposlitev

LJUBLJANA, 13. septembra – Iz leta v leto je manj slovenskih delavcev, ki se odločajo, da si bodo vsakdanji kruh služili v drugih državah. Po sicer ne čisto natančnih podatkih se je tako lani število naših, zaposlenih delavcev v tujini, zmanjšalo za 61 odstotkov. Še največ delavcev hodi na delo čez mejo iz mariborske in murskosoboške okolice, pa še ti večinoma na sezonsko delo v Avstrijo.

Kljub temu, da je podatek o vse številnejših odločitvah zdomcev, da se za stalno vrnejo v domovino razveseljiv, je vendarle treba omeniti, da se večina še vedno vrača neorganizirano in da si pred prihodom ne preskrbi nove zaposlitve. Po podatkih skupnosti za zaposlovanje se je od lanskega januarja do decembra vrnilo 1.325 Slovencev, novo zaposlitev pa si je do konca lanskega leta preskrbelo 944 delavcev.

Vsekakor bi si morali prizadevati za čim natančnejše podatke o številu zdomcev, ki se za stalno vrnejo v domovino, so menili na današnji seji odbora za družbenoekonomske odnose zbora združenega dela pri republiški skupščini, ko so med drugim govorili o vračanju delavcev z dela v tujini.

Za nova delovna mesta pa je seveda potrebno precej denarja. Prav zato si Jugoslavija že dalj časa prizadeva, da bi se z državami, v katerih so zaposleni naši delavci, ki so se še izobraževali v domovini, dogovorili o vsoti, ki naj bi jo te države odstopile Jugoslaviji kot nekakšno povračilo stroškov. Nizozemska vlada je denar že odobrila, Francija in ZR Nemčija pa o tem še razmišljata.

Razveseljivo je tudi, so menili člani odbora, da se vedno več denarja, ki ga prihranijo zdomci, steka na devizne račune Ljubljanske banke.

Zamisliti pa bi se morali zaradi vse močnejšega prizadevanja držav, v katerih so naši delavci zaposleni, da bi jih čim več za stalno obdržali na delu. Letno namreč zaprosi za izpis iz državljanske knjige že več kot tisoč Jugoslovanov.

VERA AVŠIČ

Zaščiteno okolje pod vršaci

Po novem osnutku zakona o Triglavskem narodnem parku bo le-ta močno razširjen – Ožje in širše varovalno območje – Mogoč tudi razvoj, vendar le v skladu z varstvom narave

LJUBLJANA, 13. septembra – Po več kot enem letu, odkar je bil zavrnjen predlog o Triglavskem narodnem parku, je republiški izvršni svet pripravil nov osnutek zakona, ki naj bi celoviteje zavaroval območje Julijskih Alp pred stihijskimi posegi in omogočil razvoj tistih dejavnosti, ki še poudarjajo krajinske lepote in druge prednosti tega območja in ki niso v nasprotju z varstom narave.

Novi osnutek močno razširja sedanji Triglavski narodni park, ki ga opredeljuje kot enotno območje na širšem prostoru Julijskih Alp. Zajemal naj bi območje od Planice do Radovne in Bohinjskega jezera vključno z Zgornjim Posočjem.

● V okviru Triglavskega narodnega parka naj bi bili še posebej zavarovani naslednji naravni spomeniki: slapovi Peričnik, martuljški in Savica, vsa jezera. Soča od izvira do sotočja s Koritnico, Mostnica v Bohinju, Lepena in Radovna, severna triglavska stena, Zeleni sneg pod Triglavom in triglavsko brezno pod Glavo, barje na Velem polju, barje Goreljšek in Blejsko barje na Pokljuki, soteske Mlinarice, Tolminska korita, Ribiščice in Vintgar pri Bledu ter stena Kukle v Trenti.

Za ožje območje Triglava, Triglavskih podov in Doline sedmerih jezer, ki obsega visokogorski svet med Trento, Vrati, Kotom, Krmo, Vojami, Bohinjskim jezerom in Komno, določbe osnutka prepovedujejo izkoriščanje naravnih bogastev, gozdarstva, lov razen v gojitvene namene, povzročanje hrupa, kurjenje na prostem, odlaganje odpadkov razen na posebej urejen način ter graditev objektov brez soglasja zavoda za spomeniško varstvo SRS.

Sicer pa osnutek zakona na območju parka dovoljuje kmetijstvo, gozdarstvo, lovsko in planinsko oziroma turistično dejavnost, ki ne kvari značilnosti krajine. Vednar morajo biti objekti za te dejavnosti arhitektonsko in po gradivu skladni z okoljem. Prepovedano naj bi bilo postavljati

● Meja razširjenega parka naj bi potekala od državne meje na Macesnovcu, južno od smučarskih skakalnic v Planici čez Ciprnik do sotočja Male in velike Pišnice, južno od turističnega območja Kranjske gore, nato od Loga po gozdnatem obrobju na desnem bregu Save Dolinke in južno od Mojstrane, Jesenic, Javornika in Blejske Dobrave do Radovne severno od Vintgarja. Tu bi od železniškega mostu čez Radovno potekala po železnici do postaje v Bohinjski Beli, nato po obronkih Pokljuke severno od Gorjuš, Koprivnika in Bohinjskega kota s Staro Fužino, do Hudičevega mostu in mostu čez Savo Bohinjko pri iztoku iz jezera, od tam dalje na Črno prst do reke Bača nad vasjo Huda južina.

Južna meja naj bi potekala po gozdnatem obrobju nad dolino Bače in severno od vasi v njej, se nadaljevala severno od Podljubinja, Zatolmina, po gozdnatem obrobju nad levim bregom Soče do Drežnice nad Kobaridom in nato prek Soče po grebenu na Kobariški Stol in državne meje. Zahodna meja bi potekala po državni meji, izvzeta pa naj bi bila turistična kompleksa na Voglu in Kaninu.

energetske in komunikacijske vode na način, ki bi kazil krajino in graditi turistične žičnice, počitniške in stanovanjske hiše.

Prav tako ne bi bilo dovoljeno nikakršno onesnaževanje okolja, kar pomeni, da bi bilo prepovedano prodajati tudi pijače ali drugo blago v embalaži, ki je ni mogoče vrniti dobavitelju ali je ni mogoče pokuriti, ne da bi onesnažili zrak. Tudi gradnja oskrbovalnih žičnic za planinske postojanke, za gozdarstvo ali gradbene namene naj bi bila po določbah osnutka prepovedana, če bi z njihovo postavitvijo porušili varovalno vlogo rastlinja ali povzročali erozijo tal, plazove in melišča.

Na širšem varovalnem območju pa določbe osnutka, kot že omenjeno, dovoljujejo normalen gospodarski in urbani razvoj, vendar naj bi bilo prepovedano graditi kakršnekoli objekte, ki ne bi bili arhitektonsko in funkcionalno povezani v naselje ali sosesko. Na prepovedani listi naj bi se znašli tudi za alpski svet netipična arhitektura, živalstvo in rastlinstvo.

Narodni park naj bi upravljala posebna interesna skupnost. Ustanovili naj bi jo delovni ljudje in občani z območja občin v okviru parka, krajevne skupnosti, planinska, lovska in ribiška društva, društva za varstvo okolja, zavod za spomeniško varstvo, zavod za gojitev divjadi Bled, gospodarska zbornica Slovenije, republiški štab za civilno zaščito, republiški štab za ljudsko obrambo ter delegacija SR Slovenije, ki bi jo določile republiške skupščine.

Financiranje nalog v zvezi z varstvom in urejanjem Triglavskega narodnega parka naj bi temeljilo na načelu solidarnega združevanja sredstev vseh ustanoviteljev interesne skupnosti in njenih članov ter na dohodku, ki bi ga ta skupnost sama ustvarila.

SILVESTRA ROGELJ

VERA AVŠIČ

Zaprte ali varne žičnice

Vse številnejši smučarji, ki z bližajočo se jesenjo že počasi razmišljajo o radostih, ki jim jih bo tudi letos prinesla bela opojnost, so najbrž začutili srh v kosteh, ko so zvedeli, da bo za njihovo varnost na smučiščih pravzaprav z zakonom poskrbljeno šele od letos naprej. Doslej so namreč za to skrbeli le nekateri predpisi, ki pa še celo po mnenju žičničarjev niso bili ostri.

Naglico pri pisanju in sprejemanju zakona – danes je v delovnem osnutku, do konca leta pa bo, tako obetajo, tudi sprejet – so nedvomno narekovale številne nesreče, ki vse pogosteje ogrožajo ljudi, ki se poleti in pozimi podajo na žičnice in vlečnice. Resda doslej tehnične pomanjkljivosti in človeške napake razen precejšnje materialne škode še niso zahtevale človeških žrtev. Pa vendarle – ali je potrebno, da s pisanjem zakona odlašamo tako dolgo, da nas na resnost položaja opozore mrtvi in ranjeni?

Po novem zakonu naj bi dobile dovoljenje za obratovanje vlečnice, katerih okolica je ustrezno zavarovana. To pravijo žičničarji, nas bo stalo veliko denarja. Zato bi radi, da bi izvajanje zahtev novega zakona spet prestavili, malo bolj v prihodnost. Toda težko je verjeti, da so vse slovenske žičnice v tako slabem stanju, da bi jih morali skoraj prenoviti. In če so, koliko nesreč lahko ob odlašanju z izvajanjem zakona še pričakujemo?

Seveda pa samo črka zakona ne bo mogla zagotoviti, da se bodo smučarji in nedeljski izletniki odslej varneje vozili. Doslej so za izvajanje predpisov o tehnični neoporečnosti skrbeli le trije inšpektorji. Če jih v prihodnje ne bo več, se bomo najbrž še naprej ponekod vozili bolj tvegano, saj se bodo žičničarji le stežka odrekli denarju, ki bi se mu morali, če žičnice ne bodo tekle.

Krhka vez

V prihodnjem srednjeročnem obdobju bi morali začeti graditi cesto med Divačo in Koprom

KOPER, 13. septembra – V tem srednjeročnem obdobju bodo na obali začeli graditi, z izjemo odseka ceste med Strunjanom in Valeto, vse načrtovane objekte na obalni cesti. Koprski priključek je končan, prihodnje leto pa naj bi oživela gradbišča na t. i. priključku Izola, odseku ceste Jagodje–Strunjan, na priključku Bertoki, odseku med priključkom Izola in Jagodjem, s polno paro pa naj bi gradili tudi semedelsko vpadnico z nadvozom.

Pri republiški skupnosti za ceste so izračunali, da bo za vse omenjene objekte potrebnih okrog 680 milijonov dinarjev, seveda če ne bo podražitev. V koprski občini s predlogom rebalanasa plana, vsaj ko gre za načrte v tem srednjeročnem obdobju, soglašajo in menijo, da s tem bistvenih odstopanj od predvidevanj ni, bolj kritični pa so do predloga za naslednje srednjeročno obdobje.

Za koprsko občino, slovensko obalo in hrvaško Istro zelo pomemben objekt ni vnesen v plan za obdobje 1981–1985. Gre za odsek ceste med Divačo in Koprom, ki je nujen z več vidikov. Tu je luka, pred nami so obveznosti, ki izhajajo iz osimskih sporazumov in kar je še posebej kočljivo, del ceste – črnokalski klanec – je izredno slab in nujno bi bilo v naslednjem srednjeročnem obdobju urediti vsaj to.

Na današnji seji izvršnega sveta so med drugim menili, da bi morali nekako dobiti tudi sredstva za dokončanje ankaranske ceste, ki so jo zdaj »pripeljali« do bolnišnice, morali pa bi jo še do križišča na Bivju. Če bo republiški skupnosti za ceste v kratkem (morda že prihodnji teden) uspelo dobiti garancijo Ljubljanske banke za investiranje gradnje semedelske vpadnice, potem bodo čez teden ali dva pričeli graditi tudi ta odsek ceste. Vsa dokumentacija in ostalo je namreč pripravljeno. Čakajo le še zeleno luč za denar.

DUŠAN GRČA

TELEKS informativni tednik dela

Klavnice v Carnexu brez dela

Komaj 40-odstotno zasedene predelovalne zmogljivosti – Izvoz brez dobička

VRBAS, 13. septembra (Tanjug) – Manjšo ponudbo pitanih svinj so v Carnexu, mesni industriji iz Vrbasa, ki posluje v okviru SOZD PIK Vrbas, opazili že sredi junija, ko so namesto 30.000 zaklali le 20.000 svinj. Manj pitanih svinj je bilo na tržišču tudi julija in avgusta, zato računajo, da bo tako do konca leta, razen v novembru, ko je na tržišču več pitanih svinj.

V juliju in avgustu so v Carnexu zaklali okrog 15.500 pitanih svinj na mesec ali 600 do 800 na dan, čeprav jih v klavnicah lahko zakoljejo tudi do 2500.

Ker so kapacitete primarnih predelovalnih faz v Carnexu izkoriščene le 40-odstotno, so prisiljeni dopolniti kapacitete višjih faz predelave z nakupom in uporabo lastnih rezerv zaklanih pitanih svinj, ki pa so že kar minimalne. Razen tega, da so zaradi povišanja cen surovin v Carnexu prisiljeni ustvarjati manjši dohodek, je tudi dohodek od izvoza mesnih izdelkov manjši. Zaradi nižjih cen šunke na svetovnem tržišču ustvarijo namreč v Carnexu za okrog 5 milijonov dinarjev manj dohodka; kljub temu pa nadaljujejo z izvozom, ker potrebujejo devize za nakup reprodukcijskega materiala, surovin in embalaže.

Precej težav imajo tudi zaradi pomanjkanja govejega mesa za predelovanje. Pomanjkanje govedine so poskušali nadomestiti z uvozom. Tako so nedavno podpisali pogodbo o uvozu 2000 ton govedine iz ZR Nemčije.

V Carnexu so sprejeli stabilizacijski program, s katerim naj bi v največji možni meri uporabljali notranje rezerve, čeprav je težko verjeti, da bodo te lahko nadomestile dohodek, ki je za 15 milijonov dinarjev na mesec manjši.

Spodbuda za gospodarjenje

Kakovostno informiranje mora omogočati nove zamisli in ideje, postati mora osnova za boljše delo posameznika in družbe – Brez podatkov ne more biti dobrega planiranja

LJUBLJANA, 13. septembra – Razprave delavcev ob pripravljanju srednjeročnih razvojnih programov so dobra priložnost, da informacije – o doseženih gospodarskih rezultatih, uspehih, težavah, perspektivah in možnostih razvoja, skratka kazalce o gospodarjenju – uporabimo za spodbujanje delovnih ljudi in občanov za aktivno razreševanje skupnih in posameznih družbenih problemov ter tako za neposredno in odgovorno sodelovanje pri spreminjanju svojega položaja v združenem delu.

Priprave in sprejemanje srednjeročnih razvojnih programov ni le opisovanje stanja, nizanje potreb, želja in dejstev ter načelno ugotavljanje in določanje možnosti nadaljnjega razvoja in gospodarjenja. Je mnogo več. To je trenutek, ko moramo temeljito analizirati in oceniti naše dosedanje delo, rezultate, slabosti in težave. Spoznati in videti je treba vse razsežnosti sedanjega stanja in možnosti razvoja, ga primerjati z drugimi, sorodnimi OZD in gospodarskimi vejami ter videti tudi mednarodne razsežnosti.

Zlasti pa je pomembno, da v procesu nastajanja osnov, planov in konkretnih programov razvoja ustvarjalno sodeljujejo tudi delavci.

V tem smislu je treba razumeti tudi vlogo informacije oziroma informiranja. Podatki (informacije) so potrebni, da bi z njihovo pomočjo lahko spodbudili akcijo za spreminjanje obstoječega stanja. Delavci, subjektivne sile in poslovodni organi morajo biti seznanjeni z rezultati gospodarjenja, uspehi in težavami, ki se pojavljajo v procesu gospodarske in samoupravne aktivnosti. Zato morajo biti informacije kar se da jasne. Dobro bi bilo, če bi ob najpomembnejših številkah in ugotovitvah imeli na voljo tudi vse okoliščine – objektivne in subjektivne – ki so vplivale na takšne ali drugačne rezultate. Udeležencem samoupravnega planiranja morajo biti na voljo tudi primerjalni podatki: videti morajo, kako uspešno uresničujejo tekoči srednjeročni program, kje so v primerjavi z drugimi podobnimi TOZD, kje v procesu širše družbene reprodukcije, kje v primerjavi z mednarodnimi gospodarskimi dosežki itd.

Ob tako oblikovanih in posredovanih informacijah se morajo aktivirati zlasti DPO in poslovodni organi. Informacije morajo biti podlaga najširše aktivnosti delavcev in drugih organiziranih dejavnikov. Prispevati morajo k iskanju boljših rešitev za uspešnejše gospodarjenje, za povečanje produktivnosti in dohodka, za uvajanje novih in perspektivnejših proizvodnih programov, za povečanje izvoza, izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev itd. Podatki ob pripravljanju in sprejemanju srednjeročnih razvojnih programov morajo spodbuditi k uvajanju boljše organizacije dela, dohodkovnem povezovanju, večji uporabi dosežkov znanosti, zagotavljanju surovinske osnove itd.

Tako bomo tudi s kakovostnim informiranjem ustvarjali in spodbujali nove zamisli, ideje in konkretne predloge. Zaživel bo delovni in ustvarjalni potencial vsakega posameznika in vseh skupaj. Šele ko informacija opravi to svojo funkcijo, ko se torej ob njej najdejo boljše in najboljše rešitve za uspešno gospodarjenje in samoupravljanje lahko rečemo, da je opravila svojo družbeno vlogo.

Seveda pa si ne moremo in ne smemo delati iluzij, da se bo to zgodilo čez noč. To mora biti naša stalna naloga. Prizadevanja zavestnih sil morajo iti v tej smeri. Informacija ne sme ostati mrtva črka ali številka na papirju. Ne smemo dovoliti, da bi bila sama sebi zadostna ali da bi z njo celo manipulirali. Subjektivne sile si morajo prizadevati, da bo vsestransko vpeta v proces poglabljanja demokratičnih družbenoekonomskih odnosov na vseh ravneh. V graditvi socialističnih samoupravnih odnosov je informaciji namenjena plemenita dolžnost in vloga – da osvobaja človeka in delo, da prispeva k njegovemu vsestranskemu uveljavljanju in humanizaciji medčloveških odnosov. In predvsem kot tako jo moramo razumeti in gojiti.

Informacija je torej v procesu političnega in samoupravnega delovanja živ in aktiven faktor. Pomaga osvetljevati in realno prikazovati resničnost nekega stanja oziroma dogajanja ter hkrati odpira nove vidike in razsežnosti tako v fazi analiziranja in ocenjevanja ter še zlasti pri načrtovanju in v uresničevanju dogovorjenega. In ko danes z vso zavestjo pripravljamo nove srednjeročne programe se moramo tako razumljene vloge informacije v našem samoupravnem sistemu še posebej zavedati. To pa nam mora biti tudi vodilo, ko prav v teh dneh in tednih v republiki in federaciji oblikujemo osnove in konkretne rešitve sodobnega in našim potrebam prilagojenega informacijskega sistema.

In še nekaj moramo ugotoviti: kljub številnim razmišljanjem in razpravam o pomenu in vlogi informacije v našem sistemu, še vedno mnogo premalo poznamo njeno obnašanje. Premalo poznamo, kaj se z informacijo dogaja od trenutka, ko je nastala, do trenutka, ko naj bi opravila svojo družbeno vlogo. Pri tem nikakor ne gre zgolj za tako imenovano odmevnost informacij, temveč za mnogo več. Učinek delovanja informacije in informiranja kot celote ter rezerve, ki jih skriva v svojem bistvu niso niti dovolj raziskane in niti ustrezno izkoriščene našim potrebam ustrezno. Predvsem bi morali videti in proučiti, kaj vse informacija na svoji poti doživlja, kako odzivni smo na njena sporočila, kakšne akcije in aktivnosti je spodbudila, kako vplivala na nastajanje novih odnosov itd. Proučevanje bistva njene vsebinske in s tem razredne vloge nas tako v glavnem še čaka.

IVO ZORČIČ

Zbor počitnikarjev na Kozari

SARAJEVO, 13. septembra (Tanjug) – Deveti zbor počitnikarjev Jugoslavije »Bratstvo in enotnost 79« bo letos od 28. do 30. septembra na Kozari. Tradicionalno srečanje počitnikarjev, katerega gostitelj je republiška konferenca Počitniške zveze BiH, bo potekalo v znamenju jubilejev partije in sindikatov. Sodelovalo bo okoli 400 počitnikarjev, ki so se z aktivnostjo in delom izkazali v preteklem enoletnem obdobju.

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE AVTOCEST
LJUBLJANA, p. o.
TITOVA 64

Po sklepu delavskega sveta objavljamo naslednja prosta dela in naloge:

1. upravljanje motornih tovornih vozil in delovnih strojev (3 delavce)

2. samostojno opravljanje cestno vzdrževalnih del (3 delavce)

ZA ODSEK AVTOCESTE VRHNIKA – LJUBLJANA

Poleg splošnih pogojev, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod točko 1.: KV in kategorija A, B, C, in E in 2 leti delovnih izkušenj
pod točko 2.: pridobljena interna kvalifikacija ali P

Polovična predstava »Martina Krpana«

Daljšo »redakcijo« Levstikove povesti je priredil za oder Slovenskega mladinskega gledališča in jo režiral Dušan Jovanović

Dramatizator in režiser **Dušan Jovanović** je zasnoval uprizoritev **Martina Krpana** – premiera je bila v sredo zvečer v Slovenskem mladinskem gledališču v Ljubljani – na temelju tiste daljše Levstikove »redakcije«, ki se imenuje **Kerpan z Verha** in ki jo je prvič šele 1931. leta objavil Anton Slodnjak v **Levstikovem zbranem delu.** Tako se predstava seveda ne konča pri Krpanovem zmagoslavju nad Brdavsom in hkrati nad cesarsko elito na Dunaju, kjer ga ni bilo junaka, ki bi bil »strašnemu velikanu« kos, tako da je moral cesarsko čast in slavo reševati sicer »močan in silen«, toda docela »preprost« mož iz zakotne dunajske province, neustrašen, dasi sumljiv kontrabantar. – Ravno narobe: nadaljevanje pokaže, kako cesarski dvor ni prav nič hvaležen Krpanu za njegovo herojsko dejanje, saj ga s poniglavo zvijačo vrže v ječo in obsodi na vislice. Krpan pa ne bi bil Krpan, če se ne bi dvorskim nakanam postavil po robu ter se s čarobno pomočjo pravljičnih bitij »iz pritlikovske zemljé« rešil iz ječe ter za zmerom zbežal iz zahrbtnega, izkoriščevalskega cesarskega mesta... Še prej pa pri Jovanoviću Krpan – čez vse manifestativno – razvije slovensko trobojnico ter dá vsesplošnemu svetu vedeti, da bo kmalu konec kranjskega slepega podložništva in bednega hlapčevanja tujemu avstrijskemu dvoru; da se, skratka, začenja doba narodnega osvobajanja in osamosvajanja...!?

Tako se torej Martin Krpan iz prefriganega tihotapca angleške soli in sramotno ogoljufanega reševalca dunajske krone spremeni v glasnika svobodnih, novih časov... V neustrašnega in nedvoumnega razkrinkovalca vsesplošne cesarske poniglavosti, moralne in druge degeneracije, zlasti pa političnega terorja – pač v imenu svoje naturne moči in nekakšne prvobitne kmečke pameti, nič manj pa tudi svojega ponosnega »kranjstva«. Spremeni se potemtakem v pravo manifestacijo slovenske biološke in politične zmagovitosti. In ni na njem, kajpada, niti za troho komičnega, ko vihti tisto trobojnico, kakor je vihtel prej svojo mesarico...

Jovanovićeva odrska predelava Levstikove povesti se tako izteče v nedvoumno »napredne« krpanovske deklaracije, v katerih ni potem seveda nobenega prostora več ne za poezijo, denimo, arhaičnih Levstikovih formulacij ne za humor, s katerimi so sicer naslikane čudne navade in še bolj čudni ljudje v cesarski palači. Predstava se sicer zalomi že poprej, v tistem trenutku, ko se iz krajše, splošno znane »redakcije« prelije v pravljično nadaljevanje Krpanove zgodbe. Od tistega trenutka, ko cesar reče Krpanu »Srečno hodi!, minister Gregor pa nič«, zmanjka Jovanoviću gledališke fantazije in intenzivnosti: uprizoritev postane utrujena, polna zgolj približnih situacijskih razrešitev, njena teatraličnost uplahne in tista duhovita, ironična dvoumnost, ki je dovolj srečno spremljala prvo polovico dogajanja, tudi. Gotovo, »nadaljevanje« je že pri Franu Levstiku šibkejše, estetsko v veliki meri neizoblikovano; prav zaradi tega bi morala literarne primanjkljaje nadomestiti toliko odločnejša in izrazitejša gledališka intervencija. Najmanj učinkovito je pri tem brez dvoma »reševanje« v deklamativni plakat, kakršnega so razvili v mladinskem gledališču, beg v preproste »ideološke« deklaracije, ki so vrh tega komaj za silo prilepljene staremu Levstiku.

Tako se je torej **Martin Krpan** uspel razigrati le v prvem delu, kjer se je tudi držal »klasičnega« izvirnika: v prizorih na dunajskem dvoru in cesarskem vrtu, na bojni planjavi, kjer si skočita v lase strašni Brdavs in silni Krpan, pa tam, kjer minister Gregor v zares odlični komični upodobitvi **Vladimira Jurca** razkriva svoje cinično spletkarstvo. V teh prizorih je prišla do imenitnega teatraličnega izraza kričavo bleščeča se scenografija **Mete Hočevar,** ki je skupaj s kostumi **Alenke Bartl** in koreografijo **Xenie Hribar** (na muziko **Darijana Božiča**) s svojo elegantno temno zamolklostjo in gladkostjo (plastika!) z belimi čipkami in izzivalnimi plesnimi ilustracijami (izvajajo jih gojenke z ljubljanskega zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje) duhovito ironizirala nastopaški in obenem degenerirani svet cesarskega dvora. V dramatičnih menjavah situacij, povezanih s skrivnostnim dekliškim petjem (na besedila **Nika Grafenauerja, Vena Tauferja** in **Daneta Zajca**) in rafiniranim poigravanjem odrske svetlobe, v soočanju dvorske »dekadence« in monumentalnega Krpana, nič manj pa tudi v komičnem in napetem dvoboju (aranžma **Andreja Zajca**) med dvema »silakoma«... je Jovanovićeva predstava izpričala nemalo duhovite, tudi magične teatraličnosti, četudi je gradila vseskoz na detajlu, cizelirala, neprimerno manj pa skrbela za dramatičen kontekst predstave. (Isto velja za mimogredne aktualistične aluzije.) Kot rečeno, predstava lastnega špektakularnega nastavka ni zdržala, se v drugem delu neusmiljeno razvlekla, postala stereotipna in površna, predvsem pa dolgočasna s svojimi deklaracijami.

Med igralci je poleg **Vladimira Jurca,** ki je bil s svojo fino, izjemno dozirano komiko gotovo osrednji »junak« predstave, treba omeniti še **Iva Bana** v naslovni vlogi (mogočna, suvereno zajedljiva, silaška »kranjska grča«, ki pa bi bila nedvomno učinkovitejša, če bi si kdaj privoščila ščepec humorja tudi na lasten rovaš), **Nika Goršiča** (ki je igral dunajsko »cesarost«, drobnega, smešno nesrečnega možička s krono), **Mileno Grmovo** (cesarico), **Marinko Šternovo** (cesarjevo hčer) in **Majolko Šukljetovo** (maščevalno kuharico Ančko), ki pa so ostajale v okvirih bolj ali manj drastičnih karikatur. Isto velja seveda tudi za **Pavleta Rakovca,** komičnega Brdavsa iz turške dežele. Sodelovali so še Vinko Podgoršek, Miro Weber in Jožica Avbljeva (glas iz »pritlikove zemljé«).

Predstava **Martina Krpana** je ostajala na polovici svojega pota: ne bilo bi nobene škode, če bi se končala že pred premorom, tam, kjer se konča tudi tista »redakcija« povesti, ki jo je Levstik sam imel za definitivno. Gledališka podoba bi bila čistejša, ne nazadnje zabavnejša od tega dolgoveznega »ideološkega« nadgrajevanja.

ANDREJ INKRET

Antologija arabske književnosti

V splitu so predstavili dvojno številko časopisa »Mogučnosti«, ki prvič pri nas prinaša antologijo arabske književnosti. S tem se tudi na kulturnem podorčju pridružujejo počastitvi mediteranskih športnih iger v Splitu. O pomenu antologije na več kot 290 straneh, ki jo je pripravila skupina splitskih strokovnjakov za arabščino, je govoril prod. Vladimir Rizmondo.

Bienale grafike podaljšan

TÉTREAULT PIERRE-LÉON-VESELO SNEŽENJE (1978) – Kanadska grafika na letošnjem 13. mednarodnem grafičnem bienalu v Moderni galeriji je predstavljena z deli enaindvajsetih grafikov. Med njimi je tudi mladi Pierre-Leon Tétreault iz Granbyja. Najprej je študiral likovno umetnost na koledžu v Longueuilu, nato pa na šoli za likovno umetnost v Montrealu. Ukvarja se tudi s filmom. Sodeloval je na več mednarodnih razstavah grafike v Bradfordu, Mentonu, Burnabyju, Krakovu, v Ljubljani pa sodeluje že drugič. Ljubljanski grafični bienale so zaradi velikega zanimanja obiskovalcev razstave podaljšali do vključno 23. septembra. V teh dneh Moderna galerija organizira tudi vodstva po razstavi in daje priložnost zlasti šolam, da se seznanijo z razvojem svetovne grafike, kot se kaže na ljubljanski manifestaciji.

O zatonu avantgarde

Letošnjega srečanja pisateljev v Štatenbergu se udeležuje nekaj deset književnikov iz Slovenije in drugih republik

Zaton avantgarde? Vprašanje, ki že nekaj časa nastaja v slovenskem, in ne le v slovenskem prostoru, so si tokrat zastavili tudi pisatelji na svojem tradicionalnem srečanju na štatanberškem gradu, pri čemer velja takoj opomniti, da so že prvi posegi, kratki referati o tej temi napovedali dokaj polemično obravnavo problema o avantgardnosti in avantgardizmu v literaturi.

Kot običajno je tudi tokrat pododbor Društva slovenskih pisateljev v Mariboru (v sodelovanju z društvom pisateljev v Ljubljani) pripravil to dvodnevno srečanje pisateljsko zborovanje, ki se ga od včeraj udeležuje nekaj deset udeležencev, piscev s Slovenskega in nekaterih jugoslovanskih republik. Novo vodstvo v mariborskem pododboru pa je v želji, sprožiti aktualno razmišljanje o literarnih rečeh, ravnalo v organizacijskih zadevah in pripravah na zborovanje nekoliko drugače kot doslej: k sodelovanju je povabilo, kot je rekel predsednik mariborskega pododbora France Forstnerič, predvsem tiste, ki bi v obravnavi tematike vedeli povedati kaj pomembnega o »zatonu avantgarde«. Tako se je vabilu med drugim odzvalo več avtorjev, ki so leta intenzivno živeli s takoimenovano avantgardo, in njih udeležba obeta navreči živahno in nemara poglobljeno diskusijo v obeh dneh.

Referate so tako imeli za začetek Marjan Kolar, Taras Kermavner in Dimitrij Rupel. Vsaj zadnja dva, kot se da samo površno povzeti, sta izoblikovala dvoje verjetno nasprotujočih si stališč, in sicer o iztrošenosti avantgardne hipermoderne produkcije in, nasprotno, o vprašljivosti teze, da je avantgardizem izzvenel – češ avantgardizem je kritika tradicije in dvomljivo je, da bi se s to kritiko pri nas lahko zadovoljili in se ji odpovedali.

Književniki bodo poleg razprav imeli še dva literarna nastopa v Slovenski Bistrici, ne bo pa manjkalo tudi priložnosti za družabne pogovore. V dvorani, kjer teko razprave, je mariborska založba Obzorja pripravila manjšo razstavo svojih knjig. Sicer pa je ta založba tudi pokroviteljica letošnjega 16. srečanja slovenskih pisateljev na Štatenbergu.

JOŽE HORVAT

Ivana Kobilca v Ajdovščini

Potem ko je razstava slovenske slikarke Ivane Kobilce doživela v ljubljanski Narodni galeriji izreden odmev, so jo včeraj v nekoliko skrčenem obsegu odprli v ajdovski Pilonovi galeriji.

Zaokrožen pregled sodobnega lutkarstva

Na prvem festivalu jugoslovanskega lutkarstva je vzbudila pozornost beograjska predstava Andrićeve igre »Asta in volk«

OD NAŠE POROČEVALKE

Na prvem bienalu jugoslovanskega lutkarstva v Bugojnu smo sredi zanimivih dejstev. Razpon se meri v informaciji bolj razsežno kot v konkurenci in z njegovo najnižjo in zelo visoko, skorajda najvišjo ravnjo se merita deli, ki ju je navdihnil prozni biserček Iva Andrića »Asta in volk«.

Toda obe točki imata s tradicionalno pojmovanim lutkarstvom kaj malo skupnega. Nižavo v njem odmerja plesni film, ki ima z lutkami toliko skupnega, da ga je v amaterskih pogojih posnelo lutkovno gledališče na Reki. Z umevanjem Andrićeve pesniške simbolike, koreografskega, kostumskega, izpovednega in filmsko-upodabljajočega pa je ta Asta (predvajana zgolj na vztrajanje avtorjev, skratka skorajda privatno) takšna, da jo kaže čimprej pozabiti, kajti v njej ni niti za prst globine Andričevega spoznanja, da lahko ustvarjalno premaga nasilje.

Nasprotno pa je »Asta in volk«, ki jo je v beograjskem Malem pozorištu postavil režiser Dragan Jović, pravi sublimat tiste senzibilnosti, s katero velja priredbi oziroma prenosu v drug izrazni medij pristopati k literarnemu sporočilu. Izrazni ples ima na prvi pogled kaj malo opraviti z lutkarstvom, razen če ne upoštevamo trditve, da igralec v tem primeru animira svoje telo. Bližji pojavnosti in manifestiranju lutkovnega je bil v tej uprizoritvi režijski princip animacije celotne scene, njenega asketsko strogega črno-belega dekorja iz tenkih belih in težkih črnih zaves, pa tudi skupinskega oblikovanja plesnega korpusa z rekviziti. Seveda pa je ta vzor daleč od tega, da bi smel in mogel postati pravilo.

Po zanimivem naključju se na isto svobodno, a literarni misli nadvse zvesto sledečo metaforizacijo gledališkega presajanja navezuje čistokrvna lutkarska realizacija Andersenovega »Kositrnega vojačka« v zamisli režiserja Luka Paljetaka za lutkovno gledališče iz Zadra. S skrajno skopim dialogom je povedala vse bogato pravljičarjevo besedje zgolj z odrsko vizijo nenavadnih, okroglih dimenzij, ki so spominjale na stilizirano očesno zenico, in vanjo lovile nešteto simbolov. Izjemno predstavo je iz tekmovanja izključilo pravilo, da se smejo za nagrade potegovati le domača besedila.

Nesporazumi, ki smo jim tukaj priča, se pojavljajo brez izjeme v informativni in tekmovalni sekciji. To je pač posledica odločnega, niti ne tako kratkovidnega stališča selektorja Dragomira Gojerja, da za prvi bienale zaokroži pregled na današnje stanje jugoslovanskega lutkarstva. V njem najdemo tipičen odmev pomanjkanja besedil (če jih res tako zelo manjka, ali pa gre za maniro agresivnega ugajanja?), lepljenke verzov naših sodobnih mladinskih pesnikov, za dela brez sleherne dramske strukture, na kar se povezujejo še odsotnost scenografske, kostumografske in lutkovno-likovne harmonije, zabrisanost odnosov med lutko in igralcem ter glasba, ki naj s svojo glasnostjo prekrije svojo gluhost. Mislim na »Dežnik za dva«, preplet stihov Gordane Brajović v režiji Vere Belogrlić za beograjsko Malo pozorište.

Folklorno smer je zastopala zemunska igrica »Šišalo in princesa« (pri tem bi Šišala mogli posloveniti v Pavliho) v režiji Živomira Jokovića, ki je predstavo na bienale pripeljal samo z dobrim začetkom, v katerem igralci na odprtem odru oblikujejo lutke iz vsakdanjih kmečkih uporabnih predmetov.

Celo znanstveno fantastiko na lutkovnem odru imamo, le da se z njo, kot je pokazala predstava niških lutkarjev »Roboti s Kobola«, ne moremo pohvaliti.

Banjaluška prestava »Mali borci« v režiji Edija Majarona, ki je s svojo oblikovalno natančnostjo, razčlenjenostjo in z bogastvom premišljenih detajlov stopila v kakovostno ospredje, je prava lekcija ustvarjalne tenkočutnosti, s katero je mogoče dvigniti v ustvarjalno odrsko učinkovanje literarno sicer dokaj skromen tekst, je trden lutkovni most na duhovito improvizirani, pa vendar zelo simbolični sceni, most, ki čustveno z doslednim upoštevanjem resnobe dejstev vodi z igrivostjo čez tri desetletja. Predvsem je tudi pouk, koliko razkošja lahko v sebi razkriva skrajna preprostost, ki se odreka gledališki, scenografski navlaki in odklanja glasbo, če naj bi bila samo mašilo. Išče pa tisto pravo lutkarstvo, pristno in ga ne zamenjuje za nadomestke.

STANKA GODNIČ

Srečanje z rojakom R. Debenjakom

Razstavo 42 slik iz zadnjih štiridesetih let so odprli v Kanalu

Prisrčno in bogato je bilo v sredo zvečer srečanje prebivalcev Kanala s svojim rojakom, akademskim slikarjem Rikom Debenjakom. V prostorih galerije, ki nosi njegovo ime, so odprli prvo retrospektivno razstavo njegovih slikarskih del. Razstavljenih je 42 slik, ki so nastale v štiridesetih letih – od 1939. do 1978. Začetek nove kulturne sezone v kanalski galeriji je torej zanimiv in umetniško bogat.

Slikarska dela Rika Debenjaka, razstavljena v Kanalu, zelo jasno kažejo slikarsko delo umetnika, ki mu je bilo slikanje vedno ljubše kot grafika, pa čeprav je grafiki poklonil večji del svojega dela. »Zaradi poučevanja na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, sem se moral ves posvetiti grafiki. Kajti to področje je po zadnji vojni doživelo mnoge spremembe, spremljati je bilo potrebno tokove v svetu. In mislim, da smo Jugoslovani to dobro opravili in prispevali svoj delež. V zadnjih letih pa se spet posvečam slikarstvu, moji največji ljubezni. Ponosen sem na to, da moji rojaki v Kanalu cenijo umetnost in so zanjo, zlasti tisti, ki delajo v tovarni »Plastik« pripravljeni tudi mnogo prispevati.

Pred dvema letoma so v Kanalu odprli galerijo Rika Debenjaka. Za doslej se je izkazalo, da je bila ta pridobitev zares pomembna. »Razstave se vrstijo, vsako obiščejo številni ljubitelji umetnosti, med prebivalci Kanala pa bi težko našli take, ki ne hodijo redno v galerijo. Kulturno in družabno življenje Kanalcev se je razmahnilo. Galerija in razstave v njej so postale središče družabnega življenja krajanov. Trudimo se, da bi uredili še okolico galerije, ki je primerna za najrazličnejše pevske, dramske in druge kulturne prireditve. Kajti zanimanja zanje je med prebivalci zares dovolj,« pravi predsednik sveta kanalske krajevne skupnosti Andrej Berlot.

V teh dneh, ko kolektiv kanalskega »Plastika« slavi 20-letnico obstoja, se v Kanalu prireditve kar vrstijo. Lahko bi jih uvrstili kar v »kanalski kulturni teden«. Redko se zgodi, da kakšna tovarna ob svojem jubileju nameni toliko pozornosti in tudi denarja kulturnim prireditvam, kot je to storil ta kolektiv. Med drugim bodo nastopili v Kanalu jutri tudi člani Slovenske filharmonije.

B. PODOBNIK

Tretja jesenska serenada

V atriju Trubarjevega antikvariata na Mestnem trgu bo drevi ob 20. uri tretja jesenska serenada, na kateri bo nastopil Ljubljanski godalni trio. Violinist Primož Novšak, violončelistka Susanne Basler-Novšak in violist Mile Kosi bodo izvajali dela L. van Beethovna in W. A. Mozarta.

Kongres egiptologov

V Grenoblu se je začel šesti mednarodni kongres egiptologov. Sodeluje okrog 600 strokovnjakov iz več kot dvajsetih držav. Kongres bo proučil vprašanje razvoja hieroglifske pisave, staroegipčanske filozofije in umetnosti ter razvoj upravljanja v dobi faraonov.

MED REVIJAMI

Sodobnost 8–9

Kljub zajetnosti (več kot 150 strani) ohranja ta dvojna številka Sodobnosti – 8/9 – tisto preglednost, ki je pri tej reviji že običajna, saj vključuje razmeroma malo prispevkov. Čeprav to ne pove tako rekoč ničesar o tehtnosti posameznih tekstov, pa je avtorjem s široko odmerjenim prostorom vendarle omogočeno, da kolikor toliko zaokroženo razvijejo svoje misli in se na ta način izognejo vtisu fragmentarnosti. Tudi tokrat je razmerje med literaturo in teorijo skrbno uravnoteženo.

Med teoretskimi prispevki najdemo marsikaj zanimivega. Vasja Predan razmišlja o Smoletovi »Antigoni« ki izhaja iz vprašanja o razmerju med starogrškim mitom in sodobno dramsko ustvarjalnostjo, pri čemer ugotavlja, da je eden od možnih odgovorov nanj prav »Antigona« Dominika Smoleta, ki že dvajset let uspešno kljubuje času. Borut Loparnik nadaljuje razmišljanje o skladatelju Mariju Kogoju in njegovi glasbi, Janko Kos pa obravnava v osmem nadaljevanju svojega prispevka »Marksizem in problemi literarnega vrednotenja« Ingardnovo problematizacijo literarne aksiologije. Posebne pozornosti je vreden živ in neposreden pogovor Toneta Peršaka s scenografinjo Meto Hočevarjevo, ki se ne giblje zgolj v mejah praktične problematike scenografije, marveč osvetljuje tudi nekatere teoretske vidike te plati gledališke ustvarjalnosti. O romanu »Pesem« Oskarja Davača govori prispevek Radomira Ivanovića, besedilo, ki je za slovenskega bralca prav aktualno, saj je ta prvi Davičov roman šele pred kratkim izšel v slovenščini in je torej za nas knjigotrška novost.

Pesmi so tokrat prispevali Marko Kravos, Franc Černigoj in Jaša Zlobec, prozne sestavke pa Lojze Kovačič in Cvetko Zagorski (poglavje iz romana »Prebujanje«). V rubriki »Tuje pesmi v slovenski besedi« nam Milan Apih predstavlja švedskega pesnika Carla Michaela Bellmana in nekaj njegovih pesmi, »Kroniko« pa sta tokrat napolnila Borut Loparnik, Igor Likar, Franc Zalar in Marijan Tršar s prispevki o pomembnejših gledaliških in likovnih dogodkih.

BOJAN KAVČIČ

»Nekoliko Ljubljančan« v Riu

Brazilski pisatelj José Ruben Fonseca iz Ria de Janeira me je kar dvakrat presenetil z izpolnitvijo obljube. Prvič, ko je kot kulturni referent mesta Ria v sporazumu z županom organiziral naš obisk v enem izmed revnih favel Ria, drugič pa, ko mi je s hitro pošto v Ljubljano dopolnil podatke o tem, da znaša letošnji proračun za kulturo in izobraževanje mesta Ria 3,026.739,000 kruzerov, kar pomeni okrog 115.643,807 ameriških dolarjev.

Presenetil pa me je tudi v pomenku na terasi hotela Gloria v Riu, ko mi je navrgel: »Sicer pa sem tudi nekoliko Ljubljančana! Moj pokojni tast je bil doma iz Ljubljane, seveda še iz časa Franca Jožefa. Znal je tudi slovensko, vendar je že umrl, medtem ko moja žena, njegova hči, ki se je rodila že v Braziliji, govori slovensko zelo malo.« Kljub temu pa mi je dal še eno obljubo; da bo prihodnje leto pomagal pri organizaciji gostovanja Slovenskega okteta v Riu.

Sam Fonseca je očitno naprednega, demokratičnega prepričanja. »V službo mestne uprave sem šel samo na željo svojega znanca, sedanjega novega župana, kajti v državno upravo ne bi šel, v lokalni upravi pa so možnosti za bolj ustvarjalno delo.«

Za Rio, ki nezadržno raste, s čimer rastejo tudi njegove kulturne potrebe, bi rad Fonseca tudi kot referent za kulturo čimveč storil.

»Moj oddelek se ukvarja s tremi delovnimi področji – s šolstvom, z izobraževanjem odraslih in s kulturno dejavnostjo. Seveda pa v ta okvir ne uradno kulturo. Sem proti državni prisili. Kultura potrebuje predvsem svobode.«

Ta misel je izhajala tudi iz njegovega pripovedovanja o tem, kaj kot pisatelj piše. »Doslej sem objavil že šest knjig, od tega pet zbirk novel in en roman, od katerih so nekatere prevedene tudi v tuje jezike. Roman mi je cenzura celo za nekaj časa prepovedala, češ da se ukvarjam z obrobnimi, zavrženimi ljudmi in da uporabljam pocestniški jezik, ki žali moralo; v resnici pa je šlo za politične razloge. V knjigi sem namreč popisoval težko stanje revežev pred hišami bogatih, kar pa so tolmačili, da sem ščuval na napad in nasilje. Res pa je tudi to, da je revščina eden izmed razlogov zločinskosti v naši deželi.«

Ker je že beseda nanesla na besedišče, sem ga vprašal, kakšen je temperament brazilskih ljudi. »Ker živijo v tropih, so seveda bolj vroči; toda še posebej imajo razvit humor in zakoreninjeno upanje. Vsi Brazilci, celo najbolj revni, so prepričani, da je Brazilija velika dežela in da tudi nanje čaka bogastvo. Seveda pa so ti revni ljudje, ki trpijo nasilje sistema, tudi zgolj ljudje, niso svetniki, in zato na nasilje včasih odgovorijo z nasiljem.« Tudi za svoj slog je menil, da je različen in da se prilagaja tematiki in okolju, zato je včasih tudi grob.

BOGDAN POGAČNIK

OKNO V SVET

»Boljšoj« v novi sezoni

Znameniti moskovski »Boljšoj teatr« je odprl letošnjo gledališko sezono z opero Rimskega Korsakova »Sadko«.

Kot je povedal generalni direktor tega gledališča bo letošnja gledališka sezona daljša kot običajno, ker bodo namreč prihodnje leto olimpijske igre v Moskvi. Prav za olimpijske dni nameravajo po direktorjevih besedah predstaviti »najboljše predstave z vodilnimi sestavami«. Posamezni člani ansambla pa bodo sodelovali še tudi pri uresničevanju kulturnega programa za časa olimpijskih iger.

In kaj namerava postaviti na oder? Proti koncu decembra bo premiera Verdijeve opere »Ples v maskah« v režiji S. Štejna. Izmed drugih premier pa je posebej omenil »Jalovo previdnost« Sergeja Prokofjeva in »Katarino Izmajlovo« Dmitrija Šostakoviča.

Baletna skupina bo v tej sezoni nastopila z »Galebom« Ščedrina in »Gusarsko balado« Hrenikova ter »Macbethom« Molčanova. Glavni baletni mojster Jurij Grigorovič in skladatelj Kara Karajev pa študirata balet »Don Juan«.

Balet je letos gostoval v Atenah z »Ikarjem«. Seveda pa ni mogoče mimo turneje po Kanadi in ZDA, kjer je dosegla baletna skupina prav triumfalen uspeh. »Našle so se pa sile, ki so poskušale skaziti naše nastope,« kakor je dejal direktor Lušin. Ob koncu septembra je predvidena turneja orkestra po Japonski. Orkester bo vodil glavni dirigent Jurij Simonov. Operna skupina bo nastopila to sezono v Franciji, Nemški demokratični republiki, v Zahodnem Berlinu, baletna pa na Poljskem in Japonskem.

VLADO JARC

Tragični poljski september

Ilija Marinković

11. nadaljevanje

Takšno je bilo stališče maršala Pilsudskega in tako mislijo tudi njegovi nasledniki.«

»Nikar ne hitimo!« ga je miril Ribbentrop. »O tem vprašanju se lahko še pogovarjamo.«

Krepitev protinemškega razpoloženja

Svetovni tisk je poleg poročil objavil tudi sliko ministra Becka, ponižno priklonjenega pred Hitlerjem, in komentarje, ki so na Poljskem izzvali veliko razburjenosti in proteste. Zadnje čase je zlasti zaradi nacističnih provokacij v Gdansku naraščalo protinemško razpoloženje med ljudstvom, ki še ni pozabilo težkih dni pruske in avstrijske okupacije.

Dotlej ne javnost ne vladajoči krogi niso vedeli za Hitlerjeve in Ribbentropove predloge. Sele po vrnitvi iz Berlina je minister Beck sklenil, da s tem seznani najodgovornejše ljudi v državi. Tako je 9. januarja bilo v varšavskem gradu posvetovanje, na katerem so bili predsednik Moscicki, maršal Rydz-Smigly, premier Slawoj-Skladkowski in njihovi najtesnejši sodelavci.

»Vse to je zelo vznemirljivo,« je rekel maršal Rydz-Smigly, ko je bilo Beckovega poročila konec. »Rad bi vedel, zakaj nas gospod minister šele zdaj obvešča o tem, ko pa je vendar Ribbentrop povedal svoje zahteve Lipskemu že sredi lanskega oktobra?«

»Če naj povem po pravici,« je skrušeno priznal Beck, »se mi to ni zdelo tako važno. Ribbentrop je znan bluffer, toda tedaj ga je moje odločno stališče zadržalo...«

»Vendar ne za dolgo,« je menil maršal.

»Prepričan sem bil... mislil sem, da so to samo Ribbentropove ideje.«

»Danes pa prav tako govori Hitler!«

»Do pogovora s Hitlerjem ni prišlo na mojo pobudo,« se je opravičeval minister Beck. »Hitler je bil zadržan, čeprav je bilo čutiti nove akcente... Pogovor v Berchtesgadnu je še enkrat potrdil škodljivo Ribbentropovo vlogo. Bil je vsiljiv in sprejel ni nobenega argumenta o gdanskem problemu.«

»Vendar mislim,« je nadaljeval Beck, »da se Hitler še ni odločil, Ribbentrop pa hoče poslabšati naše odnose. Vsekakor se mi zdi potrebno, da vas seznanim s temi vznemirljivimi pojavi, ki utegnejo celo pripeljati do vojne.«

»Če Nemci pritiskajo v manj važnih zadevah, kot sta Gdansk in avtomobilska cesta, potem ne bi smeli imeti iluzij, da nam grozi konflikt v velikem stilu,« je menil Rydz-Smigly. »Bojim se, da je to le izgovor... Ne smemo biti neodločni, ker bi nas to pripeljalo do točke, ko bi izgubili neodvisnost in prevzeli vlogo nemškega vazala.«

Mnenja so bila deljena: Beck je še kar mislil, da gre za bluff in za iskanje »mehkega trebuha«. Maršal Rydz-Smigly je bil pesimist.

Nepripravljeni na vojno

»Denimo, da sprejmemo maršalovo domnevo,« je dejal predsednik Moscicki. »Ali v takšnih okoliščinah lahko sprejmemo tveganje vojaškega spopada z nemškim rajhom? Kolikor vem, nimamo nobenega načrta za vojskovanje na zahodu, pa tudi naša zavezništva z drugimi državami niso tako natančna...«

»Ne bi šel tako daleč,« je menil Rydz-Smigly. »Res je sicer, da je glavni štab v zadnjih treh letih usmeril svoja prizadevanja v izdelavo operativnega načrta za vojno s sovjetsko Rusijo. Menili smo, da je vzhodna nasprotnica nevarnejša od zahodne ter da je pripravam za vojno na vzhodu treba dati prednost. Ta načrt je zdaj narejen...«

»No, torej!« je vzkliknil predsednik republike. »Vidite, da nimamo operativnega načrta za vojno z Nemci!«

»Dovolite, gospod predsednik,« je mrko rekel Rydz-Smigly, »vendar moram ugotoviti, da je hkratna izdelava dveh načrtov z vojaškega stališča nemogoča.«

Pogledal je okoli in nadaljeval:

»Položaj, ki je nastal po aneksiji Avstrije, pa nam je pokazal, da nas bo Nemčija ogrozila prej, kot smo predvidevali. Zato je načelnik generalštaba že lansko poletje zahteval od referata »Zahod III. oddelka, naj prouči in oceni nemške oborožene sile ter možnosti njihove koncentracije. To je uvodna faza za izdelavo operativnega načrta.«

»Mislim,« je dejal premier Slawoj-Skladkowski, »da je prišel čas, ko je treba nemudoma izdelati sam načrt.«

Predsednik Moscicki je končal razpravo z zahtevo, da rezultate dotedanjih vojaških raziskav dobijo še pred Ribbentropovim obiskom.

»Mislim,« je rekel Beck, »da bo Ribbentropov obisk marsikaj razjasnil. Bojim se edinole, da bi utegnilo priti do protinemških demonstracij. To bi nam lahko škodilo.«

»Razpoloženje javnosti res ni najboljše,« je menil premier. Zlasti ne med študentsko mladino.«

Sprejeli so sklep, da z drastičnimi ukrepi preprečijo protinemške demonstracije. Maršal Rydz-Smigly pa se je spet vrnil k hlapčevskemu stališču Poljske do Nemčije. Omenil je obveščevalno službo, ki je trdila, da se Nemčija pripravlja na vojno proti Poljski in da hoče osamiti Varšavo v Evropi.

»Takšen dokument imam pri sebi,« je rekel maršal ter vzel iz aktovke nekaj listov. »To je poročilo našega človeka v Frankfurtu. Citiram: ‚Spremeniti moramo ton naše propagande... V tem trenutku so razlike v tonu in razpoloženju tiska tolikšne, da utegnejo ustvariti lažno prepričanje, da je nam več do Nemčije kot Nemcem do Poljske.'«

Beck je porogljivo rekel:

»Takšnih poročil je veliko... Vendar mislim, da bi spremembo v propagandni dejavnosti morali izpeljati zelo obzirno. Nevarno bi bilo, če bi podrobnosti naših pogovorov z Nemci prišle v javnost. Ne zdi se mi potrebno, da bi z našimi težavami plašili poljske zaveznike. V pogovorih z diplomati moramo biti še naprej optimistični.«

Spor se zaostruje

Ribbentropov obisk v Varšavi se je ujel s peto obletnico nemško-poljskega sporazuma o nenapadanju. Berlinski gost je to izrabil ter na sprejemih poveličeval pomen sodelovanja in dobrih odnosov med državama. Toda za zaprtimi vrati, v uradnih pogovorih z Beckom, je to prijateljstvo doživljalo hudo krizo, kar je bilo jasno vsem navzočim.

Pogovori z Beckom so bili kratki, ker se je poljski zunanji minister ves čas opravičeval, češ da ni zdrav. Še enkrat je odločno zavrnil nemške predloge ter bil edinole za gradnjo avtomobilske ceste čez Pomeranijo, vendar naj bi imela eksteritorialni značaj.

»Zakaj se nočete potruditi in razumeti našega stališča, gospod minister? Kancler Hitler je prezrl predsodke, ki nas delijo. Po njegovem mnenju naj bi se iz perspektive prihodnjih sto letih lotili težkih problemov, ki delijo Poljsko in Nemčijo.«

»Gre za naše materialne pravice, ki jih ni mogoče zamenjati z deklaracijo.«

»Če Poljska privoli v priključitev Gdanska k rajhu ter zgraditev avtomobilske ceste do vzhodne Prusije, bo naš führer porok za poljske meje,« je silil Ribbentrop. »Če upoštevamo dejstvo, da je Poljska z versajskim sporazumom dobila ozemlja, ki jih imamo za nemška, in da je bila tako Nemcem storjena krivica, so naši postulati zelo skromni...«

Beck se je tako trmasto upiral, da je Ribbentrop spregovoril o drugem. Vprašal je, ali bi Poljska pristopila k trojnemu paktu.

»Kot sem vam že rekel, se borimo proti komunizmu, vendar je pristop k paktu nekaj čisto drugega,« je dejal Beck.

»Ne strinjam se z vami,« se je uprl nemški zunanji minister. »Poljska ne bi imela nobene škode, če bi stopila v antikominternski pakt. Nasprotno, Poljska bi se znašla na isti ladji z Nemčijo, Italijo in Japonsko. To bi bilo le v prid večje poljske varnosti... Mislim, da bi Poljska morala zavzeti odločnejše stališče do Rusije.«

»Z Rusijo smo podpisali sporazum o nenapadanju.« ga je spomnil Beck.

Ribbentrop se je zamislil, potem pa rekel, da je edina točka v kateri so si interesi dveh držav podobni, odnos Društva narodov do Gdanska.

»Res je,« je potrdil Beck. »Če bi se Društvo umaknilo iz Gdanska, bi Poljska in Nemčija morali v 24 urah objaviti enako sporočilo, ki bi poudarjalo, da se status Gdanska ni spremenil in da ne bo predmet nesporazumov med našima državama.« Pomislil je, nato pa utrujeno dodal: »To bi bržkone bilo vse. V drugih zadevah ne vidim napredka.«

»Ali bi lahko zvedel, gospod minister, kakšen vtis so na poljsko javnost naredili naši pogovori v Berchtesgadnu?«

»Neugoden,« je odgovoril Beck. »Žal moram ugotoviti, da Nemčija obnavlja Stressmannovo politiko, ker spet postavlja vprašaj pred naše meje – kot je to počela pred petnajstimi leti v Locarnu.«

V sporočilo, ki so ga dali javnosti 28. januarja, je pisalo, da je Ribbentropov obisk minil v »ozračju prijateljskega sporazumevanja, medtem ko so rezultati pogovorov še enkrat pokazali, da je sodelovanje med Nemčijo in Poljsko, potrjeno v zadnjih petih letih, prispevalo ne samo k napredku v dvostranskih odnosih, marveč – v novih okoliščinah – predstavlja tudi velik prispevek k obnovitvi ozračja miru v Evropi.

Obroč se stiska

Dogodki, ki so prišli potem – vdor nemških čet na Češko ter podjarmljenje Prage Tretjemu rajhu, kakor tudi prehod Karpatske Ukrajine in dela Slovaške pod Madžarsko – so bili nova etapa v Hitlerjevem pohodu na vzhod. Toda za poljske politike niti to ni bilo resno svarilo.

Izobraževanje ekonomistov

Izkušnje zagrebške ekonomske fakultete pri stalnem dodatnem šolanju strokovnjakov

OD NAŠEGA ZAGREBŠKEGA DOPISNIKA

Na interfakultetni konferenci ekonomistov fakultet in visokih šol Jugoslavije, ki bo 27. in 28. septembra v Prilepu, bo zagrebška ekonomska fakulteta razgrnila nekatere izkušnje pri stalnem izobraževanju ekonomistov. Na tej fakulteti so namreč letos dosegli dobre uspehe pri dodatnem izpopolnjevanju predavateljev, ki poučujejo na srednjih šolah ekonomske predmete, hkrati pa pripravljajo program za dodatno izpopolnjevanje ekonomistov v industriji, bančništvu in trgovini.

Za dodatno izobraževanje profesorjev ekonomskih predmetov v srednjih šolah so se odločili najprej zavoljo tega, ker zanje ne veljajo več nekdanji strokovni izpiti, na vsaki srednji šoli pa je veliko ekonomskih predmetov, kjer so potrebna dodatna znanja. Prvi seminar so pripravili s področja informatike, za kar so dobili tudi pohvalo od republiškega zavoda za prosvetno pedagoško službo. Za profesorje ekonomike in organizacije pripravljajo štiridnevni seminar v sodelovanju z vsemi hrvaškimi univerzitetnimi središči v Zagrebu, Splitu, Osijeku in na Reki.

Prejšnji teden se je začel seminar za predavanja marketinga, sledi pa še seminar o računovodstvu in mehanografiji. Predavateljem ekonomskih predmetov manjka znanja iz metodike in didaktike, ker so končali ekonomsko fakulteto, kjer nimajo teh predmetov. To vrzel želijo zapolniti v sodelovanju s filozofsko fakulteto. Z njo bodo namreč sklenili samoupravni sporazum, po katerem bo filozofska fakulteta sodelovala z okrog polovico razpoložljivimi urami pri dodatnem izobraževanju z metodiko in didaktiko, ta predmet pa bo kasneje tudi ekonomska fakulteta uvedla v svoj redni šolski program. Profesorji ekonomske fakultete pa bodo na filozofski fakulteti predavali ekonomiko turizma, predvsem za študente, ki se uče jezikov, in ekonomiko izobraževanja za bodoče profesorje.

Predstojnik centra za permanentno izobraževanje na zagrebški ekonomski fakulteti dr. Vlado Henić poudarja, da so seminarji v glavnem zunaj fakultetnih predavalnic, kar je bilo zelo dobro sprejeto. V organizacijah združenega dela, raznih institutih, različnih centrih poleg profesorjev ekonomske fakultete sodelujejo v izobraževalnem procesu tudi strokovnjaki posamezne organizacije ali ustanove. Tako so predavanja iz marketinga potekala v zavodu za tržna raziskovanja ob velikem sodelovanju strokovnjakov tega zavoda. Predavanja iz načrtovanja bodo, denimo, v uglednih organizacijah združenega dela, kjer bodo poleg teorije seznanjeni tudi s prakso načrtovanja.

Vsi udeleženci seminarjev za dodatno izobraževanje prejmejo tudi ustrezno pismeno gradivo, dolgo okrog 16 tipkanih strani, hkrati pa jim svetujejo, kakšno literaturo si naj nabavijo. Razmišljali so celo o tem, da bi vse oskrbeli z novimi knjigami, ki so izšle na posameznem področju, vendar samoupravne interesne skupnosti, ki financirajo seminarje, tega niso pripravljene plačati.

Permanentno izobraževanje pa je samo ena oblika za boljše usposabljanje predavateljev ekonomskih predmetov; v prihodnosti nameravajo ekonomske fakultete še bolj vključiti v oblikovanje učnih programov ekonomskih šol v skladu s potrebami združenega dela. Šole so še vedno precej prepuščene same sebi, začetek permanentnega izobraževanja pa hkrati pomeni, da se je na tem področju začelo vendarle nekaj spreminjati.

BORKO DE CORTI

Neznana Brechtova pisma

V zadnji številki časopisa, ki ga izdaja Brechtov center v NDR, so priobčili tri Brechtova pisma, ki jih je ta veliki dramatik napisal med svojim izgnanstvom na Švedskem leta 1940. Pisma, sedaj prvič objavljena, so del dragocene zbirke Brechtovih rokopisov in pisem, ki jih je danski novinar in književnik Frederik Martiner letos daroval arhivu akademije umetnosti NDR. Arhiv so ustanovili leta 1956, v letu Brechtove smrti, danes pa ima nad 300.000 dokumentov iz življenja in dela Bertolta Brechta.

Razstava fotografij v Gorenji vasi

Srečanje naših in avstrijskih fotoamaterjev v fotogaleriji »Ivan Tavčar«

V fotogaleriji »Ivan Tavčar« v Gorenji vasi bodo v soboto ob 10. uri odprli medklubsko razstavo fotografij, na kateri poleg domačega fotokluba razstavljajo člani prijateljskega fotokluba St. Michael iz avstrijske Štajerske in fotoklub Planinske zveze Slovenije iz Ljubljane. To bo že drugo srečanje naših in avstrijskih fotoamaterjev v letošnjem programu vaškega fotokluba, ki že nekaj let vzdržuje tovariška srečanja ljubiteljev fotografije s fotoklubom Beljak in fotoklubom St. Michael, ki sta včlanjena v zvezo »Prijateljev narave«.

Ob vsakoletnih izmenjavah delegacij se tako mladi ustvarjalci spoznavajo z delom svojih sovrstnikov z obeh strani meje. Razstava bo odprta do dneva republike, ko bodo v isti galeriji pripravili razstavo vseh gorenjskih fotoklubov.

Z razstave karikatur Bineta Roglja v Mali galeriji v Ljubljani

»Panonia« tokrat v Železnem

Na tradicionalni likovni razstavi treh dežel priznanji Logarju in Pandurju

V Železnem so v okviru tradicionalne mednarodne likovne razstave »Panonia«, ki jo vsaki dve leti pripravijo likovniki treh sosednjih dežel – Slovenije, Avstrije in Madžarske, slovesno odprli letošnjo kulturno manifestacijo.

Tokrat se je predstavilo okrog trideset avtorjev, vsak s po tremi deli. Mednarodna žirija, ki je ocenjevala likovna dela, je dodelila premijo – veliko nagrado akademskemu slikarju Lojzetu Logarju iz Radenc za kolekcijo grafik. Odkupno nagrado pa je med Slovenci dobil akademski slikar Ludovik Pandur iz Maribora.

Čez dve leti bo mednarodna likovna razstava »Panonia« spet v Murski Soboti, kjer se je zamisel o tej mednarodni kulturni manifestaciji rodila pred skoraj petnajstimi leti.

BORO BOROVIČ

Iskra

ISKRA – Industrija širokopotrošnih izdelkov, n. sol. o.
Škofja Loka, Titov trg 3/a

Izvršilni odbor DS Delovne skupnosti skupnih služb

objavlja
prosta dela oz. naloge na sedežu DO v Škofji Loki in vabi k sodelovanju:

DVA ASISTENTA ZA RAZVOJ

Pogoji: visoka izobrazba tehnične smeri, diplomirana elektroinženirja; eden naj ima smer industrijske elektronike, drugi industrijske elektrotehnike in 4 leta delovnih izkušenj.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je tri mesece. Stanovanja nimamo.
Pisne ponudbe z ustreznimi dokazili, naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA – Industrija širokopotrošnih izdelkov n. sol. o. Škofja Loka, Titov trg 3/a – kadrovska služba.

13-7756

ABC POMURKA
trgovsko podjetje
Kočna n. sol. o.
kamnik

TOZD MALOPRODAJA KAMNIK n. sol. o.
KAMNIK, Ekslerjeva 8

Po sklepu delavskega sveta TOZD maloprodaja komisija za razpis del in nalog individualnega poslovodnega organa TOZD

ponovno razpisuje
prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
TOZD MALOPRODAJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori izpolnjevati še naslednje pogoje:
– da imajo višjo ali srednjo strokovno izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih nalogah v trgovini
– da so moralnopolitično neoporečni
– da izdelajo osnovni koncept programa razvoja temeljne organizacije

Dela in naloge individualnega poslovodnega organa razpisujemo za 4 leta. Osebni dohodek okoli 13.000 din. Kandidati naj vložijo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: ABC-Pomurka trgovsko podjetje Kočna Kamnik, TOZD maloprodaja Kamnik, Ekslerjeva 8 – z oznako »za razpisno komisijo«

O izidu razpisa bomo kandidate obvestili v 10 dneh po izbiri.

13-7776

LJUDJE V NOVICAH

JELKA ASIĆ-ŠOKČEVIĆ, igralka in operna pevka, prvakinja Narodnega pozorišta v Subotici, je po dolgi in hudi bolezni umrla v Zagrebu. Rojena v Zagrebu 1922, je končala igralsko akademijo v razredu

dr. Branka Gavelle, svoj prvi nastop pa je imela v Hrvatskem narodnem kazalištu. Bila je tudi članica zagrebške Komedije in Srpskega narodnega pozorišta v Novem Sadu ter stalna gostja v beograjskem Narodnem pozorištu. V spominu bo ostala po vrsti velikih karakternih vlog iz svetovne dramske literature (Medeja, Fedra, Nora, Madame Bovary), izstopala pa je tudi v Krleževih dramah, kot baronica Castelli v »Gospodi Glembajevih«, Lavra »V agoniji«, Klara v »Ledi«. Bogato zbirko likov je zaokrožila z Brechtovo »Materjo Korajžo«. Jelka Asić-Šokčević pa je bila tudi vidna operna pevka, nastopala je doma in na tujem v operah »Traviata«, »Carmen«, »Madame Butterfly« itd. Tako je nekoč ob istem času igrala v Dumasovi drami »Dama s kamelijami« in pela v Verdijevi operi »Traviata«, kar je bil redek podvig, saj je povezala obe kreaciji v lep umetniški dosežek.

PAUL HÖRBIGER, dunajski igralec najstarejše še živeče generacije, znan tudi zunaj avstrijskih meja po svojih nastopih v številnih komedijskih filmih, piše spomine, ki se obetajo razpočiti kot senzacionalna bomba. Kakor povedo njegovi znanci, se igralec ne bo predolgo zamudil pri anekdotah o dolgoletnem soigralcu Hansu Moserju, marveč bo kajpada napravil obračun z afero, ki ga je mučila dolga leta. Ko je namreč Paulov brat Alfred leta 1945 iznenada umrl, je bil Paul tako iz sebe, da je videl v tej nepričakovani smrti umor – in je zanj obdolžil svojo svakinjo. Procesi so se vrstili na tekočem traku in Paul se je zaradi tega odtujil tudi drugemu, še živečemu bratu Attili in njegovi ženi Pauli Wessely (oba sta prav tako igralca). Leta in leta brata nista več spregovorila besedice, Paul je izgubil vse svoje procese – vendar je ostal trdno prepričan, da se mu godi krivica. Zadnji čas so se postarani sorodniki sicer pomirili in se spet kažejo skupaj – zdaj pa vam trmasti Paul piše spomine...

ADRIANA LUKOVAC, šestletna solistka otroškega zbora RTB »Kolibri«, bo jugoslovanska predstavnica na prvi mednarodni gala prireditvi malih pevcev v portugalskem mestu Figuera da Fos blizu Lizbone. Mala pevka, ki ima že triletne pevske izkušnje, bo zapela dve narodni pesmi ob vnaprej posneti glasbeni spremljavi narodnega orkestra RTB. Prireditev je ob mednarodnem letu otroka in vsi nastopajoči malčki bodo odpeli pesmi svojih dežel.

MARIJA LIPOVŠEK, naša znana pevka, ki je članica dunajske Državne opere, bo 15. septembra z dunajskim Ansamblom 20. stoletja in kolegom Petrom Burwikom ter kolegico Hélène Manè-Schreker nastopila na koncertu v Berlinu, kjer je od 1. septembra do 5. oktobra devetindvajseti kulturni festival. Festival obsega koncerte velikih orkestrov (Leningrajska filharmonija, Bostonski simfonični orkester, Izraelski simfonični orkester, Berlinski simfonični orkester, Čiurlionijev godalni orkester itd.), komornih koncertov in solo programov (v okviru katerih nastopa tudi Marjana Lipovšek), operne, baletne in dramske predstave, vrhu tega pa še razstavo nemškega naturalista Maxa Liebermanna in razstavo M. K. Čiurlionisa, litvanskega slikarja in skladatelja, ki je živel v letih 1875–1911.

BOJAN BEM, slikar iz Beograda, se je v zadnjih letih predstavil že z vrsto samostojnih razstav doma in v Italiji.

Pred kratkim je razstavljal v ljubljanski Mali galeriji. Zdaj pa se predstavlja Koprčanom: v koprski galeriji Meduza je razobesil svojstvene podobe živali – psov, levinj, panterjev, ki iz barvne preproge v nemi govorici zrejo v človeka in prostor brez socialnih in zgodovinskih oznak. Prostor so zidovi, vrata, labirint, obala, a v sebi nosi globoko intimno povezanost z bizantinsko umetnostjo. Vsa dela so v tehniki oljnega pastela. Otvoritev je danes, v petek ob 19. uri.

RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RTV RT

TV OCENA

Uvod eno, oddaja drugo

Zakaj je bil potreben Tozonovi oddaji Grožnjan 79 uvod, kot češ, želeli smo pisan živ žav, pa ga ni bilo, zmeraj je bil v tem istrskem mestecu poleti mladostno glasno, letos pa smo ga zalotili v medli senci, tako da se zdi celo v stiski, kar zadeva tamkajšnje mednarodne prireditve v sklopu Glasbene mladine, zakaj torej ta opravičila, ni jasno. Oddaja se namreč sploh ne ukvarja z organizacijo poletnih seminarjev v Grožnjanu, ampak te prireditve ali njene dele samo registrira, z nikomer se v oddaji nihče ne pogovarja, koliko je česa premalo, ampak kvečjemu po svoje pove, da se ima ta in ta čelistka še učiti, da bo znala glasbeno delovati kot na primer ona mirna harfistka, itd. Tozon je, skratka, prišel v ta (že majčkeno razprodani in dokaj izrabljeni) Grožnjan in ga poslikal in posnel, kakršnega je pač zalotil. Zmontirana tvarina je pokazala, da bi bila oddaja prav taka, tudi če bi bilo v Grožnjanu trikrat več »glasbene« mladine (ki je, kot je rečeno v komentarju pred oddajo, odžrla tišino likovnikom), naslanjala bi se na isto arhitekturo, ki bi je v nobenem primeru ne bilo kaj več, oboževala bi verjetno istega osla in ga odposlala prekrižarit mesto, kot ga je v obravnavani oddaji – tako da bi edino ob oknih razpostavljeni muzikantje bili drugi, morda res celo boljši. Tako pa je poleg istih hiš in oken in dimnikov in arkad, ki jih že iz televizijskih oddaj poznamo domala na pamet, prikazala vendar nekaj glasbenih hotenj. Ta pa so bila tako samostojna in strogo ločena od likovnih, da sploh ne moremo verjeti, da bi drug drugega motila.

Res pa je, da bi bilo lepo kjer koli že odgovoriti tudi na vprašanje, zakaj je »Grožnjan v trenutni stiski«.

JANEZ ZADNIKAR

Moje barvice so boljše

Radijska šola za nižjo stopnjo, ki bo na sporedu danes ob 10.05 uri in popoldne, ko jo bodo ponovili ob 16. uri, bo spregovorila o vrednotenju stvari, ki jih kupimo pri nas in tistih, ki jih prinesemo iz tujine. V začetku – šolskega leta se učenci pogosto hvalijo s svojimi šolskimi potrebščinami, češ, moje so boljše, mi smo jih kupili v Trstu ali Čelovcu, če ne še kje drugje. Med počitnicami se ta refren ponavlja v nekoliko spremenjeni obliki: mi smo smučali v Avstriji, mi pa v Italiji, ker je tam lepše, boljše.

Ko vzgaja šola učence v ponosne in zavedne državljane ob temah, ki obravnavajo našo NOB, da bodo znali ceniti žrtve, ki so bile potrebne za svobodo, mora tudi ob uvoženih predmetih v učencih vzbujati zavest, da tudi sami veliko in dobro delamo in da celo vrsto naših stvaritev v tujini visoko cenijo.

TV festival neuvrščenih

V Hercegnovem bo do 5. do 12. oktobra pod pokroviteljstvom predsednika SFRJ Josipa Broza Tita potekal prvi televizijski festival neuvrščenih dežel. Poglavitni cilj festivala je, kot poroča Tanjug, proučiti in vzpostaviti možnosti načrtnega in trajnega sodelovanja radiofuznih organizacij neuvrščenih dežel na področju televizijskega programa.

Zamisel, da bi organizirali festival, se je porodila na petem srečanju neuvrščenih dežel leta 1976 v Colombu, kjer so poudarili, da je emancipacija nacionalnih sredstev množičnega obveščanja kot sestavni del borbe za politično neodvisnost in ekonomsko, socialno in kulturno enakopravnost eden bistvenih ciljev gibanja neuvrščenih. Na prvi konferenci radiofuznih organizacij neuvrščenih dežel, ki je bila leta 1977 v Sarajevu, pa so razpravljali o pomenu televizijskega festivala za medsebojno spoznavanje ustvarjalcev in izmenjavo strokovnih izkušenj. Na sestankih v Bagdadu in Arusi leta 1978 je Komite za sodelovanje radiofuznih organizacij neuvrščenih dežel sklenil, da bo prvi televizijski festival letos v Hercegnovem.

Na letošnje srečanje se je prijavilo že 35 dežel, svojo udeležbo pa je najavilo še deset drugih. Tako bo na festivalu prisotnih kar 90 odstotkov neuvrščenih dežel, saj ima le 55 od le-teh lastno televizijsko mrežo. Festival ne bo tekmovalnega značaja in tudi nagrad ne bodo podeljevali. Udeleženci si bodo ogledali tri kategorije programov. »Portreti neuvrščenih dežel« bodo prikazali zgodovino, družbenoekonomske, socialne in druge vidike življenja v posameznih deželah. Druga kategorija so »Posebne teme«, ki bodo obravnavale nekatere skupne probleme, kot je na primer razvoj podeželja in opiranje na lastne sile, ki so temelj napredka. V kategoriji »Svobodni izbor« pa bo vsaka dežela predstavila dramske, glasbene, dokumentarne in druge oddaje po lastnem izboru.

Organizatorji bodo pripravili tudi okrogle mize, ki bodo obravnavale dve osnovni tematiki: »Televizija – orodje nacionalne neodvisnosti, boljšega razumevanja in sodelovanja neuvrščenih dežel« in »Televizija kot sredstvo izobraževanja«.

Edinstven dosežek festivala, tako po konceptu kot tudi po številu udeleženk, bo prvi Mondovizijski program neuvrščenih dežel, katerega bo istočasno v živo prenašalo več televizijskih centrov z raznih kontinentov. Pripravili bodo skupno oddajo z naslovom »Otroci se igrajo – ustvarjajo«, ki bo posvečena Mednarodnemu letu otroka. Ta manifestacija naj bi bila odraz ustvarjalnih sposobnosti neuvrščenih dežel, ki se v duhu enakopravnega mednarodnega sodelovanja borijo za svojo neodvisnost in uveljavitev svojih načel.

Na svečani otvoritvi festivala 5. oktobra bo nastopilo več kot 400 najboljših jugoslovanskih glasbenikov iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin.

M. V.

Starosta naših planin

Oddaja »Odmevi z gora«, ki jo bomo slišali na drugem sporedu ljubljanskega radia danes ob 17.35 uri, nam bo predstavila starosto slovanskih planin Eda Deržaja. Prisluhnili bomo intervjuju, ki ga bo prebrala Bojana Avsenak. Edo Deržaj, pisatelj in slikar, predvsem pa gornik, alpinist in velik ljubitelj narave, pripada skupini, ki je v letih med obema vojnama utirala prve plezalne stopinje v stenah naših gora.

Z ženo Miro Marko Debeljakovo pripadata slovenski klasični alpinistični skupini, ki jih ni zanimala zgolj gora, ampak so vedno iskali poti in načinov, kako vsa ta doživetja ohraniti in predvsem oživiti v literaturi. Edo Deržaj, svojstvena natura, poln življenja, čeprav sedemdesetletnik, je to dvoje goro in umetnost – verjetno najuspešneje znal združevati tako v pisani obliki kot s čopičem.

Oddajo je pripravil Marijan Krišelj

14. september

1944 Ustanovljen je bil partizanski pevski zbor »Srečko Kosovel«, ki je dosegel na mnogih koncertih in turnejah izredne uspehe. Leta 1946 je kot prvi partizanski zbor gostoval v Parizu.

1944 Maršal Tito je izdal ukaz o podeljevanju »Spomenice 1941« vojaškim in političnim voditeljem, ki so vstopili v narodnoosvobodilno gibanje leta 1941 in ostali v njem neprekinjeno do objave ukaza.

1937 Umrl je češki politik, državnik in filozof Tomaš Garrigue Masaryk, star 87 let. V Avstroogrski monarhiji je bil vnet privrženec nacionalne in kulturne emancipacije slovanskih narodov, predvsem Čehov in Slovakov, zavzemal pa se je tudi za narodnostne pravice Srbov in Hrvatov (na t. i. Friedjungovem procesu). Leta 1914 je postal voditelj Češkega nacionalnega odbora v emigraciji, po končani prvi svetovni vojni pa prvi predsednik meščanske demokratske republike Češkoslovaške (do leta 1935). Kot družbeni teoretik se je zavzemal predvsem za liberalizem in zagovarjal socialno-demokratski program družbenih reform, bil pa je nasprotnik marksizma. V Sloveniji je imel precejšen vpliv. Slovenski »masarikovci« (A. Dermota, Dr. Lončar, J. Ferfolja in A. Kristan), ki so študirali v Pragi, so se zbirali okrog revije Svobodna misel (1902–1914).

1860 umrl je srbski knez Miloš Obrenović, voditelj drugega srbskega upora proti Turkom (1815), ki je pridobil Srbiji notranjo samostojnost. Leta 1933 je pri sultanu dosegel odpravo spahijskega fevdalizma, kmetje so dobili zemljo v last brez odškodnine. Bil je začetnik dinastije Obrenovićev, ki je vladala zelo absolutistično.

1829 Z mirom v Adrianopolisu se je končala rusko-turška vojna in sultan Mahmud je sprejel londonski protokol, ki je prinesel neodvisnost obdonavskim deželam in Srbiji, car Nikolaj pa je dobil kraje južno od Kavkaza.

TELEVIZIJA

PRVI PROGRAM

8.50 OTVORITEV ZAGREBŠKEGA VELESEJMA
10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Izobraževalna reportaža (do 11.40), (Bg)
14.55 TV V ŠOLI: Morje, Slovenščina, Ruščina, Življenje v gorah (do 16.20), (Zg)
17.25 POROČILA
17.30 USODA NEKEGA CHARLIEJA – oddaja TV Beograd
17.45 RAZNAŠALCI ČASOPISOV, otroška serija
18.10 TRI SRCA: Radenci 79, glasbena oddaja
V oddaji z letošnjega srečanja plesnih orkestrov jugoslovanskih radiotelevizijskih studijev bomo danes prisluhnili jazz orkestru RT Beograd, ki ga je tokrat vodil Zvonimir Skerl. Na tem srečanju so igrali skladbe z manj jazzovskega duha. Več o orkestru bosta povedala dirigent Skerl in producent Mića Marković.
18.35 OBZORNIK
18.45 SPEKTER
V uredništvu izobraževalnih oddaj so iz prispevkov o dosežkih tujih strokovnjakov sestavili zanimivo in aktualno oddajo. Energetska kriza, ki je iz dneva v dan bolj pereča, narekuje pospešeno delo strokovnjakov, ki iščejo nove vire. Velikanska energija, ki se sprošča pri procesu zlitja jeder je gotovo vir energije, ki veliko obeta. Z izvedbo in obvladovanjem tega procesa se ukvarjajo številne raziskovalne ustanove. Prvi prispevek je zapis njihovih dosežkov in predvidevanj.
Obsežen mednarodni projekt, raziskava gorske verige na dnu Atlantika, bo predstavil drugi film. Prikaz sodobne opreme in metodologije dela ter dragocenih izsledkov raziskav je gotovo vreden ogleda.
Staranja človeka raziskujejo številni znanstveniki. Zanimive ugotovitve ameriških raziskovalcev bo predstavil naslednji del oddaje. S prikazom izredno uspelih igrač, ki pomagajo pri zdravljenju otrok, ki jih je prizadela možganska paraliza, bodo oddajo zaključili.
19.15 RISANKA
19.20 CIKCAK
19.30 TV DNEVNIK
19.55 PROPAGANDNA ODDAJA
20.00 SLAVNOSTNA AKADEMIJA – prenos iz Splita (Zg)
21.05 JUNAKI SERIJSKEGA FILMA: TOMA
»Toma« je naslov serije, njen junak pa je policist Toma. Serija pri nas ni znana, velja pa za eno boljših te zvrsti. Tokratna – edina epizoda v okviru »Junakov serijskega filma« nam predstavlja policista Toma, – ki pregovori po krivem osumljenega, da se preda – nato pa sam išče – pravo resnico, dokler ne odkrije ozadja in motivov za umor. Potem tudi pot do pravega morilca ni več dolga...
V glavni vlogi: Tony Musante, Susan Strasberg
21.55 TV DNEVNIK
22.10 NOČNI KINO: James Dean, ameriški film
Čeprav je James Dean v svoji karieri posnel le tri filme, mu je uspelo v petdesetih letih postati idol mladih, idol, ki je predstavljal mladega upornika. Zato ni čudno, da je po njegovi smrti nastal dokumentarec o tem še vedno nepozabljenem igralcu. Film obravnava fenomen Jamesa Deana, hkrati pa je opremljen z odlomki iz vseh treh njegovih filmov: Kazanovega »Vzhodno od raja«, »Velikana« in »Upornika brez razloga«.

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV DNEVNIK V MADŽARŠČINI (N. Sad)
17.30 TV DNEVNIK (Bg)
17.45 OTROŠKA ODDAJA (N. Sad)
18.15 DOKUMENTARNA REPORTAŽA (Zg)
18.45 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN, oddaja TV Ljubljana (Sa)
19.30 TV DNEVNIK (Bg)
20.00 KULTURA (Bg II)
21.00 VČERAJ, DANES, JUTRI (Zg II)
21.20 TROGIR – reportaža (Zg II)
21.50 ROCK KONCERT (Sa II)
22.40 GLASBENI ATELJE – prenos (do 23.40), (Bg II)

TV Zagreb I. program:

17.15 TV DNEVNIK (Zg)
17.35 TV KOLEDAR (Zg)
17.45 OTROŠKA ODDAJA (N. Sad)
18.15 DOKUMENTARNA REPORTAŽA (Zg)
18.45 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN – oddaja TV Ljubljana (Sa)
19.30 TV DNEVNIK (Zg)
20.00 SLAVNOSTNA AKADEMIJA – prenos iz Splita (Zg)
21.05 JUNAKI SERIJSKEGA FILMA (Zg)
Tokrat si bomo ogledali epizodo nizozemske kriminalistične serije o detektivu Van Der Valku. Reševal bo zapleten uboj mladega dekleta Karle, ki so jo našli mrtvo v avtomobilu znane in ugledne tvrdke.
21.55 TV DNEVNIK (Zg)
22.10 NOČNA PREMIERA (Sa)
Drevi bo na sporedu ameriški film »Odvratnost« režiserja Romana Polanskega, ki v tudi tem delu ostaja zvest svojemu stilu od začetka do konca. Film je globoka in v svoji doslednosti naravnost kruta psihološka drama o osamljenem mladem dekletu.

TV KOPER

19.25 ODPRTA MEJA – Oddaja v slovenskem jeziku
19.50 STIČIŠČE
20.00 RISANKE
20.15 TV DNEVNIK
20.30 FAZANOVO POPOLDNE – celovečerni film. Igrajo: Rade Šerbedžija, Mile Rupčić. Režija: Marjan Arhanič
22.15 LIKOVNI NOKTURNO – Jože pohlen

stop

RADIO

PRVI PROGRAM

4.30–8.00 Dobro jutro!; 8.08 Z glasbo v dober dan, (Beethoven: Haydn: Cilea: Liszt: Giordano); 8.30 Glasbena pravljica, Ch. Perrault-M. Vodopivec: Obuti maček; 8.41 Naši umetniki mladim poslušalcem; 12.10 Z orkestri in solisti; 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Slavko Čepin: Pravila ocenjevanja kakovosti klavnih govedi za določanje odkupne cene; 14.05 Leo Delibes: Praznik zvonov (divertissement) iz baleta »Coppelia« (Državna filharmonija iz Brna, dirigent Ino Savini); 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 »Vrtiljak«; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Od arije do arije, Meyerbeer: Verdi: Borodin: Massenet: Puccini., 18.30 S knjižnega trga; 20.00 Uganite, pa vam zaigramo...; 21.05 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.30 Besede in zvoki iz logov domačih; 23.05 Lirični utrinki; 23.10 Prostor za reprize; 00.0–4.30 Nočni program – glasba (Radio Koper);

DRUGI PROGRAM

8.00–13.00 Petek na valu 202; 13.00 Jazz v komornem studiu, Willie »The Lion« Smith; 13.35 Znano in priljubljeno; 14.00–15.45 Z vami in za vas; 15.45–17.10 Vroče-hladno; 17.35 Odmevi z gora, M. Krišelj: Staroste naših gora – Edo Deržaj; 17.45 Filmska glasba; 18.40 Koncert v ritmu; 19.25 Stereorama; 20.30 Stop pops 20; 21.45 Novosi iz francoske diskoteke; 22.00 S festivalov jazza, XX. Mednarodni festival jazza Ljubljana-79 (I. del): Ansambel Oddelek 8; 22.55–23.00 Glasba

TRETJI PROGRAM

10.05 Radijska šola za nižjo stopnjo – Moje barvice so boljše; 10.35 Na ljudsko temo; 11.00 Jezikovni pogovori (ponovitev); 11.15 Variacije na temo – »Pustite pesniku naj sanja...; 11.30 Robert Schumann: Carnaval, op. 9 (igra pianist Andrej Jarc); 16.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) Moje barvice so boljše; 16.30 Pota naše glasbe (Žigon, Kantušar, Škerl); 17.15 Iz operne diskoteke – Thomas, Verdi, Wagner; 18.05 Šestnajst strun (Koporc, Suita za godalni kvaret – Berg, Lirična suita za godalni kvartet); 18.45 G. Rossini: Pihalni kvartet št. 3; 19.00 Radijska igra, Ulla-Lena Lundberg: Ničla; 19.27 Glasbene miniature; 20.00 Alojz Ajdič: Pihalni kvintet (Pihalni kvintet RTV Ljubljana); 20.15 Z jugoslovanskih koncertnih odrov Koncert »Royal Liverpool philharmonic orkestra« v Križankah – dirigent Walter Weller, solist György Pauk Na sporedu dela Dukasa, Waltona, Beethovna; 22.15 Iz novejše slovenske operne literature (Cipci: Doktor Petelin, Božič: Ares Eros, Šivic: Cortesova vrnitev; 22.50–23.00 Literarni nokturno

RADIO ŠTUDENT

11.00 Mutacije; 12.00 Tolpa bumov: Roscoe Mitchell: LGR – The Maze-s II Examples (1); 12.30 Leva perforacija: Festival mladega filma Hyeres 1979; 13.00 Vaginalni intermezzo in obvestila; 14.35 Teleks; 14.55 godba; 15.00 Odpoved; 20.00 Rokenroll v vsako slov. vas; 21.00 Stari in novi val; 22.00 Hot dogs 13; 22.45 Rock premiera; 23.20 Razširjamo obzorja: Screwdriver: All Screwed Up; 24.00 Odpoved

Razvojne težave opravičilo za nesamoupravne odnose

Pogovor delovne skupine CK ZKS s črnovrškimi komunisti in člani osnovne organizacije ZK delovne skupnosti skupnih služb cerkljanske tovarne elektrotermičnih aparatov Cerkno

ČRNI VRH NAD IDRIJO, CERKNO, 13. septembra – Čeprav je bila sinočnja razprava na razširjenem sestanku osnovne organizacije ZK Črni vrh, ki so se je poleg predstavnikov krajevnih in občinskih družbenopolitičnih organizacij udeležili tudi člani delovne skupine CK ZKS, dokaj načelna pa je bilo v njej vseeno izrečenih nekaj kritičnih pripomb, ki kažejo na nekatere bistvene pomanjkljivosti v načinu dela te osnovne organizacije in krajevne samouprave nasploh.

Tu gre v prvi vrsti za zaprtost te osnovne organizacije ZK, ki se v kraju, kljub nekaterim vidnim uspehom, ni povsem uveljavila. Že podatek, da v Črnem vrhu, ki šteje 1.300 prebivalcev, med katerimi je 500 zaposlenih, vse od leta 1975 niso povečali obsega organizacije, ki šteje le 10 komunistov in da je njihova povprečna starost 55 let, kaže na nujnost okrepitve in pomladitve te organizacije. Le tako bo ta sposobna nositi breme zahtevnejših akcij pri reševanju krajevnih problemov. V ta prizadevanja pa se bo morala na Črnem vrhu vključiti tudi krajevna mladinska organizacija ki, kot vse kaže, le životari. Na črnovrškem območju živi namreč 295 mladih starih od 15 do 27 let, med katerimi ni niti enega člana ZK. Tako bodo morali komunisti v krajevni skupnosti Črni vrh okrepiti svojo vlogo na vseh področjih življenja kraja ter se tesneje povezati s preostalimi družbeno političnimi organizacijami. Morali pa se bodo tudi odločiti za smelejšo kadrovsko politiko.

Čeprav se komunisti osnovne organizacije delovne skupnosti skupnih služb v tovarni elektrotermičnih aparatov Cerkno trudijo, da bi z bolj koordiniranim političnim delom na ravni delovne organizacije bolje usklajevali in povezovali dela družbenopolitičnih organizacij in tozdov ter tako pomagali uresničevati zastavljene naloge, pa je tu na področju krepitve samoupravnih odnosov in ustavnega položaja delavca še veliko nerešenih problemov. Komunisti osnovne organizacije DSSS tovarne Eta bodo tako morali spremeniti svoj način dela ter postati vplivnejši subjektivni faktor, ne le znotraj svoje skupnosti, temveč v okviru celotne delovne organizacije. Postali naj bi nosilec novih samoupravnih odnosov in naj bi v prvi vrsti posvečali pozornost spremljanju le-teh

To je bila ocena, ki so jo podali na današnji seji osnovne organizacije ZK DSSS cerkljanske tovarne Eta ob obisku delovne skupine CK ZKS, ki jo po krajevnih skupnosti in delovnih organizacijeh idrijske občine vodi izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Roman Ogrin. Podobni razširjeni sestanki so se danes dopoldne zvrstili tudi v drugih Etinih tozdih, kjer so predvsem podrobno ocenili razvoj samoupravnih odnosov ter vlogo ZK pri krepitvi ustavnega položaja delavcev.

Komunisti Etine DSSS pa so se v svojih razpravah dotaknili tudi problemov pri uveljavljanju svobodne menjave dela ter nerešenih odnosov med DSSS in temeljnimi organizacijami. Menili so, da je zakon o svobodni menjavi dela dovolj načelen, vendar pa se pri njegovem uresničevanju srečujejo s številnimi težavami. Tako bodo morale odgovorne strokovne službe v Eti teze, ki so jih nedavno pripravile, še izpopolniti, pri čemer se bodo morali komunisti na vseh ravneh delovne organizacije opredeliti za družbeno najbolj sprejemljivo obliko odnosov v svobodni menjavi dela.

Razvojne težave, s katerimi se je srečevala ta cerkljanska delovna organizacija pa nikakor ne morejo biti razlog za nekatere nerešene samoupravne odnose v tovarni. Komunisti bodo morali posvetiti več pozornosti krepitvi ustavnega položaja delavca ter mu na primeren način prikazati pomen in dolgoročne vrednosti na vseh področjih delovne organizacije, uvajanja domače tehnologije ter ne nazadnje razložiti smisel razmerij v osebnih dohodkih in pomen discipline in visoke delovne zavesti.

KATJA ROŠ

Anton Žvanut

V ponedeljek so se na šempetrskem pokopališču poslovili od rez. kapetana Antona Žvanuta neutrudnega družbenega in političnega delavca.

Rodil se je pred 61 leti v vasi Lozice na Vipavskem. Po končani osnovni šoli se je izučil trgovskega poklica. Vojna vihra tudi njemu ni prizanesla. Z številnimi primorskimi fanti je bil odpeljan v bataljon speciale. V začetku leta 1944 se je priključil IV. Prekomorski brigadi in kmalu postal komisar bataljona. Boril se je na Sremski fronti, do Ilirske Bistrice in Trsta. Leta 1948 se je z veliko vnemo vključil v družbeno in politično življenje. Bil je eden izmed tistih aktivistov, ki je znal preprosto in domače tolmačiti ukrepe in predpise, ki jih je bilo treba izvajati v porušeni domovini. V letu 1946 je bil sprejet v ZK in bil delegat na V. kongresu KPS v Ljubljani. Tovariš Tone je opravljal celo vrsto zelo odgovornih nalog. Bil je predsednik planske komisije pri OLO Gorica, tajnik okrajne zadružne zveze, poverjenik za kmetijstvo, predsednik okrajne zadružne zveze, direktor zadružnega skladu, direktor Slovenija sadje, kjer je bil eden izmed najbolj delavnih in prizadevnih v krajevni samoupravi DPO ter društvih. Zadnja štiri leta je bil predsednik delegacije pri svetu KS Šempeter in to nalogo kljub izčrpanosti in bolezni dobro opravljal. Vse do svoje prerane smrti je delal na področju splošnega ljudskega odpora v KS.

Za svoje ustvarjalno delo je prejel več družbenih priznanj: red dela s srebrnim vencem, medaljo za hrabrost, OZN II. reda ter druga priznanja.

LEOPOLD KOTAR

Pouk v novem prizidku

VRHNIKA, 13. septembra – V ponedeljek bodo učenci višjih razredov vrhniške osnovne šole začeli s poukom v novem prizidku O. Š. Ivana Cankarja, medtem ko učenci nižjih razredov že nabirajo znanje v stari Mrakovi šoli. Ker se je gradnja nekoliko zavlekla, bo uradna otvoritev tako novega prizidka kot telovadnice oziroma večnamenskega prostora 30. septembra. S tem naj bi se vključili v akcijo »Nič nas ne sme presenetiti«, kajti v novem prizidku so zgradili tudi prvo, najmodernejše zaklonišče v občini.

Konec zadreg

Gramex bo ob kamniški progi gradil samoizbirno prodajno središče raznih gradbenih materialov

LJUBLJANA, 13. septembra – Lesnininа tozd Gramex, ki se kot edina ljubljanska specializirana trgovina z gradbenim materialom na drobno vsa leta po osvoboditvi stiska v mrtvem kotu in v jami na koncu Kurilniške ulice za Bežigradom, se resno pripravlja na gradnjo modernega prodajnega centra z gradbenim materialom v industrijski coni ob kamniški progi.

Gre za tako imenovani prodajno-distribucijski center z 20 tisoč kvadratnimi metri koristnih površin na prostem in pod streho, s stalnim razstavnim prostorom in kar najširšo ponudbo najrazličnejših gradbenih materialov od klasičnih, kot so cement, apno in opeka do oken, vrat, ivernih plošč, keramičnih ploščic in specialnih gradbenih materialov, kot so raznovrstne izolacije, premazi, steklo, gradbeno orodje, stroji ipd.

Med glavne zanimivosti tega prodajnega centra, ki bo predvidoma veljal 42 milijonov dinarjev, nedvomno sodi ne samo stalna razstava najnovejših gradbenih materialov, temveč tudi možnost, da si bo vsak kupec tu sam lahko prirezal iverno ploščo, desko, ploščico, salonitni dimnik ali kak drug material, in sicer po svoji želji in potrebi. Hkrati bo center na osnovi gradbenih načrtov kupcem, podobno kot zdaj stari Gramex, brezplačno izdeloval predračune, poskrbel za potrebne specifikacije materialov, opravljal svetovalno delo in podobno.

Po predvidevanjih Gramexa se bo promet glede na povpraševanje z današnjih 400 milijonov letno dvignil na okroglo milijardo (novih) dinarjev, kar hkrati pomeni, da bo Ljubljana prihodnje leto končno dobila svoje samoizbirno prodajno središče raznovrstnih gradbenih materialov, ki jih moramo zdaj iskati na vseh koncih, ne da bi jih tudi dobili.

NIKO LAPAJNE

POGREBI

LJUBLJANA: **Na Žalah se bodo danes svojci poslovili od 83-letnega upokojenca Pankracija Fakina (ob 12. uri); 21-letnega študenta Marka Pavčka (ob 15. uri) in 86-letno upokojenko Ano Malovrh (ob 16. uri).**

Utesnjena vzgoja in izobraževanje

Brez višjih stopenj do potrebnih prostorov v vrtcih in šolah

KAMNIK, 13. septembra – Polletni rezultati gospodarjenja v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti so na današnji seji kamniškega izvršnega sveta znova opozorili na probleme otroškega varstva in šolskih prostorov v tej občini.

Odstopanj pri zbiranju sredstev za načrtovano dejavnost obeh interesnih skupnosti sicer ni in programe tekoče izpolnjujejo. Občinska izobraževalna skupnost tako poleg enotnega in dodatnega programa prav v tem času uresničuje tudi načrtovane investicijske programe. Prva stopnja centra usmerjenega izobraževanja, za katerega so sredstva zbirali tudi občani s samoprispevkom, je zaključena in ob začetku šolskega leta so v njem že začeli s poukom dijaki kamniške gimnazije in nekaterih oddelkov usmerjenega izobraževanja.

Že lani so se v občini dogovorili, da bodo program te interesne skupnosti dopolnili z gradnjo učilnic in telovadnice ob osnovni šoli Duplica. Osem novih učilnic je septembra že sprejelo male učenjake, telovadnica naj bi bila dokončana do konca leta. V letošnjem letu pa so v tej interesni skupnosti program dopolnili še za združevanje sredstev za gradnjo nove, večnamenske športne dvorane ob osnovni šoli Frana Albrehta v Kamniku.

Skupnost otroškega varstva je poleg enotnega in dopolnilnega programa v letošnjem letu odprla vrata novega vrtca v Komendi, urejujejo pa potrebno dokumentacijo za gradnjo novih vrtcev v Šmarci in na Duplici.

Kljub naštetim pridobitvam pa pomanjkanja prostora v vrtcih in osnovnih šolah ne bodo razrešili, saj tudi v tej občini šele v zadnjem času hkrati z gradnjami novih stanovanjskih sosesk načrtujejo tudi potrebne vrtce, šole in druge objekte. Pot iz začaranega kroga bodo skušali najti brez dodatnega obremenjevanja gospodarstva oziroma višjih prispevnih stopenj. Oddelke vzgojno varstvenih zavodov bodo namreč skušali ustanavljati v posameznih krajevnih skupnostih v prostorih, ki jih nihče ne uporablja, pri čemer naj bi sodelovale tudi tiste delovne organizacije, ki bi s takim oddelkom rešile problem varstva otrok za več svojih delavcev. Pomanjkanje šolskih prostorov pa naj bi vsaj za silo premostili s popolnim izkoriščanjem zmogljivosti na podružničnih šolah.

J.T.

Obisk gostov iz Tbilisija

Ljubljana pričakuje stočlansko delegacijo iz prijateljskega glavnega mesta Gruzinske SSR

LJUBLJANA, 13. septembra – Tbilisi, glavno mesto Gruzinske SSR, se bo predstavil v Ljubljani. Gostje iz Gruzije bodo v Ljubljani od 7. do 14. oktobra pripravili dve razstavi in vrsto prireditev.

Razen partijsko državne delegacije bodo Ljubljano obiskali še pomembni gruzinski znanstveniki, kulturni delavci in novinarji. Zanje bodo ljubljanski gostitelji pripravili ogled mesta, obisk spomenikov NOV v Begunjah, Dražgošah in na Urhu. Obiskali bodo tudi nekatere delovne organizacije (Slovenijales, Lesnina, Iskra, Rašica, Slovin, Litostroj, Lek, Velana, Klinični center), univerzo Edvarda Kardelja in nekatere znanstvene inštitute, svojim gostom pa bodo Ljubljančani pokazali tudi šole in vrtce, zgrajene s samoprispevkom, peljali jih bodo na ogled novih sosesk (Štepanjsko naselje, Ruski car, Siška-Koseze, Murgle, BS3), športnega parka Kodeljevo in še kam. V okolici Ljubljane in Škofje Loke bodo Gruzinci lahko spoznali naš kmečki turizem, peljali pa jih bodo tudi v Postojnsko jamo, na Bled ali v Portorož in na razne kulturne in športne prireditve.

O obisku približno stočlanske delegacije iz prijateljskega mesta Tbilisija so se dogovorili že lani, oktobra, ko je Tbilisi obiskala ljubljanska delegacija. Takrat so se dogovorili, da bo Tbilisi pripravil v Ljubljani svoj teden, da bi Ljubljančanom predstavil svoje mesto in gruzinsko kulturo. Osrednje prireditve naj bi bile predstavitev Tbilisija z razstavnimi eksponati, retrospektiva starodavne umetnosti Gruzije ter »Gruzija danes« v povezavi z revolucionarnimi akcijami, razvojem tamkajšnjega delavskega gibanja in udeležbo prebivalcev te republike v veliki domovinski vojni 1941–1945, predstavitev dosežkov gruzinske kulture s področja glasbe in folklore, razstava upodabljajoče umetnosti ter dosežkov s področja oblikovanja, pri čemer bi dali prednost uporabni umetnosti.

V času obiska gruzinskih gostov bosta v Moderni galeriji dve razstavi: »Tbilisi, prestolnica Gruzinske SSR« in razstava izbora gruzinske likovne umetnosti. V okviru glasbenih prireditev bodo v Ljubljani nastopili Ansambel pesmi in plesov Gruzije, vokalno instrumentalni ansambel »Iveria«, Akademski godalni kvartet, v Ljubljano pa bo prispel tudi šef dirigent državnega simfoničnega orkestra Gruzije Kahidze in nekaj opernih solistov, ki bodo skupaj z našimi izvajalci nastopili na osrednji prireditvi ob tednu Tbilisija v dvorani Opere SNG. Nastope gruzinskih ansamblov pa bodo organizirali v hali Tivoli, na Kodeljevem, v delovnih organizacijah, pa tudi v drugih slovenskih mestih (Portorož, Bled, Novo mesto, Velenje, Kranj in še kje).

V hotelu Lev, kjer bodo gostje stanovali med svojim obiskom v Ljubljani, bodo pripravili teden gruzinske kulinarike. Gostom bodo stregle natakarice v gruzinskih narodnih nošah.

V tednu Tbilisija bodo v ljubljanskih kinematografih predvajali gruzinske umetniške in dokumentarne filme, dogovarjajo pa se še o možnostih predvajanja filmov na televiziji.

HELENA KOS

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 13. septembra – Kupom lubenic (od 5 do 10 din), paprike (od 10 do 20 din) grozdja (od 14 do 25 din) so se te dni pridružili tudi manjši kupčki gob – jurčkov, karželjnov, štorovk in dežnikarič. Prodajalci pravijo, da so jih nabrali »v gozdu«, tapravi gozd pa mora najti nabiralec sam.

Sicer pa so tržnice dokaj dobro založene: solato prodajajo (prevladuje endivija) v Ljubljani in Celju od 15 do 30 din kilogram, v Kopru in Novem mestu zahtevajo zanjo po 30 din, v Mariboru od 10 do 20 in Murski Soboti 16 din za kilo. Paradižnika še vedno ne manjka, nadražjega prodajajo v Mariboru, kjer zahtevajo za lepega tudi po 20 dinarjev, sicer pa se suče cena od 5 do 15 dinarjev za kilogram. Kumarice so na voljo po 8 do 15 din v Mariboru, od 10 do 12 din zahtevajo zanje v Kopru, Celjani pa jih plačujejo po 10 do 14 dinarjev kilogram. Fižol (stročji in luščeni) ponujajo skoraj povsod od 20 do 30 din kilogram, krompir je najcenejši v Novem mestu, kjer ga je moč dobiti že za dobrih 5 dinarjev, dinar več stane v Murski Soboti, v Ljubljani in Mariboru zahtevajo zanj od 7 do 8 din, Koprčani pa ga kupujejo še vedno po 12 din kilogram, špinača pa je na voljo od 30 do 40 din kilogram. Kilogram glavnatega zelja stane od 8 do 10 din, v Novem mestu celo do 12, naprodaj pa je že tudi kislo zelje, za katerega kilo zahtevajo prodajalci od 20 do 25 dinarjev. Draga so jajca, saj stanejo od 2 pa tja do 3,5 dinarja.

Poleg grozdja je na sadnem delu tržnic največ sliv, ki jih ponujajo od 16 do 24 din kilogram, za kilo jabolk zahtevajo v Ljubljani in Novem mestu od 15 do 20 din, od 10 do 20 so na voljo v Mariboru, od 15 do 18 v Šoboti, kar 25 din zahtevajo za lepa jabolka v Celju. tu imajo najdražje hruške, saj stane kila kar 30 dinarjev, drugod pa zahtevajo prodajalci zanje od 16 do 25 din kilogram. Smokve so danes ponujali v Kopru po 12 din, v Celju po 30, Novomeški kupci pa so morali zanje odšteti kar 35 dinarjev. V Murski Soboti so ponujali še zadnje breskve po 23 din kilogram, ljubljanski prodajalci pa so zahtevali zanje od 22 do 26 dinarjev.

DOPISNIKI DELA

POROKE

LJUBLJANA: **Danes se bodo v Ljubljani poročili 4 pari, jutri od 9.30 do 13. ure pa se bo na Magistratu poslovilo od samskega stanu 31 parov.**

UTRIP LJUBLJANE

Učenost je lahko tudi pretežka

Takile prizori so sedaj postali na ljubljanskih ulicah že kar vsakdanji. Ramena osnovnošolcev so zopet klonila pod težo šolskih torbic. Pa je res nujno nositi vsak dan toliko knjig in zvezkov v šolo in domov? (Foto: Janez Zrnec).

Velja in ne velja

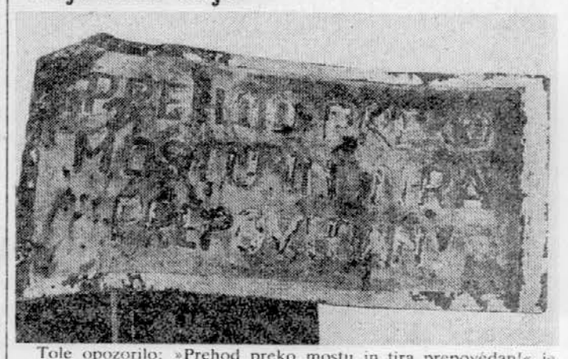

Tole opozorilo: »Prehod preko mostu in tira prepovedan!« je pritrjeno na železniški most, ki vodi preko Save v Črnučah. Zdaj, ko je železniški most začasno sprejel na svoj hrbet tudi avtomobiliste pa je častitljivo opozorilo kar nekoliko odveč. Če bi ga vzeli zares, bi lahko voznikom po vrsti zaračunavali kar precejšnje globe. (M. K., foto: Janez Zrnec).

Nova obleka za Univerzo

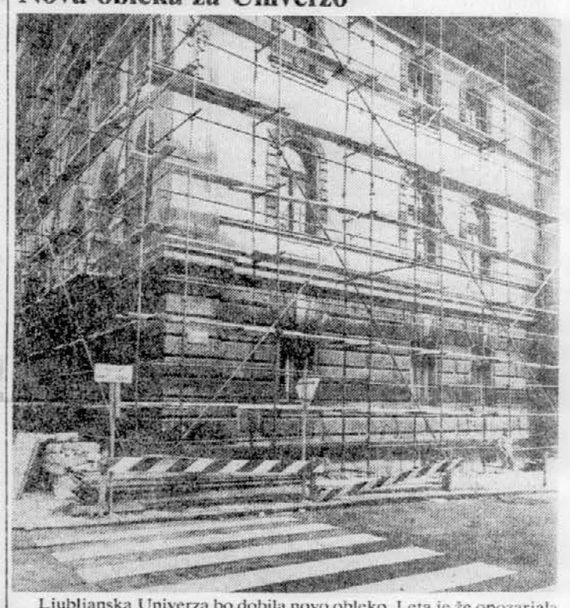

Ljubljanska Univerza bo dobila novo obleko. Leta je že opozarjala s svojo zanemarjenostjo, denarja pa nikakor ni bilo. Lani so začeli z njenega pročelja odpadati celi kosi ometa, tako da so pločnik ob njej zagradili in prepovedali prehod. Morda je prav to pomagalo, da so le zbrali denar, s katerim bodo tej osrednji hiši učenosti njenemu pomenu primerno uredili tudi zunanjost. (H. K.–Foto: Miško Kranjec)

Sobotna in nedeljska dežurstva

LJUBLJANA, 13. septembra – To soboto in nedeljo bodo v Ljubljani dežurale naslednje trgovine in obrtno-storitveni lokali:

TRGOVINE:

V soboto, 15. septembra, bodo med 7. in 19. uro odprte naslednje trgovine:

CENTER: Emonine trgovine na Trgu osvoboditve 2, Cigaletovi 2 ter Arkade II, Mercator na Puharjevi 3 in na Levstikovem trgu 7, Ljubljanske mlekarne na Miklošičevi 36, Sadje zelenjava na Krekovem trgu, Žito na Vodnikovem trgu, Mladinska knjiga na Nazorjevi 3, Dom na Cankarjevi 6, tekstilni trgovini Nama in Veletekstil na Čopovi 14, Atlas na Čopovi 14, Keramika na Nazorjevi 8, Tobakov kiosk na Čopovi 42 (od 5.30. do 11. ure in od 14. do 19.30. ure), Delovi kioski na Tomšičevi, Cankarjevi ulici in v Šiški (vsi od 5.30. do 14. ure) in vsi Vjesnikovi kioski (od 6. do 20. ure).

BLAGOVNICA: Nama (do 20. ure)

BEŽIGRAD: Emonini trgovini na Vojkovi 3 in na Titovi 82, Delikatesa na Bratovševi ploščadi ter PKB na Ul. Herceg. divizije 29.

ŠIŠKA: Žito na Černetovi 25, Emona na Celovški 63, Sadje zelenjava na Celovški 181 in Mercator na Celovški 99.

ŠENTVID: Ljubljanske mlekarne na Celovški 415, Emona na Celovški 435, Loka v Slogi Medvode in Mercator na Zbilju.

VIČ: Sadje zelenjava v Rožni dolini c. II./36 in Mercator na Gerbičevi 49.

RUDNIK: Emona na Galjevici in Mercator na Dolenjski 103.

MOSTE: Nama v Štepanjskem naselju, Mercator na Šmartinski 105, Emona na Bezenškovi in Delikatesa na Rojčevi.

POLJE: Emona v Polju in Mercator na Zaloški 172.

V NEDELJO: 16 septembra, bodo med 8. in 11. uro odprte: Delikatesa na Titovi 28, Emonine trgovine na Gosposvetski 6, Trgu osvoboditve 2 ter Arkade II, Bomboniera na Titovi 14, Državna založba Slovenije na Mestnem trgu 26, Dom na Mestnem trgu 24, cvetličarna Androtič Slavka na Miklošičevi 34 (od 8. do 12. ure), Atlas na Čopovi 14, Keramika na Nazorjevi 8, Tobakov kiosk na Čopovi 42, Delovi kioski na Tomšičevi (od 7. do 17. ure), na Cankarjevi (od 12. do 20. ure) ter v Šiški (od 7. do 12. ure), Vjesnikovi kioski na Trgu OF (od 5. do 20. ure), na Trgu osvoboditve (od 7. do 12. ure) in pri Figovcu (od 8. do 20. ure) ter odprti del Centralne tržnice na Vodnikovem trgu (od 7. do 11. ure).

VEČERNO DEŽURSTVO: Vsak dan, razen nedelje, je med 7. in 21. uro odprta Mercatorjeva trgovina na Puharjevi 3.

BANKA

V soboto med 7. in 11. uro ter med 15. in 18. uro in v nedeljo med 8. in 11. uro bo odprta Beogradska banka, TB Lj. Titova 40.

PTT:

V soboto med 7. in 11. uro ter med 15. in 18. uro in v nedeljo med 8. in 11. uro bo odprta pošta na Pražakovi 3.

FRIZERJI IN BRIVCI:

To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo odprta Brivsko frizerska poslovalnica v Gradišču 10.

ELEKTROINŠTALATERSTVO:

V soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo dežural Anžič Franc, Škofljica 88.

POPRAVILA OSEBNIH AVTOMOBILOV:

To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo obratoval PAP-LIBIS avto servis na Celovški 254, tel. 556-246.

VODOVODNE INŠTALACIJE:

To soboto med 14. in 20. uro in v nedeljo med 7. in 13. uro bo dežural Čerin Albin, Ob potoku 26.

Veliki shod notranjskih borcev

Na sobotno srečanje na Brdu, letos že četrto, namenjeni tudi mladi pohodniki

LJUBLJANA, 13. septembra – Ljubljanska občina Vič-Rudnik je organizatorica letošnjega že četrtega zbora borcev in aktivistov NOB Notranjske. Udeleženci se bodo zbrali v soboto ob 10. uri v tovarniški hali Utensilije pri »Podmornici«, Cesta na Brdo 95. Na proslavi bodo poleg dramskih umetnikov in vojaške godbe sodelovali še pevski zbori, zatem pa bo tovariško srečanje.

Na veliki shod so se pripravili tudi mladi iz vseh notranjskih občin, ki se bodo jutri odpravili na dvodnevni pohod »Po poteh notranjskih aktivistov«. V brigadi več kot 200 pohodnikov bodo tudi pripadniki JLA, rezervisti in taborniki. Iz Vrhnike bodo mladi krenili na 30 kilometrov dolgo pot prek Brega, obeh Ligojn na Ključ in Babno polje in se ustavili v Hruševem nad Dobrovo, kjer bodo imeli taborni ogenj. Na poti se bodo pogovarjali z borci in obiskali tamkajšnja spominska obeležja NOB.

A. B.

Preseženi kadrovski načrti

Prekomerno zaposlovanje v Ljubljani vse bolj siromaši družbeni standard – Jez zaposlovanju na neproduktivnih delovnih mestih – Kadrovske službe bo treba strokovno okrepiti

LJUBLJANA, 13. septembra – Vsako novo delovno mesto v Ljubljani stane po grobih ocenah približno poldrugi milijon dinarjev. Koliko novih delovnih mest letno si lahko Ljubljana privošči, ne da bi siromašila družbeni standard? Strokovnjaki so izračunali, da bi ob predvideni realni 5 do 6-odstotni rasti družbenega proizvoda lahko naraščalo zaposlovanje približno po dva odstotka letno. Podatki za letošnje prvo polletje kažejo, da zaposlovanje v Ljubljani narašča hitreje, kažejo pa tudi, da so potrebe po novih delavcih, oziroma zahteve organizacij združenega dela, kot jih pripravljajo skupnosti za zaposlovanje, še mnogo večje.

Zaposlovanje mora biti odvisno od rasti produktivnosti. To je na kratko zaključek številnih razprav v delegacijah, izvršnih svetih, sindikatih in še kje. Takšen je tudi osnovni poudarek akcijskega programa za reševanje problemov na področju zaposlovanja, ki so ga sprejeli delegati zbora združenega dela mestne skupščine in delegati samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje, ki so razpravljali o problemih zaposlovanja v Ljubljani. Sprejeti akcijski program bo napotek vsem izvršnim svetom pa tudi organizacijam združenega dela na področju Ljubljane, da bodo lahko izdelali svoje, konkretne programe. Kajti le zavzetost vsake posamezne organizacije združenega dela, da omeji zaposlovanje tako, da na novo zaposluje le na visoko produktivna delovna mesta, lahko prinese ugodne rezultate za vse mesto.

Stopnja rasti zaposlovanja je v prvih treh letih tega srednjeročnega obdobja presegala planska predvidevanja za okoli dva odstotka. To je bila predvsem posledica premajhnih prizadevanj za hitrejše uveljavljanje kakovostnih dejavnikov družbenoekonomskega razvoja, pa tudi posledica nedoslednosti pri uresničevanju politike produktivnega zaposlovanja, kot so jo v srednjeročnem planu družbenoekonomskega razvoja Ljubljane in v vsakoletnih smernicah sprejeli vsi Ljubljančani.

Vseh nezaželenih učinkov tolikšnega zaposlovanja v preteklih letih pa ne bi bilo, če bi se vsi, tako samoupravni kot družbenopolitični dejavniki bolj prizadevali za opredeljene naloge. To je za večjo ekonomičnost dela in sredstev, za večji obseg znanja in delovnih zmožnosti zaposlenih, za racionalnejšo in smotrnejšo organizacijo dela, pa tudi za intenzivno izkoriščanje načrtovanega letnega sklada delovnega časa. Vse to bi ob hitrejšem uveljavljanju nove tehnologije in smotrni razporeditvi delavcev v skladu z njihovo strokovno usposobljenostjo in delovnimi zmožnostmi, predvsem pa ob ustreznejšem materialnem in družbenem vrednotenju tako dela v neposredni proizvodnji kot inovacijske dejavnosti prav gotovo dalo boljše rezultate.

Da bi odpravili negativne rezultate na področju zaposlovanja, so delegati zbora združenega dela in samoupravne interesne skupnosti za zaposlovanje menili, da morajo samoupravni organi in kadrovske službe v organizacijah združenega dela ter organi občinskih in mestne skupščine zagotoviti, da bodo kadrovski načrti sestavni del dolgoročnih, srednjeročnih in kratkoročnih planov družbenoekonomskega razvoja.

Ravno tako morajo skrbeti, da bo proces planiranja potekal istočasno pri vseh nosilcih planiranja, od temeljne organizacije združenega dela do občine kot celote. Kadrovski plani morajo biti osnova za poklicno usmerjanje, za usmerjeno izobraževanje, štipendiranje, pripravništvo in za smotrno razporejanje kadrov; v njih pa morajo biti zato tudi predvideni viri pridobivanja delavcev. Načrte potreb po kadrih in izobraževanja bodo delavci v temeljnih organizacijah sprejemali po javni razpravi. Vsi kadrovski plani pa morajo biti usklajeni na območju občine, mesta, v regiji in v republiki, v njih pa morajo upoštevati tudi objektivne demografske možnosti v ljubljanskih občinah in regiji.

Seveda pa je treba še marsikaj storiti, da bodo delovni ljudje lahko oblikovali ustrezno kadrovsko politiko in odločali o vseh vprašanjih s tega področja. Predvsem je treba organizacijsko in strokovno okrepiti kadrovske službe. Manjše organizacije združenega dela, kjer so kadrovske službe najbolj vprašljive, se naj za opravljanje teh del povezujejo, da bodo strokovno bolj usposobljene, zanje pa bodo lahko opravljale zahtevnejša strokovna opravila in naloge s tega področja tudi specializirane organizacije na podlagi posebnih dogovorov.

Družbenopolitične skupnosti bodo redno spremljale pojave in probleme s področja zaposlovanja, zato jim bodo odslej skupnosti za zaposlovanje redno vsake tri mesece poročale o vsem: kako posamezne organizacije zaposlujejo, kolikšna so morebitna odstopanja od planskih predvidevanj, o vzrokih fluktuacije, o odsotnostih z dela in podobno.

Organizacije združenega dela morajo sprejeti ustrezne ukrepe za odpravo negativnih pojavov kot so nezaželena fluktuacija, odsotnost z dela in nesmotrna izraba delovnega časa. Organizacije združenega dela pa se morajo tudi odločneje zavzemati za hitrejši razvoj mehanizacije, za uvajanje sodobne tehnologije pa tudi za smotrno organizacijo dela, predvsem pa morajo dosledno uveljavljati načelo nagrajevanja po rezultatih dela.

HELENA KOS

Ljubljana nima zadosti skladišč

Blagovnih rezerv ni mogoče uskladiščiti – Denar tudi od ozd-podpisnic dogovora

LJUBLJANA, 13. septembra – V Ljubljani ni dovolj skladišč, da bi lahko uskladiščili dogovorjeno količino posebnih blagovnih rezerv, da bi zagotovili boljšo preskrbo Ljubljane.

Za oblikovanje posebnih blagovnih rezerv v Ljubljani, je komite za preskrbo, cene, gostinstvo in turizem pri SML izdelal program, ki so ga že lani sprejeli občinski in mestni izvršni svet, sveti za LO in SO ter mestna skupščina. V letu 1978 so že nabavili in uskladiščili eno tretjino predvidenih blagovnih rezerv. Sredstva za zagotavljanje rezerv prispevajo vse občine in mesto iz svojih proračunov, delno pa so tudi iz sklada za financiranje ljudske obrambe. Gradnjo skladišč pa bi morale sofinancirati tudi organizacije združenega dela, podpisnice družbenega dogovora, zato bo treba povečati prispevno stopnjo namenskih sredstev delovnih organizacij, ki jih zbirajo po samoupravnem sporazumu.

H. K.

ilustrirana mesečna revija ZDRAVJE telesa, duha in okolja

Stečajni postopek za Lesind

Sanacija DO Lesind ni možna – Ogrožena je socialna varnost delavcev

LJUBLJANA, 13. septembra – Sanacija delovne organizacije Lesind ni možna. To so ugotovili delegati na seji šišenske občinske skupščine, na osnovi analize položaja v tej organizaciji, ki jo je izdelal kolegijski poslovodni organ. Zato so sklenili, da Temeljnemu sodišču v Ljubljani predlagajo uvedbo stečajnega postopka.

Zaradi neustrezne samoupravne in poslovne organiziranosti delovne organizacije Lesind (o tem smo že poročali) in zaradi neaktivnosti družbenopolitičnih organizacij, samovolje vodilnih delavcev ter vrste nepravilnosti v delu samoupravnih organov in strokovnih služb Lesinda, je šišenska občinska skupščina že na julijski seji sprejela sklep o začasnem ukrepu družbenega varstva. Ker pa so sedaj ugotovili, da je sanacija nemogoča in da je že ogrožena socialna varnost delavcev, so delegati glasovali za stečaj Lesinda.

H. K.

FERROMOTO
EXPORT-IMPORT, TEHNIČNA TRGOVINA
PROIZVODNJA, SERVISI, MARIBOR, n. sub. o.
TOZD • TRGOVINA • MARIBOR, b. o.
VAM NUDI IZ KONSIGNACIJE
OLYMP – oljni in plinski gorilci od 9.000 kcal/h naprej s pripadajočim instalacijskim priborom
VOGEL – vse vrste obtočnih črpalk
DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU
Vse informacije lahko dobite v FERROMOTU, Maribor, Partizanska 3–5, sektor toplotne tehnike, telefon (062) 24-541.

Jutri otvoritev 8. sredozemskih iger

V Medeni že vihrajo zastave sedmih držav

Jugoslovansko sta med prisrčno slovesnostjo dvignila plavalka Šeparovićeva in rokoborec Petković – Vrvež v znamenju iger vsepovsod

SPLIT, 13. septembra – Turistično naselje Medena je bilo danes prizorišče pravzaprav prvega uradnega dogodka v okviru 8. sredozemskih iger, ki se s slovesno otvoritvijo začenjajo v soboto. Medena je športna vas MIS in ob 8. uri zjutraj sta plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković pred postrojeno jugoslovansko reprezentanco ob igranju državne himne dvignila na enega izmed 15 drogov našo zastavo.

Spontan aplavz stotine rok športnikov in drugih današnjih obiskovalcev Medene je pravzaprav povedal vse. Pomenil je nekakšno prvo sprostitev, toda z obrazov je bilo videti tudi vso mrzličnost v pričakovanju prvih bojev, kajti zdaj se bližajo najtežji trenutki. Forma je ali bi vsaj morala biti na vrhuncu, toda na znak štarterjev bo le še treba počakati.

Vsi znaki tekmovalne mrzlice, vsa želja po uspehih, za katere so se mnogi gnali skozi vse leto ali še dlje, pa seveda v ta pisani športni svet Medene vnašajo tudi nekaj zmešnjave. Eden bi rad takoj na trening, drugi še zajtrkoval ni, tretji ne ve, kje je pozabil torbo, četrti ima samo en del uniforme, peti išče rekvizite, šesti je zamudil svoj avtobus in čaka drugega, trenerji zbirajo in iščejo ekipe. Vsem pa je jasno, da gre zares.

Pa to ne velja samo za naš tabor. V Medeni se je že zbralo sedem reprezentanc, seveda ne popolnih. Pol ure za našimi so na svoj drog ob himni dvignili zastavo tudi Egipčani. Od velikega števila prijavljenih se jih je zbrala le manjša skupina, ki pa je ostali niso spremljali nič manj pozorno, kot če bi bila zbrana vsa stotnija.

Nato so se zvrstile še ekipe Francije, Italije, Sirije, Monaca in Alžirije. S posebnimi občutki je spremljal dviganje zastav in zbiranje ekip Libanonec Elias Sfeir. Atletski deseterobojec je namreč dopotoval prej in je lahko samo čakal svoje tovariše iz ekipe, ki naj bi prišli jutri, nakar bo tudi on lahko imel svojo slovesnost v Medeni.

Tudi v vseh službah organizacijskega komiteja je mrzličnost na vrhuncu. Živci seveda trpijo, kajti ustreči v vsakem trenutku na vse strani seveda ni mogoče. Marsikje se je tudi malce zataknilo, dodatna hitrost pa povzroča tudi napake in zaplete, ki pa so na takih velikih prireditvah seveda naravni. Med najbolj neučakanimi so že po tradiciji novinarji, ki bi radi takoj vse, zato si ni težko predstavljati pritiska na organizatorje, če povemo, da je zdaj akreditiranih kar okrog 1.400 novinarjev iz vsah sodelujočih držav Sredozemlja in še kopica velikih mednarodnih agencij. MIS je zdaj pač največja športna manifestacija na svetu, ki ji velja velika pozornost, saj se bodo zbrali tudi mnogi športniki najvišjega svetovnega razreda. Precej bojazni je že splahnelo, kajti v nekaterih panogah je kvaliteta takorekoč že zagotovljena, kar zlasti velja za atletiko, plavanje in predvsem kolesarstvo, ki naj bi bilo prav na visoki svetovni ravni. Med prijavljenimi je namreč tudi letošnji cestni svetovni prvak Italijan Gianni Giacomini.

V našem taboru je kar precej optimizma. Prvi so danes odhiteli na trening plavalci, med katerimi je Borut Petrič razumljivo glavna tarča novinarjev in drugih spremljevalcev. Malce ga je prizadel odhod trenerja Jelačića, ki je zaradi nesporazuma okrog prijave in akreditacije zapustil prizorišče iger, toda Borut je že v tisti fazi, ko se počasi začenja njegova koncentracija zgolj na tekmovanje:

»Res upam na dve zlati kolajni, na 400 in 1500 m kravl« pravi, »konkurenca bo sicer odlična, a ne smem razmišljati o drugačni uvrstitvi. Vsaj ne v teh dveh disciplinah. Čutim, da se bližam lanski berlinski formi. Na 400 m bi moral doseči še boljši rezultat, nov državni rekord, na 1500 m pa bi tudi moral plavati blizu berlinskega rekorda...«

Takšen je zdaj utrip Medene. V Splitu se kaže seveda tudi drugače. Vse mesto je resnično v znamenju MIS 79. Ceste in ulice so kar senčne od vihrajočih zastav, izložbe in okna okrašena, ponekod še hitijo pospravljati gradbišča, mestni vrvež pa že po mešanju mladih, uniform in jezikov kaže, da je Split te dni resnično metropola Sredozemlja.

STANE TRBOVC

Split 1979

NAŠA TROBOJNICA PRVA V MEDENI – V športnem naselju v Medeni nedaleč od Trogira je bilo včeraj zjutraj nadvse slovesno. Ob prisotnosti vseh naših športnikov, ki nas bodo zastopali na MIS, sta zastavo SFRJ dvignila na drog plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković (Telefoto: Tanjug).

Stane Dolanc na Hvaru

V Split je prispel predsednik MOK lord Killanin, ki si bo ogledal MIS

SPLIT, 13. septembra – Član predsedstva CK ZKJ in predsednik jugoslovanskega komiteja osmih sredozemskih iger Stane Dolanc je danes popoldne obiskal Hvar. Ob tej priložnosti se je ustavil v hotelu Amfora, ogledal pa si je tudi športne objekte, kjer bodo potekala tekmovanja na MIS. Na tem našem otoku se bodo merili najboljši sabljači in namiznoteniški igralci. Družbenopolitični delavci hvarske občine in čani organizacijskega odbora obeh tekmovanj so gosta seznanili z dosedanjimi pripravami, ki so jih končali pravočasno in brez vsakršnih težav.

V Split pa je popoldne prispel predsednik MOK lord Killanin, ki bo prisostvoval slovesni otvoritvi MIS.

Mennea 200 m v 19,72 Odličen tek Kopitarja

Na univerziadi v Mehiki našim dve kolajni: srebro v košarki, bron v vaterpolu – Nov državni rekord Kopitarja na 400 m ovire z 49,55

CIUDAD MEXICO, 13. septembra – Jugoslovanska reprezentanca je uspešno opravila svoj nastop na 9. univerziadi v mehiškem glavnem mestu. Košarkarji so osvojili srebrno kolajno, potem ko so v finalu izgubili z ZDA s 70:88 (30:42). Vaterpolisti so v zadnjem finalnem nastopu premagali Romunijo s 5:4 in se tako po točkah izenačili z ZDA in SZ, toda zaradi slabše razlike v golih so osvojili bron. Celjan Kopitar je v finalu teka na 400 m ovire dosegel nov državni rekord 49,55 in bil na cilju peti.

Rok Kopitar je tekel odlično. Končno je le premagal magično mejo 50 sekund in skoraj za pol sekunde popravil svoj državni rekord. Sicer pa je bil tek na 400 m ovire zelo kvaliteten. Zmagal je Nizozemec Schulting s časom 48,44, kar je nov rekord iger, pred Arhipenkom (SZ) 48,60, Walkerjem (ZDA) 48,88 in Vasiljevim (SZ) 49,44. Kopitar je bil peti. V skoku v daljavo se je Snežana Dančetović uvrstila na 10. mesto z rezultatom 6,16 m.

Sicer pa je bil v središču pozornosti Italijan Pietro Mennea, ki je v teku na 200 m izboljšal 11 let star svetovni rekord Smitha (ZDA) z OI leta 1968 na tem istem štadionu. Mennea je tekel 19,72 in tako za 11 stotink izboljšal dosedanji najboljši izid.

Košarkarji SFRJ so se v finalu še drugič pomerili z reprezentanco ZDA. Američani so se našim maščevali za poraz v predtekmovanju (73:79) in z dokaj prepričljivo zmago 88:70 (42:30) zasluženo osvojili zlato kolajno. V dvoboju za 3. mesto je Kuba premagala domačine z 71:57. Presenetljivo pa se je končal turnir v vaterpolu. V zadnji tekmi je namreč ZDA premagala SZ 8:6 Američani so tako zaradi boljše razlike v golih nepričakovano osvojili zlato.

Rezultati: košarka – končni vrstni red: 1. ZDA, 2. Jugoslavija, 3. Kuba, 4. Mehika, 5. Kanada, 6. Bolgarija, 7. ZRN, 8. Belgija, 9. Brazilija, 10. Izrael; **vaterpolo:** 1. ZDA, 2. SZ, 3. Jugoslavija, 4. Romunija, 5. Kuba, 6. Madžarska, 7. Italija, 8. Mehika, 9. Kanada, 10. Kitajska; **atletika: moški – 200 m:** 1. Mennea (It) 19,72, 2. Dunecki (Pol) 20,24, 3. Bennett (VB) 20,42; **400 m ovire:** 1. Schulting (Niz) 48,44, 2. Arhipenko (SZ) 48,60, 3. Walker (ZDA) 48,88, 4. Vasiljev (SZ) 49,44, 5. Kopitar (Jug) 49,55; **kladivo:** 1. Ploghaus 75,74, 2. Huning (oba ZRN) 75,68, 3. Sejdik (SZ) 75,54; **ženske – 200 m:** 1. Koch (NDR) 21,91, 2. Smallwood 22,70, 3. Goddard (obe VB) 22,76; **daljava:** 1. Štukane (SZ) 6,80, 2. Anderson (ZDA) 6,67, 3. Skačenko (SZ) 6,57, 10. Dančetović (Jug) 6,16; **krogla:** 1. Slupianek 20,48, 2. Knorscheidt (obe NDR) 20,36, 3. Loghin (Rom) 19,41.

Tek za vsakogar v Kamniku

KAMNIK – SK Kamnik prireja v soboto, 15. t. m. v okviru akcije Nič nas ne sme presenetiti množično tekmovanje v teku na 10 km dolgi progi. Štart bo ob 9. uri pred gostilno Mili vrh. Prijave sprejemajo na štartnem mestu med 8. in 9. uro, vsako ekipo pa sestavljata dva tekmovalca.

Predstavljamo udeležence MIS 1979

TUNIZIJA: nogometaši velik up

TUNIS – Na MIS bo tunizijsko zastopstvo štelo kar 221 članov, med njimi bo 157 tekmovalcev in 5 tekmovalk. Tunizijci na igrah nastopajo od Bejruta 1959, doslej pa so osvojili 51 odličij: 14 zlatih, 19 srebrnih in 18 bronastih.

Pred štirimi leti v Alžiru so tunizijski športniki osvojili 3 zlate, 2 srebrni in 2 bronasti kolajni. Še uspešnejši pa so bili na lanskih afriških igrah v Alžiru, kjer so v konkurenci 2000 športnikov iz 30 držav osvojili največ kolajn: 29 zlatih, 15 srebrnih in 25 bronastih.

Na MIS bodo Tunizijci nastopili v 16 panogah: atletiki, kolesarstvu, boksu, dviganju uteži, gimnastiki, judu, košarki, sabljanju, nogometu, odbojki, plavanju, rugbyju, rokometu, rokoborbi, namiznem tenisu in tenisu.

Najbolj ugledni gostje iz Tunizije bodo seveda nogometaši, udeleženci zadnjega svetovnega prvenstva v Argentini, ki so bili senzacija »mundiala«. Premagali so Mehiko s 3:1, igrali z ZRN 0:0 ter izgubili s Poljsko z 0:1. Večina udeležencev SP zdaj profesionalno igra v Franciji, Saudski Arabiji in Združenih arabskih emiratih, tako da so v moštvu za MIS le še trije igralci s SP. Na zadnjih igrah v Alžiru so bili tunizijski nogometaši tretji za Alžirijo in Francijo ter pred Marokom in Jugoslavijo. Njihov osrednji adut je 26-letni vratar Naili, za katerega se zanima več francoskih klubov. Tunizijci bodo igrali v predskupini v Makarski, skupaj s Turčijo in Francijo. Tukajšnja športna javnost pričakuje, da se bodo nogometaši vrnili z eno izmed kolajn.

Možnosti za visoke uvrstitve pa imajo tunizijski športniki tudi v atletiki, plavanju, boksu, rugbyju in še nekaterih panogah. V plavanju je njihov up Ali Garbi, ki je pred štirimi leti s 4:08,05 zmagal na 400 m kravl ter bil s 16:30,57 tretji na 1500 metrov.

V boksu bo sicer manjkal zmagovalec z zadnjih iger v lahki kategoriji Želasi, toda tudi brez njega se jim obeta boj za kolajne. Prav tako pa tudi v atletiki, kjer veliko pričakujejo od dolgoprogaša Mohameda Zaidija in maratonca Mohameda Husina Maknija.

Halo, Split!

Niso ga »kaznovali«

V imenu vseh športnikov bo slovesno prisegel splitski veslač Duško Mrduljaš, ki pa je pri sebi že napravil križ čez to priznanje. Ko so se namreč na ZTKJ Splita dogovarjali o kandidatih, so na koncu le izbrali Mrduljaša, vendar je bil pogoj, da športnik, ki bo prisegel, sodeluje tudi na generalki otvoritve 7. t. m. Takrat pa sem bil na svetovnem prvenstvu na Bledu in nisem več pričakoval, da bom še jaz tisti, ki bo v Splitu v soboto prisegel«, pravi Duško, »toda prav ob koncu SP na Bledu sem na televiziji videl svojo sliko in mislil sem pač, da je v zvezi z veslanjem, zato nisem poslušal, hip za tem pa so me prijatelji že začeli zbadati in mi tudi čestitali k priznanju. Tako sem tudi zvedel, da me niso »kaznovali«, ker me ni bilo na generalki. Zame je to veliko priznanje. Žal ne moreva priseči oba s Celentom, kar bi bilo bolje, saj skupaj veslava. Ni me strah in mislim, da v soboto ne bom imel prevelike treme«.

Nogomet spet po starem

Zaradi prijav in odjav nekaterih držav imajo organizatorji nenehne težave z urniki prireditev, načinom tekmovanja in podobnim. Včeraj so morali razveljaviti nedeljski žreb za nogometni turnir in se spet vrniti na starega, kajti v zadnjem hipu se je vendarle prijavilo devet in ne samo osem držav, tako da bodo nogometaši igrali v treh predtekmovalnih skupinah s po tremi ekipami.

Dober znak

Prav ob začetku včerajšnje novinarske konference s predsednikom izvršnega komiteja MIS 79 Antejem Skataretikom se je med ropotom zrušil kup steklenic v novinarskem središču.

»Dobro se je začelo, če steklenice padajo«, je prvi reagiral predsednik Skataretiko, ki pa ni mogel skriti precejšnjih skrbi. Toliko spremembe je bilo v zadnjih, najtežjih trenutkih

pred začetkom iger, da posamezne službe komaj zmorejo popravljati seznam udeležencev, urnike, možnosti treninga in drugo. »Kar zadeva prijave, smo končali, toda povsod po objektih je še treba kaj postoriti«, je dejal Skataretiko. »Toda zadnji rok je sobota ob 5. uri zjutraj. Po tej uri ne bi nihče smel ničesar več spreminjati ali dopolnjevati. Toda zdaj so objekti že nared, opravljajo svojo funkcijo in igre se lahko začnejo. Ne le v Splitu, temveč tudi v vseh drugih osmih središčih.«

Vsaj pet kolajn

»Fantje so dobro pripravljeni, v vrhunski formi, kar dokazujejo tudi rekordi na zadnjih tekmovanjih. Prepričan sem, da bodo Jugoslovani osvojili vsaj pet kolajn na MIS«, zatrjuje trener naših dvigalcev Leonid Sokolov iz SZ. »Med najbolj prizadevnimi so vsekakor Melanšek, Tomljanović in Zrnić, od katerih lahko največ tudi pričakujemo«...

8.800 žog

Vsa oprema za tekmovanje je organizatorje veljala 25,8 milijona dinarjev. Za devet panog iger z žogo so kupili kar 8.800 žog. Za nogomet 150, za košarko 100, za hokej 2000, za namizni tenis 4000, za rugby 100, za tenis 2.200, za vaterpolo 80 in za rokomet 250.

Casablanca ali kdo drug?

Danes bo v Splitu tudi mednarodni kongres sredozemskih iger, na katerem bodo sprejemali spremembe statuta in tudi kadrovske spremembe v izvršnem komiteju mednarodnega komiteja sredozemskih iger. Najzanimivejše pa bo seveda izbiranje organizatorja 9. iger. Uradno je svojo kandidaturo prijavil le Maroko s Casablanco, toda po nekaterih razgovorih v Splitu je pričakovati, da se bo v zadnjem hipu prijavil še kdo.

STANE TRBOVC

Lahka zmaga Iskre Olimpije

Ljubljanski košarkarji so premagali goste iz Trsta s 95:84 (47:35)

LJUBLJANA – Košarkarji Iskre Olimpije so v tekmi za trening zlahka premagali tržaško moštvo Hurlingham s 95:84 (47:35). Tekma ni bila kvalitetna. V igri Iskre Olimpije je bilo mnogo vrzeli tako v obrambi kot tudi v napadu, kar pa je glede na dosedanje priprave povsem razumljivo. Tudi Tržačani niso pokazali kaj več kot solidno drugoligaško igro.

Obe moštvi sta začeli negotovo, vendar so se Ljubljančani prvi znašli in povedli, gostje pa so se jih nekako držali vse do sredine polčasa. Tedaj so domači iz posamične obrambe prešli v oster pressing, ki je nekoliko zmedel Italijane in jim zmanjšal meneverski prostor. Pa tudi v taki obrambi je iznajdljivi Ritossa, daleč najboljši igralec gostov, zlahka našel še dovolj lukenj. V drugem polčasu so igralci Iskre Olimpije nadaljevali z agresivno igro, v kateri je še zlasti blestel Vilfan, Italijani pa so se počasi vdali v usodo. Ljubljančani so tako brez težav zmagali in zadovoljili kakih 1500 gledalcev. Koše za Iskro Olimpijo so dali: Papič 4. Vilfan 32, Vujačič 4, Subotič 10, Jelovac 20, Gvardjančič 9, Križnar 12 in Muha 6, za Hurlingham pa Ritossa 31, Soolini 10, Tonut 14, Dordei 5, Jaccuzo 8 in McDaniels 13.

B.Š.

Park Čan hi obranil naslov

SEUL – Svetovnemu prvaku v mušji kategoriji med profesionalnimi boksarji po verziji WBC Korejcu Park Čan hiju je uspelo obraniti naslov. Dvoboj z izzivalcem, Mehičanom Miguelom Cantojem so sodniki razglasili za neodločen. Svetovni prvak je začel silovito in je v 5. rundi Mehičana tudi podrl na tla. Toda v nadaljevanju je Canto boksal odlično in po 15 rundah je svetovni prvak komajda še stal na nogah. Sodniki so dvoboj razglasili za neodločen, Mehičani pa so takoj vložili protest, toda brez uspeha. 23-letni korejski boksar je tako že drugič obranil naslov. V profesionalni karieri še ni poražen. 12-krat je zmagal, dvakrat pa je boksal neodločeno. Čanto je v svoji karieri dobil 57 dvobojev, dva sta se končala brez zmagovalca, petkrat pa je izgubil.

Velika premoč kolesarjev SZ

PARIZ – Tudi 8. etapa kolesarske dirke Tour de l'Avenir je minila v znamenju sovjetskih kolesarjev. Na 149 km dolgi progi od Divonna do La Revarda je zmagal Sergej Morozov, ki je za pot porabil 4:40,32. Drugi je bil Poljak Lang, tretji pa Belgijec Nevens. Od Jugoslovanov se je najbolje uvrstil Borovničanin – na 42. mesto. Ropret je bil 74., Arsovski pa 79. V skupni uvrstitvi še naprej vodi Suhoručenkov (SZ) pred rojakom Gusejnovom in Norvežanom Wilmannom. Borovičanin je 37., Ropret 75. in Arsovski 82. Med ekipami je prepričljivo najboljša SZ pred Poljsko in Belgijo. Reprezentanca SFRJ je na zadnjem, 16. mestu.

Favai drugi

LJUBLJANA – V soboto in nedeljo je bilo v italijanskem mestu Angera ob jezeru Lago di Garda četrto tekmovanje za evropski pokal v podvodni orientaciji. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa ljubljanskega DRM in dosegla solidne rezultate. V posamični disciplini je bilo tokrat tekmovanje v nevidnih orientirjih, ki našim tekmovalcem manj ustreza.

Rezultati: 1. Purrer (Avstija), 4. Mladenović, 8. Tomšič (oba Kostrena), 10. Vrhovec, 16. Jager, 18. Favai, 28. Kralj (vsi DRM). Nastopilo je 50 tekmovalcev iz sedmih držav. Po štirih tekmovanjih je v individualnih disciplinah na prvem mestu v skupnem seštevku Purrer (Avstrija), na odličnem drugem mestu je Tomaž Favai iz DRM, Vrhovec je 8. Kralj 12. Jager 23. in Jakopin 24.

V ekipnem tekmovanju je zmagala Avstrija pred ZRN, Švico, Italijo in Jugoslavijo (Vrhovec, Kralj in Favai). Po štiri tekmovanjih vodi med državami Avstrija pred ZRN, Italijo in Jugoslavijo, med klubi pa je DRM Ljubljana na četrtem mestu.

V.F.

ATLETIKA

Zmagi nad Avstrijo, poraza z Madžarsko

GYÖR – V meddržavnem atletskem troboju mladincev in mladink je Jugoslavija obakrat premagala Avstrijo, a obakrat tudi izgubila z Madžarsko. V naši ekipi sta se najbolj izkazala Torkar in Petrovićeva, ki sta v sprintu zmagala po dvakrat.

Mladinci SFRJ so v enodnevnem sporedu premagali Avstrijo s 70:43, izgubili proti Madžarski s 50:67, medtem ko je Madžarska dobila proti Avstriji s 74:39. Izidi med mladinkami – SFRJ: Avstrija 60,5:45,5, Madžarska :SFRJ 59:47, Madžarska:Avstrija 64:42.

Nekaj podrobnih izidov – mladinci, 100 m: 1. Torkar 10,6, 200 m: 1. Torkar 21,9, 5. Gaber 23,4, 400 m: 2. Kereši 48,4, 800 m: 2. Perica 1:52,6, 3000 m: 1. Rozman 8:33,6. Miklavžina 8:37,1, 4 × 100 m: 2. Jugoslavija 42,8, višina: 1. Čanović 209, troskok: 2. Kranjčič 14,57, mladinke, 100 m: 1. Petrović 12,1, 6. Korajlija 12,6, 200 m: 1. Petrović 25,0, 400 m: 1. Guštin 55,7, 3. Božinovska 56,0, 800 m: 2. Uršič 2:15,3, 4. Gabrilo 2:16,7.

Mednarodni turnir v Medvodah

MEDVODE – V počastitev praznika krajevne skupnosti Medvode bo priredil NK Medvode mednarodni nogometni turnir, na katerem bodo sodelovala moštva Treibach (Avstrija), Klana, Črniče in Medvode. V soboto (15. t. m.) se bo turnir začel ob 9. uri, v nedeljo bo ob 9. uri tekma veteranov, ob 10. pa finale.

Vrsta zanimivih pobud

Na Bledu so končali mednarodni seminar komisije ICSPE »Šport in prosti čas« – Udeleženci iz 15 držav z novimi spoznanji

BLED, 13. septembra – »Delovno srečanje 52 udeležencev iz 15 držav na mednarodnem seminarju komisije ICSPE »Šport in prosti čas« je opozorilo še na vrsto težav in odprlo kopico vprašanj s področja organizirane športne rekreacije množic. Vendar pa sem prepričana, da bo prispevalo k večjemu razmahu in boljšim možnostim za delo v vseh državah, iz katerih smo prišli,« je ob koncu tridnevnega posveta o kadrih za rekreacijo poudarila predsednica komisije Poljakinja Tereza Wolanska.

Zadnji dan so razpravljalci iz držav udeleženk spregovorili o novostih na področju športne rekreacije v zadnjih dveh letih. Čeprav je bil čas referentom skopo odmerjen, smo vendarle slišali za vrsto akcij, ki so se jih lotili v posameznih državah za popularizacijo redne rekreativne vadbe množic. Različni prijemi, propagandne akcije, simbolična priznanja za to ali ono obliko aktivnosti najsibo v ZRN, NDR, na Čehoslovaškem, Poljskem ali pa v Belgiji, na Švedskem in Finskem, imajo že v osnovi precej podobnosti z našimi spodbujevalci trimske oz. športno rekreativne aktivnosti množic. Vse te akcije pa naj bi bile vendarle zgolj zunanja podoba in odraz načrtnega dela za redno rekreativno vadbo mladih in starih obeh spolov tako v okviru delovne organizacije, krajevne skupnosti ali šole, doma ali na oddihu, med tednom ali ob prostih sobotah in nedeljah.

Ker postaja športna rekreacija enaˇizmed pomembnih prvin prostega časa in sestavni del življenja in dela milijonov ljudi, pa ne gre spregledati dolgoročnega načrtovanja kot na primer števila kvadratnih metrov zelenih in drugih površin na prebivalca za športno rekreacijo, zdravstvenega stanja in prehrane ljudi. Smeri razvoja posameznih dejavnosti, še posebej netekmovalnih, novih znanstvenih informacij o vplivu športno rekreativne dejavnosti na človekovo psihično, zdravstveno in socialno stanje ipd., za kar pa je potrebno vzgojiti zadostno število strokovno usposobljenih kadrov za delo v organiziranih oblikah rekreacije množic. Misel, ki je bila prisotna med udeleženci 8. mednarodnega seminarja ICSPE vse od prvega dne je naposled dobila mesto tudi v sklepnem dokumentu blejskega srečanja.

OPRAVILI BOMO POMEMBNO DELO. Tereza Wolanska. (Foto: Janez Pukšič)

Nove izkušnje bodo prav gotovo koristile nadaljnjemu delu in razmahu športne rekreacije, je bilo slišati ob koncu mnenja udeležencev. Naslednji seminar bo čez dve leti v Kölnu, kjer bo osrednja tema posveta »Športna aktivnost za najmlajše in ostarele ljudi.«

Zadnji dan seminarja, ki ga je vzorno organiziral poseben organizacijski odbor, v katerem so bili zastopniki ZTKOS in ljubljanske VŠTK, je udeležence sprejel tudi podpredsednik IS skupščine SRS Dušan Šinigoj.

MARJETA ŠOŠTARIČ

PO DOMAČIH KRAJIH

Štart mladih rokometašev

LJUBLJANA – Novo prvenstvo so začeli tudi rokometaši v mladinskih ligah. Prosta so bile le še dekleta v vzhodni skupini, ki bodo prvenstvo začela teden kasneje. Večjih presenečenj ni bilo. Favoriti za najvišja mesta so dosegli gladke zmage. V 7 skupinah so gostje skupaj iztržili 17 točk.

Rezultati 1. kola: mladinci – center: Ponikve : Grosuplje 18:11, Mokrc : Sava 19:26, Jelovica : Riko 24:9, Ines : Olimpija 22:13, Kamnik : Peko 12:16; jug: Krka : Krško 30:22, Črnomelj : Brežice 19:13, Usnjar : Sevnica 16:17, Zagorje : Radeče 20:14, Šentjernej : Rudar 14:13; vzhod : V. Nedelja : Šoštanj 26:24, Maribor : Minerva 20:24, Aero Celje: Partizan TUS 31:16, Polet : Ormož 19:12; zahod: Sežana : Koper 17:22, Izola : Ilirska Bistrica 19,9, Piran : Jadranu Timav 10:18, Lipa : Vipava preloženo; mladinke – center: Olimpija : Duplje 9:9, Itas Kočevje : Preddvor 11:20, Polje : Kamnik 10:0 b. b., Alples : Domžale prel.; jug: Zagorje : Radeče 27:6, Mirna : Novo mesto 10:7, Stopiče : Lisca 13:8, Usnjar prost; zahod: Sežana : Eta 5:8, Izola : Škofije 13:9, Piran : Jadran Timav 5:8, Mlinotest prost.

B. S.

Predavanje o športni rekreaciji v svetu

LJUBLJANA, – Telesnokulturna skupnost Ljubljana bo danes ob 10,30 v klubu delegatov pripravila predavanje na temo »Novosti na področju športne rekreacije v svetu«. Predaval bo eden največjih strokovnjakov s tega področja H. O. Roth iz ZRN, ki se te dni mudi na mednarodnem seminarju »Šport in prosti čas« na Bledu.

B. S.

Triglav : Mulhouse 91:86 (40:44)

TOLMIN – V prijateljski mednarodni košarkarski tekmi sta se v dvorani športnega centra Vojvodina pred več kot 1000 gledalci pomerili moštvi francoskega prvoligaša iz Mulhousa in kranjskega Triglava. Tekma je bila zelo izenačena in kvalitetna, tako da so gledalci res imeli kaj videti. Za Kranjčane sta nastopila tudi košarkarja Iskre Olimpije Marko Gvardjančič in Slobodan Subotić, ki sta precej prispevala k zmagi Triglava. Najboljši strelci: Subotić 31, Omahen 19, Gvardjančič 15, Vidić 8, Benčan 8 za. Triglav ter Meely 23, White 20, Deonanis 11, Monson 9 in Schneidr 8 za Mulhouse.

DAMJAN AMBROŽIČ

Iskra Olimpija danes v Zagorju

ZAGORJE – V okviru tradicionalnih prireditev ob dnevih košarke bodo danes ob 16.30 v Zagorju gostovali igralci Ljubljanskega prvoligaša Iskre Olimpije. Ljubljančani bodo nastopili v najmočnejši postavi, z Jelovcem, Vilfanom, Vujačičem, Gvardjančičem, Subotićem, Papičem in drugimi, tako da bodo zasavski ljubitelji košarke gotovo prišli na svoj račun. V predtekmi se bodo pomerili stari tekmeci – veterani Zagorja in Domžal.

Spored prireditev se bo nadaljeval v soboto z dopoldanskim turnirjem osnovnošolskih ekip. Ob 14. uri bo povorka po ulicah, ob 14.30 se bodo v metih na koš pomerili upokojenci, ob 15. uri bo spektakularna tekma »godbeniki« – »debeli«, ob 16. uri tekma žensk Deloza – Lisca ob 16.30 pa se bosta pomerili še ekipi »sever« in »jug.«

Gostom kar 17 točk

LJUBLJANA – Za rokometaši v SRL so jesenski del prvenstva začeli tudi igralci v obeh območnih ligah za moške in ženske. Boj za prvo mesto, ki edino vodi v enotno republiško ligo, bo po prvem kolu sodeč zelo zanimiv in izenačen. V prvem kolu so se zlasti izkazali gostje, saj so v vseh štirih ligah iztržili kar 17 točk.

Rezultati: moški – vzhod: Fužinar : Krog 22:17 (12:6), V. Nedelja : Petrovče 38:21 (17!9), Krško : Saleška 24:24 (11:11), Partizan TUS II: Ormož 20:27 (10:14), Kovinar (Štore): Kovinar (Maribor) 21:18 (11:6). Vrstni red: 1. V. Nedelja 2, Ormož 2, Fužinar 2, Kovinar Štore) 2, Krško 1, Saleška 1, Kovinar (Mb) 0, Partizan TUS II 0, Petorvče 0.

Zahod : Slovan : Jadran Timav 22:22 (9:14), Kamnik : Izola 17:18 (8:10), Piran : Krka 22:23 (12:13), Usnjar : Grosuplje 29:24 (15:11), Žabnica : Ilirska Bistrica 29:20 (13:8). Vrstni red: Žabnica 2, Usnjar 2, Krka 2, Izola 2, Jadran Timav 1, Slovan 1, Kamnik 0, Piran 0, Usnjar 0, Ilirska Bistrica 0.

Ženske – vzhod: Radgona : Makole 33:11 (14:4), Drava : Polana 11:25 (2:12), Brežice : Andraž 6:13 (1:8), Vuzenica : Velenje 10:0 b. b., Fužinar prost. Vrstni red: Radgona 2, Polana 2, Vuzenica 2, Velenje 0, Drava 0, Makole 0, Fužinar brez točk.

Zahod : Olimpija : Duplje F. Prešeren 10:10 (7:5), Kamnik : Sežana 18:14 (7:5), Škofije : Zagorje 23:6 (12:4), Radeče : Stopiče 12:16 (5:7), Alples : Peko 8:16 (4:5). Vrstni red: Škofije 2, Peko 2, Kamnik 2, Stopiče 2, Duplje F. P. 1, Olimpija 1. Radeče 0, Sežana 0, Alples 0, Zagorje 0.

B. S.

Rudar (T) 26 golov v treh kolih

LJUBLJANA – Nogometaši v mladinskih republiških ligah so odigrali 3. kolo. Začetek prvenstva je pokazal, da tekmovalni sistem ni ravno najboljši, saj so razlike med posameznimi moštvi prevelike. Tako so na primer mladinci Rudarja(T) in Ljubljane v treh kolih dosegli po 26 golov, kar je v povprečju več kot 8 na tekmo.

Rezultati – center: Izola : Drava 2:0, Železničar : Lendava 2:0, Ilirija : Mura 4:1, Slovan : Dravinja 5:0, Goriška : Šmartno 0:1, Mercator : Kranj 3:0; vrstni red: Slovan 6, Železničar 6, Ilirija 6, Izola 5, Mercator 4; zahod: Kočevje: Primorje 2:1, Bela krajina : Ljubljana 0:13, Jesenice : Piran 0:3, Koper : Ivančna gorica 5:0, Novo mesto : Loka 1:2, Domžale : Lesce 2:5, Tabor Jadran prost; vrstni red: Ljubljana 6, Koper 5, Piran 4, Loka 4, Lesce 3; vzhod: Koroška : Litija 1:1, Aluminij : Rudar (T) 1:14, Rudar (V) : Brežice 2:0, Kamnik : Maribor 1:2, Mozirje : Vransko 1:1, Pragersko : Usnjar 12:3, Kladivar prost; vrstni red: Rudar (T) 6, Maribor 5, Rudar (V) 5, Pragersko 4, Usnjar 4.

B. S.

Športno srečanje Kliničnega centra

LJUBLJANA – Na Golniku bo v soboto že 7. tradicionalno športno srečanje zdravstvenih delavcev Kliničnega centra in medicinske fakultete. Udeleženci se bodo pomerili v malem nogometu, odbojki, košarki, kegljanju, balinanju, namiznem tenisu, šahu, streljanju, krosu in tenisu. Hkrati bodo pripravili še planinski pohod in trimsko tekmovanje, kar pa ne bo štelo v končno uvrstitev. Tekmovanja se bodo začela ob 8. uri, po koncu pa bo še tovariško srečanje.

ROKOMET

Olimpija : Zamet 17:12 (10:4)

LJUBLJANA – Dvorana na Kodeljevem, gledalcev 100, sodnika Frejler in Dragić (oba Čakovec).

OLIMPIJA: Miljuš, B. Jančič, N. Jančič 4, Supan 6 (1), Dežman 1, S. Bašič, Jernejec 1, Sušnik 5 (4), Kacin, Nerad, Žlahtič, Kelc.

ZAMET: Pašić, Lencović 1, Smoje 3, Barišić, Morsi 2, Ikač, Ivošević, Krekić, Subotić, Gustin 6 (4), Krajnović.

V preloženi prvenstveni tekmi 1. kola v II. ZRL so Ljubljančanke, čeprav so nastopile brez poškodovane reprezentantke Cudermanove, dosegle pomembno zmago. Ljubljančanke so vodile ves čas. Rečanke so sicer 10 minut pred koncem precej zmanjšale vodstvo domačink, vendar so nato igralke Olimpije dosegle 4 gole zapored. Pri Olimpiji je presenetila Nina Jančič, pri gostjah pa je bila najboljša Smojetova.

Z. F.

NOGOMET

Kočevje : Rudar (T) 1:2 (0:1)

KOČEVJE – V prijateljski nogometni tekmi so Trboveljčani pred 400 gledalci zlahka premagali domačine. Gola za drugoligaše sta dosegla Krivič in Kolenc, častni gol za domače pa je zabil Briški.

J. G.

SZ že »out«

Nogometaši Grčije skoraj zanesljivo v finalu EP – Keegan edini strelec proti Dancem

ZÜRICH – Na sporedu je bilo več tekem v okviru kvalifikacij za evropsko nogometno prvenstvo, katerega finalni del bo prihodnje leto v Italiji. Prost termin – teden dni pred začetkom evropskih klubskih tekmovanj – pa so izkoristile tudi nekatere druge reprezentance za prijateljska srečanja.

V 1. skupini je Anglija na Wembleyu pred 85.000 gledalci le z 1:0 premagala Dansko. Edini strelec je bil v 17. minuti Keegan. Vrstni red v skupini: Anglija 9 (iz 5 tekem), Sev. Irska 7 (6), Irska 5 (5), Danska 4 (7), Bolgarija 3 (5).

V 2. skupini je v Oslu pred 12.000 gledalci Belgija premagala Norveško z 2:1 (1:1). Strelci: Jacobsen (7) za domačine ter Janssens (31) in Van der Elst (75) za goste. Vrstni red: Avstrija 8 (6), Portugalska 7 (4), Belgija 6 (5), Škotska 4 (4), Norveška 1 (7).

V tekmi 4. skupine pa ne NDR v Reykjaviku premagala Islandijo s 3:0 (0:0), v Lausanni pa Poljska Švico z 2:0 (1:0). Oba gola za Poljake je dal Terlez

Največje povojne železniške nesreče v Jugoslaviji

- UROŠEVAC (5. junij 1949): trčenje potniškega in tovornega vlaka – 25 mrtvih in 11 težko ranjenih.
- SVETI PETAR (3. julij 1949): potniški vlak se je iztiril – 15 mrtvih in več deset ranjenih.
- KRNJAČA (22. avgust 1951): potniški vlak se je iztiril – 8 mrtvih in 17 težko ranjenih.
- VINKOVCI (6. september 1951): Trčenje tovornega in potniškega vlaka – 17 mrtvih in 19 težko ranjenih.
- DONJA SANICA (27. november 1956): potniški vlak se je iztiril – 60 težje in lažje ranjenih.
- BEŠKA (23. avgust 1961): trčila potniški in tovorni vlak – 15 mrtvih in 15 težje ranjenih.
- TABANOVCI (5. november 1962): iztirila se je lokomotiva s petimi vagoni – 25 mrtvih in 11 težko ranjenih.
- JAJINCI (4. januar 1964): trčenje dveh potniških vlakov – 61 mrtvih in 162 ranjenih.
- KAŠTEL STARI (16. februar 1966): tovorni vlak, naložen s premogom, je ušel po progi in se zaletel v potniški vlak – 30 mrtvih in 23 težko ranjenih.
- BADOVINA (30. julij 1969): dva odklopljena vagona-cisterni sta zadela v potniški vlak – 30 mrtvih in 17 ranjenih.
- VRČINA (4. julij 1971): trčenje tovornega vlaka in derezine – 39 mrtvih in 70 ranjenih.
- SEMIZOVAC (17. julij 1971): trčila sta potniški in tovorni vlak – 15 mrtvih, od tega 14 otrok, in sedem težko ranjenih.
- VRANDUK (14. februar 1972): vlak se je vnel in zgorel v 1.520 metrov dolgem predoru – 34 mrtvih in 120 ranjenih.
- ZAGREB (30. avgust 1974): trčenje dveh potniških vlakov – 153 mrtvih in več sto ranjenih.
- VRANSKA BANJA (16. maj 1975) – 13 mrtvih in več kot 100 ranjenih.
- PRESERJE (20. september 1976): trčenje ekspresnega in potniškega vlaka – 17 mrtvih in 40 ranjenih.
- REMETINEC (10. november 1976): trčenje vlaka in mestnega avtobusa – 10 mrtvih in 29 ranjenih.
- STALAĆ (13. september 1979): trčenje tovornega in potniškega vlaka – 54 mrtvih (?) in 117 ranjenih.

Največje povojne nesreče v svetu

- PARDUHICE na Čehoslovaškem – (november 1960): trčenje potniških vlakov 110 mrtvih in več sto ranjenih.
- TOKIO (maj 1962): trčenje dveh potniških in tovornega vlaka – 154 mrtvih in 385 ranjenih.
- JOKOHAMA (november 1962): trčenje potniškega in tovornega vlaka – 162 mrtvih in več sto ranjenih.
- BUENOS AIRES (februar 1970): trčenje ekspresnega in tovornega vlaka – 143 mrtvih.
- SALTILLO v Mehiki (oktober 1972): vlak se je iztiril – 204 mrtvi in več kot tisoč ranjenih.
- KADUNA v Nigeriji (februar 1973: iztiril se je vlak z romarji – 105 mrtvih.
- DUALA v Kamerunu (september 1976): trčila potniška vlaka – 100 mrtvih in 300 ranjenih.
- DAKA v Nigeriji (januar 1979): vlak se je iztiril v prepad – 70 mrtvih in 280 ranjenih.
- Najhujša nesreča v zgodovini železniškega prometa se je pripetila 12. septembra 1917. leta v bližini francoskega mesta Modane. V nesreči je izgubilo življenje 543 potnikov.

Kosa smrti v skrivenčenem železju razbitih vagonov

V trčenju tovornega in ekspresnega potniškega vlaka na železniški postaji v Stalaću je umrlo 54 potnikov, 117 pa je ranjenih – Je strojevodja tovornega vlaka spregledal rdečo luč?

STALAĆ, 13. septembra – Danes zjutraj ob 1.33 uri sta na železniški postaji Stalać, v bližini Kruševca, trčila brzi potniški vlak, ki je vozil na redni progi Beograd–Skopje in tovorni vlak, ki je prihajal iz Kruševca. Po dosedanjih podatkih, je v nesreči umrlo 54 potnikov, več kot sto pa je težje ali lažje ranjenih. Kot je na kraju nesreče dejal preiskovalni sodnik Tomislav Smiljković, je do katastrofalnega trčenja verjetno prišlo zaradi nepazljivosti strojevodje tovornega vlaka, ki je brez dovoljenja zapeljal na stalaško železniško postajo, prevozil stop znak in in bočno trčil v več vagonov potniškega vlaka.

Takoj po strahovitem trčenju so na kraj nesreče prihitele reševalne ekipe iz Kruševca, Čičevca, Varvarina, Niša, Paračina, Čuprije in Svetozareva. Reševalci, ki so jim priskočili na pomoč tudi pripadniki JLA, so iz razbitin s pomočjo varilnih aparatov rešili številne ranjene potnike, ki so jih prepeljali v bolnišnice v okoliških krajih.

Zdravnik Rade Marjanović, dežurni kirurg v kruševski bolnišnici, je v zgodnjih jutranjih urah povedal: »Takoj po nesreči smo mobilizirali celotno medicinsko osebje, sicer pa je bila prva naša ekipa na kraju nesreče že čez dvajset minut. V naši bolnišnici leži sedaj 22 težko poškodovanih potnikov, med katerimi je večina mladih, kar je še posebej tragično.«

Učinkovito in hitro so reagirali tudi v drugih bolnišnicah, saj so prve ranjence v čuprijsko bolnišnico prepeljali že zgodaj zjutraj. Tako sedaj tam nudijo pomoč 20 poškodovanim potnikom, v paračinski bolnišnici pa skrbe za 22 potnikov (to so večinoma gojenci in regruti JLA), več deset poškodovancev pa so prepeljali tudi v niško vojaško bolnišnico.

V pripravljenosti pa so tudi medicinske ekipe v drugih okoliških krajih, kakor tudi službe za transfuzijo krvi v SR Srbiji.

● V Beogradu je vest o nesreči močno odjeknila. Tako so se na poziv zavoda za transfuzijo krivi odzvali številni krvodajalci. Že do 9. ure zjutraj je dalo kri več kot 130 ljudi, okrog 70 pa jih je čakalo, da pridejo na vrsto. Takoj po obvestilu o nesreči so ponudili kri in krvno plazmo tudi s skopskega inštituta za transfuzijo, K dajanju krvi pa so pozvali tudi krvodajalce.

Brzi potniški vlak poln potnikov je proti Skopju odpeljal sinoči ob 21.40 uri z beograjske železniške postaje. Do Stalaća je »nabral« 60-minutno zamudo, kar je po svoje tudi tragično naključje, ki je pripeljalo do nesreče. Prav v tem času se je namreč iz 12 kilometrov oddaljenega Kruševca približeval železniški postaji v Stalaću tovorni vlak številka 771, ki sta ga upravljala strojevodja Siniša Aleksić in njegov pomočnik Jordan Glavčić. Tovorni vlak je brez dovoljenja pripeljal na stalaško postajo, prevozil stop znak. Vozil je s hitrostjo okoli 40 kilometrov na uro mimo kretnice št. 4 in bočno trčil v brzi vlak, ki je vozil s hitrostjo 60 kilometrov na uro. Dizelska lokomotiva tovornega vlaka je najprej zadela ob drugi vagon potniškega vlaka, nato pa je trčila v tretjega.

»Udarec je bil tako silovit, da je vagon izbilo iz kompozicije, tako da pravega sunka takorekoč nisem čutil,« je povedal strojevodja potniškega vlaka Milovan Stojković, ki je nepoškodovan. Vagon, v katerega je trčila lokomotiva tovornega vlaka, je popolnoma uničen, v razbitinah pa je umrl tudi pomočnik strojevodje tovornega vlaka Jordan Glavčić, strojevodja Siniša Aleksić pa je težko poškodovan.

● Tisoč steklenic krvi za ponesrečence so iz slovenskega zavoda za transfuzijo krvi poslali že zgodaj zjutraj, takoj, ko se je razvedelo za nesrečo. To je bila prva pošiljka krvi, ki jo je za ponesrečence dobil beograjski zavod za transfuzijo krvi. Če bo treba, bodo iz Ljubljane poslali še dodatne količine krvi in plazme.

Skupaj z reševalci je prišla na kraj nesreče tudi ekipa za razčiščevanje razbitin, prav tako pa tudi strokovna komisija železniškega transportnega podjetja iz Beograda. Iz obeh lokomotiv so odstranili brzinomere in hkrati začeli pregledovati zavorne sisteme. Prve ugotovitve kažejo, da sta bili lokomotivi tehnično brezhibni. Težko pa bi tudi sklepali, da je nesreči botrovala utrujenost, saj sta bila strojevodja in pomočnik v tovornem vlaku na poti šele dobrih 12 kilometrov, kolikor je od Stalaća do Kruševca.

ŽRTVE TRČENJA – Potem ko so reševalne ekipe rešile iz razbitin preživele potnike, se je na železniški postaji ponujal grozljiv prizor (Telefoto: Tanjug)

Iz Interpolovega arhiva (12)

Govedo ne gre v hotele

Eden prvih velmož Nevade sklene razbiti svojo hišo – Šerif izgubi mirno kri in spoštovanje – Drugo ime

Šerif Carson Cityja v Nevadi je dvignil telefon.

»Pridite, takoj pridite, mojemu očetu se je zmešalo. Utaboril se je v prvem nadstropju in strelja v strop, pod, pohištvo, skratka, kot da misli poslati hišo v zrak. Saj morate slišati... Halo? Ne upamo si ven, drži nas na muhi. V kleti smo.«

Iz telefona je grmelo kot na sodni dan. Stari Davidson, 82 let, je od nekod privlekel staro, dvanajst kalibrsko lovsko puško in ponorel. Tako je javil njegov sin.

Willy Davidson je bil ena najvidnejših osebnosti glavnega mesta Nevade, lastnik največjih in najboljših hotelov, človek, ki je organiziral najdonosnejše prevozniško podjetje v tem delu dežele. Razkošni moteli, ki jih je sezidal sredi pustinje, so imeli v sobah televizorje in hladilnike in turisti, ki so potovali skozi Nevado, so menili, da so avtobusi tvrdke Davidson gotovo najrazkošnješi in najzanesljivejši na svetu.

Toda zadnje čase se je po mestu šušljalo, da je stari Davidson izgubil ogromno denarja. Lotil da se je nove trgovine, vzreje govedi, a mu je kupčija že na začetku splavala po vodi. Leta 1969 je hotel ponovno osvojiti Zahod, a mu ni šlo od rok.,,

Šerif je bil negotov. Takšnega človeka, ki hodi na kosila k senatorju, pač ne bo mogel kratko in malo zkleniti in ga odvleči v keho. Če se mu bo sploh lahko približal. No, dokler ne bo streljal na ljudi, dokler so njegovi – sin, snaha in osemletni vnuk – živi, mu ne bo treba imeti kdove koliko skrbi z njim. Če medtem seveda vendarle ne bo koga pihnil.

Velika vrata, ki so vodila na posest, podobno tisti iz filma »V vrtincu«, so bila na stežaj odprta. Šerif se je počasi približal hiši, v kateri bi prav lahko živela tudi Scarlett O'Hara (le da je bila tu Nevada), ustavil avto in skočil pod napušč.

Še ravno pravi čas, kajti z okna v prvem nadstropju se je vsulo steklo. Stari Davidson je streljal kot za stavo. Prvo nadstropje je bilo v razsulu. Sina seveda ni bilo, da bi ga sprejeli, kot se spodobi. In šerif je bil pravzaprav v velikih škripcih. Kako pa ravnaš z nekom, ki je za razvoj policije prispeval na kupe denarja? Ki je finančno podpiral zvezo študentov, socialno službo v mestu, obe cerkvi, pravoslavno in krščansko, nogometni klub?

Šerif se je tako odločil, da ga ne bo poskušal niti razorožiti, kaj šele, da bi mu pretil, se mu splazil za hrbet... Poskušal se bo z njim pomeniti kot hvaležni prebivalec Carson Cityja, ki se dobro zaveda, kdo in kaj je William Davidson. Sicer mu mora pa slej ko prej zmanjkati nabojev.

Najprej se je sklenil vendarle pogovoriti s sinom. Potrkal je na vrata, ki so vodila v klet in zavpil: »ne bojte se, jaz sem, šerif!« Družina je čepela v kotu, vsa preplašena in drhteča. Sin je razložil, da je očeta »prijelo«, ko so se sprli glede vnuka. Dedek da je predlagal, naj ga čim hitreje skušajo spraviti v kakšen šolski internat, otrokova mati pa da ne, da je to navsezadnje njena in očetova stvar, naj se stari Davidson zanima za svoje kupčije... In tedaj je strašni Will poskočil, izginil v svojo sobo in se vrnil z lovsko puško, ki jo je vsa leta hranil kdove kje.

Zgoraj je še dolgo robantilo in pokalo. Toda šerif je bil potrpežljiv. Ko je končno le zavladala tišina, se je počasi napotil v prvo nadstropje in odprl vrata, za katerimi je slutil starega divjaka. Davidson je kinkal na gugalniku, izčrpan od napornega »dela«, s puško na kolenih.

Šerif je pristopil in začel z vsem potrebnim spoštovanjem. Kot da ima pred sabo gospoda Williama Leonarda Davidsona, ne pa starčka, ki se mu je zmešalo.

»Gospod Davidson, samo šerif tega mesta sem, in rad bi vam povedal, da zaradi tega, ker ste ob denar, ljudje ne mislijo o vas prav nič drugače kot prej. Za nas ste še vedno najbolj uspešen in najbolj priljubljen mož v deželi. Vedite, da bi najbrž tudi jaz ravnal takko, kot vi, če bi bil v vaši koži. Nihče ne bi prenesel smole, kakršno ste imeli vi. Vidite, gospod Davidson, popolnoma vas razumem. Bi se zdaj lahko pogovorila? Nimam orožja, po-glejte, pustil sem ga v avtu. Bi tudi vi odložili puško, prosim? Želite, da pokličem guvernerja? Ali senatorja? Vaša prijatelja sta, gotovo vam bosta pomagala.«

Toda šerif je naredil usodno napako, ko je mislil, da je z blago zvenečimi besedami starčka uspaval, ga pomiril. Kajti tisti trenutek, ko se je hotel dvigniti z razdejane postelje, na kateri je sedel, je Davidson dvignil puško in ustrelil v strop. Šerif si je z rokami zaščitil glavo, Omet je padal nanj kot dež. Potem je zagledal cev. Davidson mu jo je uperil naravnost v trebuh.

Zdajci je šerifa popadel bes. Ta ga bo strahoval! Vrgel se je proti gugalniku, tako da je priletel na trebuh. Davidson, ki ni računal na to, da bo žrtev tako nepričakovano in hitro reagirala, je ustrelil v prazno, se pravi v steno. Šerif, ki je bil zdaj tik poleg njega, pa je srdito pograbil naslanjač in z vso močjo zazibal stol, tako da je Davidsona kot vrečo vrglo kvišku. Priletel je ob steno in glavo mu je oblila kri. Pok, ki ga je zaslišal šerif, je bil grozljiv.

Potem je stekel po stopnicah in poiskal telefon.

»Takoj pridite na Davidsonovo posestvo, ubil sem starega Davidsona. Drugega mi ni kazalo...«

Napočil je trenutek, ko je bilo treba zbrati dokumente o Davidsonu. Toda izkazalo se je, da so ti njegovi papirji izredno pomanjkljivi in sumljivi...

Na pomoč je moral priskočiti Interpol s svojim arhivom. Davidson sploh ni bil Davidson, ampak Leonard Frisco, ki je leta 1923 ubil dva šerifa. Z lovsko puško. Zaprli so ga, vendar mu je uspelo pobegniti. Izgubil se je nekje na mehiški strani. Interpol, ki ga je dolga leta iskal tako na območju Mehike kot v deželah Južne Amerike, se je izkazal za popolnoma neuspešnega lovca. Friscu je namreč uspelo priti v Združene države, kjer si je nadel ime Davidson. V osemintridesetih letih je postal eden najbogatejših velmož Nevade, pa tudi srečen družinski človek.

Pri kupčiji z govedom pa se je uštel. Tudi v času. Zakaj pozabil je, da živi v dobi, ko se ljudje celo kavbojem smejijo, ker imajo opravka z govedom...

Sožalja ob železniški nesreči

Svojci ponesrečenih potnikov prejemajo številne sožalne brzojavke – Komemoracija

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Ob železniški katastrofi, ki se je pripetila na železniški postaji Stalać so družinam ponesrečenih, kakor tudi skupščini SR Srbije izrekli sožalje številni družbenopolitični delavci.

Izraze sožalja so poslali predsednik skupščine SFRJ Dragoslav Marković, predsednik zveznega izvršnega sveta Veselin Djuranović, predsednik slovenskega izvršnega sveta dr. Anton Vratuša, predsednik predsedstva SR Hrvaške Jakov Blažević in številni drugi.

V skupščini občine Kruševac pa so se pod vodstvom predsednika predsedstva SR Srbije Dobrivoja Vidića zbrali predstavniki organov in organizacij, ki se bodo spopadle s posledicami te težke železniške nesreče.

Popoldne so pripravili komemorativno sejo, jutri pa se bodo poklonili spominu žrtev nesreče.

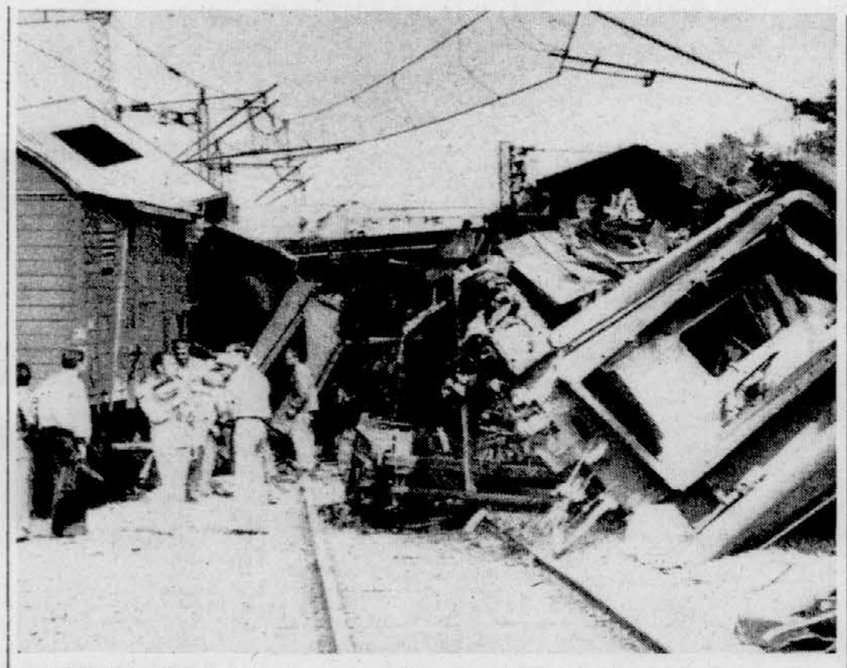

SMRTONOSNI SUNEK – Vagoni tovornega vlaka so v potniških vagonih povzročili pravo razdejanje (Telefoto Tanjug)

Sekunda groze

Kompozicija tovornega vlaka se je dobesedno zarila v prepolne vagone potniškega vlaka

STALAĆ, 13. septembra – Podoba kraja nesreče je strahotna. Iz razbitih vagonov je slišati stokanje ranjencev, ponekod pa iz razbitin gledajo deli trupel. Nekaj vagonov je razbitih, nekatori pa so dobesedno zlepljeni. Od dizelske lokomotive tovornega vlaka so ostale le razbitine. Pri tretjem vagonu potniškega vlaka smo videli varilce, ki so s posebnimi napravami rezali pločevino, da bi rešili preživele. A le malo možnosti je, da bodo ti hudo ranjeni potniki preživeli. In vendar si reševalne ekipa prizadevajo, da bi iz kupa lesa in kovine čimprej potegnile preživele.

Do 12. ure so našteli 46 žrtev, eden izmed potnikov pa je umrl na poti v bolnišnico. A to prav gotovo še ni dokončana bilanca. Kot je izjavil preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Kruševcu Tomislav Smiljković, je povsem sodeč poglavitni krivec ene najhujših železniških nesreč v naši državi – človek.

Izjava direktorja jugoslovanske železnice Nikole Filipovića neizpodbitno priča, da je glavni vzrok nesreče človeški dejavnik. Domala z gotovostjo lahko trdimo, da sta strojevodja Tovornega vlaka in njegov pomočnik spala, medtem ko naj bi skrbela za varno vožnjo.

O prvih trenutkih po tragičnem dogodku smo se pogovarjali z železničarji, ki živijo v neposredni bližini postaje. Ti so tudi prvi pritekli na pomoč. Živan Pajić. upokojeni železničar, nam je povedal: »Vse življenje se bom spominjal tega mrzlega in meglenega septembrskega jutra. Okoli pol dveh po polnoči sem zaslišal strahoten pok, nato pa tudi stokanje. Stekel sem iz hiše in v mraku tik ob progi zagledal razbitine, trupla in ranjence.« Druga priča Desimir Živković pripoveduje: »Z železnimi drogovi smo razbijali vagone. Ves čas so se skozi noč razlegali strahotni kriki ponesrečencev. Vem samo to, da so mnogi ranjenci izgubili mnogo krvi.

S kraja nesreče sta poročala Slobodan Dukić in Radivoje Stevanović.

Turistično poletje 79 – Pakleni otoki

Naravno pristanišče

Na otokih vlada sožitje med oblečenimi in slečenimi ljubitelji morja – Vedno ni bilo tako – Čisti Sveti Jerolim, onesnaženi zaliv Palmižana

PAKLENI OTOKI – Nič peklenskega se ni zgodilo, da bi si teh 17 otočkov, ki jih je mati narava tako velikodušno postavila na skrajnjem jugozahodu otoka Hvara zaslužilo tako peklensko ime. »Napako,« ki lahko prestraši kakšnega bogaboječega turista poskušajo danes odpraviti, tako da v novejših turističnih prospektih poleg imena Pakleni otoki piše pe Paklinski otoki – po paklini oziroma smoli, ki so je na teh otokih pridobivali iz borovcev že v 15. stoletju za potrebe tedaj zelo razvitega ladjedelništva.

Vsekakor je v zadnjem času od vseh sedemnajstih otočkov najzanimivejši Sveti Jerolim, ki s hitrim razvojem nudizma iz leta v leto pridobiva na priljubljenosti. Največja hvarska nudistična plaža (poleg otočka Zečevo pred Jelso) je tudi ena najbolj urejenih na vsem območju srednje Dalmacije. Vsak večer, ko tisočglava množica nudistov zapusti otoček, skupina delavcev hvarskega hotelskega podjetja pobere vse tiste vrečke, tetrapake in drugo embalažo, ter počisti tudi najbolj skrite kotičke, tako da je že naslednji dan otok Jerolim »kot nov«.

Na otočku imajo tudi dobro restavracijo, kjer Vjeko Bibić, pomorščak, ki je sekstant zamenjal s kuhalnico, kuha najboljši pasulj v bližji in daljnji okolici. Seveda se poleg pasulja dobijo tudi druge dobrote, kot kaže pa je pasulj od vsega najboljši, saj se sami Hvarčani vsakodnevno odpravljajo na malico k barba Vjekotu. Če vas kdajkoli zanese na Sveti Jerolim, je vsekakor priporočljivo pazljivo ravnanje s fotoaparati. Fotografiranje je tako na Jerolimu kot na vseh podobnih plažah prepovedano in že dostikrat se je zgodilo, da so zelo drage kamere letele v morje.

Kljub temu, da je Sveti Jerolim edini legalni »rezervat« za nudiste, je gola bronasta telesa videti skoraj na vsakemu metru obale in zalivčkov Paklenih otokov.

Goli in oblečeni živijo v mirnem sožitju in se nihče več ne razburja zaradi prisotnosti pripadnikov drugačnega »svetovnega« nazora. Zato se iz današnjih perspektiv zdi dogodek, ki se je pred komaj tremi leti pripetil splitskemu novinarju in humoristu Miljenku Smoji toliko bolj neverjeten.

Smoje je, v zgodnjih jutranjih urah, seveda oblečen, lovil ribe v mirnem zalivčku. Kmalu so z gliserji prihrumeli neki Nemci in se slekli do nagega. Ker jih je oblečeni Smoje motil, so zahtevali naj se pobere ali pa naj se sleče. Smoje se je »vpisal« v nudiste in lovil naprej. Nemci so odšli, prišli pa so drugi, tokrat oblečeni. Jasno, zahtevali so, da naj si zopet natakne kopalke. Tokrat pa je bilo ribolova konec, nekaj dni pozneje pa je še vedno jezni Smoje zapisal: »Kaj sem človek ali striptizeta? Sicer pa ona to dela za denar, jaz pa naj bi se, meni nič tebi nič, slačil in oblačil na ukaz vsakega arogantnega turista!«

V primerjavi z otočkom Sveti Jerolim pa je zaliv Palmižana na otoku Sveti Klement, nekoč biser Paklenih otokov pravo smetišče. Nagci in oblečeni se sprehajajo med metrskimi kupi plastike, konzervnih ostankov, steklenic in smrdečih ostankov hrane. Vendar pa ne gre vse krivde za takšno stanje valiti na turiste, ker je primer vsakodnevnega čiščenja nudističnega Jerolima dovolj zgovoren in poučen.

Sicer pa je Palmižana ena najboljših naravnih pristanišč za vse ladje, ki iščejo varno zavetje, le paziti je treba, da pri zavijanju v zaliv ladjo ne zanese na komaj vidno čer Baba, ki je skozi stoletja botrovala številnim brodolomom.

Zadnji v skupini Paklenih otokov je otoček Vodnjak. Njegova edina znamenitost so veliki in krvoločni komarji. Zato je najboljše, da se Vodnjaka izogibate.

JANKO DOROTKA
PETER POTOČNIK

PEKLENSKO IME, NUDISTIČNI RAJ – Pakleni otoki pri Hvaru so znani po številnih lepih nudističnih plažah. Letos so se turistični delavci potrudili in so s čolni organizirali do otokov tudi številne prevoze. (Foto: Dragan Arrigler)

● Letošnji Nobelovi nagrajenci

Imena letošnjih Nobelovih nagrajencev za medicino bodo uradno objavljena 11. oktobra, za kemijo in fiziko 15. oktobra, dan kasneje pa za ekonomijo. Nobelova ustanova še ni sporočila, kdaj bo poznano ime dobitnika nagrade za književnost. Nobelova nagrada bo letos povečana, lani je znašala 725.000 kron, letos pa bo 800 000 kron (približno 3,200 000 dinarjev)

● Arheološke najdbe v Peruju

V perujskih Andih so na višini 4800 metrov našli ostanke zgradb iz obdobja predinkovske civilizacije. Arheologi ocenjujejo, da so odkopane ruševine starodavnega naselja nastale pred več kot dva tisoč leti. Poleg manjših objektov so odkrili tudi trdnjavo, katere dobro ohranjeni zidovi so grajeni iz kamnitih blokov, težkih tri do štiri tone. Streho sestavljata dva ogromna kamna, dolga tri metre, široka dva in težka več kot tri tone vsak, Ugotovili so tudi, da je pod to trinadstropno trdnjavo cel splet hodnikov in skrivališč, ki jih arheologi prav sedaj raziskujejo.

»Saj to je pa enostavno...«

Med letošnjimi nagrajenci – inovatoriji – nagrade podeljuje Zveza sindikatov Jugoslavije – je tudi delavec jeseniške železarne Štefan Ščerbič

JESENICE, septembra – V ponedeljek je bilo v Beogradu na seji sveta zveze sindikatov Jugoslavije zelo slavnostno. Šestim delavcem so namreč podelili letošnje nagrade za inovacije oziroma tehnične izboljšave, s katerimi so dosegli boljše delovne razmere in večjo varnost delavcev pri delu. Med nagrajenci je bil kot edini Slovenec tudi jeseniški železar, Štefan Ščerbič, ki se je vrnil domov s tretjo nagrado.

Petdesetletni Štefan Ščerbič je doma iz Prekmurja, od koder je prišel na Jesenice, prav zares s trebuhon za kruhom, pred 28 leti. V železarni je najprej našel delo na transportu, pa naredil delovodsko šolo ter bil 15 let vodja pri vzdrževanju livnih ponev v talilnicah, že tretje leto pa je profesionalni predsednik konference osnovnih organizacij sindikata železarne.

Težko je šel v pisarno, čeprav to delo seveda še zdaleč ni samo to. Zaradi let v jeklarni in zaradi dobrih odnosov v skupini, ki jo je vodil. Zato gre še zmeraj, če le utegne, rad v proizvodne obrate in se misli tja tudi vrniti. Vse misli so zdaj uprte v gradnjo nove elektrojeklarne, kjer bo tudi naloga sindikata, da bi bilo delo tamkaj čimvarnejše.

V jeklarni je delal četrt stoletja. »V izredno težkih in nevarnih ter zdravju škodljivih pogojih«, je zapisano v predlogu za priznanje. Zato ni čudno, da so vse njegove izboljšave v bistvu pomenile tudi zmanjšanje ali odpravo težkega in nevarnega ter zdravju škodljivega dela.

Lahko bi rekli, da je v nagradi združen čas, kot je bil v proizvodnji – za pet tehničnih izboljšav – ter čas, kar je predsednik sindikata. Pri izboljšavah ni bil toliko pomemben finančni prihranek, kot to, kaj pomenijo za večjo varnost delavcev.

Tega se seveda ne da prikazati v številkah, prav tako pa ne, kaj pomenijo prizadevanja Štefana Ščerbiča za širjenje množične inventivne dejavnosti, kjer kot predsednik sindikata – je že tako – lahko mnogo več postori kot prej, ko je bil »le« mojster v jeklarni. Preveč bi bilo naštevati vse odbore, komisije, v katerih je. Od železarne, do republike, povsod je zraven.

»Gotovo je komisija, ko se je odločala o nagradah, upoštevala tudi to. Kajti že samo iz naše železarne je bilo nekaj predlogov, ki so bili glede višine ustvarjenega denarnega prihranka, težji od mojih. Malo mi je neprijetno,« nadaljuje. »Mislim, da to ni zasluga enega, da je zasluga vseh železarjev, ki delajo na tem področju. Zmeraj pa je nekdo, ki »pokasira«. Tokrat sem bil to jaz, čeprav imam občutek, da bi bil lahko tudi kdo drug.«

Omenimo samo dve od njegovih izboljšav. Njegov predlog za zamenjavo vodohlajenih obročev s keramičnimi obroči na elektro pečeh je prinesel ekonomske koristi in varno delo. Danes jih uporabljajo tudi v ostalih elektrojeklarnah v Jugoslaviji.

Njegov predlog za izboljšanje vzdržnosti livnih ponovc je pravzaprav v celoti odpravil vzroke bolezni zaradi škodljivega delovnega okolja.

Tistim, ki dela v železarni ne poznajo, to ne pomeni dosti, tistim, ki tamkaj delajo, pa veliko. Pa vendar je bilo na nekem sestanku slišati pripombo, da so inovatorji lovci na denar. »Če bi bili samo to, bi se še zmeraj vozili s kravo na »šiht«. Res je še zmeraj veliko nerazumevanja, tudi nevoščljivosti. Tudi vsi vodilni v delovnih organizacijah bi morali ceniti domače znanje in da je vseeno, ali nekaj koristnega pogrunta zadnji delavec ali tisti, ki ima v rokah ne vem kakšno diplomo.

Bi le moralo biti vsem jasno, da ni skrb za produktivnost samo v tem, da boš garal, da bo teklo od tebe. Seveda po končanem delu za kakšno rešitev slišiš: saj to je pa enostavno. To že, samo pot, priti do tega, največkrat ni enostavna,« odvrne Štefan Ščerbič.

V uvodnem poročilu, ki so ga prebrali na slavnostni seji, je bila jeseniška železarna omenjena, da ima inovacijsko dejavnost dobro organizirano. Predsednika zveze sindikatov Jugoslavije Mika Špiljka pa je kasneje predvsem zanimalo, v kakšnih razmerah delajo nagrajenci...

»Nekateri nagrajenci so morali za to, da so lahko prišli po nagrado, porabiti redni letni dopust – niti toliko razumevanja ni bilo zanje v delovnih organizacijah. Lahko sem povedal, da je pri nas le precej drugače. Toda, čeprav so nas v Beogradu pohvalili, sami še zmeraj nismo zadovoljni. Od lani v okviru slovenskih železarn velja pravilnik, ki pravičnejše in obilnejše odmerja odškodnino avtorjem, ta pravilnik pa bomo še dograjevali. Pripravljamo že predlog, da bi inovacijski dohodek v posameznih tozdih delili vsak mesec na vse zaposlene. Lani smo ustvarili 25 milijonov inovacijskega prihranka, letos računamo, da ga bo še več.«

VLASTA FELC

● Rast natalitete v Franciji

Po več kot sto letih je Francija med evropskimi državami – z izjemo Sovjetske zveze in Turčije – spet prva po številu rojstev. Francoski raziskovalci, ki so uporabili lanske podatke o številu prebivalstva v svetu, so ugotovili, da je stalno upadanje natalitete, ki ga beležijo v zapadnih deželah, v Franciji upočasnjeno. Lani se je v tej državi rodilo 735.000 otrok, kar je za 20.000 več kot v Italiji. Francija je že leta 1970 v številu novorojenčkov prehitela Zvezno republiko Nemčijo, dve leti kasneje pa Veliko Britanijo.

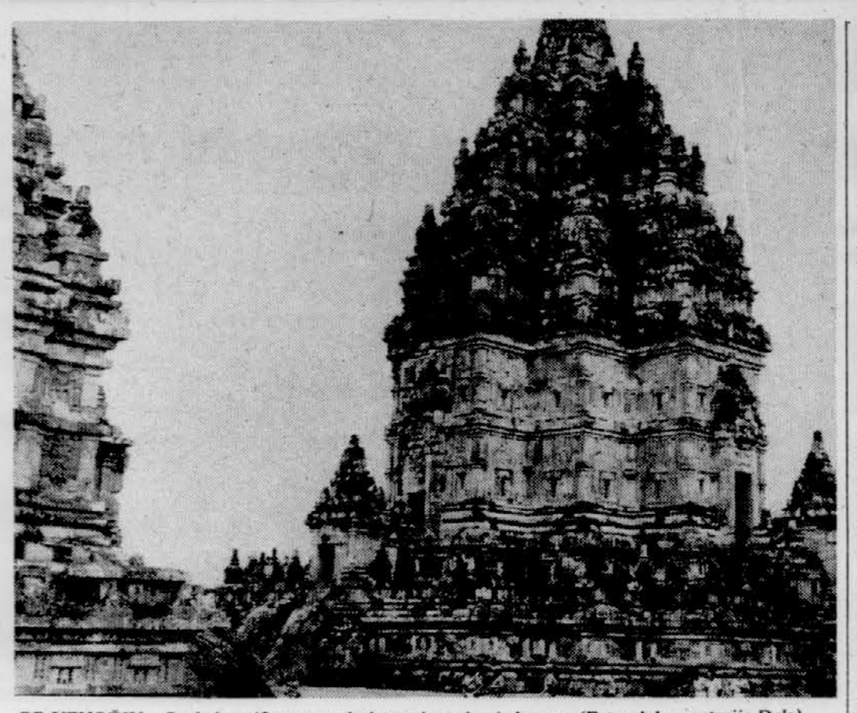

OB VZNOŽJU – Pogled na 42 metrov visoko mojstrovino iz kamna. (Foto: dokumentacija Dela)

Borobudur obnavljajo Ohranjen za tisoč let

Eno izmed osmih čudes sveta, budistični tempelj Borobudur, bodo popravili do leta 1982 – UNESCO prispeval pet milijonov dolarjev

OD DOPISNIKA TANJUGA

DŽAKARTA, 13. septembra – Izredna kombinacija moderne tehnologije in človekovega znanja pomaga Indoneziji pri reševanju Borobudurja, dvanajst stoletij starega budističnega templja v osrednjem delu otoka Jave. Brez mednarodnega sodelovanja bi bil Borobudur, zaradi vpliva naravnih sil, zagotovo obsojen na propad, človeštvo pa bi izgubilo enega od največjih, najstarejših in najdragocenejših spomenikov.

S tem ko leži v osrednjem delu Jave, le kakih 40 kilometrov zahodno od Džakarte, vrh grička sredi pisane planote in tropskega rastlinja, ki se povsod okrog bohoti, je Borobudur z vsega konca Indonezije lahko dostopen za obiskovalce.

Po enourni vožnji z letališča v Džakarti, po dobri asfaltni cesti, ki se vije med nanizanimi ali naokrog razsejanimi hišicami, med zelenjem skrbno obdelanih riževih polj, med čajevimi plantažami, ki jih obroblja črno-zeleni zid, se neskončni pas osrednje planote, iz katere grozeče štrli na Javi najaktivnejši ognjenik Merapi (2900 metrov), prispe obiskovalec kaj hitro na približno hektar in pol velik prostor, kjer se znajde pred Borobudurjem, enim od »osmih svetovnih čudes«.

Zgrajen na kvadratastih temeljih s stranicami, dolgimi po 123 metrov, se Borobudur stopničasto vzpenja v zaobljeno piramido, visoko 42 metrov. Do vrha spomenika, ki ga krasi kamnita kupola, se lahko obiskovalec povzpne po strmih stopnicah s katere koli od njegovih štirih strani. Ko pusti za seboj vseh pet kvadratastih teras, prispe do okrogle terase, kjer v kamnitih rešetkastih vdolbinah stoji 72 Budovih kipov. Pravijo, da ti en sam dotik z Budovim kipom prinese srečo.

Tehnično in arhitektonsko mojstrovino templja sestavlja milijon kamnitih skladov in blizu 3000 reliefov, vklesanih v kamnita svetišča, ki opisujejo Budovo življenje. Po budističnem verovanju doseže človek, ko se otrese vseh zemeljskih skrbi, svet blaženosti – nirvano, brez trpljenja, mržnje, bolečin in slepila, če se povzpne na vrh, prav do osrednje velike kamnite kupole, ki se dviga nad Borobudurjem.

Stoletja pozabljen

Čeprav se dokumenti o gradnji niso ohranili, strokovnjaki domnevajo, da je bil Borobudur zgrajen nekako v osmem stoletju, v času vladanja mogočnih budističnih »gorskih kraljev« iz dinastije Chailendra, ki so prišli iz južne Indije ali Indokine. Ko je dinastija v desetem stoletju propadla in so oblast prevzeli muslimani, je Borobudur za več stoletij utonil v pozabo, dokler ga leta 1814, ko je prišla Java pod britansko oblast, niso znova odkrili. Generalni guverner Thomas Stamford Raffles je ukazal očistiti kamnito svetišče, ki ga je prerasla džungla in zasul vulkanski pepel, ki pa mu tudi veter, dež in potresi niso prizanesli.

Sto let kasneje, med leti 1907 in 1911, so pod vodstvom nizozemskega inženirja Teodorja van Erpa obnovili kamnito krono v vrhu svetišča in očistili več dekorativnih plošč kamnitega spomenika.

Prvi večji poskusi, da bi Borobudur zaščitili in ohranili, datirajo iz obdobja med leti 1955 in 1967, ko je indonezijska vlada zaprosila UNESCO za nasvete in tehnično pomoč. Strokovnjaki Organizacije združenih narodov za znanost in kulturo so ugotovili, da bodo restavracijska dela veličastnega templja terjala ogromno časa in sredstev.

S podpisom sporazuma med indonezijsko vlado in UNESCO so 19. januarja leta 1973 uradno ustanovili mednarodno družbo za ohranitev Borobudurja. Že avgusta tega leta je predsednik Suharto odprl restavracijska dela na templju, UNESCO pa je prispeval dva milijona dolarjev pomoči. Od takrat dalje so že precej ojačili temelje, izolirali zidove, zamenjali posamezne kamne ter obnovili poškodovane reliefe in 504 Budove kipe.

Danes je Borobudur eno samo veliko gradbišče, z dvigali, zidarskimi odri in vso ostalo opremo, ki jo potrebujejo pri restavracijskih delih. Poleg tujih in domačih arheologov obnavlja veliki kamniti tempelj še blizu 800 delavcev, ki pod žgočim tropskim soncem delajo vsak dan od štirih zjutraj do poznega popoldneva.

Ko so severne in južne dele dokončali, so začeli letos obnavljati zahodno in vzhodno stran. Po najnovejših ocenah bo stala obnova svetišča 11,9 milijona dolarjev. Od tega bo dala indonezijska vlada 6,9 milijona, od držav članic UNESCO pa bo dobila 5 milijonov dolarjev. V indonezijskih vladnih krogih pravijo, da bo obnovitev končana konec leta 1982, ko bo stoletja stari tempelj rešen in ohranjen za prihodnje rodove, vsaj še za tisoč let.

UROŠ SKALA

● Ujetnik potopljenega letala

V globini 30 metrov so našli potapljači britanske mornarice 15-letnega fanta v razbitini športnega letala, ki je kake četrt ure prej strmoglavilo pred obalo Cornwalla. Deček, čigar zdravstveno stanje so na prvem pregledu ocenili kot skrajno kritično, je očitno iskal izhod na napačni strani, ker je letalo ležalo na hrbtu.

Z močjo atomskih bomb

V ciklonih je umrlo že več milijonov prebivalcev – Nemočni pred naravo

SANTO DOMINGO, 13 septembra (Tanjug) – Ciklon »David« je uničil skoraj vse, kar je človek ustvaril letos v Dominikanski republiki. Tako ocenjuje vlada katastrofalne posledice »Davida«, ki je te dni divjal v Dominikanski republiki. Škodo ocenjujejo na skoraj 400 milijonov dolarjev, letni državni proračun pa znaša 460 milijonov dolarjev.

Strokovnjaki so trdili, da lahko doseže tropski ciklon moč tudi do 300 kiloton v sekundi. Za primerjavo povejmo, da je bila moč jedrske bombe, ki so jo Američani odvrgli na Hirošimo, 20 kiloton. Statistični podatki kažejo, da so cikloni povzročili smrt že več milijonov prebivalcev našega planeta, saj je človek še vedno nemočen pred tem strašnim naravnim pojavom.

V Karibih je v divjanju ciklona umrlo več tisoč prebivalcev. Posebno močan pa je bil ciklon, ki je povzročil smrt več deset tisoč ljudi v Bangladešu in v vzhodnem Pakistanu leta 1970. Obilne padavine so namreč povzročile katastrofalne poplave, ki so zahtevale življenja več tisoč ljudi.

Največ padavin so zabeležili v Karibih na območju Reunion marca 1952, ko je v štirih dneh padlo 415 litrov vode na kvadratni meter. Morska gladina se je na jugu Amerike po divjanju ciklona »Camille« avgusta 1969 dvignila kar za devet metrov. Zato gradijo Američani visoke obrambne zidove, kot je na primer tisti v Teksasu ki je dolg kar 20 kilometrov.

Hitrost ciklona je navadno več kot 300 kilometrov na uro. Prodira v širini od 30 do 300 kilometrov in »prepotuje« od 20 do 30 kilometrov na uro. Zato lahko strokovnjaki vnaprej opozorijo prebivalce v območjih, ki se jim približuje ciklon, saj lahko spremljajo njegov nastanek in gibanje s pomočjo satelitov. Ker pa ciklon navadno divja 8 ali 10 dni, se prebivalstvo lahko pravočasno pripravi. Človek je v boju s ciklonom še vedno precej nemočen, saj se sooča z močjo 10 ali 15 hirošimskih bomb v sekundi.

ZDRAVJE

Tovor brez vseh žigov

Zaletavi carinik odkril tihotapce s slonovino – Lastnik tovora je menda visok vladni funkcionar

NAIROBI, 13. septembra (Tanjug) – Mladi kenijski carinik M. K. ne ve, ali naj bo vesel ali naj se boji, ker je po naključju »naletel« na sledove »velikega posla« s slonovino, preiskava pa je pokazala, da ga vodijo takšni ljudje, katerih »glavobol« utegne biti nevarnejši od tistega, ki ga ima zadnje dni vestni zaščitnik kenijskega carinskega zakona.

Vse se je začelo kot »rutinski carinski pregled« tovora na nairobijskem mednarodnem letališču Jomo Kennyata. Tovorno letalo zahodnonemške družbe Lufthansa je natovorilo blago, ki bi ga moralo odpeljati v Frankfurt in poleg dvigala je ostalo le še deset zabojev in kontejnerjev. Carinik M. k. je stal poleg letala s seznamom pošiljk v rokah, ko je na vsem lepem opazil, da trije veliki zaboji nimajo po predpisih vtisnjenih pečatov carinske kontrole. Za hip je zadržal natovarjanje, ponovno preveril svoj seznam in ugotovil, da omenjeni zaboji tudi »spremnih dokumentov« nimajo. Nestrpni uslužbenci Lufthanse so ga začeli opozarjati, da »izgublja čas«, da gre najbrž samo za »napako kolega«, ki je delal v izmeni pred njim. Carinik pa je vztrajal pri svojem in zahteval, da mora biti vse po predpisih. Poklical je policijo in predstavnike zahodnonemške družbe, pa tudi svoje nadrejene. Zaboje so odprli in v njih, namesto »nemškega blaga«, kot je bilo zapisano na zabojih, odkrili 342 skrbno zapakiranih in pred udarci zavarovanih slonovih oklov, ki so tehtali 650 kilogramov, vredni pa so bili približno 200.000 dolarjev.

Takoj so sestavili uradni protokol o »poskusu tihotapljenja s slonovino«, vsi povabljeni pa so trdili, da so »osupli« ter da »nikakor ne morejo pojasniti, kako se je slonovina znašla na letališču«. Ta »osuplost« je trajala deset dni, policija pa je, »v interesu preiskave«, tudi molčala.

Obstajajo dokazi, da je ta pošiljka del že poprej odkritega kontingenta s 726 okli, ki so ga na letališču v Hamburgu zaplenili zahodnonemški cariniki in policisti. Tudi ta »pošiljka« je prispela iz Kenije, prav tako z Lufthansinim tovornim letalom, in to na naslov neke tvrdke, ki se ukvarja s proizvodnjo stekla in kristala ter s prodajo »mešanega blaga«!

V skopem policijskem sporočilu je rečeno, da so odkrili lastnika slonovine, ki se je zapletel v donosno kupčijo z evropsko tihotapsko mrežo. Kot je obzirno povedal šef policije, je to »visoki vladni funkcionar«, njegovi »partnerji« pa so bivši bančni direktor in »neki« trgovci z nakitom in trofejami »azijskega izvora«. Pomaga jim tudi »nekaj« uslužbencev pri Lufthansi, krog pa se sklene z ne tako visokimi, vendar pomembnimi carinskimi funkcionarji in kenijsko policijo.

Zadržani kenijski novinarji, ki že dolga leta spremljajo »velike igre« dokaj »težkih rib« s trofejami v svoji državi, napovedujejo, da bi ta »slonja afera« utegnila imeti »mravljinčni epilog«, ker se ne ve, kakšnega »kalibra« je tisti v vladi. Zaradi tega muči glavobol tudi zaletavega carinika M. K. Žal sloni, ki so »darovali« okle, le s slavo plačujejo umazane posle najpogosteje »uglednih, brezmadežnih poslovnih ljudi« z raznih koncev sveta.

● Onesnaženje Perzijskega zaliva

Naftna industrija v državah Perzijskega zaliva močno onesnažuje morsko vodo in ogroža rastlinski in živalski svet v zalivu. Kuvajtski inštitut za znanstveno, raziskovanje je objavil poročilo, v katerem so posebej poudarili, da so velike količine živega srebra v nekaterih predelih zaliva popolnoma uničile favno in floro. Samo nekatere redke rastlinske in živalske vrste so se ohranile in se prilagodile novim življenjskim razmeram. Na podlagi dosedanjih raziskav še vedno ni mogoče predvideti, kakšne bodo posledice onesnaževanja v prihodnosti.

● Vsi so samozavestni

CIA je v ameriški časopisih objavila oglas, da išče ljudi, ki se znajo hitro odločiti, ki so samozavestni in ki se ne izogibajo tveganim situacijam, narobe... »Če bi radi prišli tja, kjer se odloča o mednarodnih zadevah, potem imamo delo za vas,« se je glasilo vabilo. Na en sam oglas v časopisu New York Times je prispelo okrog dvatisoč pisem, med katerimi je bilo vsaj sto, katerih vsebina se je oglaševalcem zdela več kot zanimiva.

S poti po Sibiriji in Mongoliji (4)

Na cilju 336 rek in potokov

Bajkalsko jezero ali petina vse sladke vode na svetu – Prozorne ribe gomoljanke zdržijo pritisk, ki bi stisnil kovinski globokomer kot roka škrnicelj sladoleda – Častne straže pionirjev

IRKUTSK – Enega najbolj pretresljivih pogledov nudi grobnica sovjetskim vojakom, velika ploščad, nedaleč od hotela Angare, v bližini cerkve in partijskega sedeža. Malce je dvignjena in okrašena s cvetjem. Iz bronastega ustja na ploščadi plapola večni plamen padlim borcem domovinske vojne, vsake četrt ure ob menjavi častne straže zadonijo akordi žalostinke. Častna straža ni vojaška. Pionirji so, najboljši med najboljšimi, tisti, ki s svojo navzočnostjo slavijo čast umrlih. Otroci, stari od osem tja do dvanajst, trinajst let, ob vsakokratni menjavi straže prikorakajo strumno v paradnem koraku z iztegnjeno nogo in v skladu z vsemi vojaškimi pravili zamenjajo svoja stražarska mesta.

Nedaleč od tu, v cerkvi, ki je narodni spomenik, duhovnik opravlja svoje pravoslavno bogoslužje pri popoldanskem obredu. Stare ženičke, take, ki žive tudi v Tolstojevih romanih, s pobožnostjo spremljajo obred. V preddverju in pod stopnicami molitvene dvorane me presenetijo zgubani prosjaki, prvi in edini, ki sem jih zasledil na tem potovanju. Za novčiče, ki jim jih polagam v tresoče roke, se zahvaljujejo z »Bog poplačaj!«. Ko kasneje kupujem cigarete v trafiki in hočem pustiti nekaj kopejk prodajalki za napitnino, me ta opomni, da moram denar vzeti, ker v Sovjetski zvezi živi človek samo od svojega dela.

Irkutsk je mesto tisočerih vtisov, ki se stapljajo v enega: to je mesto nasprotij med starim sibirskim življenjem na eni strani in današnjo sovjetsko resničnostjo na drugi. Res pa je, da je ohranil še mnogo romantike iz prejšnjih obdobij in da bi ruska trojka na glavni mestni cesti, če bi se pojavila, sploh ne učinkovala nenavadno, saj bi se dokaj lepo skladala z okolico.

V izredno neprijetnem vremenu, ko je ves čas drobno in zoprno deževalo, smo se v irkutskem potniškem pristanišču vkrcali na ladjico, pravi hidrogliser, in po kratkem zibanju odrinili po Angari navzgor proti slovitemu Bajkalskemu jezeru, največji sladkovodni gmoti sveta. Ko je Irkutsk s svojimi obrobnimi naselji na obeh straneh široke reke ostajal za nami, smo začeli »prodirati« v neoskrunjeno pokrajino. Čista, modrozelena vodna gladina je s sivkastim, oblačnim nebom nad seboj dajala poseben vtis, ki so ga bili verjetno deležni raziskovalci v prejšnjih stoletjih. Ropot motorjev je sicer motil to počutje, toda kanček fantazije je odpravil napako. Prizor je bil lep in divji, neugnana priroda brez primesi civilizacije, se je človeku odprla na obeh straneh reke. Slikovito obrežje, ki spreminja svojo obliko, skalovje, ki včasih spominja na romantično Lorelei ob Renu, pa spet ravan, gosto porasla z zelenjem, da si človek predstavlja plovbo po zgornjem toku Amazonke, vzburjajo v človeku domišljijo in kar nekaj nas je bilo, ki smo vseh sedemdeset kilometrov, kolikor je približna razdalja med Irkutskom in Bajkalom, previseli na palubi, razgledujoč se po pokrajini. Mraz je bil, to je res, in kljub poletju smo si nadeli toplejša oblačila.

Šele nedaleč od Listvjanke, kjer smo pristali, so se začele pojavljati počitniške hišice in zmotile pogled na neukročeno tajgo na obrežju. Bajkal nas je sprejel v toplem in prijetno sončnem popoldnevu. Bajkalsko jezero namreč tako silovito vpliva na klimo, da je vreme nekaj deset kilometrov od obale povsem drugačno: lahko celo sneži, so nam dejali, Bajkal pa bo sončen in topel.

Bajkalsko jezero meri 31.200 kvadratnih kilometrov in med največjimi jezeri na svetu zavzema šele osmo mesto. Da doseže globino 1620 metrov, je naslednji bistveni podatek, ki celotno zadevo postavi na glavo.

V njem je petina vse sladke vode na zemeljski obli in štiri petine vse sladke vode, ki se pretaka po sovjetskem ozemlju. Dva tisoč kilometrov je dolga njegova obala. Med njegovimi dvaindvajsetimi otoki je največji Olhon s prek sedemsto kvadratnimi kilometri. V jezero se izliva 336 rek, rečic in potokov.

Tisoče milijard kubičnih metrov vode in starost, ki jo cenijo na petindvajset milijonov let, to je jezeru omogočilo posebno podnebje in ohranitev živalskih vrst, ki jih nikjer na svetu ni več. Poleti je okolica jezera za pet stopinj hladnejša kot denimo, v Irkutsku, pozimi pa je za pet do sedem stopinj hladnejša.

Živalstvo Bajkala je fenomen posebne sorte. Tri četrtine živalskega sveta v jezeru živi samo v tem jezeru in nikjer drugje na svetu. Med živalstvom je ena najbolj redkih posebnosti sladkovodni tjulenj, ki daje prvovrstno krzno in menda okusno meso. V pradavnini se je selil iz arktičnih morij čez Jenisej in Angaro, se privadil na sladko vodo in se udomačil na Bajkalu. Posebna poslastica mu je tako imenovana riba gomoljanka, ki je povsem prozorna in je možno skozi njo brati časopis. A ne dolgo! Riba se na suhem v petnajstih do dvajsetih minutah stopi, ne da bi za sabo, razen okostja, pustila kako bistveno sled. Gomoljanka ima poleg tega še nekaj čudaških lastnosti: sestavljena iz 35 odstotkov maščob in vsa krhka na pogled se potaplja v izredne globine Bajkala ter zdrži pritisk sto dvajset atmosfer, pritisk, ki kovinski globokomer stisne kot človek škrnicelj za sladoled. Koti žive mladiče. V globinah je stalna temperatura jezera štiri stopinje, poleti se na površini otopli na dvanajst stopinj, v nizki vodi ob obrežjih pa so namerili tudi že 19 Celzijevih stopinj.

JANEZ TUŠEK

LE NAJBOLJŠI – V Irkutsku so častna straža najboljši pionirji. S pravim orožjem in s strumnim korakom častijo spomin padlih borcev (Foto: Joco Žnidaršič)

KRIŽANKA

VODORAVNO: pogodba, dogovor, 8. širokokrajni nehiški klobuk, 15. otok v Južnih Sporadih, 16. angleški fizik, Nobelov nagrajenec leta 1922 (Francis William), 19. največji otok v Molukih, 20. ime nekdaj slavnega filmskega igralca Novarra, 21. moška vloga v Puccinijevi »Tosci«, 23, vrsta pokrivala, 24. obsežno delo, glasbena stvaritev, 25. vrezovalec okrasov v kovine, 26. pamet, razum, 28. trd indijski les za gradnjo ladij, 29. studenec, izvor, 30. držaj, 31. starogrški filozof, ki je videl v umu povzročevalno silo vse spoznavne biti, 34. zimski šport, 36. nekdanji pravniški poklic, 37. posebnost nemškega jezika, 42. pojedina, gostija, 43. električna merska enota, 46. pritok Donave v Romuniji, 47. medmet nestrpnosti, 48. drugo največje pristanišče v zvezni republiki Nemčiji, 50. pojav na razburkani vodi, 51, verz, 53. eden najpomembnejših ameriških pisateljev 20. stoletja (Theodore), 55. barijeva spojina, težec, 56. vrv, 58. nekdanji domačinski vojak v vzhodnoafriških kolonijah, 59. največja ptica ujeda, ki živi v Andih, 60. pristaš uničevanja vsake zakonitosti, urejenosti, načrtnosti, 61. žitorodna sovjetska republika.

NAVPIČNO: 1. veliko industrijsko mesto v Sovjetski zvezi, do leta 1935 imenovano Vjatka, 2. sorodnik žirafe, ki živi v pragozdovih ekvatorialne Afrike, 3. industrijsko mesto v Belgiji, 4. klično zrno, spora, 5. japonski drobiž, 6. začetnici največjega slovenskega epskega pesnika, 7. živalska noga, 8. ženski pevski glas, 9. osebni zaimek, 10. zaporedna soglasnika z začetka abecede, 11. pregovor, 12. muza ljubezenskega pesništva, 13. ozek borilni meč, 14. vrsta prikuhe, 17. naša najdaljša reka, 18. utrip s trepalnico, 21. zdravilna rastlina iz rodu makovcev, ki vsebuje mnogo tanina, 22. glavni mesto Texasa v ZDA, 25. popularni francoski poznoromantični skladatelj (opera »Faust«) 27. z vodo napolnjeno ugaslo ognjeniško žrelo, 30. zdravilna travniška rastlina, 32. slovensko pristaniško mesto, 33. avtomobilska oznaka Grčije, 34. kemijski znak za samarij, 35. ruda iz katere izdelujemo nezgorljive tkanine, 37. domača pernata žival, 38. plitvo stepsko jezero v SZ vzhodno od Volgograda 39. velik gorski vrh, 40. tuje moško ime, 41. moabitski kralj iz 9. stoletja pred n. š., čigar spomenik je najstarejši dokument s staro hebrejsko pisavo, 43. plodoviti italijanski operni skladatelj (»Traviata«), 44. negativno naelektren ion, 45. znamka čeških avtomobilov, 49. čez 4600 metrov visok vulkan v Tanganjiki jugozahodno od Kilimandžara, 50. domovanje čebel, 52. zaščitnik severne egiptovske države, upodobljen z jastrebovo glavo, 54. etiopski plemenski poglavar, 55. nestrupena kača velikanka, 57. kratica za »fon«, 59. avtomobilska oznaka Kranja.

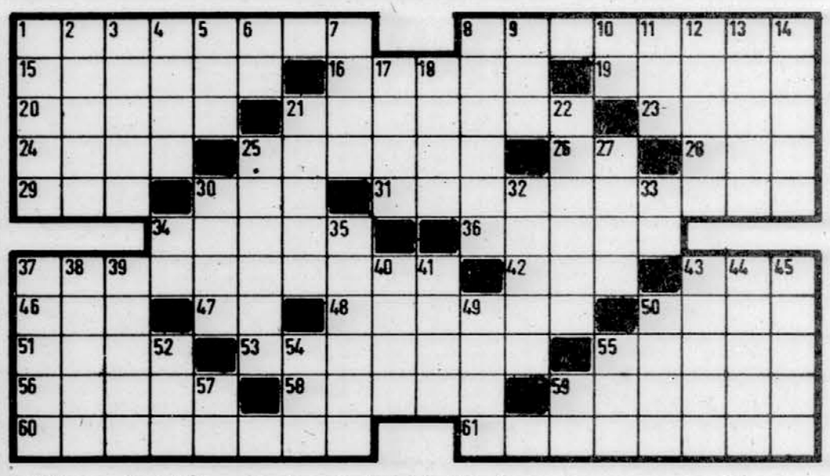

Rešitev prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. Kasba, 6. standard, 13. radiant, 15. avar, 16. O'Neal, 18. Arica, 19. Euterpa, 22. okra, 23. lava, 28. kateta, 25. vprega, 27. osa, 28. patoka, 29. Alia, 30. as, 31. Rainer, 33. ptička, 35. Ta, 37. klor, 38. balada, 40. rok, 43. Onatas, 45. Ariana, 56. taca, 47. kivi, 48. Astarta, 50. Komen, 51. otava, 53. Tone, 54. slanina, 46. Alaleona, 57. trasa.

● Najstarejši nož iz kamna

V grškem mestu Ptolomais so pred nedavnim odkrili najstarejše do zdaj znano orodje, narejeno iz kamna. Staro naj bi bilo približno tri milijone let. Orodje je našel antropolog Aris Pulianos, izkopal pa ga je v bližini najdbišča, kjer je pred letom dni izkopal ostanke slona. Našel je tudi nekaj nožev, za katere menijo, da so jih uporabljali za ubijanje živali. Najdba je za najmanj štiristo tisoč let mlajša od orodja, ki so ga odkrili v Afriki in ki smo ga doslej imeli za najstarejše odkritje te vrste.

Lionel Casson

POTOVANJA V STAREM SVETU

12. nadaljevanje

Arheologi sklepajo, da je bil tempelj visok 90 metrov. Nedvomno je bilo to mesto čudežno lepo za človeka, ki je bil vajen grških človeških meril, tesnih grških mestec z zavitimi uličicami in razmeroma nizkimi, prijetnimi templji.

Smola je hotela, da se dobršen del Herodotovega poročila o Siriji in Mezopotamiji ni ohranil. Na srečo pa se je v celoti ohranil popis Egipta, doživeta panorama dežele s tolikerimi znamenitostmi. Herodota pa ni vlekla v Egipt posebna lepota, ki jo občuduje današnji turist, umetnost ga ni niti malo zanimala. »Stene so polne iz kamna izrezanih reliefov,« je vse, kar ve povedati o stotinah metrov umetniško obdelanih in pobarvanih reliefov. Tudi arhitekture mu ni bilo mar. Ko so ga peljali v veliko dvorišče gigantskega templja v Karnaku, je samo suho pripomnil: »Bilo je veliko.« Zatem se je hitro vrnil k svoji temi, namreč k številu kipov tamkajšnjih duhovnov, ker je na tej podlagi preračunal starost Egipta.

Spoznanje o posebnosti in veličastju stare egipčanske arhitekture je vsekakor bolj ali manj odkritje naših dni. Na Herodota pa orjaške stavbe niso naredile posebnega vtisa, ponekod je resda strmel, občudoval pa je spretnost inženirjev. Zanj je bila rampa za prevoz kamnitih skladov od Nila do Velike piramede in po njej navzgor »ne manjše delo kot sama piramida«. Njegovo pozornost so pritegovali podatki o delovnih skupinah, velikosti kamnitih skladov, kako so jih dvigovali in postavljali na njih mesta, kako so piramide nazadnje dobile svojo gladko površino, kako dolgo je vse to delo trajalo (deset let za rampo, dvajset za piramido) in seveda, koliko je vse to stalo. Tu se je lahko oprijel samo slamice, vendar jo je zgrabil:

»Neki napis v egiptovski pisavi pove, koliko so porabili za redkev, čebulo in česenj za delavce; dobro se spominjam, kaj je povedal tolmač, ki mi je prebiral pismenke: izdali so 1.600 srebrnih talentov. Če je bilo tako, koliko so šele izdali za železno orodje, vsakdanjo hrano in oblačila za delavce?«

Kakršen koli je že bil ta napis, tujski vodnik 5. stoletja pred n.št. hieroglifov Starih države gotovo ni znal bolje prebirati kot tisti, ki danes vodijo okrog turiste. Ali je možak pretiraval ali pa si privoščil le špas s Herodotom. Herodotov podatek o dolžini stranice pri Veliki piramidi pa je resnici tako blizu, da je razdaljo verjetno sam prehodil.

Druga egiptovska zgradba, ki jo je na dolgo opisal, je faijumski Labirint z blodnjakom raznih prostorov. Takole poroča: »Vrhnje prostore smo videli sami... so nadčloveško veliki, piloni iz enega stavbnega kompleksa v drugega in hoja v nenehno spreminjajočih se smereh prek dvorišč so vzbujali začudenje brez konca pri človeku, ki je koračil z dvorišča v pokrito sobano, iz pokrite sobane v stebriščno dvorano, iz stebriščne dvorane v druge bivalne komplekse.«

Herodot je domneval, da so Labirint zgradili kralji relativno kasnega datuma, namreč 7. stoletja pred n.št. Danes vemo, so bili to vladarji Srednje in Nove države. Izkopavanja so pokazala, da je imel Labirint v resnici nenavadno zapleten in kompliciran tloris. Še bolj kot poslopja pa je Herodota zanimalo staro Moiriško jezero ob Labirintu, kjer so pradavni inženirji z zapornicami na rokauvu Nila ustvarili možnost namakanja rodovitnih faijumskih polj.

Še zlasti pa ga je mikalo čimveč zvedeti o verskih rečeh. Hotel je dognati starosti »egiptovskega Herakleja«, kdor koli naj bi to že bil. »V želji, da bi zvedel kaj zanesljivega, sem se odpeljal z ladjo v Tir v Feniciji, ker sem zvedel, da je tam častitljivo Heraklejevo svetišče.« V Tiru je Herakleja primerjal s feničanskim Melkartom, biblijskim Baalom. »Med svojim tamkajšnjim bivanjem sem se pogovarjal z duhovniki tega boga in vprašal, kako dolgo že stoji njegovo svetišče. Rekli so, da je bilo ustanovljeno hkrati s poselitvijo Tira. V Tiru sem videl še drugo Heraklejevo svetišče s pridevkom ‚tasoško'. Zato sem se peljal še v Tasos... in tako moje raziskovanje dokazuje, da je Heraklej res star bog.«

Herodot se je še pozanimal, kolikokrat dnevno se duhovniki umivajo, kako žrtvujejo bogovom, kako na priliko v Egiptu izbirajo svetega bika Apisa ali kako žrtvujejo bike boginji Izidi, zakaj svinje ne smejo zaiti v tempelj (ker so nečiste) katera jedila so tabu za duhovne (ribe in fižol), kaj se dogaja pri egiptovskih slovesnostih (veliko pijejo, jedo, pojejo). Zvedel je marsikaj o posebnostih svetih živali, tudi o spretnosti balzamiranja. In tako dalje in tako naprej. Izenačit je egiptovske bogove z grškimi – Amona z Zeusom, Izido z Demetro, Ozirisa z Dionizom, boginjo Bast z Artemido, boga Tota s Hermesom – in porabil veliko časa za dokazovanje, da grški bogovi izhajajo iz egitovskih. Z današnjega gledišča je bil to izgubljen čas, ker vemo, da v svojih začetkih niso imeli nič skupnega oz. da se njihovi početki niso pokrivali.

Veliko časa je Herodot namenil samo za ogledovanje posebnosti. V grških Delfih je videl darove lidijskega kralja Kreza temu svetišču, med njimi zlat vrč in zlatega, 260 kilogramov težkega leva, pa tudi razkošno posodo za mešanje vina, ki je merila šest amfor. V Herinem templju na Samosu je vrgel pogled na obeleseni Amazisovi sohi, ki ju je sam faraon daroval svetišču. V Tegei je videl nožne verige Spartancev, ki so jih bili vzeli s seboj na vojni pohod proti Tegejcem, vendar so vojno izgubili in verige so se potem znašle na njihovih gležnjih. Obiskal je bojišča v Maratonu in Termopilah, a ne samo ti dve, marveč vsa, kamor se je ravno napotil – in kje na svetu ni bila nekoč kaka bitka!

Kakor večina popotnikov je tudi Herodot potoval z ladjo, kjer je le mogel. Zato poroča toliko o pristaniščih in mestih, ležečih ob rekah. Tudi v Egipt je prišel z ladjo in opazil, da že dan plovbe pred pristaniščem svinčnica dosože blatno morsko dno, in to pri enajstih nitih globine. z ladjo je plul tudi po Nilu navzgor in se ustavil v vseh večjih naseljih in pri svetiščih. Po Mali Aziji in Mezopotamiji potoval večinoma po kopnem, ker tam, pač ni veliko za plovbo primernih rek.

V grških mestih je nedvomno lahko računal na gostoljubje zasebnikov, za katere je imel s seboj priporočila, drugod se je znašel, kakor je naneslo.

Minojska ladja iz okoli 1500 pred n. š. Risba po stenskem frizu v Teri (otok Santorin).

Vrhu tega je imel jezikovne probleme. Z grščino je shajal v Italiji in na obalah Male Azije. Dlje proti vzhodu in jugu so govorili perzijsko ali aramejsko ali egipčansko. Kot vsak inteligenten popotnik si je nabral toliko površnega znanja tujih jezikov, da ga niso »mogli prodati«. Omenja perzijske in egipčanske izraze pa tudi skitske. Po skitsko je »arima« pomenila eden, »spu«, oko, nacionalna pijača je bila »aši«. Sicer pa je bil odvisen od vodnikov, ki so znali grško. Po templjih so ga vodili duhovni. Napake, ki so se mu prikradle v podatke, so gotovo zakrivili vodniki, možnosti, da bi podatke preveril, pa ni imel. Očitno so bili njegovi informatorji tudi ljudje, s katerimi pride popotnik na tujem najprej v stik, kakor so nosači, vozniki, natakarji, sobarji, ki so gotovo znali tudi nekaj drobcev grščine. »To je samo čvekanje, kar pravijo,« pripominja Herodot kdaj pa kdaj.

Herodot ni pisal samo za poduk, marveč tudi za užitek. Njegova tehnika je tehnika izkušenega pripovednika, ki zlahka prehaja s predmeta na predmet in poskrbi za spremembo, brž ko se mu zazdi, da bi bralcu dolgovezenje utegnilo presedati. Ko popiše babilonske znamenitosti, sklene poročilo z orisom babilonskih šeg in navad. »Nosijo dolge lase, ki si jih povežejo s turbanom, in se po vsem telesu natirajo z dišečimi mazili; vsak nosi ročno izdelano sprehajalno palico«. Do nedavnega, ko so še veljali Hamurabijevi zakoni, so imeli Babilonci enkratno navado sklepanja zakonov. Ta navada se zdi Herodotu pametna in obžaluje, da je ni več. »Vsako leto,« tako piše, »je vsaka vas spravila skupaj zámožne deklice in jih licitirala. Iz denarja od plačila za lepotice pa se je ustvaril sklad za dote, ki so zagotavljala zakonske može tudi manj lepim deklicam.«

Obolela krava k sreči ni imela antraksa

Kmetje in veterinarji v Halozah so se po treh dneh oddahnili – Preventivno so prepovedali delo v ptujski klavnici – Bolezen še grozi

PTUJ, 13. septembra – Potem, ko je skoraj tretji dan vladalo izredno stanje na območju ene izmed haloških vasic, prav za toliko časa pa so ustavili delo tudi v ptujski klavnici, so si danes na tem delu Štajerske oddahnili. Kazalo je namreč, da je nekemu kmetu zbolela krava za nevarno kužno boleznijo vraničnim prisadom ali antraksom. Te domneve pa so danes ovrgli laboratorijski izvidi inštituta za mikrobiologijo pri veterinarski fakulteti v Ljubljani.

V torek, po popoldanski paši je nekemu kmetu zbolela krava. Kot je sprva kazalo, je šlo za tipične znake napenjanja. Ker prva pomoč, ki so jo domači nudili bolni živali ni uspela, so jo morali zaklati. Pred tem pa so obvestili še veterinarsko službo.

Ko so žival pripeljali v ptujsko klavnico, veterinarji še niso vedeli za kakšno vrsto bolezni gre. Zato so se odločili za podrobnejši veterinarsko-sanitarni pregled, kot je to praksa. V laboratoriju klavnice so posumili, da bi bil to lahko antraks ali vranični prisad.

Znano je, da imajo v občini Ptuj nekaj območij, kjer se že več desetletij pojavlja ta kužna bolezen. Zato je bil sum še toliko večji, saj imajo v tej občini skoraj vsako leto nekaj primerov antraksa. Ker veterinarska služba pri raznih obolenjih govedi vedno računa na možnost antraksa, so to posumili tudi v primeru iz Haloz. Kot trdijo veterinarji, na tem območju doslej še niso zaznali znakov te bolezni, kaj šele obolenj.

● Bacil antraksa, ki povzroča bolezen, živi v zemeljskih plasteh. Njegova življenjska doba traja včasih tudi več kot trideset let. Učinkovito zdravilo proti vraničnemu prisadu ali antraksu so antibiotiki.

V 99 odstotkih primerov se doslej resnično ni nikoli zgodilo, da bi prišlo do obolenj, vendar so bili primeri, ko se je izkazalo, da previdnost ni bila odveč.

Prav zaradi tega prvega namiga veterinarjev, so njihove ekipe blokirale področje Haloz. Do nadaljnjega so prepovedali tudi delo v klavnici, dokler niso v inštitutu ovrgli sumov.

Ko so danes dopoldan dobili negativen izvid na upravi za inšpekcije občin Ormož in Ptuj na Ptuju, so se oddahnili. Strokovnjaki inštituta so namreč ugotovili, da krava ni zbolela za antraksom, temveč za ljudem nenevarno boleznijo.

ŽARKO HOJNIK

Preskopo postavljeni znaki

LJUBLJANA, 13. septembra – Zgolj naključju oziroma postnemu četrtku, ko je bilo na cesti le polovica vozil, gre zahvala, da se prvi dan delne zapore črnuškega mostu pred Savo niso nabirale kolone avtomobilov. Prometne table, ki po načrtih projektivnega biroja geodetskega zavoda SRS označujejo obvozne poti, so namreč vse preredko in »neopazno« postavljene. Kritična se je izkazala predvsem smer iz mesta proti Črnučam. Vozniki osebnih vozil so obvoz čez železniški most često spregledali, na to pot, pa so kljub prepovedi, često zavijali tovornjaki. Table za obvoz tovornih vozil so v mestu preredke. Prva na križišču Titove in Linhartove je težko opazna, na naslednjem križišču Titove s Topniško pa so pozabili prekriti stare oznake, ki tovornjake še naprej usmerjajo na zaprti most. Kaže, da brez pomoči miličnikov ne bo šlo. Menda naj bi za tekoč obvozni promet skrbelo kar 24 prometnikov. Toliko pa jih danes dopoldan ni bilo opaziti. Pred železniškim mostom kjer so vozniki največkrat zgrešili pot nismo opazili nobenega. (Miran Koren, Foto: Janez Zrnec)

SGP »GRADBINEC« KRANJ
Nazorjeva 1
Kranj

TOZD GRADBENA OPERATIVA LJUBLJANA

razpisuje
po sklepu DS TOZD GO LJUBLJANA delovne naloge in opravila individualnega poslovodnega organa

VODJA TOZD GRADBENA OPERATIVA LJUBLJANA
za mandatno dobo 4 leta

Poleg splošnih zakonskih pogojev mora kandidat izpolnjevati naslednje pogoje:
– da ima srednjo ali višjo strokovno izobrazbo gradbene, ekonomske, upravne, pravne, organizacijske ali kadrovske smeri
– da ima 5 let delovnih izkušenj, od tega vsaj 3 leta na odgovornejših delih in nalogah
– da ima moralnopolitične in etične vrline ter aktiven odnos do razvijanja samoupravnih odnosov.

Prijave sprejemamo 15 dni od objave razpisa. Kandidat mora prijavi priložiti dokazilo o strokovni izobrazbi ter opis dosedanjega dela.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici na naslov: SGP »Gradbinec« Kranj, TOZD GO Ljubljana, Gorazdova 17, z oznako »za razpisno komisijo«.

Po sklepu odbora za delovna razmerja
TOZD GO Ljubljana

objavljamo delovne naloge in opravila

1. 2 OBRAČUNSKA TEHNIKA II.

pogoji: končana srednja tehniška šola gradbene smeri in eno leto delovnih izkušenj

2. SKLADIŠČNIKA TOZD

pogoji: končana srednja ekonomska šola, ali poklicna šola gradbene smeri s tečajem za skladiščnika in 3 leta delovnih izkušenj

Za objavljene delovne naloge in opravila se združuje delo za nedoločen čas in s polnim delovnim časom.

Kandidati naj vloge z dokazili pošljejo na naslov:
SGP »GRADBINEC« Kranj, Nazorjeva 1, kadrovsko socialna služba.

Prijave sprejemamo 15 dni od objave v časopisu.

13-7777

Navezan na ure in telefone

LJUBLJANA, 13. septembra – Ni dolgo, kar smo poročali o vlomu v kemično čistilnico v Domžalah in o tem, da so domžalski miličniki že odkrili sledi za storilcem. Te dni so vlomilca odkrili. Gre za 33-letnega Antona G., ki trenutno prestaja »še staro« zaporno kazen.

Ko so se z osumljencem pogovorili, so odkrili, da ima na vesti še nekaj podobnih dejanj. Tako je Anton, kot kaže, lani oktobra vlomil v prostore regionalne zdravstvene skupnosti na Ljubljanski cesti 70 in odnesel telefonski aparat, stensko uro, preden pa je prostore zapustil, je še prerezal telefonski vod drugega telefona. Vrednost odnešenih predmetov je znašala 2.100 dinarjev.

Konec oktobra pa je Anton vlomil v prostore Biroja 71, prav tako na Ljubljanski cesti. Tudi od tod je odnesel telefonski aparat, radiotranzistor, dva noža, dve kavni žlički in pol kilograma kave ter žepni računalnik, vse skupaj v vrednosti 3.900 dinarjev.

M. S.

Vrsta vlomov

V radovljiški občini so hitro izsledili vlomilsko četverico – Uspeh miličnikov in delavcev UJV

KRANJ, 13. septembra – Začelo se je 15. avgusta, ko sta osumljena 20-letna Roland Magdič iz Lesc in Stanko Harc iz Selnice ob Muri po pobegu iz celjskega zapora 12. avgusta, kjer sta prestajala kazen za pretekle grehe, na Jelovici vlomila v počitniško hišico neznanega lastnika, se okrepčala s kavo in jedačo. Končalo pa se je 1. septembra, ko so delavci PM Radovljica in UJV Kranj izsledili Rolanda Magdiča na njegovem domu v Lescah, Stanka Harca in prav tako osumljena 20-letnega Draga Rotarja in 24-letnega Marjana Slivnika, pa na Rotarjevem domu na Bledu.

V petnajstih dneh je Roland Magdič zagrešil 8 vlomov, Stanko Harc 9 in po dva vloma Drago Rotar in Marjan Slivnik, ki še edini od omenjene četverice doslej ni bil kaznovan. Toliko kaznivih dejanj osumljene bremeni kazenska ovadba, ki so jo izročili temeljnemu sodišču v Kranju, preiskovalni sodnik pa je za vlomilsko četverico zaradi kaznivega dejanja velike tatvine, vrste vlomov in poskusa velike tatvine, odredil pripor.

»Operativno« območje vlomilske četverice je bila radovljiška občina, kjer so kot kaže vlamljali v gostišča, v zasebna stanovanja in v lovsko kočo na Taležu, kjer so ukradli cigarete, pijačo, kasetofon, daljnogled in druge potrebščine v vrednosti 18.161,45 dinarjev. Tarča vlomilcev je bila kar dvakrat shramba šunk Marije Novak iz Lesc, kjer sta najprej 17. avgusta vlomila Roland Magdič in Stanko Harc ter odnesla dve šunki, dejanje pa skupaj z Marjanom Slivnikom ponovila 26. avgusta, ko so odnesli 10 šunk v zaseki, več kozarcev marmelade in medu v skupni vrednosti 6.000 dinarjev.

Vlamljali so posamično in skupinsko. Tretjega vloma, ki bi naj bil 20. avgusta v bife v Vintgarju, sta osumljena prva dva. Naslednjega dne pa je Stanko Harc sam vlomil v bife Špecerije na Bledu in odnesel za 4000 dinarjev raznega blaga.

PETER POTOČNIK

MALA NOČNA KRONIKA

LJUBLJANA, 13. septembra – Do pretepa je prišlo v Čopovi ulici. Stepli so se Ivan B., Danilo K. in Ernest A. Po Čopovi, ki je zaprta za promet, se je z mopedom pripeljal Danilo, pa ga je Ivan sunil v prsi, da je skoraj padel. Med obračunom je bil lažje ranjen Ernest in so ga z reševalnim avtom odpeljali v bolnišnico. Vse tri so prijavili.

● V bolnišnico na Poljanskem nasipu je prišel iz mesta vinjen pacient-obsojenec Srečko Ž. Grozil je in razbil stekla na več vratih. Pridržali so ga, dokler se ni iztreznil.

● Na tržnici je prišlo do obračuna med Remzijo M. in njenim možem Munibom, s katerim sta ravno v ločitvenem postopku. Ko sta se srečala, je Munib žensko ozmerjal, nato pa jo s pestjo udaril po glavi, da je padla po tleh. Ko se je pobrala, jo je udaril še nekajkrat. Po dogodku je odšel neznanokam, vendar so ga kljub temu prijavili.

● V Trbovljah so morali pridržati Marjana P. Vinjen se je pretepal v gostilni Delavski dom in delal nered med gosti. Za vsa opozorila se ni zmenil, znan pa je že po tem, da rad uporablja fizično moč za kršenje reda in miru.

● V gostinski lokal Zasavje v Hrastniku je prišel pod vplivom močnih pijač Alojz P. Začel se je z gosti prepirati, jih nadlegovati in se pretepati. Alojz je znan razgrajač in kazalo je, da s početjem ne bo prenehal, zato so ga pridržali.

S.

ŠTIRIINDVAJSET UR

Buldožer se je prevrnil

KRANJ, 13. septembra – Danes popoldne se je pri širjenju gozdne poti pri vasi Pševo pri Zgornji Besnici ponesrečil 23-letni voznik buldožerja – goseničarja Abdulah Kurbašić iz Vučkovcev.

Kurbašić je bil delavec Agroobnove iz Ljubljane in je z buldožerjem širil gozdno pot pri Pševem. Najprej je pot grobo preoral v dolžini 500 metrov, nato pa je začel ponovno orati in je na višini 70 metrov zadel ob skale. Pri tem se je ena od skal zaradi teže nagnila, tako da se je zemlja zrušila po strmini. Vozilo je pri tem zdrknilo po pobočju, se trikrat prevrnilo in po 28 metrih obstalo na gosenicah. Med prevračanjem je iz kabine buldožerja padel voznik in obležal hudo ranjen. O nesreči je mimoidoči Franc Trubar obvestil postajo milice. Nevarno ranjeni Kurbašić je kmalu po prevozu v kranjsko bolnišnico umrl.

N. V.

Požar povzročil veliko škodo

LJUBLJANA, 13. septembra – Požar, ki je izbruhnil okrog tretje ure na gospodarskem poslopju pri hiši št. 58 na Uncu, je uničil celotno gospodarsko poslopje in polovico stanovanjske hiše.

Ogenj, ki se je hitro širil, je zajel gospodarsko poslopje, v katerem je bil traktor, štirje vprežni vozovi, elektromotor, 4000 kilogramov krompirja, 300 kilogramov krmil, deset kubičnih metrov drv, 25 ton sena in silos z živinsko krmo. S poslopja se je ogenj razširil tudi na stanovanjsko hišo. Po prvih ocenah je na obeh poslopjih, ki sta last 82-letne Julijane Bajt, za 700.000 dinarjev škode.

N. V.

Pri prehitevanju zbil kolesarja

MARIBOR, 13. septembra – Štirinajstletni Stanko G. iz Slatine se je peljal s kolesom po Potrčevi ulici v Ptuju. Prehiteval je skupino kolesarjev pred seboj, za njim pa je pripeljal z avtobusom Jože Mar in zadel v mladega kolesarja, ki je padel in se hudo ranil.

D. P.

Spet poginule ribe v Savi

LJUBLJANA, 13. septembra – V Savi v bližini tacenskega mostu je sinoči okoli 20. ure nek občan opazil omamljene in poginule ribe. O pojavu, ki je verjetno spet posledica neodgovornega onesnaževanja okolja oziroma ekološkega kriminala, je obvestil miličnike iz Šentvida. Zaradi noči miličniki seveda niso mogli ugotoviti kaj več kot že odkrito dejstvo, pa tudi danes o zadevi še niso vedeli povedati nič novega.

Kot kaže, so ribe v Savi kazale znake omamljenosti do tacenskega mostu, naprej proti Ljubljani pa je bilo vse več poginulih. Kaj je ribe zastrupilo oziroma kaj je vzrok pogina, bodo ugotovili na Zavodu za ribištvo v Ljubljani, kamor so v laboratorijske preiskave že pripeljali nekaj poginulih rib in vzorce zastrupljene vode.

Kolesar vozil po pločniku

LUCIJA, 13. septembra – Včeraj ob 15.50 je 7-letni Tino Muše iz Lucije vozil po pločniku od kioska proti slaščičarni. Ko je pripeljal po pločniku do prehoda za pešce je hotel zapeljati na drugo stran. Tedaj je iz Portoroža pripeljal z osebnim avtomobilom 29-letni Mladen Lučić iz Sečovelj. Kljub zaviranju nesreče ni mogel preprečiti. Mušeja je zadel in ga zbil po cesti. Hudo ranjenega so odpeljali v izolsko bolnišnico.

A. L.

Hudo ranjen deček

CELJE, 13. septembra – Po Ljubljanski cesti v Celju je z osebnim avtom vozil Vid Marcen, doma iz Lopatce pri Šentjurju. Na prehod za pešce pri samopostrežni trgovini je nenadoma pritekel 12-letni A. K., ki ga je voznik kljub zaviranju zbil. Hudo ranjenega otroka so prepeljali v celjsko bolnišnico.

N. K.

Traktor pokopal voznika

CELJE, 13. septembra – Včeraj popoldne se je v Zagorju pri Kozjem smrtno ponesrečil traktorist Vinko Šturbej, iz Celja, Vojkova 6. Ko je vozil po kolovozni poti, je s sprednjimi kolesi traktorja zapeljal na breg, zaradi česar se je vozilo prevrnilo in ga pokopalo pod seboj.

N. K.

Neprevidno s stranske na prednostno cesto

LJUTOMER, 13. septembra – Včeraj okrog 9.30 ure je 27-letni Stjepan Horvatič iz Lužan vozil tovorni avtomobil po regionalni cesti iz Križevec proti Ljutomeru. V Ključarovcih, se je s stranske na prednostno cesto pripeljal s kolesom 75-letni Franc Markovič iz Vučje vasi. Prišlo je do trčenja. Markovič je bil hudo ranjen. Zdravijo ga v bolnišnici v Murski Soboti.

R.

Zgorelo je gospodarsko poslopje

RADENCI, 13. septembra – Včeraj okrog 10,15 ure je začelo goreti gospodarsko poslopje Frančiške Mavrovič v Kobilščaku. Zgorelo je leseno gospodarsko poslopje, drvarnica, 1500 kg sena in drugo kmečko orodje. Škodo, ki jo je povzročil požar so ocenili na okrog 70 tisoč dinarjev. Vzrok požara raziskujejo.

R.

Med prepirom jo je večkrat zabodel

DUNAJ, 13. septembra – 42-letni brezposelni Inac Matić je na Dunaju s kuhinjskim nožem med prepirom 11 krat zabodel Jovanko Banjaš. Sprla sta se zaradi štirileetnega sina. Jovanka Banjaš je pozneje umrla v bolnišnici. Storilec je najprej odšel k svojemu bratu in tam skril okrvavljeni nož, pozneje pa se je javil na orožniški postaji in prijavil zločin.

N. S.

Poškodovanec umrl v bolnišnici

NOVO MESTO, 13. septembra – Med štirimi delavci, ki so se ponesrečili pri postavljanju deset metrov visokega regala v skladišču tovarne zdravil Krka, je bil najhuje ranjen 21-letni Ivica Topić. Iz novomeške bolnišnice, kamor so ga z ostalimi ponesrečenci vred takoj prepeljali, so sporočili, da je Ivica Topić umrl. Kot smo poročali, se je nesreča zgodila desetega septembra popoldne.

P. R.

Šest omamljenih v silosu

METLIKA, 13. septembra – Pri posestniku Antonu Starešiniču na Krasicu so včeraj pleskali notranjost silosa in sicer z premazom imenovanim »jubovil«. Anton Starešinič je med delom naenkrat omahnil. Enako usodo so doživeli še štirje, ki so hoteli pomagati. Pet so jih takoj prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer so ugotovili, da k sreči ne gre za težje primere zastrupitve in so se lahko kmalu vrnili domov.

P. R.

Zaradi hitrosti in megle trčil v steber

VRHNIKA, 13. septembra – Včeraj zjutraj je 29-letni Milan Bartolj iz Trbovelj vozil po avtocesti iz Vrhnike. Ko je v gosti megli pripeljal od cestninske postaje Razdrto je zaradi prevelike hitrosti s prednjim delom avta trčil v ograjo in steber utripajočega semaforjem pred cestninsko postajo. V nesreči je bilo hudo ranjen 32-letni sopotnik Darko Ahlin iz Trbovelj, lažje ranjen pa sta bila 22-letni sopotnik Igor Kariš in Bartolj sam. Odpeljali so jih na ljubljanski klinični center. Škode na vozilu je za 50.000 dinarjev.

A. L.

TELEKS
informativni tednik dela

Nore nočne vožnje po ulicah

Neznani voznik belega »porschea« je z ukradenim avtomobilom deset dni vznemirjal Beograjčane – Obsedencu je milica večkrat nastavljala past – Po trčenju v avtobus znova pobegnil

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 13. septembra – Enajstega septembara zjutraj se je končala – ali se vsaj zdi, da se je – »velika predstava«, ki je skoraj deset dni tako vznemirjala Beograjčane, da so na ulicah pasli radovednost celo do dveh ali treh zjutraj. Končala se je s trčenjem belega »porscheja« in avtobusa, žal pa se je noremu vozniku, ki mu je beograjsko časopisje nadelo vzdevek »fantom«, posrečilo pobegniti.

Že pred desetimi dnevi so v poznih večernih in zgodnjih jutranjih urah na beograjskih ulicah opazili beli »porsce« s črno streho, ki je drvel in vozil slalom med presenečenimi in prestrašenimi vozniki.

Pri priči so obvestili milico, ki je vozilo spremljala in ugotovila, da gre za ukradeni »porsche« z nemško registracijo. A to ni kaj prida pomagalo; »fantom« se je pojavljal iz noči v noč in ponavadi vozil od Slavije po ulici Maršala Tita do Terazij in nazaj. Kaže, da si je kot posebno poslastico privoščil vožnjo v krogu na trgu Dimitrija Tucovića (Slavija), po pripovedovanju prič pa je velikokrat zaradi prevelike hitrosti vozil kar po dveh kolesih. In na lepem je izginil, prav kakor se je nenadoma pojavil.

Noremu vozniku je prometna milica večkrat nastavila past, tako da je avtobuse ali cisterne z vodo postavila čez ulico, skozi katero naj bi peljal »fantom« v belem »porscheju«. Pa tudi ti poskusi so se izjalovili, kajti očitno izjemoma spretnemu vozniku, ki je vozil po pločnikih, med drevesi, in se tako izognil vsem oviram, se je vedno znova posrečilo pobegniti.

Po mestu so se že začele širiti govorice, da mu milica ne more do živega. Enajstega septembra okoli polnoči se je na trgu Dimitrija Tucovića, tako kot že prejšnje večere, začela zbirati množica ljudi, da bi si ogledala novo polnočno predstavo. A tokrat se je tudi prometna milica dodobra pripravila in spretno nastavila pasti polnočnemu vozniku. Bilo je okoli ene, ko je »fantom« pridrvel na trg in začel noro krožiti s takšno hitrostjo, da je opazovalcem zastajal dih. Napravil je kakih deset krogov, zdrvel po eni izmed stranskih ulic, se čez nekaj sekund znova pojavil in začel krožiti po trgu s hitrostjo več kot 140 kilometrov na uro. V bližini so stala številna vozila milice, pri roki pa so bili tudi taksisti, da bi jim pomagali. V ulici Borisa Kidriča je milica poprek postavila avtobus, ker je bilo pričakovati, da bo »porsche« zavil vanjo. In res je »fantom«, ko je skušal zapustiti trg, ki je bil že z vseh strani obkoljen, zapeljal proti tej ulici in ker se ni mogel izogniti avtobusu, z vso hitrostjo zavozil pod njegova kolesa. Minilo je nekaj sekund, skrivnostni voznik pa še ni odprl vrat razbitega avtomobila, ki se je že vnel. Naposled je vendarle odprl vrata in začel noro teči ter pred očmi prometnih miličnikov in drugih prič pobegnil v eno izmed stranskih ulic.

● Po najnovejšem sporočilu sekretariata za notranje zadeve, ki smo ga lahko slišali sinoči po televiziji, so varnostni organi ves čas nore vožnje spremljali anonimnega voznika in bodo v kratkem o tem objavili uradno sporočilo.

Po še nepotrjenih vesteh, so beograjski taksisti, ki imajo domala vsi radijske aparate, sporočili sekretariatu za notranje zadeve, da so opazili »porsche« črne barve, prav tako s tujo registracijo, ki drvi po beograjskih ulicah podobno kot beli »porsche« s skrivnostnim »fantomom«.

Priče pripovedujejo, da je voznik mlajši, črnolasi možak, manjše rasti. Vse navzoče je kaj hitro zmedel in znova pobegnil. Na cesti je ostalo goreče vozilo, miličniki pa so se brez haska pognali za voznikom.

Kot poroča beograjsko časopisje, je beli »porsche« last nemškega državljana in je bil ukraden pred hotelom Jugoslavija. In to je vse. Za zdaj še ni podatkov o identiteti »fantoma«.

FEDJA ZIMIĆ

Fred Mustard Stewart

6 tednov

9. nadaljevanje

Njegov robati irski cinizem ne dosega sicer zavidljive ravni, vendar pa ve, kako je treba zmagati na volitvah. Tudi sam se nisem spuščal v tekmovanje zato, da bi izgubil, vendar sem hotel tekmovati na preveč puritanski način, zato sva se s Tonyjem često sprla. Medtem ko sem slačil jopič iz krepa, sem imel občutek, da se bova spet udarila.

»Tukaj je nekaj zapiskov, ki jih je sinoči napravil Herb,« je dejal in mi pomolil kos papirja. Herb Ross je bil mlad diplomant s Harvarda, ki je pisal moje govore. Na splošno najraje govorim brez papirjev, ker mi pripravljeni govori niso všeč, vendar pa običajno nosim v žepu zapiske, s katerimi si tik pred govorom osvežim spomin. In te zapiske dela Herb.

»Kje pa je Herb?« sem vprašal.

»Na kombi čaka. Na 110. ulici se moramo pojaviti četrt pred tretjo. Z Randyjem Bartholomewom si se že seznanil, kajne?«

Prečastiti Randolph A. Bartholomew je bil črni občinski svetnik v Harlemu, ki je privolil, da me bo predstavil občinstvu.

»Da, poznam ga.«

»Randy mi je rekel, da ne bo veliko govoril. Za nas bo že plus – in pluse potrebujemo – da bo tam.«

Preslišal sem njegovo opazko.

»Kdaj se bomo odpravili tja?«

»Ob četrt čez dve. Na voljo bomo imeli pol ure, kar je več kot dovolj. Mimogrede, sem ti že rekel, da si trapasta rit, ker greš v Harlem?«

»Najmanj desetkrat. Veš, Tony, v nekem komičnem stripu sem nekoč prebral, da mora senator predstavljati **vse** ljudi v državi in ne le predmestne belce srednjega razreda, ki imajo po 2,3 otroke in dvojno garažo.«

»To je imidž, kozel. Ljudje te imajo za mistra Čistega iz premožne države, ki se nikoli ne meša z drekom iz nižjih slojev, razumeš? Ti si rožica, ne pa narkoman. Če boš šel v Harlem, se bodo ljudem po vseh ZDA ob pogledu nate začele prikazovati hipodermične igle za vbrizgavanje heroina.«

»Traparija.«

»Nikakor ne! Poleg tega pa, ali misliš, da te bodo črnci v Harlemu veseli? Krist, srečo boš imel, če te ne bodo navezali na zadnji vagon prve podzemne, ki pride mimo! Če boš šel tja, nimaš ničesar pridobiti, lahko pa vse zaigraš! Bi mi zato izvolil povedati, zakaj rineš tja?«

Molče sem ga pogledal.

»Zato,« sem končno dejal, »ker hočem.«

Zagodrnjal je in zamrmral: »Zanima me, ali ima morda tvoj tekmec zame še kakšno mesto v svoji ekipi«.

Za politiko ni moglo biti slabšega dne, kot je bil današnji. Sonce je žgalo kot za stavo. Tony je čemerno vozil minibus, Herb pa se je drl po megafonu: »Pridite poslušat kongresmana Williama Daltona! Billa Daltona, demokrata, katerega boste s ponosom imenovali senator! Ob treh na 110. ulici...«

Glas, ki ga je okrepil megafon, je hreščal po vročih ulicah in se odbijal od zamazanih izložb ter motil ljudi. Verjetno je prej ustvarjal sovražno razpoloženje, kot pa vabil. »Demokrat, katerega boste s ponosom imenovali senator«, je bilo geslo naše kampanje.

Ugibal sem, kaj neki le menijo ljudje o tem. V politiki moraš verjeti vase, če hočeš, da tudi ljudje verjamejo vate. Verjel sem vase. Resnično sem bil prepričan, da lahko bolje predstavljam te ljudi kot kdorkoli drug v politiki. Tisti čas noben izmed politikov ni hotel priti v Harlem, da bi govoril o reformi socialnega skrbstva: črnci in sociala so bili politični strup in Tony ni bil edini, ki me je hotel odvrniti, da bi govoril o tem.

A vendar, kako naj bi jaz kot senator predstavljal ljudi mesta in države New York, če bi se izogibal ogromnim problemom črnskega geta? Nisem se poskušal prepričevati, da sem kaj prida pogumen in plemenit, vendar sem moral verjeti vase. Iskreno sem si želel, da bi me ti ljudje s ponosom klicali senator. Toda po njihovih pogledih, ki so me spremljali, ko sem se peljal mimo njih v minibusu, bi rekel, da to nikakor ne bo lahek posel.

Zaustavili smo se za črnim mercedesom na križišču avenije Amsterdam in 110. ulice. Po stenah so viseli plakati z mojim imenom. Okoli nas se je zbrala gruča kakih petdesetih ljudi. Stopil sem iz kombija in skoraj podrl majavega pijanca, ki se je ležal in kazal name. Iz mercedesa je stopil Randy Bartholomew in mi stisnil roko.

Randy je visokorasel lepotec, poosebljena oblast v Harlemu in človek, ki mi ni kaj preveč všeč. Preveč zgodb sem bil slišal o tem, kako deluje. Zasebno pa sem občudoval njegov pogum, da se upa kazati naokoli v avtomobilu, ki je vreden najmanj trinajst tisoč dolarjev. Po drugi strani pa mu je bilo morda to v prid. Avtomobil je bil v očeh volivcev znak uspešnosti. Če bi se vozil naokoli v toyoti, bi ljudje mislili, da je ničè in pezde hkrati.

ELMORE LEONARD

NEZNANEC št. 89

41. nadaljevanje

Njena soba je bila tokrat povsem drugačna. Bila je belo prepleskana, na oknih ni bilo zaves in tleh je ležala rdeča indijska preproga. Najpomembnejši kos pohištva je bila pravzaprav risalna miza, ki se je tiščala stene, polna čopičev, tub, keramičnih posodic, kavnih madežev, sredi katerih je stal do vrha in čez poln pepelnik.

Nad risalno mizo je viselo nekaj skic, prilepljenih na steno s selotejpom. Na tretji steni je bila bolj narisana kot napisana beseda Kujira.

»In vse to ste narisali vi?« je vprašal Ryan, ki ni bil prepričan, ali so tudi na skicah kiti ali kaj bolj zapletenega.

Denise se je veselo zasmejala. Potem mu je povedala, da je tudi Kujira kit. Po japonsko. Da je sicer nekaj časa oklevala, ali naj napiše to ali »Dovolj je bilo sranja.«

Ryan je na to rekel, da mu je pri njej zelo všeč. Ker je tako čisto.

Denise je bila vidno presenečena. Rekla je, da še nikoli ni gledala na stanovanje s takšnimi oči: ali je umazano ali čisto...

»Zadnjič ste rekli, da vas je imelo, da bi šli domov,« je začel Ryan počasi. »Kje ste pa pravzaprav doma?«

»Bad Axe,« je kratko rekla in mu nalila čaj. »Veste, kje je Bad Axe?«

»Vsakdo ve,« je rekel Ryan. »Zakaj pa niste šli tja?«

»Saj ni dosti manjkalo, pa bi šla,« je rekla. »Hotela sem najti luknjo, kjer bi se počutila varno. Toda kadar sem doma, se v trenutku spremenim. Nenadoma postanem nekdo drug. Hči, kakršno bi rada imela moja mama. Razumete? Moram se pretvarjati, da sem še vedno njena punčka, kako je lepo, da sem spet doma in kako sem vesela, da te vidim, mamica, pa podobne nesmisle. Ona ničesar ne razume...«

Ryan se je počutil kot izdajalec. Ni si bil na jasnem, ali je Perezov najemnik ali Ryan, ki mu je kdaj pa kdaj všeč tudi kakšna druga, ne samo Rita...

»Nenehno mi govori, kaj bi morala in česa ne bi smela,« je nadaljevala Denise. »In vem, da je še zmerom takšna in da se ne bo nikoli spremenila. Zakaj bi torej hodila tja, sem si rekla. Dovolj težav imam že sama s seboj, pa da bi me skrbela še mama. Ali sem jo spet užalila ali ne... Po svoje ravno tako živi v oblakih kot jaz. In je ravno tako izgubljena kot jaz. Le da ona tega ne ve, jaz pa vem. Madona, koliko čvekam.«

Ryan se je zasmejal in odkimal.

»Tega se moram odvaditi,« je na vsem lepem rekla.

»Česa?«

»Tega, da grdo govorim. Kadar sem pila, sem uporabljala sranje namesto vejice. Ne vprašajte me, kaj sem imela namesto pike.«

»Vi kar preklinjajte. Dokler se zraven smehljate, je čisto v redu.«

»Zadnjih nekaj let nisem imela pravega vzroka za smeh... Zdaj pa res že govorim, kot bi se vam hotela zasmiliti v dno duše, ali ne?«

»Ja, najbrž res,« je pošteno povedal poslušalec. »Zakaj ste pa nehali slikati?«

»Preveč dela sem imela s pitjem!«

»Menda sem vas to že enkrat vprašal,« je previdno poskusil, »pa vas bom še enkrat: kdaj ste začeli piti?«

»Ko sem prišla v mesto študirat. Takrat smo bili vsi kar naprej po malem okrogli. Pijani vina ali življenja, če sem pesniška. Ampak takrat me ni še prav nič skrbelo.«

»Vpisali ste se na likovno akademijo, ali ne?«

»Ja, kako pa veste? Saj vam nisem povedala,« je bila začudena.

»Mogoče mi res niste. Sem pač uganil. Saj ni bilo težko.«

»Zdaj se tisti oddelek, kjer sem študirala jaz, imenuje čisto drugače. Kreativni center ali nekaj takega in je v čisto novi zgradbi. Ah, bilo je nebeško! To je bil najbolj nor čas mojega življenja. Za spanje sploh nisem imela čas. Saj ne boste verjeli, bila sem bohemka v pravem smislu te besede. Ali veste, da sem hodila z dvema temnopoltima fantoma hkrati?«

Ryan je molčal in jo gledal.

»Ja, hotela sem se prepričati, ali imam predsodke ali jih nimam. Moj bog, če samo pomislim! Imelo me je, strašno me je mikalo, da bi povedala mami. Vse bi ji natanko razložila. Če bi preživela, prav, če ne bi, pa tudi prav.«

»Kaaaj?«

»Rekla sem, da tudi prav. To bi bil njen problem, ne moj.«

»Zdi se mi, da bi jo hoteli kaznovati, nič drugega...«

»Mislite? Takrat me je imelo, da bi preskusila njene živce, nič drugega, res. Ali pa je res, kar pravite vi. Kaj pa vem. Vem le, da se nenehno trudim najti vzrok za to, kar sem počela pozneje.

FESTIVAL LJUBLJANA

Torek, 18. septembra ob 20.00, Viteška dvorana – Mrak: CHRYSIPPOS, himnična monotragedija. Izvajajo: Ivan Mrak, Karel Brišnik, Tomo Rebolj, Klemen Ramovš zadnjič.

FESTIVAL LJUBLJANA razpisuje KONCERTNI ABONMA 1979-80

– JOSEP HENRIQUEZ, kitara, Španija
– VLADIMIR KRPAN, klavir, Zagreb
– KVARTET LISENKO, Sovjetska zveza
– MLADINSKI PEVSKI ZBOR MARIBOR
– MILOŠ MLEJNIK, violončelo
– FERENC LISZT KOMORNI ORKESTER, Madžarska
– IGOR OZIM, violina
– GERHARD OPPITZ, klavir, ZR Nemčija

Abonenti imajo 50 %, študentje in dijaki 65 % popust.
Vpisovanje abonmaja je na Festivalu, Trg francoske revolucije 1 za lanskoletne abonente od 17. do 21. septembra, za nove abonente od 24. do 28. septembra od 11. do 13. in od 18. do 19. ure.
Telefon 21-838, 22-975.

KONCERTI

Drevi ob 19. uri **gostuje Slovenska filharmonija** v Kanalu ob Soči. Orkester SF bo pod vodstvom **Marka Muniha** izvedel Juvančevo Suito za veliki godalni orkester, Hummlov Koncert za trobento in orkester s solistom **Stankom Arnoldom** in Beethovnovo 7. simfonijo.
Slovenska filharmonija prične z vpisovanjem abonmajev za sezono 1979/80 v ponedeljek, 17. t. m. Vpis bo vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure v mali dvorani SF in sicer:
V ponedeljek 17. in torek, 18. septembra za lanske abonente, v sredo, 19. in v četrtek 20. septembra za nove abonente, v petek 21. septembra za dijake in študente ter zamudnike (prinesite indeks oziroma potrdilo o vpisu v šolo!).
Abonmajske prijavnice so natisnjene po programskih knjižicah sezone 1979/80.

GLEDALIŠČA

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE obvešča, da je danes zadnji dan vpisa za dosedanje abonente, ki se lahko vpišejo v lanskoletne abonmaje samo dopoldne od 9. do 12. ure na Cankarjevi 11.
Študenti se vpisujejo v abonmaje na Univerzitetni konferenci ZSMS, Trg osvoboditve 1/II. vsak dan do 28. 9., od 10. do 12. in od 14. do 16. ure.

DRAMA SNG
Petek, 14. septembra, ob 19.30 – Izven abonmaja. A. Arbuzov: STAROMODNA KOMEDIJA. Vstopnice so v prodaji od 11. do 12. ure in od 18. ure dalje (tel. 20-171). Osemdeseta predstava!

MALA DRAMA SNG (vhod iz Igriške ulice)
Nedelja, 16. septembra, ob 20.30 – Izven abonmaja. J. Anouilh: ORKESTER. Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami danes in v nedeljo (tel. 20-171).

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO GLADALIŠKA PASAŽA
Danes, 14. sept., vpisujemo stare abonente, ki nas v dneh od 3. sept. do 12. sept. niso mogli obiskati. (ZAMUDNIKI.) Le do tega dne bomo mogli starim abonentom prihraniti njihove prostore.
Nove abonente abonmajev vseh redov bomo vpisovali v torek, 18. sept., v sredo, 19. sept. ter v četrtek, 20. septembra.
Sprejemna pisarna bo odprta od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure v GLEDALIŠKI PASAŽI.
Informacije po tel. 24-313.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE
Petek, 14. septembra ob 19.30 uri – Levstik–Jovanović: MARTIN KRPAN. Predstava za izven (četrtič). Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni. Rezervacija vstopnic od 9. do 14. ure po telefonu 310-610.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Krekov trg 2
vpisuje abonente do 20. septembra 1979 vsak dan od 17. do 19. ure (razen nedelje), v soboto pa od 10. do 12. ure, v Mestnem domu v Ljubljani, Krekov trg 2/I.
Informacije in rezervacije po telefonu 312-860.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA MARIONETE, Levstikov trg 2
Petek, 14. sept. ob 9.30 – Kristina Brenkova: DEKLICA DELFINA IN LISICA ZVITOREPKA – zaklj. predstava za VVZ JARŠE LJ.
Ob 11. uri – Kristina Brenkova: DEKLICA DELFINA IN LISICA ZVITOREPKA – zaklj. predstava za OŠ T. ČUFAR LJ.

ROČNE LUTKE:
Ponedeljek, 17. sept. ob 15. uri: predstava Lutkovnega gledališča iz SIBIA s predstavo: SLADKO KAKOR SOL, avtorjev A. Popovici in V. Gafita.
Predstava bo v SNG OPERI, LJUBLJANA, Župančičeva ul. kot delno zaključena za OŠ in za izven.
Ob 20. uri predstava Lutkovnega gledališča iz SIBIA s predstavo: SLADKO KAKOR SOL, avtorjev A. Popovici in V. Gafita. – svečana predstava za vabljene goste in izven. Predstava bo v SNG OPERI, LJUBLJANA, Župančičeva ul. 1.
V okviru prireditev DNEVI KULTURE SR ROMUNIJE v JUGOSLAVIJI, ki so od 11. do 20. sept. 1979 pod pokroviteljstvom predsednika SFRJ Josipa Broza Tita in predsednika SR ROMUNIJE Nikolae Ceausescua, prihaja v LJUBLJANO na povabilo Kulturne skupnosti Slovenije in Lutkovnega gledališča Ljubljana – Lutkovno gledališče iz SIBIA.
Cena vstopnic je enotna in stane samo 10 din.
Posebej vabimo OSNOVNE ŠOLE, VVZ, GIMNAZIJE in druge strokovne šole na kolektivni obisk.
Prodaja vstopnic za obe predstavi je vsak dan od 8. do 12. ure na upravi Lutkovnega gledališča. Ljubljana, Gosposka 3/I in na dan predstav eno uro pred pričetkom vsake predstave pri blagajni SNG OPERE. Rezervacije vstopnic so prav tako vsak dan, tudi v soboto, od 8. do 12. ure po tel. Lutkovnega gledališča Ljubljana 20-475 ali 27-414.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR
Petek, 14. sept., ob 15. uri: M. Vučetić: LIZIKA – monodrama z Mileno Muhičevo. Gostovanje v Kostanjevici. 145. ponovitev.
Ob 20. uri: PROTOKOL III., Dušan Mevlja: KDOR SE ZADNJI SMEJE, IMA ZAMUDO – na malem odru SNG, za IZVEN

slovensko ljudsko gledališče celje

Sobota, 15. sept. ob 8. in 12. uri: Janez Žmavc: PAVLIHA IN MALO ČEZ LES. Gostovanje v Šmarju.
Sobota, 15. sept. ob 19,30: A. T. Linhart: MATIČEK SE ŽENI. IZVEN. Gostovanje zagrebške »Komedije«.
Ob 130-letnici prve slovenske predstave v Celju, Linhartove Županove Micke, je SLG Celje povabilo v goste zagrebške komedijante z delom istega avtorja MATIČEK SE ŽENI. Režiser Joško Juvančič je z imenitnimi sodelavci – naj omenimo samo glavne interprete Martina Sagnerja kot Matička, Sando Langerholz kot baronico, Veroniko Kovačič kot Nežiko – pripravil duhovito, živo predstavo v starem kajkavskem narečju.
Vstopnice lahko dobite pri gledališki blagajni od 12. sept. dalje dnevno od 8. do 10. ter od 18. do 20. ure in uro pred predstavo. Rezervacije po tel. 22-960.
Nedelja, 16. sept. ob 19,30: A. T. Linhart: MATIČEK SE ŽENI. IZVEN. Gostovanje zagrebške »Komedije«.

Slovensko ljudsko gledališče Celje obvešča, da vpisuje dosedanje abonente še do 15. septembra vsak dan od 8. do 10. in od 18. do 20. ure. Nove interesente pa vabi k vpisu od 17. do 22. septembra. Informacije po tel. 22-960.

KINO

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: amer. barv. film BEN HUR, I. in II. del. Režija: William Wyler. Glav. vl.: Charlton Heston, Jack Hawkins, Haya Harrarit, Hugh Griffith, Stephen Boyd. Predstavi ob 16. in 19. uri. Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo. Prosimo cenjene obiskovalke in obiskovalce, da ne zamujajo predstav.
KINO UNION: ameriški barvni vistavision vojni akcijski film OPERACIJA ZORA (Operation: Daybreak). Prod.: Warner Bros, 1976. Glasba: David Hentschell. Kamera: Henri Decae. Scenarij: Ronald Harwood po resničnem dogodku iz II. svetovne vojne. Režija: Lewis Gilbert. Igrajo: Timothy Bottoms, Martin Shaw, Nicola Pagett, Anton Diffring in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.
V sredo, 19. septembra bo v kinu Union slavnostna premiera novega slovenskega barvnega filma režiserja Boža Šprajca KRČ. Ob 21. uri se bodo gledalcem po projekciji filma predstavili tudi ustvarjalci.
KINO KOMUNA: še nekaj dni zaradi zanimanja gledalcev – domači barvni WS film, družbena drama ŽIVEMU ČLOVEKU SE VSE ZGODI (Živi bili pa vidjeli). Glasba: rock skupina BULDOŽER, dobitnik »Zlate Arene« za glasbo v Puli 1979! Scenarij in režija: Bruno Gamulin in Milivoj Puhlovski. Glavni vlogi: Sanja Vejnović in Mladen Vasary. Igrajo še: Ana Karić, Boris Buzančić, Žarko Potočnjak in drugi. Brez predfilma! Predstave so ob 15., 17., 19. in 21. uri.
Ob 10. uri je MATINEJA nizozemskega barvnega vojnega filma BOJ NA ŽIVLJENJE IN SMRT (Survival Run). Režija: Paul Verhoeven.
KINO TRIGLAV: italijanski barvni film, omnibus komedija NORI SEKS (Sessomatto). Glasba: Armando Trovaiolli. Scenarij: Lorenzo Baralli. Režija: Dino Risi. Igrajo: Giancarlo Giannini, Laura Antonelli, Alberto Lionello in drugi. Brez predfilma! Predstave ob 16., 18.15 in 20.30. Film ni primeren za otroke!
KINO VIČ: ameriški barvni widescreen pustolovski film OTOK NA STREHI SVETA (The Island On the Top of the World). Prod.: Walt Disney Productions, 1973. Glasba: Maurice Jarre. Kamera: Frank Phillips. Scenarij: John Whedon. Režija: Robert Stevenson. Igrajo: Donald Sinden, David Hartman, Jacques Marin, Mako, David Gwillim in drugi. Filmske novice št. 36. Predstave so ob 15., 17., 19. in 21. uri.
KINO ŠIŠKA: film ste želeli ponovno gledati, berete roman v Teleksu, na voljo vam je še nekaj dni ameriški barvni film-srhljivka KOMA (Coma) po romanu Robina Cooka. Prod.: M.G.M., 1978. Glasba: Yerry Goldsmith. Kamera: Victor J. Kemper. Posebni efekti; Joe Day. Scenarij in režija: Michael Crichton. Igrajo: Genevieve Bujold, Michael Douglas, Elizabeth Ashley, Richard Widmark in drugi. Brez predfilma! Predstave so ob 16., 18.15 in 20.30. Film ni primeren za otroke!
KINO SLOGA: danes zadnjikrat – ameriški barvni pustolovski film po eni izmed pravljic iz zbirke Tisoč in ena noč TIGROVE OČI (Sinbad and the Eyes of the Tiger). Režija: Sam Wanmaker. Igrajo: Patrick Wayne, Taryn Power, Margareth Whiting in drugi. Predstave so ob 16., 18. in 20. uri.
OTROŠKI KINO MOJCA: program poljskih barvnih risanih filmov iz serije o fantičih Loleku in Boleku PLAVOLASI PUSTOLOVČEK. Predstavi sta ob 15.30 in 17. uri. – Otroci, šolarji, vsi, ki ste si ogledali brezplačne predstave mladinskih filmov v preteklih dneh: risbe na temo »Film in njegovi junaki v otroških risbah« ODDAJTE NAJKASNEJE DO 25. T. M. NA NASLOV: KINEMATOGRAFSKO PODJETJE LJUBLJANA, Nazorjeva ulica 2.
Vstopnice prodajamo uro pred pričetkom predstav!
KINO »KRIŽANKE: ameriško-italijanski CS barvni film SVETNIKI IN DIAMANTI, ob 18. in 20. uri. Režija: Anthony Ascott. Igrajo: Paul Smith, Michael Coby, Dominique Barto. Prodaja vstopnic uro pred predstavo.
KINO »CENTER« KRANJ: premiera amer. barv. akcijske komedije POLNEŽNO – POLGROBO, ob 16., 18. in 20. uri. Režija: Michael Ritchie. Igrajo: Burt Reynolds, Kris Kristofferson, Jill Clayburgh.
KINO »STORŽIČ« KRANJ: amer. barv. vestern UPORNIK JOSEY WALES, ob 15.30, 17.45 in 20. uri. Režija in gl. vl. Clint Eastwood.
KINO TRŽIČ IN KINO »DOM« KAMNIK: Ni kinopredstav!
KINO »ČANKARJEV DOM« VRHNIKA: amer. barv. CS akcijski film LJUDJE ORLI, ob 20. uri.
KINO»SORA« ŠKOFJA LOKA: angleška grozljivka V VRTINCU VESTI, ob 18. in 20. uri.
KINO RADOVLJICA: zah. nemški barvni zabavni film GRŠKE SMOKVICE, ob 20. uri.
KINO BLED: hongkonški barvni karate film PEST VELIKEGA ZMAJA, ob 20. uri.
KINO »RADIO JESENICE«:amr. barvni film ZAKLAD MATECUMBE, ob 17. in 19. uri.
KINO PLAVŽ JESENICE«: angl. barvni film KORAKAJ AL UMRI, ob 18. in 20. uri.
KINO DELAVSKI DOM, ZAGORJE OB SAVI: domači barvni fim, drama LJUBICA, ob 18. in 20. uri.
KINO DELAVSKI DOM«, TRBOVLJE: amer. barv. CS film BLIŽNJE SREČANJE TRETJE VRSTE, samo ob 19. uri.
KINO »SVOBODA« TRBOVLJE II: ameriški akcijski film GOLI V SEDLU, ob 17. in 19. uri.
KINO »KRKA« NOVO MESTO: ameriški barvni film LJUBEZEN IN NOČNA SAMOPOSTREŽBA, ob 17. in 19. uri.
KINO BREŽICE: ameriški barvni film NA MUŠICI SNAJPERJA, ob 20. uri.
KINO ČRNOMELJ: jugosl. film DVOBOJ ZA JUŽNO PROGO, ob 20. uri.
KINO ROGAŠKA SLATINA: italijanska barvna erotična komedija PRIPRAVNICA, ob 17. in 20. uri.
KINO »PARK« MURSKA SOBOTA: ameriški barvni CS film DRAM – POSLEDNJI MANDINGO, ob 18. in 20. uri.
KINO »SOČA« NOVA GORICA: amer. film SVATBA, ob 18. in 20. uri.
KINO »SVOBODA«, ŠEMPETER PRI GORICI: amer. film TEMNA ZVEZDA, ob 18. in 20. uri.

KINO MARIBOR

KINO GLEDALIŠČE: ob 15.30, 17.45 in 20. uri nemška barvna glasb. komedija VROČICA POLETNIH NOČI. Režiser: Siggi Gotz, V glavnih vlogah: Stephane Hillel, Olivia Pascal. Film za otroke ni primeren.
KINO UNION: ob 15.30, 17.45 in 20. uri italij. barvni kinemask. western SREBRNO SEDLO. Režiser: Lucio Fulci, V glavnih vlogah: Giullano Gemma, Ettore Manni, Cinzia Morealo.
KINO PARTIZAN: ob 10. uri italij. barvni western SREBRNO SEDLO. Ob 15.30, 17.45 in 20. uri nemški barvni erotični film RESNIČNE ZGODBE. Režiser: Ernst Hoffbauer, V glavnih vlogah: fantje, dekleta, njihovi starši, učitelji in drugi. Mladini do dopolnjenega 15. leta ogleda filma ne dovolimo.
KINO UDARNIK: ZARADI OBNOVE ZAPRT!
V soboto, 15. 9. 1979 bo ob 10. uri matineja v KINU PARTIZAN z italij. barvnim pustol. filmom KARAMURAT – BOJEVNIK IZ ANADOLJE, v KINU UNION pa ob 22. uri predpremiera z angl. barvnim pustolov. filmom AGENT TAJNE SLUŽBE št. 1.

RADIO MARIBOR

7.30 Danes za vas; 8.00 Poročila; 8.05 Pregled tiska in obvestila; 8.15 Obvestila in EPP; 8.35 Dunajski filharmoniki igrajo skladbe Edvarda in Johanna Straussa; 14.00 Novice in obvestila; 14.10 Turistični napotki; 14.15 Obvestila in EPP; 14.30 Želeli ste – poslušajte; 15.45 Reportaža iz Ruš; 16.00 Dnevnik; 16.20 Obvestila; 16.30 Na tekočem traku iz studia 3; 17.00 Reportaža dneva; 17.15 Takšen je bil rock; 18.00 Mladina poje – mladinski zbor osnovne šole Prve Pohorske čete, Ribnica na Pohorju, vodi Milka Ajtnik; 18.15 Svet in mi; 18.25 Mali recital violončelista Miloša Mlejnika; 18.40 Rada imam glasbo. Vi tudi?

OBVESTILA

Zavod za socialno medicino in higieno Ljubljana obvešča prebivalce mesta Ljubljane, da bo 17. 9. 1979 začel obvezno jesensko deratizacijo (uničevanje glodalcev) po odloku mestnega sveta, ki je bil objavljen v Glasniku št. 15/67.
Prebivalce in delovne organizacije mesta Ljubljane bo zavod sproti obveščal z lepaki, kdaj bo opravljal deratizacijo na njihovem območju. Nekaj dni pred akcijo bo razdelil med prebivalce tudi posebne letake, ki jih bodo seznanili z vsemi podrobnostmi v zvezi z deratizacijo.
Zavod prosi, da vsi upoštevajo navodila in sodelujejo z izvajalci akcije.
14-7800

Plesna skupina Arruba prireja avdicijo za sprejem novih plesalcev 17. 9. 1979, na OŠ. Riharda Jakopiča, Derčeva 1. Copati obvezni. Vabljeni!
15542-O

OPRAVIČILO
Komunalno podjetje LJUBLJANA Tozd »ŽALE«, avtopark Tomačevska 2 Ljubljana **se opravičujemo tov. Ocepek Adeli, Zavetiška 10, Ljubljana** za neljubo napako pri prevozu pokojnega Ocepek Karla v Krško.

Ob prevozu pokojnika Ocepek Karla iz Ljubljane v Krško je pomotoma ostal venec od žene Ocepek Adele na žalah in ni bil prepeljan na pogreb v Krško.
Komunalno podjetje LJUBLJANA TOZD »ŽALE« avtopark Tomačevska 2

Moderna galerija sporoča, da bo strokovno vodstvo po razstavi del Božidarja Jakca v Likovnem razstavišču Rihard Jakopič, Gradišče 14, v nedeljo, 16. 9. 79 ob 11. uri. Po razstavi bo vodil akademik Božidar Jakac.
147-0

Plesna šola Pionirskega doma, Petkovškovo nabrežje 35 vpisuje v nove plesne tečaje, namenjene mladini in starejšim. Začetni tečaji se prično v soboto, 15. 9. ob 14.45, ponedeljek, 17. 9. ob 17.15 in v torek, 18. 9. ob 17.15. Nadaljevalni tečaj se prične v torek, 18. 9. ob 19. 30. Vpis v vse vrste tečajev je v plesni šoli na Petkovškovem nabrežju 35, to je pri Zmajskem mostu, od 17. do 20.30. Cena tečaja za dijake in študente din 250, za zaposlene 350. din.
14-7792

Vpisujemo v plesne tečaje standardnih, latinsko-ameriških in disco plesov, s pričetkom:
začetni: sreda, 19. 9 in sobota, 29. 9.; **nadaljevalni:** sreda, 29. 9., nedelja, 30. 9.; **izpopolnjevalni:** sreda, 19. 9.; **višji izpopolnjevalni:** nedelja, 23. 9.; **disco I:** petek, 21. 9. in sobota 29. 9.; **disco II:** sobota, 29. 9.
Študentom in dijakom nudimo 25 %, osnovnošolcem 40 %, organiziranim skupinam 50 % popust.
Vpisujemo od 11. do 13. in od 18. do 19. ure na Trgu osvoboditve 1.

PLESNA ŠOLA ROŽANC

Vpisuje v plesne tečaje latinskoameriških in standardnih plesov s pričetkom 18. 9., tečaja disco plesov in rock'n'rolla pa 19. 9. Plesni tečaj za starejše prične 6. 10. Vpis je od 10. do 12. ure na Trgu OF 3, tel. 313-044 interna 21-80 in od 17. do 21. ure na Pražakovi 15, tel. 313-044 interna 21-35. Vabljeni mladi plesalci in plesalke, da se vključijo med športne plesne pare! Treningi se pričnejo 17. 9. ob 20. uri.
7546

ŠKUC Stari trg 21 Ljubljana

V ponedeljek, 10. 9. 79 je bila ob 18. uri otvoritev razstave mladega likovnega raziskovalca iz Gorice, Giorgia Valvassorija, ki bo trajala do 24. 9. 1979.
13-7770-0

zavod tivoli

REKREACIJSKO DRSANJE
je v torek ob 20., v sredo ob 10. in 21. (starejši), v četretek ob 20., petek ob 21. (starejši), v soboto in nedeljo ob 10., 14. in 20. uri.

CENTRALNO KOPALIŠČE TIVOLI
ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek ob 16. in 20.30, torek in četrtek tudi dopoldan ob 10.30, sobota ob 9., 13.30 in 18., nedelja ob 9. in 13.30.

ZLATI KLUB
je odprt vsak dan razen nedelje ob 9. do 22. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Ob torkih je samo za ženske, druge dneve pa mešano.

ČUK KLUB
je odprt vsak dan- razen torka od 20.30 do 02.30.

SOPOTEKA SUPER

je odprta vsak dan razen ponedeljka od 20. do enih, ob sobotah tudi od 15.30 do 19. za mlajše od 18 let. Ob sredah in nedeljah je na sporedu ROCK, BLUES, NOVI VAL, COUNTRY ... ob četrtkih je na sporedu stara glasba, ob petkih je na sporedu PUNK in NOVI VAL.

RESTAVRACIJA SULC
je odprta vsak dan od 10. do 22. ure. Bife v Hali Tivoli je odprt vsak dan od 8. do 21.30.

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1.Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle nepreki-njeno v Urgentnem bloku Kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): Za otroke in mladino, do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih zdravstvenega doma Ljubljana
– ponoči od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – Pediatrične klinike – Vrazov trg 1. tel: 310-246.
2. Za nujno zdravniško pomoč na domu kličite po tel.: 323-060. V primeru življenjske nevarnosti ali ogroženosti pa po tel. št. 94. Za otroke in mladino do 15. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dspanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana, Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 323-060.
3. Prebivalci občine Grosuplje-Ivančna gorica kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu po tel. 783-039 ali 783-006, v odsotnosti zdravnika od 19. do 7. ure zjutraj, ob nedeljah in praznikih pa po tel. št. 94.
4. Nočna nedeljska služba in praznična dežurna zobna ambulanta je v zobni ambulanti Nebotičnik, Kidričeva 1, soba št. 7/II. Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in to vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih pa ves dan.
Maribor
ZD Maribor, Ulica talcev 9, telefon 26-568
V mestu: dr. Maks Damjan, okoliška dežurna služba: dr. Kruno Šalinović in dr. Branko Ješovnik, ambulantna dežurna služba: dr. Leandra Vokač, pediatrična dežurna služba: dr. Andrej Golec.

DEŽURNA LEKARNA

Ljubljana
Centralna lekarna, Prešernov trg 5

Maribor
Studenci, Gorkega 18

ŠOLSTVO

BIROTEHNIČNA IN STENODAKTILOGRAFKSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER DSSA LJUBLJANA,
Roška cesta 19.,
naknadno
VPISUJE V
– Strojepisne tečaje – začetne in nadaljevalne
– Stenografske tečaje – začetne, nadaljevalne in debatne
– Stenodaktilografski tečaj
– Tečaj za tajnice
– Administrativni tečaj
Tečaji so redni in dopisno-seminarski, dopoldanski, popoldanski, večerni in tudi izmenični. – Sodobne učne metode, dodatne vaje na električnih pisalnih strojih in diktafonih. – Vpisovanje je na Roški cesti 19 od 9. do 18. ure. – Pojasnila in program dobite osebno ali po pošti v tajništvu. – Informacije po telefonu na št. 314-937 in 314-322.
8-7642-8

Na podlagi skupnega razpisa za vpis novincev v šolskem l. 1979/80

objavlja
DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA UNIVERZUM, LJUBLJANA, Parmova 39
vpis v naslednje šole in tečaje
– šolo za osnovno izobraževanje ob delu (5., 6., 7. in 8. razred)
– poklicno administrativno šolo (2-letno)
– ekonomsko šolo (4-letno)
– poklicno kovinarsko šolo (3-letno)
– delovodsko strojno šolo (2-letno)
– tehniško strojno šolo (4-letno)
– tehniško strojno šolo (3-letno) za absolvente poklicnih kovinarskih in sorodnih šol
– tehniško elektro šolo (4-letno) in 3-letno za absolvente poklicne elektro šole
– poklicno šolo za kemijske laborante (2-letno)
– poklicno šolo za kemijske procesničarje (2-letno)
– tehniško šolo za lesarstvo (3-letno) za absolvente poklicne šole lesne stroke
– dopisno filmsko in TV šolo – za monterje filmske in TV vzgoje
Tečaji:
– strojepisni tečaj
– za stavce na IBM stavnih strojih
– za tehniško risanje
– za skladiščnike
– za kontrolorje in preddelavce v kovinarstvu
– za varstvo pri delu (skupine v OZD)
– začetni tečaj nemškega in angleškega jezika
Priprava in preiskus znanja za visoke in višje šole:
– Višja pravna šola – Maribor
– Višja upravna šola – Ljubljana
– Višja šola za socialno delo – Ljubljana
– Visoka šola za organizacijo dela Kranj
Tečaji so namenjeni kandidatom, ki nimajo popolne srednje šole.
Organiziramo Študijski center Višje pravne šole – Maribor za študij ob delu (1. in 2. letnik).
Vpisujemo vsak dan razen ob sobotah do vključno 30. septembra
od 7. do 13. ure in ob torkih do 18. ure.
V septembru in oktobru vsak dan.
Za izobraževanje se odločite čimprej, ker je vpis omejen.
Zahtevajte prospekt!
24-5791

LOTO

LOTERIJSKI ZAVOD SLOVENIJE LJUBLJANA
37. kolo LOTA – 11. 09. 1979
Štev.: 18/37

Izžrebane številke so: 2, 5, 10, 15, 33 in dodatna 29

PETERKE

začasna vrednost 151.192,35 din

ČETVERKE

končna vrednost 917.45 din

TROJKE

končna vrednost 39,75 din

Večji dobitki v Sloveniji:

PETERKE

Koper – 1
53-J-665612-2

ČETVERKE

Ljubljana-73
1-J-853175-2
1 × 4, 3 × 3
1-J-876307-2
1-J-876347-2
1-T-816414-8
1-S-130743
2 × 4, 4 × 3
1-S-166877
7 × 4, 84 × 3
1-S-166890
4 × 4, 24 × 3
1-S-168672
4 × 4, 24 × 3
1-S-168686
3 × 4, 12 × 3
1-S-168746
2 × 4, 4 × 3
1-S-179340
2 × 4, 4 × 3
2-T-961318-2
1 × 4, 1 × 3
2-E-857799-4
1 × 4, 2 × 3
2-S-280388
4 × 4, 24 × 3
3-A-220290-2
3-T-961077-2
1 × 4, 3 × 3
4-T-797436-8
4-T-797825-8
5-T-819573-8
5-T-819582-8
1 × 4, 1 × 3
5-T-819674-8
1 × 4, 1 × 3
5-T-819675-8
1 × 4, 1 × 3
12-T-621731-2
12-T-953892-2
12-S-136167
2 × 4, 4 × 3
14-S-091413
3 × 4, 12, × 3
14-S-091321
3 × 4, 12, × 3
14-S-091415
3 × 4, 12 × 3
14-S-091428
6 × 4, 60 × 3
23-J-581685-2
23-J-581855-2

Brežice – 1
31-J-910653-4

Celje – 9
32-J- 716562-2
32-J-716623-2
34-L-367957-4
34-J-536504-4
34-S-571474
3 × 4, 12 × 3
35-S-140026
2 × 4, 4 × 3

Cerknica-3
38-K-562818-4
38-K-562839-4
2 × 4

Domžale – 5
40-T-123515-2
40-S-138520
3 × 4, 12 × 3
142-T-229349-2

Hrastnik – 2
44-J-523654-4
44-J-523735-4

Izola – 2
48-K-461128-2
48-K-461217-2

Jesenice –
50-K-022524-4
1 × 4, 1 × 3

Kamnik – 2
51-K-312768-4
51-K-312916-4

Kočevje – 3
52-S-836340
3 × 4, 12 × 3

Koper – 7
53-J-665492-2
53-S-089365
3 × 4, 12 × 3
56-T-469534-8
2 × 4
56-T-469535-8
1 × 4, 3 × 3

Kranj –8
58-336605-2
58-336650-2
62-713131-2
1 × 4, 3 × 3
62-713523-2
62-S-281468
4 × 4, 24 × 3

Krško – 1
63-A-788936-2

Lendava – 2
65-S-086132
2 × 4, 4 × 3

Maribor – 14
72-J-829263-2
74-T-452548-8
77-T-775052-8
2 × 4, 2 × 3
77-T-775407-8
77-T-775434-8
79-S-290883
2 × 4, 4 × 3
80-T-806469-8
80-S-184416
5 × 4, 40 × 3

Mur. Sobota – 1
87-J-650775-2

Nova Gorica – 2
88-A-298881-4
1 × 4, 1 × 3
89-E-846668-4

Novo mesto – 3
91-A-875341-4
1 × 4, 3 × 3
91-A-875490-4
92-K-037365-4
1 × 4, 1 × 3

Piran – 2
94-T-776715-8
147-J-922336-4

Postojna – 2
95-S-100586
2 × 4, 4 × 3

Ptuj – 2
96-T-813640-8
97-T-815620-8
1 × 4, 2 × 3

Bled – 1
99-T-793437-8

Ravne – 1
101-J-998743-4

Sežana – 2
106-E-571931-4
106-E-579289-4
1 × 4, 1 × 3

Slov. Gradec – 2
108-S-228480
2 × 4, 4 × 3

Slov. Bistrica – 1
109-J-993168-4
1 × 4, 1 × 3

Šk. Loka – 2
111-S-085852
2 × 4, 4 × 3

Trbovlje – 3
118-A-431070-4
118-A-431414-4
1 × 4, 1 × 3
119-K-041907-4
1 × 4, 3 × 3

Tržič – 6
122-J-713176-2
122-S-154809
5 × 4, 40 × 3

Velenje – 1
123-T-810085-8

Vrhnika
127-T-758835-8

Ajdovščina – 1
148-E-404810-8

OPRAVLJAM vsa strojepisna dela na domu. Fočić, Prištinska 18, Ljubljana. P-014013-165

KOMPLETNE selitve, prevoze, opravimo strokovno za zasebni in družbeni sektor. Zanesljivi, točni. Tel. (061) 342-420.
PT-10959-165

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD VRHOVCI, VRHOVCI CESTA XIX

objavlja
opravila del in nalog

vzgojiteljic
za nedoločen čas
Pogoj: končana vzgojiteljska šola

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja. Rok prijave 15 dni.
14-7794

Osnovna šola Oskar Kovačič Ljubljana, Dolenjska c. 20

objavlja prosta dela in naloge:

– učitelja sl-an,
pogoj PU ali P
– učitelja razrednega pouka
za podružnično šolo Barje, pogoj U ali PU

Začetek dela takoj ali po dogovoru
13-7774

NEVARNO JE, ČE IMATE NAFTO V SVOJI KLETI

KUPON izrežite in nam pošljite takoj
Brez stroškov zahtevajte prospekt
ime in priimek _____
_____
naslov _____
_____
_____ telefon _____
Informacije: HAASE Tank, Gasverkstrasse 21, 8010 Gradec (Gratz) – Avstrija Tel. 9943-316-51-344

PREVOZNE storitve – kompletne selitve – za zasebni in družbeni sektor. Inf. po tel. (061) 345-417. PT-11006-165

»SLJ« servis vam nudi: čiščenje tapisoma, itisona, gladkih podov, oblazinjenega pohištva in preprog. POZOR, preproge pripravite, mi jih odpeljemo in v 48 urah vrnemo očiščene in zaščitene proti moljem. BRUŠENJE in LAKIRANJE parketa po najsodobnejši metodi – jamstvo. Posebne ugodnosti za poslovne prostore (hoteli, poslovne zgradbe). UGODNE CENE. Naročila po tel. (061) 322-882.
PT-11306-165

Jugoslovanska loterija

Neuradno poročilo o žrebanju sreč 37. kola dne 13. 9. 1979

Srečke s končnicami	so zadele din
80	40
140	200
3430	500
7070	500
87830	2.000
429600	10.000
161	100
631	80
941	80
12131	1.000
15681	2.000
23081	1.000
38791	1.000
84971	1.000
211301	10.000
311811	10.000
574931	10.000
2	20
70762	5.020
76012	1.020
80762	1.020
82592	2.020
158842	10.020
252472	10.020
411102	10.020
63	40
2593	400
36093	1.000
039843	10.000
165543	10.000
34	70
54	30
64	50
28814	5.000
40104	1.000
535964	10.050
05	30
45

MALI OGLASI

STANOVANJA

prodam

STANOVANJE komfortno, 70 m², prodam v Novih Jaršah. Tel. (061) 771-246, od 18. do 20. ure. P-16064-10

kupim

GARSONJERO Kupim v Ljubljani. Ponudbe pod »Od 20 M do 40 M.« P-013704-12

DEL starejše hiše, podstrešje, enosobno stanovanje kupim za gotovino v Ljubljani – sodelujem tudi pri novogradnji. Ponudbe pod »Gotovina takoj«. 16082-12

STANOVANJE, 40 do 50 m², kupim. Lahko tudi starejša hiša. Plačam takoj, v gotovini. Pišite na naslov: Banfi, Vodnikova 17 A, Ljubljana. P-16137-12

najamem

SOBO, skromno išče izredni študent-delavec iz Prištine. Ponudbe pod »Skromen.« P-15871-13

SOBO, opremljeno, s souporabo kopalnice iščem v Šiški. Ponudbe oddajte pod oznako »Nekadilec.« P-013527-13

SOBO ali garsonjero nujno iščem v Ljubljani ali bližnji okolici. Sem miren in soliden podnajemnik ter reden plačnik. Ponudbe pod »Nujno«. P-013763-13

SOBO ogrevano išče študentka prava. Cenjene ponudbe pod »Primorka«. P-15826-13

SOBO iščeta bruca v Ljubljani. Ponudbe pošljite pod »Bohinj.« P-15885-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje, v Ljubljani ali bližnji okolici, išče mati s petletno hčerko. Plačilo po dogovoru. Cenjene ponudbe po tel. (061) 42-577 int. 20 od 6. do 14. ure. T-2000-13

STANOVANJE dvo ali trisobno najamem s telefonom. Predplačilo za eno leto. Ponudbe po tel. (061) 554-426. PT-11443-13

SOBO, ogrevano išče absolventka, nekadilka, v centru, Rožni dolini ali na Viču. Možne inštrukcije. Ponudbe pod »Redni plačnik«. P-013728-13

STANOVANJE enosobno ali garsonjero vzamem v najem. Ponudbe pod »Arhitekt.« P-013777-13

SOBO, ogrevano in opremljeno, z souporabo kopalnice išče uslužbenka. Ponudbe pod »Mirna in poštena.« P-15861-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje vzamem v najem. Ponudbe pod »Predplačilo«. P-16085-13

SOBO, po možnosti v Jaršah ali v bližnji okolici, išče zaposlen fant. Ponudbe pod »Čimprej«. 013920-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje potrebujeta resna študenta. Nudiva predplačilo. Ponudbe z navedbo cene pošljite pod »Predplačilo za eno leto«. 013915-13

SOBO v Ljubljani ali v okolici iščeta študenta. Ponudbe pod »Študenta«. 15987-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje iščeta fant in dekle za dve leti. Ponudbe pod »Dobra plačnika«. 16071-13

GARSONJERO najamem za dve leti. Ponudbe pod »Novinar«. P-16038-13

GARSONJERO ali sobo, neopremljeno, išče mlad par v Ljubljani ali bližnji okolici. Za uslugo naredim kleparska ali izolacijska dela. Ponudbe pod »Takoj«. 013922-13

SOBO ali garsonjero išče absolvent elektronike. Možne inštrukcije. Ponudbe pod »Predplačilo«. P-16030-13

MIRNA študentka išče sobo. Ponudbe pod »Nujno«. 013947-13

SOBO centralno ogrevano, s kopalnico, možnost obiskov nujno išče pošten uslužbenec. Cenjene ponudbe pod »Proga 14-predplačilo«. PT-11597-13

SOBO, ogrevano, z možnostjo kuhanja in samouporabo kopalnice išče dijakinji. Ponudbe pod »1. oktober«. 013909-13

SOBO, po možnosti v Šiški, nujno iščem. Ponudbe pod »Soliden«. P-013900-13

SOBO v souporabo kuhinje in kopalnice iščeta študentki. Kličite po tel. (062) 25-829. T-11549-13

SOBO, ogrevano z souporabo kopalnice išče študent I. letnika. Ponudbe pod »Nujno«. P-15991-13

SOBO na relaciji Vižmarje išče mlad uslužbenec. Ponudbe pod »Nujno«. 15992-13

SOBO v Ljubljani ali okolici, po možnosti ogrevano in s kopalnico iščeta fanta. Ponudbe pod »Nujno«. P-15996-13

GARSONJERO iščeta dve dekleti, uslužbenki. Cenjene ponudbe pod »1. oktober«. P-15998-13

SOBO s kopalnico, z možnostjo kuhanja iščeta dve dekleti, uslužbenki. Ponudbe pod »Nujno«. P-15999-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje iščeta zakonca. Ponudbe pod »Enoletno predplačilo«. 16004-13

OGREVANO sobo v Ljubljani išče študent prava iz Pule. Tel. (061) 325-207, od 18. do 19. ure. T-11534-13

GARSONJERO, enosobno stanovanje ali ogrevano sobo nujno išče miren študent v Ljubljani. Ponudbe po tel. (069) 74-016 ali pod »Dober plačnik«. PT-11519-13

SOBICO, v Ljubljani, kjerkoli, po možnosti z uporabo kopalnice in WC in z dovoljenimi obiski išče priden in pošten fant, zaposlen, z dobrimi osebnimi dohodki. Ponudbe po tel. 266-948 v dopoldanskem času. P-013876-13

SOBO ali garsonjero išče koroški Slovenec. Ponudbe pod: »Predplačilo po dogovoru«. P-013867-13

SOBO OGREVANO išče miren študent ekonomije. Ponudbe po tel. (061) 327-404 P-013859-13

STANOVANJE v okolici Ljubljane, v poštev pride tudi Pomoč starejši osebi na manjši kmetiji išče mlada tričlanska družina. Kontrec, 61291 Škofljica 62 ali Ponudbe pod »Takoj« 15979-13

GARSONJERO ali stanovanje najamera dekle in fant, študenta-absolventa. Nekaj predplačila. Tel (062) 24-413 P-15960-13

SOBO s kopalnico ali stanovanje išče par. Ponudbe pod »Dobro plačava«. 15891-13

OGREVANO sobo s souporabo kopalnice išče študentka. Ponudbe sporočite po telefonu (064) 81-704, v večernih urah. Maja Erjavšek, Titova 82, Jesenice. P-16043-13

OGREVANO sobo išče tržaški študent-začetnik. Ponudbe pod »Takoj«. P-16052-13

GARSONJERO manjšo, vzameva v najem. Ponudbe pod »Vesten plačnik«. P-013938-13

GARSONJERO ali sobo v Ljubljani iščeta študent in študentka. Ponudbe po tel. (064) 81-704, Maja Erjavšek, Titova 82, Jesenice. P-16041-13

GARSONJERO ali sobo s souporabo sanitarij išče poročeni par, po možnosti v Ljubljani, nujno. Redno plačava. Ponudbe pod »Karlo«. 013968-13

SOBO v Ljubljani iščem, po možnosti s posebnim vhodom in souporabo kopalnice. Šifra »Oktober«. P-013958-13

GARSONJERO, iščeta študentki. Ponudbe vsak dan od 16. do 18. ure po tel. (062) 24-48. T-11552-13

ŠTUDENTKA I. letnika pedagoške akademije iz Pirana nujno potrebuje ogrevano sobo. Za protiuslugo nudi možnost letovanja na morju. Ponudbe pod »Piran«. P-013887-13

GARSONJERO v bloku, s telefonom, vzamem v najem. Ponudbe pod »Ljubljana« 013872-13

GARSONJERO vzamem v najem. Cenjene ponudbe pod »Telefon«. P-013873-13

OGREVANO SOBO iščeta dijakinji v bližini centra. Ponudbe pod »Čimprej«. 013863-13

SOBO v Ljubljani išče dipl. ekon. Edvard Žvagen, Gerbičeva 59, 61111 Ljubljana. 013881-13

ŠTUDENTKI iščeta sobo v Ljubljani. Ponudbe pod »Kmalu«. P-15982-13

ŠTUDENTKA išče sobo v Ljubljani, lahko tudi kot sostanovalka k študentki ali dijakinji. Ponudbepod »Nujno-takoj«. 15981-13

STANOVANJE iščeta uslužbenca-fant in dekle na relaciji Ljubljana-Logatec. Ponudbe pod »Predplačilo«. P-15958-13

NAJAMEM opremljeno stanovanje za več let. Možno je predplačilo za dve leti. Zaželena lokacija na relaciji od Ruskega carja do stadiona. Cenjene ponudbe pošljite pod »Garancija«. P-15967-13

OGREVANO SOBO z možnostjo kuhanja in souporabo kopalnice išče študentka s podeželja. Nudim manjšo pomoč v gospodinjstvu. Ponudbe pod: »Nekadilka«. 15809-13

STANOVANJE, enoinpol ali dvosobno najamem takoj, lahko za več let. Ponudbe po tel. (061) 314-170, dopoldne P-15859-13

ENOPOSTELJNO sobo išče študent na specializaciji. Ponudbe pod »Študent.« P-14040-13

ENOSOBNO stanovanje išče skromna tričlanska družina v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Samo deset mesecev.« P-14022-13

STANOVANJE najamem v Ljubljani. Ponudbe pod »Dober plačnik.« T-11656-13

OGREVANO sobo iščeta dekleti v Ljubljani, po možnosti s kuhinjo. Ponudbe pod »Sestri.« 13979-13

STANOVANJE, eno in pol sobno ali dvosobno išče mlada družina za 5 let. Plačamo dobro. Telefon (061) 52-786. 13981-13

GARSONJERO v Ljubljani išče uslužbenka s triletnim sinom, Za dobo enega leta. Dobro in redno plačujem. Ponudbe pod »September.« P-13993-13

SOBO, po možnosti v Šiški ali Vižmarjih, išče uslužbenka. Ponudbe pod »Primorka.« P-13994-13

ZA GARSONJERO ali sobo s posebnim vhodom v Medvodah nudim predplačilo. Ponudbe pod »Predplačilo.« 13995-13

GARSONJERO najamem za 8 mesecev. Ponudbe pod »1. oktober.« P-13998-13

SOBO v Ljubljani nujno išče študentka. Ponudbe pod »Takoj.« 14009-13

GARSONJERO ali enosobno stanovanje nujno potrebujem v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe pod »Redni plačnik.« P-13988-13

GARSONJERO ali sobo išče študent. Ponudbe pod »Ljubljana«. Ali tel. (061) 554-889. P-13986-13

SOBO iščeta študentki. Mogoča pomoč osnovnošolskim otrokom ali v gospodinjstvu. Ponudbe pod »Takoj.« 16152-13

SOBO v Ljubljani išče srednješolka. Ponudbe pod »Redni plačnik.« 16130-13

STANOVANJE najamem v Ljubljani. Ponudbe pod oznako »Dober plačnik.« T-11381-13

SOBO, po možnosti poseben vhod, išče mlada uslužbenka. Oglasite se po telefonu 324-061 (061), int. 2165 ali ponudbe pod »Nujno.« 16095-13

OPREMLJENO garsonjero ali enosobno stanovanje išče zdravnik s 16-letnim sinom, po možnosti takoj vseljivo. za krajši čas ali po dogovoru. Ponudbe pod »Cena ni pomembna.« P-16119-13

SOBO s posebnim vhodom, garsonjero ali dvosobno stanovanje nujno iščeta dva mirna študenta. Ponudbe pod »Cena ni pomembna.« P-16088-13

USLUŽBENKA, izredna študentka išče sobo z uporabo kopalnice v Ljubljani ali bližnji okolici. Ponudbe po tel. 316-857. P-16135-13

SOBO ali garsonjero v Domžalah išče učitelj telesne vzgoje. Tel. 061-264-421 popoldan 14025-13

ZAROČENCA iščeta enosobno stanovanje ali sobo s souporabo kuhinje na območju Center–Bežigrad–Črnuče. Ponudbe pod »Nekaj predplačila.« 16098-13

SOBO po možnosti za Bežigradom, nujno potrebuje mirna študentka. Cenjene ponudbe po tel. 43334 v soboto dopoldan in v nedeljo zvečer. P-14018-13

OGREVANO sobo išče brucka kemijske tehnologije. Ponudbe pod »Tanja.« 13997-13

GARSONJERO, opremljeno ali manjše stanovanje najamem na Viču ali v Šiški. Ponudbe z navedbo cene oddajte pod »Oktober.« P-14004-13

oddam

STANOVANJE, opremljeno, okolica Ljubljane, smer Ig, oddam. Ponudbe pod »Dobre avtobusne veze«. 013941-14

SOBO s kuhinjo poceni oddam študentoma. Tel. (061) 326-802. 013934-14

SOBO, samsko, opremljeno, 12 km iz Ljubljane, oddam. Ponudbe pod »Dobre zveze«. 013940-14

MANJŠO hišo z vrtom oddam. Dve sobi, kuhinja, kopalnica in dva kabinega. Ponudbe pod »Opremljeno – 6 km iz centra Ljubljane«. P-013911-14

SOBO oddam študentki. Sostanovalki brezplačno za inštrukcijo osnovnošolki. Kežman, Pot na Rakovo jelšo 9/10. 14027-14

zamenjam

GARSONJERO v Karlovcu, lastniško (25 m²) zamenjam za enako, ali podobno v Ljubljani. Ponudbe pod »Karmen«. 14001-15

STANOVANJSKA OPREMA

prodam

ZARADI odhoda v tujino takoj prodam pohištvo. Inf. po tel. (061) 263-261 int. 316. PT-11384-20

RABLJENO pohištvo in nov štedilnik na drva ugodno prodam. Mlinarič, Obrtniška 7, Ljubljana. 16034-20

KAVČ, raztegljiv, malo rabljen, prodam. Pot na rakovo jelšo 8, od 19. do 20. ure. T-11531-20

HLADILNIK in kavč prodam. Rupar, Bičevje 4, Vič. Ogled popoldan. 15973-20

JOGI »admiral,« 200 × 160, popolnoma nov, prodam. Tel (061) 268-434. 16109-20

DVE visoki sobni omari dvo in tridelna, pisalno mizo in jogi, prodam po ugodni ceni. Tel. (061) 559-008, popoldan. 16140-20

GOSPODINJSKA OPREMA

prodam

PLINSKO PEČ, električni štedilnik in enofazni dvotarifni števec prodam. Telefon (061) 24-915, int. 352. 16000-25

kupim

RABLJENI hladilnik kupim. Javite po tel. (061) 43-264. 15997-26

OTROŠKA OPREMA

prodam

DOBRO ohranjen globok otroški voziček (rdeč žamet) prodam. Alenka, Patč, Ljubljana, Levčeva 8. 16022-30

OTROŠKO posteljico z jogijem prodam. Pridite vsak popoldne med tednom. Alenka Hlavar, Tržaška 315, Ljubljana. 16062-30

OTROŠKO posteljo prodam za 400 din. Pirc, Novakova 5, Ljubljana. 16017-30

OTROŠKO posteljico prodam. Tel: (061) 343-921. 16107-30

OTROŠKO posteljico z jogi vložkom, košaro za dojenčka z vložkom, prodam. Informacije po telefonu (061) 553-927. P-13977-30

APARATI IN STROJI

prodam

ZDOMCI povratniki prodam polavtomatične stroje za izdelavo brezalkoholnih pijač. Po dogovoru nudim tudi možnost že urejenih prostorov za opravljanje te obrti. Informacije tel. (063) 21-572. P-15543-40

STRUŽNI avtomat z delom prodam. Inf. po tel. (063) 884-054 od 16. ure dalje. PT-11430-40

FOTOAPARAT jashica FR II, nov, cena 9000 din prodam. Ogled po 13. uri, ali dopoldan po tel. 344-112. Bojan Koželj, Martina Krpana 28. 15957-40

STRUŽNI avtomat traub TC 35 na dva noža in vrtanje, letnik 77, cena 9 M, prodam. Log 148, Brezovica. P-16069-40

APARAT za točkasto varjenje, hidravlično stiskalnico (horizontalno 30 T, vertikalno 15 T) in električni stroj za rezanje navojev prodam. Ogled vsak četrtek od 7.–18. ure in soboto od 7. do 16. ure. Emil Dorn, Tekačevo 60, Rogaška Slatina. PT-11611-40

kupim

UNIVERZALNO stružnico, novejšo približno 1 m stružne dolžine kupim. Ponudbe pod »Stružnica« na »Delo« Kranj. PT-11465-42

POSEST

prodam

NEDOKONČANO stanovanjsko hišo prodam. Oskrbnik: Pahor Rudolf, Opatje selo 26 a. 441-60

MANJŠI sadovnjak prodam za 3 stare milijone, zelo primeren za vikend na lepem in sončnem kraju v Mirni na Dolenjskem. Dostop z avtom. Naslov: Kajtasević, Jurčkova pot 121/c, Lj. 16037-60

ZEMLJIŠČE po parcelah, v izmeri 15.000 m², v Škocjanu pri Kopru prodam. Inf. po tel. (001) 272-562. Trst, Ana Ojo. PT-11546-60

VEČJO parcelo z gradbenim dovoljenjem, 15 km iz Ljubljane, zamenjam za zazidljivo parcelo, stanovanje ali starejšo hišo bližje Ljubljani. Ponudbe pod »Smer Dolenjska«. 13987-60

DELNO adaptirano staro hišo z garažo, les (deske in ostrešje), strešnike ter ostali material blizu Postojne, prodam. Pisne ponudbe na ogl. odd. pod »Ugodna prilika«. 16115-60

20 arov vinograda z zidanico v Gorenjski gori pri Mirni na Dolenjskem, elektrika poleg parcele, dovoz mogoč z vsemi prevoznimi sredstvi po zelo ugodni ceni prodam. Cena po dogovoru. Alojz Steklasa, Trbinc št. 9. Mirna. T-11621-60

GRADBENO parcelo, 900 m², na Travni gori, ugodno prodam. Tel. (061) 554-071. P-14010-60

POLOVICO nove hiše, s popolnoma ločenim vhodom in vrtom od prve polovice, čiste sanovanjske površine je 150 m, prodam poleg avto-campa v Savudriji. Inf.: Opačić Vid, Savudrija, Bašanija B. B., tel. (053) 74-559. 16015-60

kupim

ENOSTANOVANJSKO hišo ali vikend kupim na Gorenjskem. Ponudbe pod: »Kranj-Bled«. 013935-62

zamenjam

STARO hišo (100 m²), v središču Ljubljane zamenjam za hišo na deželi (do 20 km). Ponudbe pod »ugodno«. P-14006-63

vikendi

PARCELO za vikend blizu Domžal ugodno prodam. Informacije po let. Lj. 555-191. 16033-64

GRADBENI MATERIALI

prodam

ZASTEKLJENA balkonska vrata, 1 m × 2,20 m, ugodno prodam. Ponudbe pod »Nova«. 16003-70

RABLJENA okna in vrata ugodno prodam. Povirk, Novo Polje C. IX/6. P-15914-70

SMREKOV žagan les, osušen, 50 mm, 25 mm, prodam. Tel. (061) 344-304, od 18. do 21. ure. 14042-70

MOTORNA VOZILA

prodam

FIAT 750 lux, letnik 1977, prodam, informacije po tel. (061) 326-318, od 16. do 19. ure. P-13796-80

GOLF 77 ugodno prodam. Vipavska 9, Ljubljana. PT-11435-80

101 lux, stara 10 mesecev in kombi zastava 430 K, star 3 leta prodam. Tel. (066) 76-400. PT-11425-80

ZASTAVO 1300, letnik 1972, novo lakirano, vozno in registrirano prodam za 1,8 M. Inf. po tel. (061) 267-932. PT-11441-80

RENAULT 12, letnik 1975, dobro ohranjen prodam. Ogled od 15. ure na spodnjem naslovu. Inf. v dopoldanskem času po tel. (061) 751-085 Stevanovič, Vrhnika, Klis 27/1. PT-11401-80

GOLF-J, letnik 77/4, odlično ohranjen, prevoženih 29.000 km, z dodatno opremo prodam. Cena po dogovoru. Informacije vsak dan po tel. (066) 22-395 od 14.30 do 15.30. PT-11449-80

GS 1220 club, letnik 1973, registriran do julija 1980, prodam. Informacije od 15. ure dalje. Tel. (066) 24-755. PT-11446-80

R 10, odlično ohranjen, prodam. Tel. (061) 314-289. P-13822-80

MAN 635, prodam. Tel. (061) 783-132. P-15862-80

ZASTAVO 101 super, rdeče barve, prodam, lahko tudi na kredit. Tel. (061) 340-895 od 16. ure dalje. PT-11480-80

FIAT 124, 70, ugodno prodam. Rožna dolina X/2, tel. 23-231. 16029-80

RABLJENO motorno kolo Tomos avtomatic prodam. Ogled sobota in nedelja. Ocepek, Zavetiška 10, Ljubljana-Vič. 013946-80

ZASTAVO 750, letnik 1972, z obnovljeno karoserijo, prodam. Tel. (064) 27-329. PT-11589-80

TOVORNI avto fiat 693, 3-osni, letnik 69, kiper in osebni avto audi 100 GL 5E prodam. Tel. (061) 647-080. T-11610-80

FIAT 750, letnik 70, prodam za 12.000. Šmarca 104, Kamnik. T-11590-80

FORD 17 prodam ali menjam za fiat kombi. Ogled vsako popoldne. Alojz Podboršek, Mengeš, Cankarjeva 12. T-11599-80

GOLF JD prodam. Ponudbe pod »Dizel«. 16047-80

ZELO dobro ohranjen R 12, letnik 71, nujno prodam. Ogled na domu v soboto in nedeljo od 13. do 17. ure. Jože Mušič, Agrokombinatska 3, Zaloog. 16036-80

PEUGEOT 304, letnik 70, prodam, parni, inf. popoldne po tel. 261-618. 16065-80

GS 1.3, oranžne barve, prevoženih 5000 km, dodatno opremljen, po realni ceni prodam. Inf. po tel. dopoldan (061) 264-585, popoldan 558-216, Petak. 16073-80

AMI 8 break, letnik 76, parna št., prodam. Ogled vsak dan pri Nikoli Tomić, Istrskega odreda 2, 66310 Izola. T-11492-80

GOLFA letnik 1978 – maj prodam. Tel. 267-855. 16031-80

AUSTIN 1300, letnik 71, registriran do septembra 80, prodam. Inf. po tel. 346-813. 16021-80

ZASTAVO 101 super, let. okt. 78 prodam ali zamenjam za VW 1303, let. 75 naprej. Inf. (061) 315-955, int. 325. P-013893-80

OPEL-KADETT, letnik 1977 prodam. Ogled vsak dan po 18. uri. Roželj, Bijedičeva 3, Ljubljana. 013895-80

NSU 1200 C, letnik 1969, generalno obnovljen (motor in karoserija) prodam. Ogled Aleš, Ljubljana, Kvedrova 1/III, v petek od 15. ure dalje, inf. po tel. (061) 327-890. 013902-80

VRSTNI RED za avtomobil diana 6 LC odstopim. Dobavni rok konec oktobra 1979. Ponudbe pod »Ugodno«. 013906-80

ZASTAVO 101, letnik 1974, dobro ohranjeno prodam. Tel. (061) 751-102. T-11527-80

FORD 1,3 ali 1,6 kupim ali zamenjam za novo lado 1600. Informacije po tel. (062) 23-891, int. 26, od 6. do 14. ure. T-11540-80

OPEL manto SR/1971, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tel. (066) 23-650. T-11555-80

FIAT 125 S, dobro ohranjen, prodam. Informacije po tel. (061) 44-257. PT-11556-80

ZASTAVO 750 S, letnik 1977, prodam ali zamenjam za karamboliran avto. Tel. (061) 741-509 popoldne. PT-11564-80

ZASTAVO 101, letnik 1975 prodam ugodno. Pivaš, Zrinjskega c. 8. Ljubljana. 15993-80

R 6, letnik 72, ugodno prodam. Informacije po tel. (061) 553-981. P-16007-80

ZASTAVO 101, letnik 78, takoj prodam. Ponudbe po tel. (061) 323-151 od 8.–14. ure vsak dan razen sobote. 16009-80

MOTOR FIAT 1800 ali 2300 vozen, z dokumenti, kupim. Ponudbe po tel. (066) 25-282, PT-11545-80

KOMBIBUS 7 + 1 sedežev, zastava 430 K, letnik 74 prevoženih 57.000 km, prodam. Inf. od 6. do 14. ure po tel. (066) 26-261, int. 208. Ivo Marinič, Kovačičeva 38 a Koper. T-11544-80

ŠKODO 100 L, 71 letnik, nevozen, lahko po delih prodam. Inf. po tel. (061) 741-333, int. 234, od 6. do 10. ure dopoldan. PT-11511-80

AUDI 80 letnik 74, garažiran, 68.000 km, prodam. Inf. po tel. (061) 341-606. 11518-80

FIAT 125 S prodam. Tel. (061) 326-159. PT-11537-80

GOLF JU LB 1979 prodam. Tel. (071) 520-188. T-11532-80

GOLF – 3, letnik 77, z radioaparatom, garažiran, prodam. Inf. po tel. (061) 42-242, dopoldan. T-11547-80

KADETA letnik 79 prodam. Ogled v petek in soboto, Ključanin, Kajuhova 28. 15964-80

ČZ ENDURO 250 kot novo, dodatno opremljeno, prodam. Jože Košenina, Sv. Duh 35, Šk. Loka. 15962-80

ZASTAVO 101, letnik nov. 1974, dobro ohranjeno, prodam. Tel. (061) 554-913, od 16. do 19. ure. 013879-80

Z 101 B, novo, prodam. Inf. v petek od 16. do 19. ure po telefonu (061) 24-284. 013884-80

KOMBI 850, letnik 78, karamboliran, prodam. Ogled vsak dan od 13. do 17. ure. Mrežar, Zelena pot 14, Ljubljana. 013761-80

NSU 1200 C, letnik 70, karambolirana zadnja desna stran, prodam za 13.000 ali po delih. Rade Čisič, Jevnica 40. Informacije po tel. 320-749 Ko-ra bar. 013899-80

BMW 2002, letnik 70 prodam za 10 M. Tel. (061) 43-725. PT-11408-80

WARTBURG, letnik december 1974 prodam. Ogled ali telefon (061) 50-658 po 18. uri pri Süssinger, Flandrova 19, Pržan, Ljubljana. P-15867-80

ŠKODO 110 L, letnik 1974, 60.000 km, registrirano do februarja 1980, prodam za 29.000 din. Javornik, Kodrova 12 A, Ljubljana. 013771-80

KADETT CITY, 40.000 km prodam za 18 milj. Tel (061) 263-793 v sredo ali petek od 15. do 18. ure (služba). P-15818-80

ŠKODO, l. 74, na novo prenovljeno, registrirano do 1. avgusta 1980, spredaj karambolirano prodam po zelo nizki ceni ali za nadomestne dele. Babič, Podgora 1, p. Videm-Dobrepolje. 15844-80

125 PZ, letnik 1971, zadek nov, motor odličen, in 4 gume michelin radial 155 SR 14 prodam. Celovška 122, vrata 32, telefon 558-782. 013927-80

NSU 1200 C, letnik 70, karambolirana zadnja desna stran, prodam za 13.000 ali po delih. Rade Čisič, Jevnica 40. Informacije po tel. 320-749 Ko-ra bar. 013899-80

MERCEDES 322, kesonar 6 M, 5,5 t, vozen, registriran, ugodno prodam. Snoj, Sp. Rudnik I/17, Lj. P-013936-80

VW 1500 hrošč prodam po ugodni ceni. Informacije vsak dan po tel. (061) 647-093. 013924-80

NOV avto volga po zelo ugodni ceni prodam. Ponudbe po tel. (061) 349-682. PT-11582-80

ALFETTO GTV, letnik 78, registrirano do leta 80, prevoženih 35.000 km, temnomodre barve, s klimo napravo, prodam. Tel. (061) 316-709. PT-11584-80

SPAČKA, letnik 76, prodam po delih. Marinko, Mencingerjeva 1, Ljubljana, popoldne. T-11594-80

SIMCO 1307 GLS, letnik 1977, z dodatno opremo, odlično ohranjeno, prodam. Inf. in ogled v soboto, 15. 9. 79 ali po tel. (061) 559-973. T-11579-80

ZASTAVO 101, letnik 76 julij, ugodno prodam. Tel. (061) 51-571. PT-11593-80

FIAT 126 P, letnik 76, ugodno prodam. Inf. po tel. (063) 25-629. T-11604-80

OPEL commodore ugodno prodam. Inf. popoldan po tel. 344-869. 16083-80

SIMCA 1301 GL ugodno naprodaj. Unk, Ljubljana, tel. 555-205.16053-80

FIČKA, obnovljenega, dobro ohranjenega, ugodno prodam. Ogled v popoldanskem času. Dermotova 8 (za stadionom Bežigrad). T11554-80

FIAT 125 P, letnik 78, 16000 km, prodam ali vzamem manjši avto, 126, P z doplačilom. Ogled vsak dan. Mujdrica, Polje, Cesta 18 št. 9. P-16035-80

VW, letnik 1964, tip 1200, prodam za 28.000. Anton Tušek, Godeževa 11, Bežigrad. 013892-80

VAUXALL chevette GL, kovinsko zelen, 35000 km, letnik 77, prodam za 15,9 M. Tel (061) 312-509. P-013908-80

GX 1,2, star 2 leti, prevoženih 38.000 km prodam. Radivoj Kebec, Plavje 66, 66281 Škofije. T-11551-80

R 4, letnik 71, prodam. Inf. po tel. (061) 310-200, po 15. uri ali v soboto ves dan. T-11566-80

ZASTAVO 101, letnik 1975, prodam. Tel (061) 265-016. Popoldan. P-15995-80

ZASTAVO 101 L, novo, takoj prodam. Informacije po tel. (061) 27-208, v petek in soboto od 19. do 23. ure. 16002-80

JAMAHO YZ 125 cross, letnik 1977, ugodno prodam. Možnost registracije. 64204 Golnik 47. PT-11528-80

LADO 1200, dobro ohranjeno, letnik 74, prodam. Inf. po tel. (061) 556-938. PT-11533-80

ZASTAVO 125 P, julij 77, prodam, ugodni pogoji. Škrlj, Domžale, Ulica Antona Skoka 9. P-15909-80

SUPER mira fiori 1600-TC letnik 79 maj, 8.000 km, 96 KM prodam. Inf. po tel. (061) 556-929 PT-11487-80

PEUGEOT 504, letnik 70, registriran do julija 80 ugodno prodam. Šušteršič, Vipavska 28/B, Ljubljana P-01383880

R–4, letnik 1975, prevoženih 71.000 km prodam za okoli 4,5 M. Ponudbe po tel. (061) 28-153, po 15. uri ali pod »Varčna vožnja« P-15934-80

126P, PREVOŽENIH 55 km takoj prodam. Informacije vsak dan po tel. (061) 50-409 ali po 20. uri po tel. (061) 344-329. P-013854-80

BMW, odlično ohranjen prodam. Cena ugodna. Niko Sodnikar, Ješetova 33, Kranj (Stražiče). T-11517-80

ZASTAVO 101, letnik 73, športno opremljeno, prodam za 5,3 M ali zamenjam za 126 P ali fička. Tel. (061) 741-201. PT-11483-80

TOVORNI avto Fap kesoner, 8 ton, prodam za 8 M. Informacije po tel. (061) 51-509. P-16154-80

BMW 2500, dobro vzdrževan, prodam. Tel. (061) 49-026. P-16149-80

ZASTAVO 750, letnik 1974, dobro ohranjeno (garažirano), prodam. Ogled v petek, 14. 9. 1979 od 16. do 19. ure. Grmovšek, Žibertova 7, Ljubljana. 16131-80

PEUGEOT 204, letnik 72, prodam. Informacije po telefonu (061) 44-559, popoldan. 014033-80

ZASTAVO 750, letnik 63, školjka 75, vozno, registrirano (parno), prodam. Tel. (061) 551-186 po 15. uri, v soboto ves dan. P-014033-80

KARAMBOLIRAN TAM 5500, kesoner, letnik 1971 in simco 1100 GLS, letnik 1972, prodam. Ogled pri Hauptman, Brdce 24, Dol pri hrastniku. T-11642-80

NSU 1200, registriran do avgusta 1980, ugodno prodam. Ponudbe po telefonu 262-261, int. 207, od 7. do 12. ure. 014045-80

AUDI 100L, prevoženih 10.000 km, prodam. Cerklje 156. T-11681-80

CITROEN GS 1,3, nov, prodam. J. Ajdovec, Ljubljana, Orlova 12. T-11673-80

101 SC, novo, še neregistrirano, prodam. Pristava št. 31, Tržič. Ogled petek, sobota ter nedelja. PT-11679-80

ZASTAVO 101 L 1300, modre barve, letnik oktober 1978, prodam. Sekavčnik, Gogalova 2. T-11667-80

ŠKODO 100 S, letnik 72, reg. do julija 80, parna številka, prodam. Silva Kolarič, Pot na Rakovo jelšo 16/d, Ljubljana. P-2000-80

ZASTAVO 750, letnik 1969, z generalno obnovljenim motorjem, liha številka, prodam. Tel. (061) 44-503. T-11635-80

LADO 1200, let. 71, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Tel. (061) 721-847. T-11658-80

R 5 TL, letnik 74, prodam. Inf. po tel. (064) 24-502. T-11645-80

KATRCO R 4, letnik 68, dobro vzdrževano, prodam. Cena po dogovoru. Inf. vsak dan od 14. do 22. ure po tel. (065) 75-180. T-11637-80

GS X 1,2 letnik 77, 21.000 km, garažiran, odlično ohranjen, prodam najboljšemu ponudniku. Inf. po tel (066) 23-513, popoldan. T-11627-80

R 5 ugodno prodam Inf. po tel. (061) 346-220, od 19. do 21. ure. PT-11625-80

ZASTAVA 101 L, letnik 1976, prevoženih 50.000 km, dinitrol zaščita, reg. do avgusta 1980, neparna številka, prodam. Ogled vsak popoldan od 16. ure dalje na Bledu, Partizanska 32/a Svetina (cesta proti zasipu). PT-11634-80

Z-101B, novo, prodam. Inf. po tel. (061) 24-284, v soboto od 9. do 12. ure. 16096-80

DOBRO ohranjen opel redord caravan, letnik 1973, prodam Žagar, Teharje 17 pri Celju, tel. (063) 25-937. PT-11636-80

PEUGEOT 404, letnik 1970, prodam. Inf. po tel. 50-532, popoldne. T-11646-80

TAM 2001 poceni prodam. Branko Bosančić Na Požaru 50, Rudnik. P-013984-80

ZASTAVO 101, dobro ohranjeno, prodam. Oglasite se na naslov: Šmartinska 136 ali tel. 44-294. P-16086-80

FIAT 124, letnik 1970, obnovljen, prodam ponudbe po tel. 44-230, v večernih urah. P-16087-80

ZASTAVO 750L, letnik 71, ugodno prodam (neparni). Tel. (061) 326-352, popoldan.popoldan. 013999-80

ZASTAVO 101, letnik 1974, dobro ohranjeno, neparna številka, registriran do marca 1980 leta prodam. Ogled in inf. Mesesnelova 18 Ljubljana-Šentvid, tel. (061) 52-211. P-013841-80

GOLF julij 1977, ugodno prodam. Tel. (071) 636-748, kličite po 16. uri. 16018-80

deli za avto

ZA FIAT 850 standard lahko ugodno kupite novo verigo z zobniki, komplet tesnil, zadnji odbijač, sklopko ter rabljeno kompletno zimsko opremo. Ljubljana, Središka 12, tel. (061) 323-336 v soboto ves dan, sicer pa v jutranjih urah. T-11605-84

UPLINJAČ, zadnjo luč, sprednje kolo za MZ 250 in vzvratni ogledali prodam. Bojan Sever, V kladeh 46, Vižmarje. T-1160684

ZA WARTBURG prodam rabljeno polos, hladilnik in dvigalo. Makovec, Ljubeljska 20, P-16050-84

garaže

GARAŽO vzamem v najem v okolici Ljubljanskih mlekarn-Bežigrad. Ponudbe po tel. (061) 344-206, pop. P-14031-83

deli za avto

DELE za avto za generalno VW 1200 prodam. Inf. po tel. (066) 75-191. PT-11643-84

tov. prikolice

TOVORNO prikolico, dvoosno, za osebni avto prodam. Kežman, Pot na Rakovo jelšo 9/10. 14026-85

ŠPORTNI REKVIZITI

prodam

MOTOR APN 4 S, letnik 78, prodam za 8500 din. Marko Bratič, Spodnje Gameljne, 66, 61211 Šmartno pod Šmarno goro. 16023-90

kupim

TELEKOMANDE, kompletne dolžine 3,5 m, za gumijast čoln kupim. Brajnikova 7, Ljubljana, Koseze. P-13978-92

smuč. oprema

SMUČI RC 165 cm in 205 cm s pancerji in marker okovjem prodam.

DELO RTV

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI PROGRAMI

Od 16. septembra do 22. septembra 1979

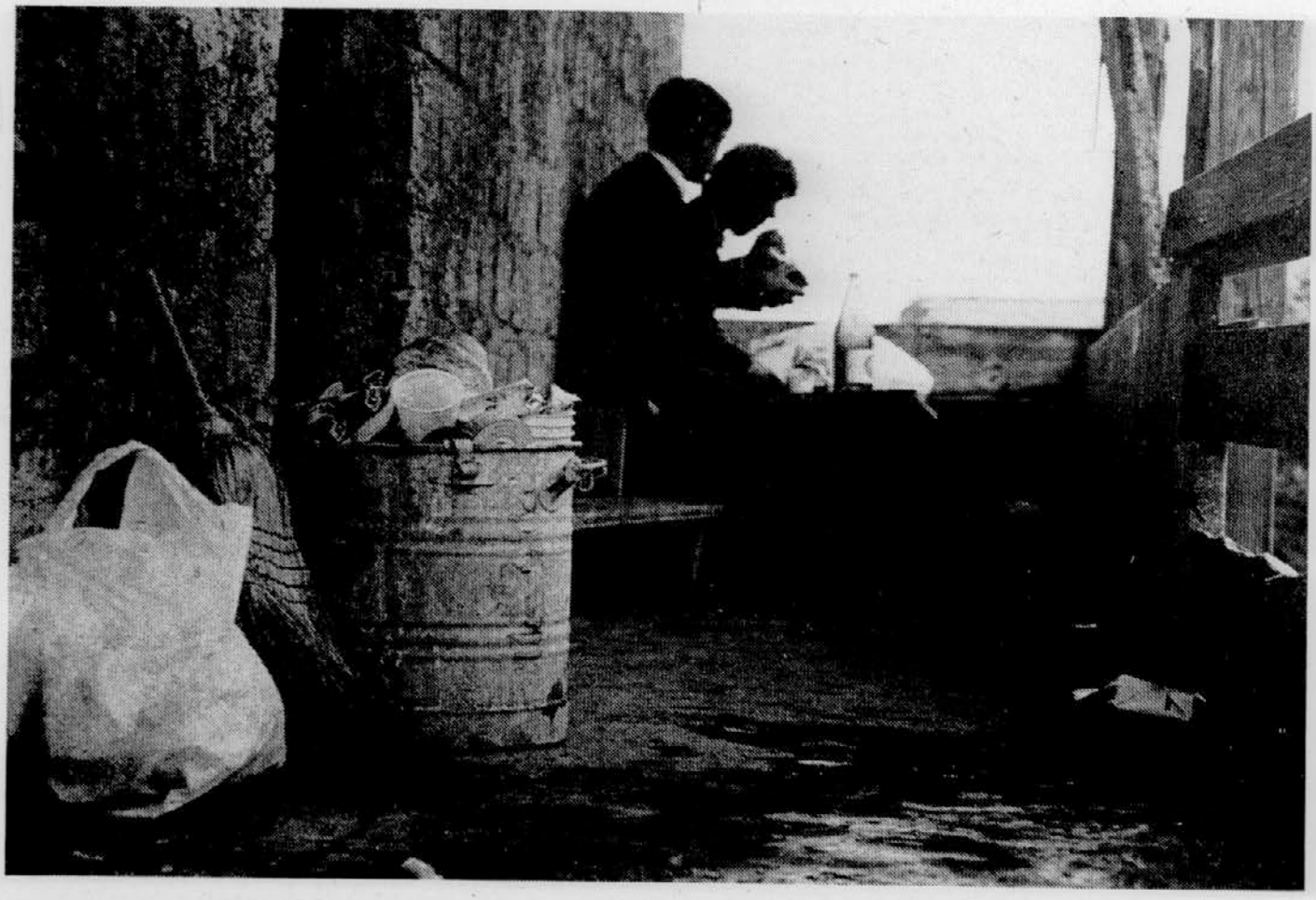

Četrtek TV 20.00

Posredniki,
dokumentarna oddaja

Oddaja govori o nesamoupravnem in nezakonitem posredovanju dela, s katerim se ukvarjajo posamezni obrtniki. To so tako imenovani kooperanti, menežerji, ki imajo zaposlenih več kot pet delavcev, nekateri več kot 100, predvsem iz nerazvitih krajev Južne Srbije, Kosova, Bosne in Hercegovine, Makedonije.

Pogovori so vodeni predvsem na treh ravneh, s predstavniki OZD v gradbeništvu, kjer obrtniki sklenejo pogodbo za določeno delo, z obrtniki samimi in z delavci. Zanimivo je, da so nekateri delavci, ki so pri obrtniku delali neprijavljeni, že takoj po snemanju oddaje na terenu dobili delovne, zdravstvene knjižice in druge dokaze o sklenjenem delovnem razmerju, hkrati pa je skupina delavcev, ki gradi nadvoz Ljubljana-Vrhnika zaradi »odkrivanja pravega stanja« že naslednji dan izgubila delo. Ali je kakšna možnost za te delavce, da bi se redno zaposlili in da bi enakopravno zaživeli v naši družbi?

Oddajo so pripravili: Ivo Belec, filmski snemalec, Milan Vogrin tonski snemalec, Andreja Boljka, montažerka, Alenka Auersperger, novinarka, in ekipa TV Skopje.

NEDELJA, 16. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.55 TV kažipot
10.15 F. Žižek: Ipavci – TV nadaljevanka
11.15 Sezamova ulica – mladinska oddaja
12.30 Kmetijska oddaja (do 13.30)
15.10 Sredozemske igre, dnevni pregled
15.40 Lastovka z Meglenega otoka, sovjetskik dok. film
16.10 Poročila
16.15 Beograd, 5. del oddaje iz cikla Karavana
16.45 Kako se oblačimo
16.50 Disco, Berlin 79
17.35 Športna poročila
17.40 Kenguru, medžarski film
19.15 Risanka
19.20 Cikcak
19.30 TV dnevnik
19.55 Nogomet Jugoslavija : Argentina – prenos – v odmoru Propagandna oddaja
21.55 Čigava je zemlja, dok. odd. iz cikla Latinska Amerika
22.40 TV dnevnik

Oddajniki II. TV mreže:

14.50 Propagandna oddaja
14.55 Sredozemske igre, konjeništvo
17.00 Nedeljsko popoldne (vključitev)
19.30 TV dnevnik
20.00 Dokumentarna oddaja
20.45 Včeraj, danes, jutri
21.20 Film tedna (do 22.45)

TV Zagreb – I. program:

10.00 Kapetan Mikula Mali
10.30 Čebelica Maja
11.00 Vukov sabor, prenos iz Tršića
12.30 Kmetijska oddaja
13.30 Studio 071
14.00 Mladinski film
15.30 Nedeljsko popoldne
19.30 TV dnevnik
19.55 Nogomet Jugoslavija : Argentina – prenos
21.50 Dokumentarna oddaja
22.20 TV dnevnik
22.45 Sredozemske igre, dnevni pregled (do 23.45)

Koper-Capodistria

17.25 Telesport: calcio Yugoslavia : Argentina – nogomet
19.30 L'angolino dei ragazzi: telefilm della serie Il carissimo Billy
Otroški film iz serije Dragi Billy
20.00 Canale 27 – Pregled sporeda za naslednji teden – ponovitev
20.15 Punto d'incontro – Settimanale del telegiornale
Stičišče – tedenska oddaja informativnega programa
20.30 Il clan degli imbroglioni – Klan prevarantov – film; režija: Jacques Rouland, igrajo: Evelyne Buyle, Jacques Legras, Mlicheline Prsle
22.00 Musicalmente: Melodie del mare e del sole – Glasbena oddaja: Melodija sonca in morja
22.50 Telesport: Spalato: VIII giochi del Mediterraneo – sintesi
Split: Mediteranske športne igre – povzetek dneva

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
6.00 Dnevni koledar
6.15 Danes je nedelja
7.30 Zdravo, tovariši vojaki!
8.07 Radijska igra za otroke – Boris A. Novak: V ozvezdju postelje
8.46 Skladbe za mladino
9.05 Še pomnite, tovariši...
10.05 Panorama lahke glasbe
11.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
12.00 Na današnji dan
13.20 Za kmetijske proizvajalce
13.50 Pihalne godbe
14.05 Humoreska tega tedna – M. Zoščenko: Nervozni ljudje
14.25 S popevkami po Jugoslaviji
15.10 Listi iz notesa
15.30 Nedeljska reportaža
15.55 Pri nas doma
16.20 Gremo v kino
17.05 Popularne operne melodije
L. van Beethoven: Fidelio – Tercet Leonore, Marzeline in Rocca iz 1. dej.
A. Thomas: Mignon – arija Philipe
G. G. Verdi: Trubadur – arija Leonore in Miserere
G. Bizet: Carmen – prizor in zbor iz 2. dej.
B. Smetana: Prodana nevesta – prihod cirkusa ter duet Esmeralde in cirkuškega ravnatelja
17.50 Zabavna radijska igra – Marjan Marinc: Nevidna smrt
3. epizoda: »Lidija plača račun«

R III. 19.05

Karta več za...

Danes vam ponujamo karto več za večer z Moskovskim komornim orkestrom. Redni koncertni obiskovalci bržčas še pomnijo turnejo, na kateri je ansambel obiskal tudi Slovenijo, zagotovo pa poznajo moskovske umetnike vsi zbiralci plošč, saj so njihovi posnetki preplavili svet. Žal, orkestra danes ni več in tonski zapisi so ostali edina priča njegove visoke kulture in bleščečega muzikantstva. Vzpon, ki ga je dosegel pod taktirko Rudolfa Baršaja, ni bil samo pomemben dosežek ruskega glasbenega življenja, ampak tudi vrh, ob kateri bo nekoč morala zgodovina tonskega poustvarjanja izmeriti ceno evropskih komornih orkestrov v šestdesetih letih. Ta vrh je segal do skrajno pretanjenega in hkrati neverjetno živega igranja, ki se ni ustavljalo ob virtuoznem lesku, našel je enako prepričljivo pot do stare in sodobne muzike ter uresničil tudi najtežje zahteve slogobnih odtenkov. Vzore, ki jih je dognal, bomo doživeli nocoj ob treh Mozartovih simfonijah ter dveh klasičnih koncertih za trobento, ki jih bo z Moskovskim komornim orkestrom izvedel odlični trobentač Timofej Dokšicer. Poslušali bomo Haydnov in Hummlov koncert ter Mozartovi simfoniji št. 39. in 41.

Oddajo je pripravil Borut Loparnik.

R III. 21.05

Sodobni literarni portret

V sodobnem literarnem portretu vam bomo predstavili znanega kubanskega pesnika Nicolasa Guillena.

Nicolas Guillen je že dolgo znano pesniško ime na Kubi, v Srednji Ameriki pa tudi v Evropi. Še več: kritiki so ugotovili, da je eden najznačilnejših pesnikov celotne sodobne španskoameriške književnosti. Nicolas Guillen se je rodil leta 1902 in je svoje ustvarjanje zasnoval na izrazito nacionalni tradiciji, ter tako postal kaj kmalu poglavitni predstavnik afriškoameriške pesniške šole na Kubi.

14.05

Humoreska tega tedna

Za oddajo smo izbrali štiri humoreske ruskega humorista Mihaila Zoščenka pod skupnim naslovom Nervozni ljudje. Poleg naslovne humoreske vam bomo predstavili še humoristične tekste z naslovi Drama v kinu, Damsko gorje in Pred sodiščem.

Humoreske je prevedel Branko Šömen, prebrala pa Ivo Ban in Brane Ivanc.

R I. 17.50

Lidija plača račun

Vsi, ki spremljate našo slovensko detektivsko nadaljevanko Marjana Marinca. Nevidna smrt, ste najbrž že tako domači z našim inšpektorjem Risom, ki raziskuje zapleten zločin, da vam ni treba še posebej poudarjati značilnosti tretje epizode, ki nosi naslov Lidija plača račun, česar seveda ne gre jemati čisto dobesedno, saj je avtor poskrbel tudi za to, da naslov sam bolj nakazu-

NEDELJA, 16. SEPTEMBRA

19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Glasbene razglednice
20.00 V nedeljo zvečer
22.20 Skupni program JRT: Glasbena tribuna mladih
23.05 Lirični utrinki
23.10 Mozaik melodij in plesnih ritmov
00.05 Nočni program – glasba in poročila

II. program

8.08 Val 202
13.00 V nedeljo se dobimo – šport, glasba in še kaj
Gost oddaje, Rock od tu in tam, Brez njih ni športa, Zanimivosti iz pop sveta, Živimo z naravo, Zimzelene melodije
– ob 13.30 Pet pedi
14.35 Iz roda v rod
16.00 Pet minut humorja
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.30 Stereorama
20.30 Top albumov
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

19.05 Karta več za večer z Moskovskim komornim orkestrom – W. A. Mozart: Simfonija št. 5 v B-duru, K. 22 – »Haaška«, J. Haydn: Koncert za trobento in orkester v Es-duru, Hob. VII/e: 1, W. A. Mozart: Simfonija št. 39 v Es-duru, K. 543, J. N. Hummel: Koncert za trobento in orkester v Es-duru, W. A. Mozart: Simfonija št. 41 v C-duru, K. 551 – »Jupiter«
21.25 Jules Massenet: Odlomki iz opere Manon – duet Manon in des Grieuxa ter sklepni prizor 1. dej., uvodni duet Manon in des Grieuxa iz 2. dej., arija Manon o mizici, arija grofa des Grieuxa, prihod Manon v Saint Sulpice ter duet Manon in des Grieuxa, sklepni prizor opere
22.15 Štiri sonatine – Iz jugoslovanske komornoglasbene literature (Bjelinski, Srebotnjak, Lhotka-Kalinski, Maksimović) – B. Bjelinski: Sonatina za rog in klavir, A. Srebotnjak: Druga sonatina za violino in klavir, I. Lhotka-Kalinski: Dve sonatini za klavir, R. Maksimovič: Sonatina za klarinet in klavir

Radio Koper

0.05 Program RA Ljubljana
7.00 Veselo v nedeljsko dopoldne
7.30 Poročila
8.00 Kmetijski nasveti
8.05 Jutranji spored narodnozabavne glasbe
8.30 Reportaža
8.40 Jutranji spored zborovske glasbe
9.00 Program RA Ljubljana
13.00 Sosednji kraji in ljudje
13.20 Minute s tržaškim narodnim ansamblom
13.37 Glasbeni notes – objave
14.00 Glasba po željah
15.00 Reportaža
15.15 Igra orkester The Kingstbridge strings
15.30 Sijaj mi sončece – spored slovenskih ljudskih pesmi v izvedbi pevcev in ans. narodne glasbe
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Male skladbe velikih mojstrov: Dvořak, Rimski-Korsakov, Parma, Smetana in J. Strauss
17.00 Nedelja na športnih igriščih
17.50 Program RA Ljubljana

TV 15.10

Sredozemske igre

VIII. Sredozemske igre, ki bodo potekale v Splitu od 15. do 29. 9. 1979 so po svojem programskem in produkcijsko-tehničnem obsegu doslej največja TV akcija v Jugoslaviji, izvedena z združevanjem sredstev in tehničnih zmogljivosti vseh TV studijev v naši državi. V tej velikanski akciji sodeluje tudi precejšna ekipa TV Ljubljane, ki bo v celoti zagotovila sliko in ton s plavanja, skokov v vodo in vaterpola.

Sredozemske igre so dobile pomemben delež tudi v programu TV Ljubljana in sicer bodo na zaslonih v raznih oblikah vsa pomembnejša dogajanja v Splitu in na 7 drugih prizoriščih. 39 neposrednih prenosov (15 na I. in 24 na II. programu) ter 14 dnevnih pregledov, ki bodo včasih posredovani pozno zvečer na I. ali II. programu, včasih pa naslednji dan popoldne tvorijo zaključeno celoto, ki bo obsegala približno 38 ur programa na I. programu in 44 na II. ali skupno okoli 82 ur. Seveda bodo sprotne informacije in komentarji tudi v dnevno-informativnih oddajah. Podrobnejši spored vseh oddaj o Sredozemskih igrah je objavljen med rednim tedenskim in dnevnim sporedom RTV Ljubljana.

Iz Splita bo poročala skupina 6 reporterjev TV Ljubljana in sicer Tomaž Lajevec, Franjo Mavrič, Ivo Milovanovič, Marko Rožman, Mito Trefalt in Miha Žibrat.

je pot inšpektorjevih iskanj, manj pa je ključ za vsebino epizode.

Igrali bodo: Rado Časl, Bert Sotlar, Janez Hočevar, Mila Kačič, Marija Benko, Mina Jeraj, Meta Pugelj, Božo Vovk, Tone Homar, Jože Mraz in Marjan Marinc. Igro je režiral Marjan Marinc, posnela pa Metka Rojčeva.

TV, 17.40

Kenguru

Madžarski film Kenguru je sodobna drama. Glavni junak filma je šofer tovornjaka, ki se na svojih poklicnih poteh srečuje z najrazličnejšimi ljudmi, seveda predvsem z dekleti. Življenje jemlje zlahka, dokler ne spozna, da se bo prej ali slej treba ustaliti. In ob takem spoznanju ga ujame pravo dekle.

Film je režiral János Zsombolyai, igrali pa so László Galffy, Éva Vándor, Róbert Koltai in Ersi Pasztor.

PONEDELJEK, 17 SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.55 TV v šoli: Mesto raste, Pogovor s S. Škrinjarić, J. Botovac: Ero z onega sveta
10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Biologija
11.10 TV v šoli: Za najmlajše (do 11.25)
14.55 TV v šoli – ponovitev
16.00 TV v šoli – ponovitev (do 16.15)
16.15 Propagandna oddaja
16.20 Sredozemske igre, dnevni pregled
17.20 Poročila
17.25 Vrtec na obisku: Naš pismonoša
17.40 Po Kareliji, dokumentarni film
18.05 Književnost, izobraževalna oddaja iz cikla Estetika
18.35 Obzornik
18.45 Mladi za mlade
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 R. Bogdanovski: Zlati časi, drama TV Skopje
21.10 Kulturne diagonale
21.40 TV dnevnik
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarščini
17.30 TV dnevnik
17.45 Pionirji v NOB
18.00 Živel je car
18.15 Glasbena medigra
18.20 Propagandna oddaja
18.25 Sredizemske igre, gimnastika – ženski mnogoboj
20.00 Športna oddaja
20.35 Poročila
20.45 Kralj Lear, prenos predstave Jugoslovan. dram. gledališča (do 23.15)

TV Zagreb – I. program:

17.45 Pionirji v NOB
18.00 Živel je car
18.15 Izobraževalna oddaja
18.45 Mladi za mlade
19.30 TV dnevnik
20.00 TV drama
21.10 Kultura danes
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemska igre, dnevni pregled
23.00 TV dnevnik

Koper – Capodistria

18.30 Telesport: Spalato: VIII giochi del Mediterraneo – Ginnastica Split: MIS – Gimnastika
19.50 Punto dincontro – stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 IL coraggio di un uomo – film della serie Lancer; Moška hrabrost – film iz serije Lancer
21.20 Anno domini 1573 – seconda puntata – drugo nadaljevanje; režija: Vatroslav Mimica; igrajo: Fabijan Šovagović, Pavle vujisić...
22.15 passo di danza: Il baletto per tuti, L ometto
Baletni večer: Balet za vsakogar, Ometto
23.20 Telesport: Spalato: VIII giochi del Mediterraneo – sintesi Split: MIS – povzetek dneva

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
7.20 Rekreacija
8.00 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Z glasbo v dober dan
8.25 Ringaraja
8.40 Izberite pesmico
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano...
12.00 Na današnji dan
12.10 Veliki revijski orkestri
12.30 Kmetijski nasveti
ing. Tone Robič: Kaj smo dosegli v pospeševanju ovčereje
12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru
13.00 Iz naših krajev
14.05 Pojo amaterski zbori

V zborovski oddaji Pojo amaterski zbori se bomo spet preselili čez mejo na Koroško, od koder je tudi pevska skupina, ki bo nastopila v tej oddaji. Pel vam bo Obirski ženski oktet, ki ga vodi Valentin Polanšek. Oddajo je pripravil Danilo Čadež.

Radijski kmetijski nasveti

Pred nekako dvema letoma smo spet začeli oživljati ovčerejo na Slovenskem. Živinorejci so za rejo ovac pokazali tolikšno zanimanje in zavzetost, da upravičeno lahko trdimo, da se je ustavilo nazadovanje te pomembne doslej zapostavljene panoge in da je njen ponovni vzpon hitrejši, kot smo načrtovali. Sestavek o tem nam je za ponedeljek poslal ing. Tone Robič.

Kmetijska pospeševalna služba ima pomembno vlogo v srednjeročnem in dolgoročnem načrtu razvoja kmetijstva. Zato ni vseeno, kako je urejena, in kako deluje ter kakšna je njena strokovna raven. Sestavek o pospeševalni službi v zadružnih organizacijah bo na sporedu v torek. Prispevek o pospeševalnem delu s kmečkimi ženami pa lahko poslušate v sredo. Oba sestavka je napisala ing. Nadja Engelman.

Letos bo začela poskusno obratovati tovarna sladkorja v Ormožu. Spomladi, ob setvi sladkorne pese, je bilo še mnogo ugibanj, ali nam bo uspelo letošnji pridelek predelati v Ormožu in se s tem izogniti večjim stroškom za prevoz in drugim težavam ali ne. Morda je bil tudi to vzrok, da smo zasejali le 2150 ha od načrtovanih 3000 ha. Kljub temu bo pese dovolj za poskusno obratovanje. Sestavek o letošnjem spravilu sladkorne pese nam je poslala mag. Terezija Štefančič.

Pri nas poznamo različne vrste zadružnih organizacij. Po načinu in vsebini dela se med seboj sicer razlikujejo, vendar bo koristno, da jih na kratko označimo, zlasti zato, da kmetom olajšamo razumevanje nekaterih novih pojmov. Sestavku lahko prisluhnete v četrtek.

Volčji bob ali lupina, kot ga tudi imenujemo, sodi med zrnate stročnice. Zanje je značilno, da tako kot metuljnice bogatijo zemljo z organsko snovjo in dušikom, hkrati pa dajejo zeleno ali zrnato krmo, bogato hranilnih snovi in zlasti beljakovin. Sestavek o volčjem bobu kot pomembni krmni rastlini nam je poslal dr. Jože Korošec.

TV 20.00

Rusomir Bogdanovski: Zlati časi

Televizijska drama Zlati časi, ki sodi v proizvodnjo skopske televizije, je posneta po scenariju Rusomira Bogdanovskega.

Zlati časi so hkrati socialna in psihološka drama. V središču njenega dogajanja so prebivalci mesta, ki so umirjeno živeli v dobri,

PONEDELJEK, 17. SEPBEMBRA

14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.30 Zabavna glasba
16.00 »Vrtiljak«
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Naša glasbena izročila
18.25 Zvočni signali
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Jožeta Burnika
20.00 Iz naše diskoteke
A. Srebotnjak: Kraška suita za orkester
P. Eben: »Apologia Sokratus« – oratorij za alt, bariton, mladinski zbor, mešani zbor in orkester
21.05 Glasba velikanov
R. Strauss: Suita valčkov iz opere »Kavalir z rožo«
S. Rahmaninov: Rapsodija za klavir in orkester na Paganinijevo temo
M. Ravel: La Valse – koreografska pesnitev za orkester
22.20 Popevke z jugoslovanskih studiev
23.05 Lirični utrinki
23.10 Za ljubitelje jazza

II. program

8.00 Ponedeljek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Z evropskimi revijskimi in plesnimi orkestri
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Ponedeljkov križemkraž
14.20 Z vami in za vas
16.00 Svet in mi
16.10 Jazz na II. programu: Chico Hamilton – Ray Bryant
16.30 Občanova tribuna
16.40 Od ena do pet
17.00–19.00 »Sredozemske igre – Split 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Iz zakladnice jazza – Sidney Bechet
21.00 Popularnih dvajset
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III.program

10.05 Aktualni problemi marksizma
10.25 Plesi in spevi – F. Schubert: Vojaška koračnica; A. Dvorak: Nokturno za godala, op. 40; V. Novak: Vražja polka za violo in orkester, op. 55, št. 21; A. Lajovic: Adante za veliki orkester; R. Strauss: Ples sedmih tančič iz opere »Saloma«, op. 54
11.00 Človek in zdravje (ponovitev)
11.10 En sam, za dva, za tri... (solistična in komorna glasba)
16.00 Aktualni problemi marksizma (ponovitev)
16.20 Tako muzicirajo... L. van Beethoven: Koncert za violino in orkester v D-duru, op. 61
17.10 Ob 35 letnici zbora Srečko Kosovel
17.50 Pavel Šivic: Štiri skladbe za trobento in klavir
18.05 Naši znanstveniki pred mikrofonom: prof. dr. ing. Ivban Sovinc
18.20 Srečanja s slovenskimi skladatelji – Božidar Kantušar in Marko Žigon, B. Kantušar: Koncertna uvertura,M. Žigon: Groteskini plesi za klavir, B. Kantušar: Godalni kvartet, op. 3, M. Žigon: Tri pesmi na besedilo Vite Benedik, M. Žigon: Razlednice za klavir in godala, B. Kantušar: Suita v štirih stavkih za tolkala, M. Žigon: Tri skice za pihalni trio, B. Kantušar: Koncert za violončelo in orkester
20.00 Literarni večer – Veliki sanjači – VIII: Aime Cesaire
20.40 Z našimi opernimi solisti
21.45 Razgled po sodobni glasbi: fagoist Jože Banič in pianist Aci Bertoncelj v Koncrtnem ateljeju DSS (Golob, Šivic, Petrić, Mihelčič, Srebotnjak, Rene)
22.27 Beethoven, Godalni kvartet v G-duru, op. 18/2
22.50 Literarni nokturno – T. ŠAlamun: Pesmi

Koper

0.05 Program RA Ljubljana
6.00 Glasba za dobro jutro
7.25 Poročila
7.30 Program RA Ljubljana
13.05 Od Matajurja, Rezije, Kanalske doline do Jadrana
13.37 Izbrali smo za vas
14.00 V podaljšku
14.37 Glasbeni notes – objave
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Aktualna tema
16.35 Mladi izvajalci – posnetki iz arhiva solistov in ansamblov primorskih glasbenih šol
17.00 Program RA .ljubljana

stari »čaršiji«. Toda življenje gre svojo pot. Nekega dne zakroži med ljudmi novica, da bodo stare hiše podrli, na njihovih razvalinah pa postavili novo, moderno naselje. Reakcije so različne. Starejšim prebivalcem, ki so čustveno vezani na svoje hišice z vrtički, prodajalnice in prijetne kavarnice, se zdaj podirajo tudi duhovne vrednote iz zlatih časov. Zdaj jim ostajajo le še spomini, ki jih razblinja strah pred negotovo starostjo. V nasprotju s starimi, ki živijo s preteklostjo, pa so oči mladih uprte v prihodnost.

Skopsko dramo Zlati časi so letos prikazali na televizijskem festivalu v Portorožu.

V glavnih vlogah nastopajo: Petre Prličko. Lidija Velkovska, Predrag Dišljenović, Aco Stefanovski, Todor Nikolovski, Kole Angelovski in Dimče Trajkovski.

R III 20.00

Veliki sanjači: Aimé Cesaire

Zadnji sanjač, ki se nam bo predstavil v ciklu poletnih literarnih ponovitev, bo Aimé

Cesaire, rojen leta 1913 na otoku Martiniqueu. Izbor iz njegovega pesniškega dela je pripravil Aleš Berger.

Sodelovali bodo igralci Polde Bibič (na fotografiji), Kristjan Muck in Radko Polič. Režija Sonja Stopar.

TV 17. 25.

Vrtec na obisku

V oddaji bomo otroka seznanili s poklicem pismonoša, to je s prijetnimi in tudi manj prijetnimi stranmi njegovega dela.

V oddaji so sodelovali cicibani VVO Milan Majcen – enota Union z vzgojiteljico Jadranko Novak, pismonoša pa je bil Marjan Hlastec. Zamisel za oddajo – Zmaga Glogovac, kamera – Sandi Videnšek, ton – Marjan Cimperman, glasbena oprema – Olga Jež, redakcija – Irena Struna-Arko, režija – Marjan Roblek.

TOREK, 18. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.15 TV v šoli: Jugoslavija, Zanimivo potovanje, Dnevnik 10
10.00 TV v šoli: Dokumentarni film, Risanka, Glasbena vzgoja (do 11.05)
13.50 Propagandna oddaja
13.55 Sredozemske igre: veslanje
17.40 Poročila
17.45 Risanka
17.55 Pisani svet: Vrv
18.35 Obzornik
18.45 Po sledeh napredka
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Mednarodna obzorja
21.20 H. Sienkiewicz: Rodbina Polanieckih, TV nadaljevanka
22.40 TV dnevnik

Oddajniki II. TV mreže

17.35 Propagandna oddaja
17.40 Sredozemske igre: plavanje
18.50 Dnevnik 10
19.05 Kulturni pregled
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 Sredozemske igre – gimnastika, mnogoboj moških
21.30 Sredozemske igre, rokoborba
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled (do 23.00)

TV Zagreb – I. program:

14.55 TV dnevnik
15.15 TV koledar
15.25 Palčki nimajo pojma
15.55 Sredozemske igre: Veslanje
17.40 Sredozemske igre: Plavanje
18.50 Dnevnik 10
19.05 Kulturni pregled
19.30 TV dnevnik
20.00 Celovečerni film
21.30 Sredozemske igre: Rokoborba
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 TV dnevnik

Koper – Capodistria

15.55 Telesport: Spalato VIII giochi del Mediterraneo – canotaggio Split: MIS – veslanje
17.40 Nuoto – finali – plavanje – finali
19.25 Odprta meja Confine aperto – program v slovenskem jeziku
19.50 Punto ďincontro – Stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 Lo schiavo Gallico – film della serie Le evvasioni celebri;Suženj iz Galije – film iz serije Slavni pustolovci, režija: Jean Piere Decourt, igrajo: Jacques Fabbri, Michel Vitold, Malka Ribowska
21.30 Temi d'attualità – Aktualna tema – dokumentarna oddaja
22.00 Telesport: VIII giochi del Mediterraneo – Lotta Greco – Romana
Split: MIS – rokoborba Grškorimski stil – sintezi povzetek dneva

Radio

I.program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
5.20 Rekreacija
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.50 Dobro jutro, otroci!
8.00 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Mladi koncertant
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
12.00 Na današnji dan
12.10 Danes smo izbrali
12.30 Kmetijski nasveti – ing. Nadja Engelman: Pospeševalna služba v zadružnih organizacijah
13.00 Iz naših krajev
14.05 V korak z mladimi
15.30 Zabavna glsasba
16.00 »Vrtiljak«
17.00 Studio ob 17.00
18.00 Antonin Dvorak: Tema z variacijami za klavir (igra Rumjana Atanasova)
18.15 Benjamin Ipavec: Serenada za godala
18.35 Zborovska glasba v prostoru in času
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Obvestila in zabavna glasba
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Franca Puharja
20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi

TV 17.55

Pisani svet

Na vrsti je druga oddaja, ki jo je televizijska ekipa posnela v avgustu skupaj s taborniki Odreda stražnih ognjev iz Kranja in nagrajenci Pisanega sveta ob Kolpi v Beli krajini. Naslovili so jo Vrv.

R III 20.20

Z Berlinskih koncertnih odrov

Posnetki iz Berlinske filharmonije so nastali lanskega oktobra, ko je v znameniti hiši prvič gostoval Poljski komorni orkester pod vodstvom Jerzyja Maksymiuka. Ansambla pri nas sicer ne poznamo, najbrž pa še mnogi pomnijo dirigenta, ki je pred nekaj sezonami nastopil tudi v Ljubljani. Za debut pred zahodnoberlinskim občinstvom je izbral peterico del iz prve polovice 18. stoletja, ko se je baročni čas prevesal v klasicističnega.

TOREK, 18. SEPTEMBRA

20.45 Tipke in godala
21.05 Radijska igra – David Campton: Kam so šli vsi strahovi
22.20 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana
23.05 Lirični utrinki
23.10 S popevkami po Jugoslaviji
00.05 Nočni program – glasba in poročila

II. program

8.00 Torek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Iz obdobja dixielanda: z ansamblom The Dukes of dixieland
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
16.00 Pet minut humorja
16.05 Lahke note
16.30 Nič nas ne sme presenetiti
16.40 Disco čez dan
17.00 »Sredozemske igre 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Torkov glasbeni magazin
21.30 Rezervirano za disco novitete
22.00 Glasba neuvrščenih
22.30 Mala nočna glasba
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Šolstvo v srednjeveškem Dubrovniku

Za današnjo radijsko šolo za srednjo stopnjo smo pripravili oddajo, ki govori o tem, kako so se vaši vrstniki šolali v davnih časih srednjeveškega Dubrovnika. Šolo so morali vzeti kaj resno, tudi reform je bilo precej, skratka, kljub časovni odmaknjenosti ima takratni izobraževalni proces marsikaj skupnega z današnjimi prizadevanji. Oddajo Šolstvo v srednjeveškem Dubrovniku je napisal dr. Ignacij Voje.

10.35 Moment musical – J. Štolcer-Slavenski: Balkanofonija – simfonična suita – Moja pesem za violo in godala, J. Jež: Narodna in capriccio za rog in orkester, U. Rajko: Pastoralna invencija za violino in orkester, J. Golob: »Sv. Sintilawdič« – rezijanska ljudska pesem za godala
11.00 Tekoča repriza
11.20 Radijski operni list – Danilo Švara: Veronika Deseniška
16.00 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev): Šolstvo v srednjeveškem Dubrovniku
16.30 Operni koncert
18.05 Svet tehnike – Evgen Kansky: Kaj je vakuumska tehnika
18.20 Minute za Juliusa Katchna – W. A. Mozart: Koncert za klavir in orkester št. 25 v C-duru, – Allegro maestoso, S. Rahmaninov: Rapsodija za klavir in orkester na Paganinijevo temo
19.00 Z našimi solisti – Zorana Cotič, klavir, Stojan Dokuzov, oboa, G. P. Telemann: Sonata v D-duru K 284 za klavir, G. Donizetti: Sonata za oboo in klavir v F-Lduru, B. Bartok: Šest bolgarskih plesov, F. Bonson: Pastorala
20.00 Dvignjena zavesa
20.20 Z Berlinskih koncertnih odrov – Večer Poljskega komornega orkestra: dirigent Jerzy Maksymium, solist Roman Jablonski, G. F. Hängel: Concerto grosso v d-molu, W. A. Mozart: Divertimento št. 1 v D-duru, G. Ph. Telemann: »Don Kihot« – suita za orkester, J. Haydn: Koncert za violončelo in orkester v C-duru, Hob. VII-b/1. J. Haydn: Simfonija št. 49 v f-molu »La Passione«
21.55 Igor Stravinski: »Pulcinella« – suita iz baleta po Pergolesiju (Orkester Philharmonia vodi Oto Klemperer)
22.20 Skupni program JRT – studio Ljubljana: Jugoslovanska glasba

Radio Koper

4.30 Program RA Ljubljana
6.00 Glasba za dobro jutro
7.25 Poročila
7.30 Program RA Ljubljana
13.00 Otvoritev – Poročila
13.05 Domači pevci zabavne glasbe
13.37 Naši operni pevci
14.00 Počitniški vrtiljak
14.37 Glasbeni notes – objave
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Aktualna tema
16.35 Iz zborovskega arhiva: učiteljski pevski zbor EMIL ADAMIČ iz Ljubljane in Koroški akademski oktet
17.00 Program RA Ljubljana

Najprej je izvedel Händlov Concerto groso v molu, op. 6, št. 10, Mozartov Divertimento v D-duru, K. 136 in Telmenovo suito o »Don Kihotu«, po odmoru pa še dvoje Hajdnovih part partitur: z violončelistom Romanom Jablonskim Koncert v C-duru, za Konec večera pa mojstrovo 49-to Simfonijo v f-molu, imenovano »La Passione«.

Oddajo je pripravil Borut Loparnik.

TV 18.45

Po sledeh napredka

V laboratoriju za rastlinsko fiziologijo na inštitutu za biologijo s svojimi zanimivimi raziskavami odkrivajo skrivnosti sožitja med drevesi in gobami. Preučujejo rastne hormone v borovih koreninah in vpliv teh hormonov na rast gob.

V prvem prispevku bomo torej osvetili zvezo med koreninami dreves in rastjo gob ter prikazali raziskovalno delo naših biologov.

Pri snemanju in pripravi strokovnega besedila sta sodelovala dr. Nada Gogala in Franci Pohleven, sodelavca inštituta za biologijo Biotehniške fakultete.

V drugem prispevku oddaje bomo predstavili cementarno v Anhovem. Pot, ki so jo morali opraviti strokovnjaki do postavitve novega sodobnega obrata in pa tehnološki postopek pridobivanja cementa ter spremno delo v laboratorijih je vsebina posnetega filma.

R I. 21.05

Kam so šli vsi strahovi?

Danes bo na sporedu ponovitev radijske igre Kam so šli vsi strahovi angleškega avtorja Davida Camptona, ki prikazuje nekoliko melodramatično zgodbo mladih zaljubljencev. Nastopajo: Duša Počkajeva, Danilo Benedičič, Majda Grbac in Maks Bajc.

R I. 18.35

Zborovska glasba v prostoru in času

V oddaji Zborovska glasba v prostoru in času bomo poslušali skladbe Felixa Mendelssohna in Gionachina Rossinija, skladateljev 19. stoletja. Ta čas je človeka – predvsem pa umetnika – Vznemiril s svojim razvojem in ga izzval, da si je poiskal opore v sebi samem in se – na svoj način – izpovedal. V delih Feliya-Mendelssohna zaznamo občutljivo umetnikovo naravo, polno hrepenenja, nežnosti pa tudi močnih čustvovanj. Razgibno pot domišljije je znal urejeno prenesti v različne oblike svojega ustvarjanja. S področja vokalne skupine in zbori. Njegove zborovske skladbe bomo poslušali menjave s pesmimi za zbor in klavir Gioachinija Rossinija, sicer velikega ustvarjalca komične opere, predstavnika italijanske romantike. Njegov umetniški izraz občuti poslušalec v inventivni melodiji, živahnem ritmu in – poudarku na italijanskem koloritu.

Oddajo je

SREDA, 19. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.30 TV v šoli: Narodni park Paklenica
10.00 TV v šoli: Izobraževalni film, Risanka, Kocka, kocka (do 11.10)
14.50 Propagandna oddaja
14.55 Sredozemske igre, namizni tenis – ekipni finale (do 17.25)
17.35 Poročila
17.40 Potepuh in nočna lučka – otroška serija

17.55 Anamorfoze, mladinska oddaja
18.15 Ne prezrite
18.30 Obzornik
18.40 Od vsakega jutra raste dan: Škofja Loka
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
22.00 Evropski nogometni pokali (do 23.10)

Oddajniki II. TV mreže:

17.20 Propagandna oddaja
17.25 Sredozemske igre – plavanje
18.50 Tehtnica za natančno tehtanje
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 Sredozemske igre, orodna telovadba – finale
22.00 Včeraj, danes, jutri (do 22.15)

TV Zagreb – I. program:

14.25 TV dnevnik
14.45 TV koledar
14.55 Sredozemske igre – namizni tenis
17.25 Sredozemske igre – plavanje
18.50 Tehtnica za natančno tehtanje
19.30 TV dnevnik
19.53 Reportaža pred oddajo Igre brez meja
20.05 Bordeaux: Igre brez meja – prenos
21.40 TV dnevnik
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Evropski nogometni pokali
23.10 Sredozemske igre, dnevni pregled

Koper-Capodistria

17.25 Telesport: Spalato – VIII giochi del Mediterrano: finali di nuoto
Split: MIS – plavanje – finale
18.50 Tenis da tavolo – finali – Namizni tenis – finale
19.50 Pundo d'incontro – Stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 Gardenia blu – Modra gardenija – film; režija: Fritz Lang, igrajo: Ann Baxter, Richard Conte, Ann Sothern, Raymond Burr
22.10 Telesport: Spalato – VIII giochi del Mediterrano – ginnastica
Split: MIS gimnastika
23.10 Sintesi della goprnata – povzetek dneva

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujém!
6.20 Rekreacija
6.50 Dobro jutro, otroci!
8.00 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Pisan svet pravljic in zgodb
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
12.00 Na današnji dan
12.10 Veliki zabavni orkestri
12.30 Kmetijski nasveti – ing. Nadja Engelman: Pospeševalno delo s kmečkimi ženami
12.40 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti
13.00 Iz naših krajev
14.05 Razmišljamo, ugotavljamo...
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.30 Zabavna glasba
16.00 »Loto vrtiljak«

CHINATOWN – ansambel The Doobie Brothers
MIŠ V MOKI – ansambel Pepel in kri
IN MY LIFE – Phoebe Snow
PESMO MOJA – Leo Martin
BOYS KEEP SWINGING – David Bowie
VSI LJUDJE HITIJO – Marjetka Falk
LIGHT MY FIRE – Ami Stewart
ZADNJI LET BOEINGA 707 – ansambel Atomsko sklonišče
GIRL OF MY DREAMES – Bram Tchaaikovsky

TV 17.40

Svetlana Makarovič: Potepuh in nočna lučka

Naš potepuh ima zamudo. Obiskati vas je hotel na začetku septembrskega programa, a kaj, ko se na poti lahko marsikaj zgodi. In tako je zdaj pač tu z zamudo, vendar upamo, da zato ne bo nič manj dobrodošel otrokom, kajti avtorico zgodb otroci dobro poznajo in so prav radi v njeni družbi, prav tako tudi potepuha – Jurija Součka. Lučko bodo spoznali šele v tej oddaji, to se pravi njeno podobo, ki jo bo oživil Peter Dougan z gibi, Ivanka Mežanova pa z glasom. Zgodbo je otrokom naslikal Marjan Amalietti – tisti, ki poznate njegove slikanice, boste gotovo radi ostali pri sprejemnikih. Oddajo je režiral Zoran Lesič-Vukotič, posnel Sandi Videnšek, z glasbo pa opremil Marko Stopar.

Urednica oddaje: Milena Ogorelec.

R I 20.15

Kitica Pavčičevih

Prihodnji ponedeljek, bodo minila tri desetletja, odkar je v prometni nesreči v Ljubljani ugasnilo življenje Josipa Pavčiča (1870-1949). Bil je učitelj – služboval je v Vipavi, rodnih Velikih Laščah, najdlje pa v Ljubljani, a se je z nespornim glasbenim darom, dodatnim strokovnim izpopolnjevanjem in marljivim delom uvrstil med ugledne slovenske glasbenike svojega časa. S svojimi instruktivnimi skladbami za klavir je pri nas nedvomno oral ledino. Poleg klavirskih je komponiral še zborovska dela in samospeve. Posebno slednji so se zaradi neposrednega izraza, gladko tekoče, prikupne melodike in dobro postavljene klavirske spremljave močno priljubili tako izvajalcem kot poslušalcem. Umetniško najvrednejši so tisti, ki jih je napisal na stihe iz Župančičevega CICIBANA. Spominu Josipa Pavčiča posvečamo današnjo glasbeno oddajo, ki jo je pripravil Danilo Pokorn.

SREDA, 19. SEPTEMBRA

NEKEGA DNE SE BOŠ VRNIL – Tatjana Gros
A LITTLE MORE LOVE – Olivia Newton – John
JA NISAM KOCKAR – ansambel Srebrna krila
MAMA CAN'T BUY YOU LOVE – Elton John
PRIDI SPET K NAM NAZAJ – ansambel Strune

Odločite se za popevko, o kateri mislite, da bo dobila nagrado. Odločitev sporočite na dopisnici na naslov: Redakcija oddaje Loto vrtiljak, RTV Ljubljana, 61000 Ljubljana, Tavčarjeva 17. Na dopisnico lahko napišete eno samo izbrano melodijo.

17.00 Studio ob 17.00
18.00 Škatlica z godbo
18.30 Odskočna deska
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Borisa Kovačiča
20.00 Naš gost
20.15 Kitica Pavčičevih (ob 30-letnici skladateljev smrti)
20.40 Josef Suk: Štiri skladbe za violino in klavir (Tomaž Lorenz – violina, Primož Lorenz – klavir)
21.15 Giuseppe Verdi: Odlomki iz opere Falstaff
22.20 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe
23.05 Lirični utrinki
23.10 Jazz pred polnočjo: Oliver Nelson z jazz interactions orchestra – Ivan Jullien Band
00.05 Nočni program – glasba (Radio Maribor) in poročila

II. program

8.00 Sreda na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Paleta melodij
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 S solisti in ansambli jugoslovanskih radijskih postaj
14.35 Z vami in za vas
16.00 Tokovi neuvrščenosti
16.10 Moderni odmevi
16.30 Tehnika za vsakdanjo rabo
16.40 Iz jugoslovanske produkcije zabavne glasbe
17.00–19.00 »Sredozemske igre – Split 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Melodije po pošti
22.15 Zvočni portreti... Keith Jarrett
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Še pomnite, tovariši... (ponovitev)
11.00 Na krilih petja
11.40 Franz Schubert: Sonata v A-duru – (Tatjana Bučar – klavir)
16.00 Zborovska glasba našega sporeda
16.20 Ars antiqua – J. des Pres: »Miserere mei Deus« – motet za glasove in glasbila, A. Villaert: Fantazija, C. Monteverdi: Dva madrigala iz zbirke »Madrigali vojne in ljubezni« – »Ko zemlja umolkne, nebes in vetrovi«, C. Monteverdi: »Amor« – canzanetta concertata za glasove in glasbila, J. Dowland: Štirje plesi, H. Schutz: »Surrexit pastor bonus« – pesem za zbor in glasbila
17.00 Komorni koncert v paviljonu
18.05 Mednarodna radijska univerza
18.15 Stereofonski operni koncert
19.30 Izbrana proza – E. M. Forster: Na drugi strani žive meje
19.55 Vremenska napoved in poročila
20.00 Večer simfoničnega orkestra RTV-Ljubljana, dirigent Samo Hubad, solisti: Trio di Trieste, recitativ Boris Kralj, M. Bravničar: Plesni kontrasti za orkester, J. Francaix: Simfonija za godala, G. F. Ghedini: Koncert o albatrosu, P. Hindemith: Simfonične metamorfoze na teme Carla M. von Webra
21.20 V nočnih urah – T. A. Vitali: Chaconne v g-molu za violino in continuo, J. Bajamonti: Quartetto in F za godala, G. P. Telemann: Koncert za šest instrumentov, W. A. Mozart: Serenada št. 4 v D-duru, K. 203 – »Colloredova serenada«
22.50 Literarni nokturno – N. Halimi: Mraz v cvetju

Radio Koper

0.05 Program RA Ljubljana
6.00 Glasba za dobro jutro
7.25 Poročila
7.29 Zaključek
7.30 Program RA Ljubljana
13.05 Zapojmo pesem – pojo otroški in mladinski pevski zbori
13.37 Melodije na tekočem traku
14.00 Zamejski solisti in ansambli – Sanja Pahor – Torre – klavir
14.37 Glasbeni notes in objave
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Aktualna tema
16.35 Zapojmo in zaigrajmo
17.00 Program RA Ljubljana

TV 18.40

Od vsakega jutra raste dan

Ko smo se odločili, da pripravimo reportažo o amaterski kulturni dejavnosti v škofjeloški občini, nismo niti slutili, v kakšne škripce bomo zašli. Škofjeloška občina premore toliko različnih dejavnosti, toliko skupin, pa še toliko naravnih lepot, da bi lahko snemali oddajo za oddajo, in še ne bi izčrpali vsega lepega, kar lahko razveseli srca poslušalcev ali gledalcev. Neizprosnih 30 minut prostora je pač prisililo oblikovalce oddaje, da so se bežno dotaknili dejavnosti sedmih zborov v občini, tamburaškega orkestra iz Reteč, pihalne godbe in dramske skupine iz Škofje Loke, likovne skupine iz Železnikov ter fotosekcije v Gorenji vasi, pomudili pa so se tudi pri mali Groharjevi koloniji. Oddajo je pripravil Janez Bitenc, posnel Zdravko Odič, ton je delo Tonija Žerovnika, režiser je Igor Košir, urednica pa Jasna Novak.

TV 17.55

Anamorfoze

Anamorfoze je izraz, ki ga uporabljajo slikarji. Gre za spačeno upodobitev predmeta, ki ga ob normalnem gledanju ne moremo videti pravilno oblikovanega. Anamorfoza je kljub temu perspektivično pravilno urejena, tako da predmet lahko z določenegaočišča zremo v njegovi pravi podobi. Če povemo z drugimi besedami, so anamorfoze izmaličene podobe, ki pa jih »pod določenim kotom« lahko gledamo v pravih razsežnostih.

R III 18.05

Mednarodna radijska univerza

V Mednarodni radijski univerzi nadaljujemo cikel predavanj o halštatski kulturi v Sloveniji, ki ga je Mednarodni radijski univerzi v Parizu predlagala naša radijska postaja, napisal pa ga je arheolog Tone Knez iz Novega mesta. Predavanje bo govorilo o družbeni ureditvi v halštatskem času.

TV 20.05

Igre brez meja

Na vrsti je finalno tekmovanje najuspešnejših ekip obenem pa tudi zadnja oddaja iz letošnjega cikla Iger brez meja. Gostitelj je tokrat francosko mesto Bordeaux.

ČETRTEK, 20. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

9.10 TV v šoli: Jabolko, Celica, Matematika
10.00 TV v šoli: Francoščina
10.30 TV v šoli: Kemija, Risanka, Zemljepis (do 11.35)
15.30 Poročila
15.40 Sredozemske igre, dnevni pregled
16.40 Propagandna oddaja
16.45 Sredozemske igre: Skoki v vodo
17.25 Mala čebelica, otroška oddaja
17.40 Skrivnosti srca, dokumentarna odd. iz serije Dediščina za prihodnost
18.35 Obzornik
18.45 Nadobudneži, oddaja TV Beograd
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Posredniki, dokumentarna oddaja
21.30 Glasbeni magazin
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 Poročila

Oddajniki II. TV mreže:

17.20 Propagandna oddaja
17.25 Sredozemske igre – plavanje
18.45 Goli z evropskih nogometnih igrišč
19.30 TV dnevnik
20.00 To sem jaz: Goran Bregović
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.30 Zabavno glasbena oddaja
22.20 Ona, dokumentarna serija (do 23.05)

TV Zagreb – I. program:

15.45 TV dnevnik
16.05 TV koledar
16.15 Kapetan Mikula Mali
16.45 Sredozemske igre, skoki v vodo
17.25 Sredozemske igre, plavanje
18.45 Kviz
19.30 TV dnevnik
20.00 Aktualna oddaja
20.45 Velika soba, TV drama
21.35 Akcije
21.40 TV dnevnik
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled

Koper-Capodistria

17.25 Telesport: Spalato VIII. gopchi del Mediterraneo: finali di nuoto
Split: MIS – plavanje – finale
18.50 Tuffi dalla torre – finali feminili: Skoki s stolpa – finale, ženske
19.50 Punto d'incontro – Stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 Attento Gringo... ètornato Sabata – Pozor gringo – film, režija: Al Bagran, igrajo: Vittorio Richely, George Martin, Fernando Sancho
22.00 Telesport: Spalato: VIII. giochi del Mediterraneo – sintesi
Split: MIS – povzetek dneva

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem!
6.50 Dobro jutro, otroci!
7.20 Rekreacija
8.00 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 Mladina poje: MPZ OŠ Trnovo – Ljubljana
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
12.00 Na današnji dan
12.10 Znane melodije
12.30 Kmetijski nasveti – mag. Terezija Štefančič: Organizacija spravila sladkorne pese v letošnjem letu
12.40 Od vasi do vasi
13.00 Iz naših krajev
14.05 Mehurčki
14.20 Koncert za mlade poslušalce
14.40 Jezikovni pogovori
15.30 Zabavna glasba
16.00 »Vrtiljak«
17.00 Studio ob 17.00
18.00 »Vsa zemlja bo z nami zapela...« (Delavski pozdrav)

Oddaji Vsa zemlja bo z nami zapela smo tokrat dali še naslov Delavski pozdrav – po Blobnerjevi pesmi v priredbi Rada Simonitija za moški zbor in pihalni orkester. »Zdravo, hrabri bojevniki...« so peli delavski pevski zbori na Slovenskem, na Hrvatskem in v Srbiji že pred prvo svetovno vojno. V obliki štiriglasnega moškega zbora je pesem

TV 21.30

Glasbeni magazin

Prvi prispevek smo namenili glasbeni kulturi na slovenski obali sredi turistične sezone julija in avgusta. Zanimalo nas je predvsem,

ali turistični delavci, organizatorji kulturnega življenja in občani Kopra, Izole, Pirana in Portoroža ponudijo turistu poleg običajne turistične ponudbe tudi kako kulturno prireditev. Koliko jim je to letos uspelo, nam bodo povedali Jože Hočevar in Kopra, Fanči Kuhar in Nino Spinelli iz Pirana ter Jovan Nikolić iz portoroškega Avditorija, podprli pa jih bomo s posnetki s Piranskih glasbenih večerov (nastopili bodo pianist Aci Bertoncelj, čembalistka Dina Slama ter mešani zbor Obala) in prireditev v okviru portoroškega Avditorija (na fotografiji) Melodije morja in sonca. V glasbeni uganki boste izvedeli za nagrajence iz prejšnje oddaje, potem pa bodo preizkusili svoje znanje ljubitelji operne glasbe.

Gost glasbenega magazina bo slovenski skladatelj Pavel Mihelčič, letošnji Prešernov nagrajenec za skladateljsko delo. Priznani umetnik hornist Jože Falout bo zaigral njegovo skladbo »Ekspozicija in refleksi za devet rogov«, iz razgovora pa boste izvedeli kaj več o avtorju kot skladatelju, glasbenem kritiku in pedagogu, predvsem pa o njegovem delu.

Oddajo je pripravila Bača Šramel-Justin.

R III 10.05

Petrova gora

»Prijazna zelena pokrajina, polna gričev, cvetočih travnikov, sončnih dolinic, bistrih potokov in gozdov, to je Petrova gora – tisočletna zakladnica zgodovinskih dogodkov. Petrova gora je zibelka odpora proti tujcem, prepojena s solzami in krvjo. Je branik svobode, utelešenje nepremagljivosti in zmage. Čas je v tem delu naše domovine pustil številne sledove, od davno minulih legend do slavnih bojev proti fašističnim zavojevalcem.«

Tako se začenja oddaja o Petrovi gori. Avtor v izredno razgibani pripovedi na kratko preleti stoletja in najpomembnejše zgodovinske dogodke, ki še danes dajejo pečat temu zgodovinskemu in spominskemu parku na Hrvaškem. Težišče oddaje pa je na obdobju najbolj težavnih odločitev hrvaškega in vsega jugoslovanskega ljudstva, na narodnoosvobodilnem boju. Na Petrovi gori, od koder se je vstaja širila v bližnje in daljne kraje Hrvaške, je bilo 8 bolnišnic. Tam so

ČETRTEK, 20. SEPTEMBRA

izšla leta 1935 v delavski glasbeni reviji Akordi, kar priča o tem, da je bila med našim delavstvom priljubljena tudi po letih med obema svetovnima vojnama. Tako je predstavljala naše interbrigadiste tudi v španski državljanski vojni in je bila objavljena kot edina jugoslovanska pesem v pesmarici »CANCIONES DE LAS BRIGADAS INTERNACIONALES« leta 1938 z naslovom Delavski pozdrav.

Za delavsko pevsko društvo je več hrvaških pa tudi italijanskih pesmi napisal hrvaški skladatelj Ivan Zajc; med njimi je tudi pesem Slava delavstvu, za katero je slovensko besedilo verjetno priredil Etbin Kristan.

Pesem Slava delu je nastala kot slavnostna himna za moški zbor z baritonskim solom ob 25-letnici Delavskega bralnega društva v Idriji, od koder je doma skladatelj Zorko Prelovec, ki je bil tedaj pevovodja te organizacije. Skladbo je leta 1927 izdalo v tisku pevsko društvo Ljubljanski zvon in omogočilo njeno izvajanje tudi drugim delavskim pevskim zborom po Sloveniji.

Pela bosta moški zbor Celje z dirigentom Egonom Kunejem in moški zbor naše radijske postaje ob spremljavi pihalnega orkestra z dirigentoma Radom Simonitijem in Markom Munihom.

18.15 Lokalne radijske postaje je vljučujejo
18.35 Štiri balade – J. Brahmsa, L. Janačka, M. Potočnika in M. Lipovška
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Milana Ferleža
20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
21.05 Literarni večer: Poetične drame Marina Držića
21.45 Lepe melodije
22.20 Plesna glasba iz jugoslovanskih studiev
23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah
23.30 Paleta popevk jugoslovanskih avtorjev
00.05 Nočni program – glasba in poročila

II. program

8.00 Četrtek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Vedri zvoki
13.35 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
14.20 Za mlade radovedneže
16.00 Nenavadni pogovori – Razlike v doživljanju spolnosti fantov in deklet
16.20 Instrumenti v ritmu
16.30 En mikrofon za dve izkušnji
16.45 Jazz-klub: Jack McDuff – Memphis Slim – Howard Roberts
17.00 – 19.00 »Sredozemske igre – Split 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Beseda v rocku
21.00 Naš glasbeni teleks
22.00 Akordi za sanjarjenje
22.45 Zrcalo dneva

III. program

10.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Petrova gora
10.35 Orkestrski utrinki
11.00 Tekoča repriza
16.00 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev): Petrova gora
16.30 Narodne za koncertni oder
17.00 Ura s Franzom Schubertom –
18.05 Zunanjepolitični feljton
18.20 Ljubljanska sezona komornih koncertov 78/79: Komorni ansambel »Pro musica« iz Beograda (Bach, Vivaldi)
19.29 Trije pianisti in trije skladatelji (Osterc, Koporc, Švara) – S. Osterc: Arabeske za klavir, S. Koporc: Časovne konture za klavir, D. Švara: Skladba za klavir – Scherzo
20.00 Glasbeni klub – Dirigent Bruno Walter, R. Schumnn: Simfonija št. 3 v Es-duru – »Renska«, G. Mahler: Simfonija št. 1 v D-duru – »Titan«
21.30 Vabilo v studio 22 (solistična in komorna glasba: Liszt – Berg, Britten, Berio, Ligeti, Ristić), F. Liszt: Sonata za klavir v h-molu, A. Berg: Štiri skladbe za klarinet in klavir, op. 5, G. Ligeti: Dve etudi. Etuda št. 1: Harmonija, Etuda št. 2: Coulee, L. Berio: Rounds with voice (za čembalo in glas), B. Britten: Tiho pada hladni dež, M. Ristić: Deset epigramov za deset instrumentov
22.50 Literarni nokturno – J. Kaštelan: Divje oko

Radio Koper

0.05 Program RA Ljubljana
6.00 Glasba za dobro jutro
7.25 Poročila
7.30 Program RA Ljubljana
13.05 Po domače z ansamblom bratov Avsenik in pihalnim orkestrom RTV Ljubljana
13.37 Popevke se vrstijo
14.00 Mali koncert lahkih not
14.37 Glasbeni notes, objave
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Znane melodije
17.00 Program RA Ljubljana

---

bile med NOB vojaške mehanične delavnice, partizanske lekarne, usnjarne, kovačnice in druge delavnice ter ustanove. Na Petrovi gori je [illegible]val tudi znani karlovški okrožni komite[illegible]munistične partije Hrvaške, pa tudi vods[illegible] o narodnoosvobodilnega gibanja za Kordun. Kar 87 krajev na Petrovi gori je zgodovinskih, saj spominjajo na hude in veličastne dni naše revolucije.

Oddaji dajejo posebno privlačnost pripovedi bivših borcev: sedanjega direktorja muzeja Petrova gora magistra Mileta Džakića, prvega partizanskega zdravnika v bolnišnicah na Petrovi gori dr. Sava Zlatića, španskega borca Jakoba Kranjčevića-Brade in matere dveh padlih sinov in hčerke, 80-letne Mile Djordan.

Oddaja o Petrovi gori bo učencem 7. in 8. razreda prikazala del narodnoosvobodilnega boja, ki so ga zagrizeno in neizprosno bili v sosednji republiki Hrvaški.

Avtorja oddaje sta Astra Božiković in Juraj Baldani.

R III 20.00

Glasbeni klub

Glasbeni klub bo izpolnila umetnost Bruna Walterja. Komajda bi našli dirigenta, ki je v prvipolovici tega stoletja izraziteje zaznamoval evropsko glasbeno življenje in mu odprl pomembnejše razglede – na Mozarta recimo, pa na romantično dediščino, ne nazadnje na Mahlerjevo delo, ki ga je oživljal s posebno ljubeznijo in naklonjenostjo, saj je bil zamlada mojstrov sodelavec v dunajski Dvorni operi. Na odru te znamenite hiše se je kmalu po letu 1900 začel tudi Walterjev vzpon med velike umetnike taktirke. Postal je ravnatelj münchenske opere, pozneje berlinske, povabili so ga v Leipzig, njegove interpretacije na bayretthskem in salzburškem festivalu pa so mu odprle pot v evropska in ameriška središča. Ko ga je fašizem pregnal iz domovine, se je slednjič odločil za Združene države in tam postal osrednja osebnost Metropolitanske opere ter pozneje Newyorške filharmonije, na staro celino pa se je vrnil le še nekajkrat po drugi svetovni vojni. Večina tonskih zapisov, ki danes pričajo o izjemni moči Walterjevega poustvarjalnega duha, je tako nastala na ameriških tleh – tudi oba posnetka, ki ju bomo poslušali v današnji oddaji: Schumannova Tretja in Mahlerjeva prva simfonija. Oddajo je pripravil Borut Loparnik.

R III 18.20

Ljubljanska sezona Komornih koncertov

Oddajo bomo namenili posnetku koncerta v lanskem abonmaju Ljubljanskega festivala. Letošnjega 27. februarja je v Filharmoniji gostoval komorni ansambel Pro musica iz Beograda pod vodstvom dirigenta Djure Jakšića, kot solista pa sta sodelovala romunska mezzosopranistka Martha Kessler in slovenski, v Švici delujoči violinist Vladimir Škerlak.

Igrali bodo skladbe Johanna Sebastiana Bacha in Antonia Vivaldija.

Oddajo je pripravil Igor Andrejčič.

PETEK, 21. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Izobraževalna reportaža (do 11.40)
14.50 Poročila
15.00 Sredozemske igre, kajak, tenis, namizni tenis
17.25 Usoda nekega Charlie, oddaja TV Beogad
17.45 Raznašalci časopisov, mladinska serija
18.05 »Nadigravanja«, glasbena oddaja TV Beograd
18.35 TV obzornik
18.45 Življenje v vaših rokah, odd. iz cikla Sodobna medicina
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
20.00 Zabava vas Zdravko Čolić
20.50 Propagandna oddaja
20.55 Junaki serijskega filma: Mož s 6. milijoni dolarjev
21.45 TV dnevnik
22.00 Nočni kino: Otalia iz Bahije, brazilski film

Oddajniki II. TV mreže:

17.20 Propagandna oddaja
17.25 Sredozemske igre: plavanje
18.45 Glasbeni amaterji
19.30 TV dnevnik
20.00 Na dnevnem redu je kultura
21.00 Včeraj, danes, jutri
21.35 Reportaža
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 Sredozemske igre, rokoborba in judo
23.45 Poročila (do 23.50)

TV Zagreb – I. program:

14.15 Med domom in šolo
14.45 Sredozemske igre: kajak, tenis, skoki v vodo
17.25 Sredozemske igre, plavanje
18.45 Glasbeni amaterji
19.30 TV dnevnik
20.OO Zabava vas Zdravko Čolić
21.00 Junaki serijskega filma
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 Sredozemske igre: rokoborba, judo, posnetek
23.45 Poročila

Koper-Capodistria

14.55 Telesport: Spalato: VIII. giochi del Mediterraneo? kajak, tenis, tuffi dalla torre
Split: MIS kajak, tenis – finali ženske, Skoki s stolpa – finale moški
17.25 Nuoto – plavanje
19.25 Odprta meja – Confine aperto
19.50 Punto đincontro – Stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 Il fuoco nella carne – Ogenj pod kožo – film, režija: Paul Gegauff, igrajo: Roger Vadim, Franco Fabrizi, Serge Maquand
21.50 Locandina – Propagandna oddaja
22.05 Telesport: Spalato: VIII. giochi del Mediterraneo lotta libera, Judo
Split: MIS: rokoborba – prosti stil, judo
22.50 Sintesi – Povzetek dneva

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro! – vremenska napoved in poročila
4.50 Dnevni koledar
5.20 Rekreacija
6.00 Dobro jutro, rojaki na tujem
6.50 Dobro jutro, otroci!
8.50 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Z glasbo v dober dan
8.30 glasbena pravljica – L. Mal – B. Lesjak Jaka: Poštarsko letalo
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.05 Rezervirano za...
12.00 Na današnji dan
12.10 Z orkestri in solisti
12.30 Kmetijski nasveti – ing. Matija Kovačič: Kakšne zadružne organizacije poznamo pri nas
12.40 Pihalne godbe
13.00 Iz naših krajev
13.50 Človek in zdravje
14.05 Marijan Vodopivec: »Jesenski ognji« – štirje orkestrski pastelі (Simfonični orkester RTV – Ljubljana dirigent Samo Hubad)
14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
14.55 Kako se oblačimo (v megli in soncu)
15.30 Napotki za turiste
15.35 Zabavna glasba
16.00 »Vrtiljak«
17.00 Studio ob 17.00

R III 20.15

Veliki dogodek v križankah

Med vrsto izvrstnih muzikov iz tujine – gostov letošnjega že 27. mednarodnega festivala v Križankah smo konec avgusta srečali tudi drugi orkester LENINGRAJSKE FILHARMONIJE, ki nosi ime velikana sovjetske muzike Dmitrija Šostakoviča. Muziki, tako ansambel kot dirigent ALEKSANDER DMITRIJEV in izvrsten solist – violončelist MIHAIL HOMICER so še enkrat dokazali izredno visoko raven reproduktivne umetnosti v Sovjetski zvezi. Večer z deli: Suita iz baleta »VIJAK« Dmitrija Šostakoviča, Saint – Saënsov KONCERT ZA VIOLONČELO IN ORKESTER št. 1 v a-molu, op.33 in PETA SIMFONIJA v e-molu, op. 64 Petra Iljiča Čajkovskega, je bil nedvomno vrh in zares velik zaključek letošnjih »Križank«. Posnetke smo uvrstili v oddajo Z JUGOSLOVANSKIH KONCERTNIH ODROV. Ne pozabite prisluhniti!

R II 22.00

S festivalov jazza

V okviru oddaje S festivalov jazza nadaljujemo s predvajanjem posnetkov letošnje-

ga XX. jubilejnega mednarodnega festivala Jazza LJUBLJANA – 79.

V drugi oddaji bodo na sporedu posnetki z nastopa tria ameriške pianistke Joanne Brackeen.

TV 18.45

Življenje v vaših rokah

Oddaja prikazuje diagnostične metode za zgodnje odkrivanje bolezni dojk, zlasti rakastih obolenj. Vsaka ženska po petindvajsetem letu starosti bi si morala sama znati pregledati dojke in ob vsaki najmanjši spremembi tudi ukrepati.

Oddajo je pripravil Peter Ovsec, posnel so je Zdravko Odič, zmontirala pa Neva Fajon.

TV 22.00

Nočni kino: Otalija iz Bahije

Brazilski film ni čest gost ne v kinematografih – ne na TV. Tokrat imamo priložnost spoznati film OTALIJA IZ BAHIJE, ki nam sicer brazilsko kinematografijo ne bo predstavil v zelo značilni luči, saj ga je po-

PETEK, 21 SEPTEMBRA

18.00 Od arije do arije
W. A. Mozart: Figarova svatba – arija figara iz 4. dej.
G. Donizetti: Don Pasquale – arija Norine
J. Offenbach: Hoffmannove pripovedke – arija Dappertutta
A. Ponchielli: Gioconda – arija Enza Grimalda
S. Moniuszko: Halka – Recitativ in arija Halke
G. Verdi: Traviata – arija Alfreda
18.30 S knjižnega trga
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci
19.45 Minute z ansamblom Vilija Petriča
20.00 Uganite, pa vam zaigramo...
21.05 Oddaja o morju in pomorščakih
22.20 Glasbeni intermezzo
22.30 Besede in zvoki iz logov domačih
23.05 Lirični utrinki
23.10 Prostor za reprize
00.05 Nočni program – glasba (Radio Koper) in poročila

II. program

8.00 Petek na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Jazz v komornem studiu – Pianist Bill Evens
13.55 Znano in priljubljeno
14.00 Z vami in za vas
14.20 Prometni leksikon
15.45 Vroče – hladno
17.33–19.00 »Sredozemske igre – Split 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 Stop pops 20
21.45 Iz francoske diskoteke
22.00 S festivalov jazza – XX. jubilejni mednarodni festival jazza Ljubljana – 79 (II. oddaja): Joanne Brackeen
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 Radijska šola za nižjo stopnjo – Kruh, še prej pa njiva
10.35 Na ljudsko temo
11.00 Jezikovni pogovori (ponovitev)
11.15 Iz romantične zborovske literature
11.30 Viktor Parma: Godalni kvartet (Igra Slovenski godalni kvartet)
16.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev): Kruh, še prej pa njiva
16.30 Pota naše glasbe – S. Osterc: Passacaglia in koral za orkester, P. Šivic: Koncert za klavir in orkester, P. Ramovš: Musiques funebres za orkester
17.15 Iz operne diskoteke
18.05 Šestnajst strun (Mozart, Godalni kvartet v Es-duru, K. 160 – Šostakovič, Godalni kvartet v F-duru, op. 73
18.45 Pesmi noči (V. Mirk, V. Felix, J. Karai, R. Simoniti)
19.00 Radijska igra – Pavel Lužan: Tercet
20.00 Mihovil Logar: Sonatina za violino in klavir (Vladimir Škerlak – violina, Marijan Lipovšek – klavir)
20.15 Z jugoslovanskih koncertnih odrov – Koncert leningrajske filharmonije v Križankah, dirigent Aleksander Dmitrijev, solist Mihail Homicer – violončelo, D. Šostakovič: Suita iz baleta »Vijak«, C. Saint-Saëns: Koncert za violončelo in orkester št. 1 v a-molu, op. 33, P. I. Čajkovski: Simfonija št. 5 v e-molu, op. 64
22.15 Odlomki iz hrvaških oper
22.50 Literarni nokturno

Radio Koper

6.00 Otvoritev, glasba za dobro jutro, koledar, objave in reklame, najava sporedov
7.25 Poročila
7.30 Program RA Ljubljana
13.05 Jugoslovanska pop scena
13.37 Primorska poje '79
14.00 S polnimi jadri
14.30 Glasbeni notes, najava sporedov
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Aktualna tema
16.35 Svirac svira, kolo igra: spored pesmi in plesov narodov Jugoslavije
17.00 Program RA Ljubljana

Programa Radia Maribor tokrat na programskih straneh žal ne boste našli, ker ga nismo prejeli.

snel francoski režiser Marcel Camus. Film je precej melodramska pripovedk o lepi in mladi Otaliji, ki pride v revna predmestja Ria de Janeira, da bi služila svoj vsakdanji kruh v javni hiši.

R III 19.00

Pavel Lužan: Tercet

Med mlado slovensko pisateljsko generacijo je gotovo Pavel Lužan (na fotografiji), eden najznačilnejših avtorjev, ki so se odločili za pisanje radijskih iger; ob gledaliških besedilih jih je napisal doslej že pet. Ta, ki bo nocoj na sporedu in ji je dal avtor naslov TERCET, se odlikuje po čutu za radiofonsko upodabljanje, za živo dialoško strukturo in za imenitno ins svojevrstno grotesknostjo obarvano persiflatoriko. Razvpiti, skoraj že banalni ljubezenski trikotnik upodablja Lužan na svojevrsten, izrazito individualen, pa vendar le privlačen način.

Nastopali bodo: Jurij Souček, Milena Muhičeva in Radko Polič.

Ton in montaža: Staš Janež, Glasba: Urban Koder. Asistent režije: Mojca Cavazza, Dramaturg: Borut Trekman. Režija: Dušan Mauser.

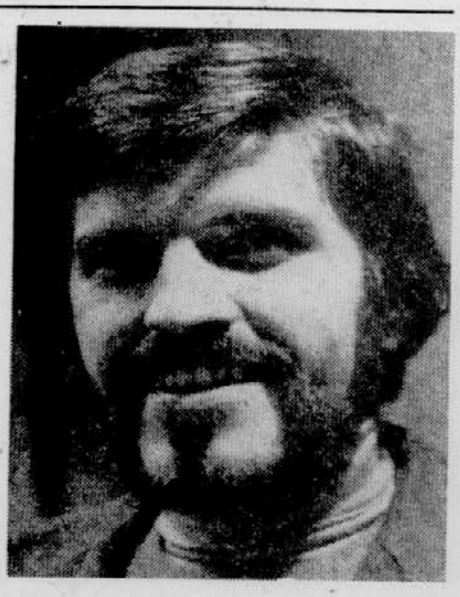

SOBOTA, 22. SEPTEMBRA

Televizija

Ljubljana

8.20 Mala čebelica, otroška oddaja
8.35 Vrtec na obisku: Naš pismonoša
8.50 Nadobudneži, oddaja TV Beograd
9.20 Pisani svet: Vrv
9.55 Po sledeh napredka
10.25 A. Tolstoj: Trnova pot, TV nadaljevanka (do 11.40)
15.30 Poročila
15.35 Šolski ples, sovjetski film
17.10 Naš kraj
17.25 Sredozemske igre – plavanje
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.00 L. N. Tolstoj: ANA KARENINA – TV nadaljevanka
20.55 Kako se oblačimo
21.00 Vročica, ameriški film
22.30 TV dnevnik
22.45 TV kažipot

Oddajniki II. TV mreže:

13.50 Propagandna oddaja
13.55 Sredozemske igre: kajak, tenis, namizni tenis (do 17.25)
18.25 Poročila
18.30 Narodna glasba
19.00 Sredozemske igre: rugby (finale)
20.30 Sredozemske igre: odbojka (polfinale)
21.00 Poročila
21.10 Zabava vas Jack Parnell
21.40 Premor ob glasbi
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 TV dnevnik (do 23.15)

TV Zagreb – I. program:

12.05 TV v šoli: Izobraževalna oddaja (do 12.357
13.40 Poročila
13.45 TV koledar
13.55 Sredozemske igre: tenis, kajak, namizni tenis
17.45 Sredozemske igre: plavanje
19.30 TV dnevnik
20.00 Celovečerni film
21.55 Propagandna oddaja
22.00 Sredozemske igre, dnevni pregled
23.00 TV dnevnik
23.15 Za konec tedna

Koper-Capodistria

13.55 Telesport: Spalato – VIII. giochi del Mediterraneo – tennis, tennisda tavolo, kajak
Split: MIS – tenis, namizni tenis, kajak
17.25 Nuoto – plavanje
19.30 L'angolino dei ragazzi: Viaggio nel paese dei puppazi
Otroški kotiček: Potovanje v svet lutk
19.50 Punto d'incontro – Stičišče
20.00 Cartoni animati – Risanke
20.15 Telegiornale – TV dnevnik
20.30 Ecche homo – I sopravisuti – Preživeli – film; režija: Bruno A. Gaburro, igrajo: Irena Papas, Philippe Leroy, Frank Wolf, Gabriele Tinti
22.00 Telesport: Spalato – VIII. giochi del Mediterraneo – sintesi
Split: MIS – povzetek dneva
23.00 Canale 27 – Pregled programa za naslednji teden

Radio

I. program

4.30 Dobro jutro!
4.50 Dnevni koledar
6.00 Našim rojakom na tujem
6.20 Rekreacija
6.50 Dobro jutro, otroci!
8.00 Jugoslovansko in evropsko zbirno poročilo o prometnem položaju in prevoznosti cest
8.08 Pionirski tednik
9.05 Z radiom na poti
9.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine
10.00 Sobotna matineja
10.05 Zapojmo pesem – OPZ gl. šole Franca Šturma – Ljubljana
11.20 Po republikah in pokrajinah
11.40 Domače viže
12.00 Na današnji dan
12.10 Godala v ritmu
12.30 Kmetijski nasveti – dr. Jože Korošec: Volčji bob tudi pomembna krmna rastlina
12.40 Veseli domači napevi
13.00 Iz naših krajev
14.05 Glasbena panorama
15.30 Zabavna glasba
16.00 »Vrtiljak«
17.00 Studio ob 17.00 (zunanjepolitični magazin)
18.00 Petar Konjovič: »Na vasi« – simfonične variacije (Simfonični orkester RTV – Beograd, dir. Mladen Jagušt)
18.30 Mladi mladim – Tomaž Lorenz – violina, Igor Saje – kitara
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.35 Lahko noč, otroci!
19.45 Minute z ansamblom Bratov Avsenik

R I 18.30

Mladi mladim

V oddaji bomo poslušali posnetek z abonmajskega koncerta glasbene Mladine mladim, na katerem je nastopil Komorni duo violine in kitare v sestavi Tomaž Lorenc – violina in Igor Saje – kitara. Prvi in edini slovenski KOMORNI DUO violine in kitare je nastal l. 1971 na pobudo kitarista P. Sobana. S T. Lorenzom je nastopal od l. 1976, ko je njegovo mesto prevzel I. Saje. Duo ima za seboj veliko uspelih nastopov; v začetku oktobra pa odhaja na turnejo v Sovjetsko zvezo.

Posebno razveseljivo je, da je med delovanjem dua nastala cela vrsta novih slovenskih skladb za ta redki in zanimivi komorni sestav.

TV 21.00

VROČICA

VROČICA je po svoji osnovi thriller, pa vendar tudi precej klasična kriminalka.

Pripoveduje o policistu, ki je na sledi gangsterjem, da bi dokazal, kdo je kriv ženine smrti. Ženo je ubila bomba, ki je bila seveda namenjena njemu.

Omeniti še velja, da je Glenn Ford v tem filmu odigral eno svojih najboljših vlog.

TV 15.35

Šolski valček

Sovjetski film ŠOLSKI VALČEK je bil posnet v »Kinostudiu otroških in mladinskih filmov M. Gorkega«.

Torej gre za mladinski film. Pa vendarle to ni tiste vrste mladinski film, kot si zamišljamo to zvrst, Junaki tega filma so res mladi ljudje, toda že vstopajo v svet odraslih. Sre-

SOBOTA, 22. SEPTEMBRA

20.00 »V pozdrav Titovemu Užicu« (skupna oddaja JRT)
22.20 Oddaja za naše izseljence
23.00 Vremenska napoved in poročila
23.05 Lirični utrinki
23.10 Igramo in pojemo
00.05 Nočni program – glasba in poročila

II. program

8.00 Sobota na valu 202
12.30 Opoldanski poročevalec
13.00 Radi ste jih poslušali
13.35 Glasba iz Latinske Amerike
14.00 Srečanja republik
15.30 Hitri prsti
15.45 Mikrofon za Vladimirja Samca
16.00 Naš podlistek – J. Puškaš: Petelini
16.15 Lepe melodije
16.30 Na naših vsakdanjih poteh
16.40 Glasbeni casino
17.00 »Sredozemske igre – Split 79«
19.00 Večerni radijski dnevnik
19.25 Stereorama
20.30 SOS – V soboto obujamo spomine
21.30 Ples v soboto
22.45 Zrcalo dneva
22.55 Glasba za konec programa

III. program

10.05 »Misel in pesem«
10.45 Po Talijinih poteh
11.15 Promenadni koncert – J. Offenbach: »Orfej v podzemlju« – uvertura, M. Hlydn: Koncert za trobento in orkester v D-duru, O. Nedbal: »Pravljica o lenem Janezu« – baletna suita
16.00 Književnost jugoslovanskih narodov

16.20 Virtuozno in privlačno – Weber, Chopin, Rahmaninov, Hačaturjan – C. M. von Weber: Madžarska fantazija za fagot in klavir, F. Chopin: Briljantni valček F-dur, S. Rahmaninov: Prludij cis-mol, A. Hačaturjan: Pesem – poem za violino in klavir
16.45 Glasba je... glasba – E. Adamič: Tri turkestanske ljubezenske pesmi za mali ork., C. M. von Weber: Koncertna skladba za klavir in orkester v f-molu, op. 79 – »Vrnitev križarja«, H. Berlioz: »Harold v Italiji« – simfonija za orkester in violo po Byronovi pesnitvi, op. 16
18.05 Kultura danes
18.25 Zborovska glasba po željah poslušalcev
19.00 Minute stare glasbe – Baročna programska glasba (Biber, Marias, Vivaldi), H. Ignaz F. Biber: Sonata za solo violino, M. Marias: Operacijska miza, A. Vivaldi: Concerto, op. 10. – »Noč«
19.30 V ljudskem tonu
20.00 Danilo Švara: Veronika Deseniška (opera v 4. dejanjih)
22.05 Chopin in Claudio Arrau – F. Chopin: Koncert za klavir in orkester št. 1 v e-molu

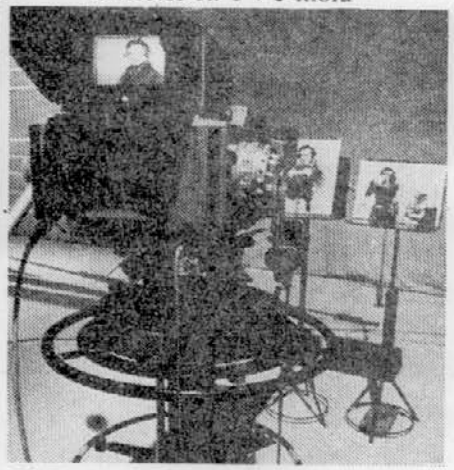

22.50 Literarni nokturno – J. Sever: Opis kuge

Radio Koper

0.00 Nočni program RL iz studia Radia Koper
6.00 Glasba za dobro jutro
7.25 Poročila
7.30 Program RA Ljubljana
13.05 Med rojaki v zamejstvu
13.37 Tipke, godala, pihala
14.00 Moja generacija
14.37 Glasbeni notes
15.00 Program RA Ljubljana
15.30 Glasba po željah
16.00 Primorski dnevnik
16.30 Aktualna tema
16.35 Glasbena medigra
16.40 Jugoton
17.00 Program RA Ljubljana

čujejo se že z odgovornostjo do sebe in drugih.

Zgodba sama je na prvi pogled zelo preprosta, saj gre za ljubezenski trikotnik. Toda, kdor pozna sovjetske filme s to tematiko, ve, da sovjetski ustvarjalci občuteno predstavljajo dileme mladih – predvsem jih odlijuje lirična – nezlagana predstavitev čustvenega sveta deklet in fantov...

R III 18.25

Zborovska glasba po željah poslušalcev

Danes je na vrsti druga oddaja od treh, ki jih je v okviru našega cikla pripravil MIHA VAHEN iz Ljubljane. Ta dolgoletni in neutrudni prosvetni delavec bo ob izboru zborovskih skladb pripovedoval o svojih doživetjih v zvezi s to zvrstjo glasbe. V prvi oddaji se je spominjal predvojnih časov, danesbo spregovoril o delovanju med vojno, v tretji oddaji, ki bo na sporedu danes teden, pa bo nanizal spomine iz povojnih dni.

Član predsedstva CK ZK Jugoslavije Stane Dolanc se je v četrtek 6. septembra odzval prošnji naše televizije in v pogovoru razgrnil svoje vtise o poteku in delu šestega vrha neuvrščenih dežel v Havani. V pogovoru so sodelovali zunanjepolitična komentatorja RTV Ljubljana Florijan Lajmiš in Luka Škoberne ter novinar DELA Andrej Novak.

S PRVENSTVA NA PRVENSTVO

Komaj se je končalo svetovno veslaško prvenstvo na Bledu, so se naše ekipe že preselile v Split, kjer bodo od 15. do 29. septembra potekale osme sredozemske igre. Takšne velike akcije pa zahtevajo tudi zelo obsežne priprave in uporabo najrazličnejših, včasih tudi prvič uporabljenih tehničnih sredstev.

Na Bledu so prvič pri nas uporabili posebno linkovsko zvezo, ki je omogočala dobro televizijsko sliko kljub stalnemu guganju čolna, na katerem je bila pritrjena kamera. Naloga tehnika pa je bila, da je moral ta oddajni link stalno usmerjati proti sprejemnemu linku.

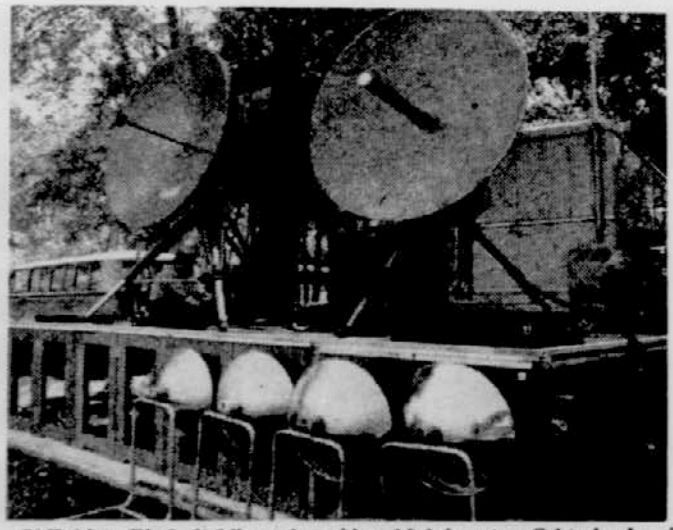

V Zaki na Bledu je bil sprejemni in oddajni center. Od tu je glavni realizator in vodja celotne akcije za televizijo Beno Hvala, vodil snemanje vseh sedem kamer od starta pa do cilja.

»Tehnika je čudna stvar, včasih se zgodi kaj popolnoma nepredvidenega, zato raje še enkrat vse preglejte,« je dejal Tone Bogataj, ki je bil odgovoren za celotno tehnično realizacijo Janezu Strojanu, tehničnemu vodji reportažnega avtomobila in Janezu Kavarju, odgovornemu za slikovno področje.

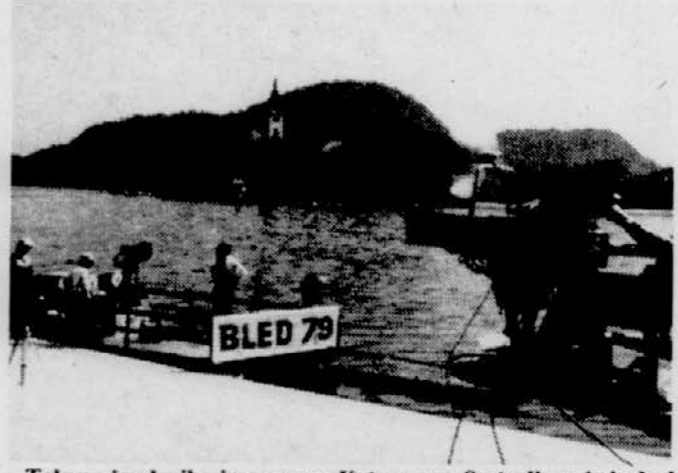

Tole pa je plovilo, imenovano Katameran. Sestavljeno je iz dveh četvercev in ploščadi, poganja pa ga močan motor. Plovilo so posebej za snemanje veslaškega tekmovanja sestavili strokovnjaki iz Elana, vendar ga bodo uporabljali tudi na sredozemskih igrah v Splitu.

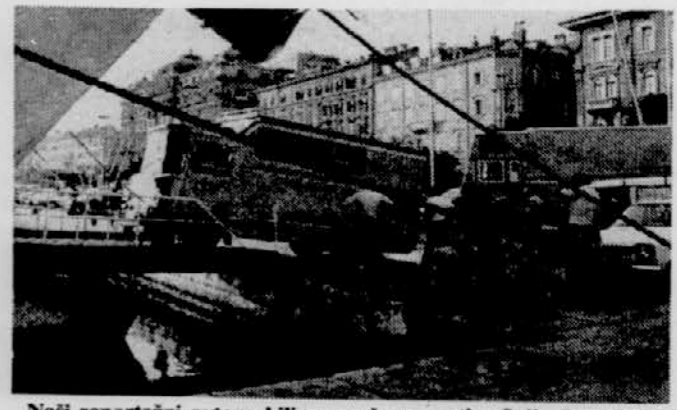

Naši reportažni avtomobili pa so že na poti v Split. Posnetek je nastal v reški luki, ko se je cela karavana naših vozil z vso tehnično opremo vkrcavala na ladjo Liburnija. **Foto: Vili Biteżnik**

JUGOTEKSTIL

ONA·ON

DO JUGOTEKSTIL – ONA-ON, notranja trgovina, Ljubljana, Proletarska 4,

objavlja prosta dela in naloge:

a. v gospodarsko-finančnem sektorju:

1. ANALITIKA-PLANERJA
pogoji:
– višja ali srednja šola ekonomske ali ustrezne smeri,
– 2 ali 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih nalogah
– 3 mesece poskusnega dela

2. REFERENTA za osebne dohodke
pogoji:
– 4-letna srednja šola ekonomske ali ustrezne smeri z znanjem strojepisja
– 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih nalogah
– 3 mesece poskusnega dela

3. KALKULANTA
4. SALDAKONTISTA
5. BLAGAJNIKA delovne organizacije
pogoji za delovne naloge od 3. do 5.:
– 4-letna srednja šola ekonomske ali ustrezne smeri z znanjem strojepisja oz. 2-letna administrativna ali enakovredna šola z znanjem strojepisja
– 6 mesecev ali 1 leto delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– 2 meseca poskusnega dela

b. v komercialni službi sektorja maloprodaje:

6. NABAVNEGA REFERENTA
pogoji:
– 4-letna srednja šola (komercialna, ekonomska, splošna smer) ali poslovodska šola
– 2 leti delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– 2 meseca poskusnega dela

7. ADMINISTRATIVNI REFERENT
pogoji: – 4-letna srednja šola ekonomske, komercialne ali administrativne smeri oz. 2-letna administrativna ali enakovredna šola s strojepisnim tečajem
– 2 meseca poskusnega dela,

c. v prodajalni ONA-ON, Ljubljana, Šubičeva ulica:

8. POMOČNIKA VODJE maloprodajne enote
pogoji:– šola za prodajalce ustrezne smeri
– 4 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– 2 meseca poskusnega dela

9. BLAGAJNIKA maloprodajne enote
pogoji: – šola za prodajalce ustrezne smeri
– 3 leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– 2 meseca poskusnega dela

d. v skladišču talnih oblog in tapet, Zalog:

10. KOMISIONARJA
pogoji: – osemletka in tečaj skladiščne službe
– 3 mesece delovnih izkušenj na enakih ali podobnih nalogah
– 1 mesec poskusnega dela.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba v 15 dneh od dneva objave. O izidu izbire bomo kandidate obvestili v 30 dneh od dneva poteka roka za prijave. Informacije po telefonu: 41-148.

14-7809

---

delovna organizacija
emona merkur
Ljubljana, Trg revolucije 1

Komisija za delovna razmerja

centromerkur
prodaja na drobno
ljubljana, trubarjeva 1

VABI k sodelovanju
delavca za nedoločen čas s polnim delovnim časom za opravljanje del oz. nalog:

POMOČ PRI VODENJU TOZD

Pogoj:
– višja izobrazba ekonomske ali pravne smeri
– tečaj iz varstva pri delu in protipožarne varnosti
– nad 2 leti delovnih izkušenj na vodstvenih delih v temeljnih organizacijah.
Kandidatom bomo omogočili stalno dopolnilno izobraževanje ob delu v skladu s programom izobraževanja v SOZD Emona.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v petnajstih dneh po objavi na naslov: Delovna organizacija Emona Merkur, TOZD Centromerkur, prodaja na drobno, Ljubljana, Trubarjeva 1.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v tridesetih dneh po zaključenem roku za sprejemanje prijav.

14-7797

---

emona hoteli

EMONA HOTELI – TOZD GRAND HOTEL UNION v Ljubljani
takoj sprejme na delo za potrebe Holiday Inn hotela in Grand hotela Union:

3 receptorje
(hotelska ali srednja šola)
9 sobaric
(nkv delavke)
3 čistilke
(nkv delavke)
2 obratni blagajničarki
(gostinska šola)
2 natakarici
(kv delavki, gostinska šola)
kuharja
(kv delavec, gostinska šola)
vzdrževalca klimatskih naprav
(kv delavec, s prakso)
knjigovodjo
(ekonomski tehnik)
administratorko za dela v računovodstvu
(kontrola dnevnih obračunov, osemletka s tečajem strojepisja)
Osebni dohodek po pravilniku. Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom.
Stanovanj ni.
Kandidati naj se osebno zglasijo v tajništvu podjetja.
Objava velja do zasedbe del.

7737

LITOSTROJ

ZPS TITOVI ZAVODI LITOSTROJ,
livarna in tovarna strojev,
n. sol. o. Ljubljana, Djakovičeva 36

Kadrovsko-splošni sektor

objavlja
za potrebe TOZD – OBDELAVA
in TOZD – Transportna vozila in naprave
prosta dela in naloge:

- **STRUGARJA**
- **VRTALCA – REZKALCA**
- **STROJNEGA KLJUČAVNIČARJA**

K sodelovanju vabimo PK, KV in VKV delavce, ki želijo opravljati delo na obdelovalnih strojih. Kandidatom, ki bodo sprejeti za delo v TOZD Transportna vozila in naprave nudimo možnost dela na najmodernejših numerično krmiljenih strojih na katerih bi se kasneje usposobili za instruktorje priučenih delavcev.

Osebni dohodek je v skladu s samoupravnim sporazumom.
Samskim delavcem nudimo možnost bivanja v naših samskih domovih.

Pisne prijave sprejema TZ Litostroj, Kadrovsko-splošni sektor. Djakovičeva 36, Ljubljana v 15 dneh po objavi.

14-7788

Komisija za delovna razmerja

medicinske fakultete v Ljubljani

objavlja
prosta dela oz. naloge:

1. **Dveh strokovnih delavcev z visoko izobrazbo – zdravnikov pri inštitutu za patologijo za nedoločen čas**
2. **Pisarniškega referenta pri inštitutu za patologijo za nedoločen čas**
3. **Dveh nižjih tehničnih delavcev – obdukcijskih pomočnikov pri inštitutu za patologijo za nedoločen čas**
4. **Snažilke pri inštitutu za patologijo za nedoločen čas.**

Pogoji:
pod 1: končana medicinska fakulteta in po možnosti opravljen staž, trimesečno poskusno delo. Delavec ima 6-urni delovni čas, ter mu pripada za neposredno delo v prosekturi 60 delovnih dni letnega dopusta

pod 2: upravno administrativna šola, dobro znanje strojepisja, trimesečno poskusno delo. Delavec ima 6 urni delovni čas ter mu pripada 52 delovnih dni letnega dopusta

pod 3: končana osnovna šola, trimesečno poskusno delo. Delavec ima 6-urni delovni čas, ter mu pripada za neposredno delo v prosekturi 60 delovnih dni letnega dopusta.

pod 4: končana osnovna šola, trimesečno poskusno delo. Delavka ima 6-urni delovni čas in pravico do 52 delovnih dni letnega dopusta.

Nastop dela takoj ali po dogovoru. Stanovanja niso zagotovljena. Pisne ponudbe kolkovane z din 4 – sprejema tajništvo medicinske fakultete, Vrazov trg 2 – 15 dni od objave

14-7783

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL NAŠ BIVŠI SODELAVEC

RUDOLF PLAZZERIANO

DIPL. ING.
UPOKOJENEC

OHRANILI GA BOMO V LEPEM SPOMINU

DELOVNA ORGANIZACIJA »INDUSTRIJSKI BIRO« LJUBLJANA

V SLOVO

MARETU PAVČKU

KOLEGI Z AKADEMIJE

Ljubljana, 13. september 1979

Znancem, prijateljem in sodelavcem sporočamo žalostno vest, da je v 51-letu starosti nenadoma preminil

VINCENC ŠTURBEJ

Pokojnika bomo spremili k zadnjemu počitku v petek, dne 14. septembra 1979, ob 16. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Zagorju pri Lesičnem
Dragega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Tozd Elektro Celje in družbenopolitične organizacije

Pri opravljanju delovnih dolžnosti je tragično preminil član našega kolektiva

JOŽE NAGODE

gozdni delavec

Od pokojnika se bomo poslovili pred hišo žalosti Podpeč 51 dne 14. septembra 1979, ob 15.30 na pokopališče Preserje
Dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu

Kolektiv obrata za kooperacijo Gozdarstvo Škofljica

Kolinska

HP Kolinska n. sol. o.
Ljubljana, Šmartinska 30

Izvršni dobor DS
Delovne skupnosti skupne službe

objavlja
prosta dela in naloge

v FINANČNEM SEKTORJU:

1. VODJE FINANČNEGA SEKTORJA
Pogoj: – diplomirani ekonomist ali ekonomist s 5-letnimi delovnimi izkušnjami pri enakih delih in nalogah
– 3-mesečno poskusno delo

2. FINANČNEGA KNJIGOVODJE
(plačevanje obveznosti iz žiro računov)
Pogoj: – ekonomska srednja šola in 3-letne delovne izkušnje na enakih ali podobnih delih in nalogah
– 2-mesečno poskusno delo

3. KNJIGOVODJE OSNOVNIH SREDSTEV
Pogoj: – ekonomska ali druga ustrezna srednja šola in 3-letne delovne izkušnje na enakih ali podobnih delih in nalogah
– 2-mesečno poskusno delo

v SEKTORJU SKUPNIH SPLOŠNIH POSLOV

4. STENODAKTILOGRAFA
Pogoj: – upravno administrativna šola in 2-letne delovne izkušnje na enakih ali podobnih delih in nalogah
– 2-mesečno poskusno delo

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh na naslov: HP Kolinska, Ljubljana, Šmartinska 30, kadrovsko-socialna služba.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 10 dneh po odločitvi.

14-7793

RING FOTO MEISTERL
9020 Celovec, Klagenfurt,
Bahnhofstrasse 55
tel. 04222/31430

MINOLTA XD-5: fototehnična dognanost

Ekskluzivni Minolta sistem osvetlitve:
Časovna avtomatika, ki pomeni popolno kontrolo globinske ostrine
Avtomatika blende: posebno pomembna za akcijske posnetke
Na manuelnem področju lahko izvedete poizkuse z neštetimi osvetlitvenimi kombinacijami.

Minolta XD-5 z Rokkor objektivom **1:2/45 mm**
Cena brez davka
Sch 5.377.–

Po kratki in mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, teta in svakinja

MARIJA RUDOLF

roj. ERŽEN

Pogreb drage pokojnice bo danes, dne 14. septembra 1979 ob 13. uri iz druge mrliške vežice na Žalah-Navju

Žalujoči:
sin Stanko z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 13. septembra 1979

TELEKS
informativni tednik dela

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

JOŽE PIBERNIK st.

Na zadnjo pot ga bomo spremili v petek, 14. septembra 1979 ob 16. uri izpred hiše žalosti na pokopališče Podkraj pri Velenju

Vsi njegovi

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš sodelavec iz TOZD Vzdrževanje

STANE KALTENEKAR

Pogreb pokojnika bo v soboto, 15. septembra 1979, ob 17. uri na pokopališču v Bitnjah pri Kranju

Sindikalna organizacija Sava, Kranj

Po kratki bolezni je dotrpela naša ljuba teta

MILA GOLJEVŠČEK

upokojenka

Od nje se bomo poslovili v soboto, 15. septembra 1979, ob 15. uri izpred hiše žalosti v Sežani, Partizanska na pokopališče v Sežani

Žalujoči:
nečaki, nečakinje in drugo sorodstvo

Sežana, Kranj, Golnik, Senično, Ljubljana, Preddvor, Kranj, 13. septembra 1979

ZAHVALA

Ob prezgodnji izgubi mojega sina

PETRA ROŽIČA

borca NOV

se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in mi izrekli sožalje.

Mama Jožefina

Ljubljana, 10. septembra 1979

Po hudem trpljenju nas je le nekaj dni pred svojim 74. rojstnim dnem zapustil naš ljubljeni

ALOJZ GLAVAN

upokojeni mlinar

Pogreb bo v soboto, 15. septembra ob 15. uri iz domače hiše, Žužemberk 147

Žalujoči:
žena Anica in hčerka Stanka v imenu vseh sorodnikov

Žužemberk, Tržič, Buenos Aires, 13. septembra 1979

Sporočamo žalostno vest, da je po hudi bolezni v 50. letu starosti dotrpela naša draga žena, mama, hčerka, sestra in teta

IVANKA DROBNIČ

rojena Božič

Pogreb drage pokojnice bo v petek 14. septembra 1979, ob 15.30 uri iz zahodne poslovilne dvorane na ljubljanskih Žalah-Navju
Do pogreba leži v prvi mrliški vežici

Žalujoči:
mož Tone, sinova Božo in Miloš, mama, sestri Marta, Dora, brat Jože z družinami ter drugo sorodstvo.

Ljubljana, Vipava, Koper, Ribnica na Dolenjskem, 12. septembra 1979

Dovolilnica za obisk SFRJ le na podlagi potnega lista

ZIS potrdil tudi sestavo delegacije za 34. zasedanje generalne skupščine OZN – Odnosi s tujino

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Zvezni izvršni svet je na seji, ki jo je vodil dr. Ivo Margan, proučil več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike, proračuna federacije in odnosov s tujino.

Sprejel je predlagano sestavo jugoslovanske delegacije, ki bo sodelovala na 34. zasedanju generalne skupščine OZN in določil platformo za njeno delo. Jugoslovanska delegacija, ki jo bo vodil zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, je pooblaščena, da aktivno deluje pri reševanju najpomembnejših problemov, o katerih bo govor na tem zasedanju, na liniji politike neuvrščenosti in izvajanja sklepov pravkar končane šeste konference šefov držav ali vlad neuvrščenih držav v Havani.

ZIS je sprejel tudi predlog zveznega sekretariata za notranje zadeve o spremembi in dopolnitvi zakona o gibanju in bivanju tujcev v Jugoslaviji. Po teh spremembah naj bi turistične dovolilnice za prihod tujcev v našo državo izdajali le na podlagi nacionalnega potnega dokumenta ali osebne izkaznice, ne pa na podlagi drugih dokumentov, kot so vozniška dovoljenja in podobno. Osebam, ki dobijo pravico azila, imajo po predlaganih spremembah v naši državi zagotovljene najosnovnejše bivalne pogoje, zdravstveno zaščito in materialno varnost iz sredstev proračuna federacije.

ZIS je spremenil in dopolnil svoj prejšnji sklep, da bi s tem zagotovil učinkovitejši nadzor nad deviznim poslovanjem organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo v tujini.

V skladu z resolucijo skupščine SFRJ o temeljih sistema družbenega informiranja so predlagali, da bi z družbenim dogovorom v vseh družbenopolitičnih skupnostih ustanovili koordinacijska delovna telesa za usmerjanje nadaljnje izgradnje sistema informiranja.

Dogovor o prvih sejah

Seja zveznega zbora skupščine SFRJ bo 26., zbora republik in pokrajin pa 27. septembra

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Prva seja zveznega zbora skupščine SFRJ po letnih dopustih bo 26. septembra, zbor republik in pokrajin pa bo zasedal 27. septembra. O tem so se dogovorili na današnji seji predsedstva skupščine SFRJ, ki ji je predsedoval Dragoslav Marković.

Kot so sporočili, se je predsedstvo skupščine SFRJ dogovorilo tudi o vprašanjih, ki jih bosta oba skupščinska zbora uvrstila v dnevni red bližnjega septembrskega zasedanja. Na seji zveznega zbora bodo delegati razpravljali tudi o predlogu zakona o nagradi AVNOJ, osnutku zakona o sanaciji in ukinitvi organizacij združenega dela, poročilu o uresničevanju politike zaposlenosti in zaposlovanja v državi in tujini in o predlogu za izdajo zakona o carinski službi. Poleg tega predvidevajo, da bo zvezni zbor po poletni razpravi o zaključnem računu zveznega proračuna za leto 1978 sprejel tudi ustrezne sklepe.

Na seji zbora republik in pokrajin bodo delegati proučili sklep o temeljnih smernicah in okvirih gospodarske politike družbenogospodarskega razvoja Jugoslavije za obdobje od 1981. do 1985. leta in o predlogu sprememb projekcije plačilne bilance Jugoslavije za leto 1979.

Upoštevaje dosedanje izkušnje pri izvajanju sistema družbenega planiranja bo zbor republik in pokrajin razpravljal tudi o načinu spremljanja uresničevanja srednjeročnih načrtov, ter o značaju in vsebini letnih resolucij in drugih dokumentov o politiki uresničevanja srednjeročnih načrtov. Predvidevajo tudi, da bodo delegati tega zbora nato potrdili dogovor o temeljih družbenega načrta Jugoslavije za razvoj proizvodnje in predelave nafte in plina v obdobju od 1976. do 1980. leta in kontinuitetnih objektov.

V okviru razprave o sodelovanju skupščine SFRJ in predstavniških organov drugih držav je predsedstvo sprejelo poročilo o uradnem obisku delegacije skupščine SFRJ v SR Romuniji v začetku julija letos ter poročila o obiskih delegacij nacionalne skupščine republike Zambije, palestinskega nacionalnega sveta in predstavniškega doma ameriškega kongresa, ki so bile v naši državi junija, julija in avgusta letos.

Predsedstvo skupščine SFRJ je sprejelo tudi predlog o obisku danske parlamentarne delegacije v naši državi, ki je napovedan za novembra letos.

Nato so člani predsedstva obravnavali tudi nekatera tekoča vprašanja iz dela skupščine SFRJ in se seznanili z režimom stališč in sklepov o rezultatih ankete o izdajanju in koncepciji skupščinskih glasil.

Titova čestitka Čagoroviću

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal Djuru Čagoroviću brzojavko, v kateri mu je čestital za 75. življenjski jubilej in dolgoletno revolucionarno delo.

Nove bolgarske žalitve

Glasilo bolgarskih književnikov vztraja v protijugoslovanski kampanji

SOFIJA, 13. septembra (Tanjug) – Glasilo zveze bolgarskih književnikov »Literaturen Front«, ki že nekaj tednov vztraja pri protijugoslovanski kampanji s povsem določenimi cilji, je tudi v številki, ki je izšla ta teden, objavilo članek, v katerem žali narodnostno dostojanstvo makedonskega naroda in njegovo narodnostno državno skupnost SR Makedonijo.

Ne da bi se oziral na zgodovinsko dejstvo, da je makedonski narod svoj dolgotrajni boj za nacionalno samostojnost in neodvisnost kronal z uspešnim osvobodilnim bojem tudi proti bolgarskim okupatorjem med drugo svetovno vojno, avtor članka »kot dediščino kraljevine Jugoslavije« omenja tudi vardarsko Makedonijo, ki se je konstituirala kot ena izmed republik federativne Jugoslavije. V duhu bolgarskih teženj in aspiracij ob tem ponavlja tudi staro bolgarsko krilatico, da je »bolgarska narodnostna zavest« vselej prevladovala pri večini slovanskega prebivalstva v Makedoniji. Tu je tudi teza, ki so jo skovali Bolgari, češ da so se po drugi svetovni vojni »pojavile tudi ambicije, da bi ustanovili makedonsko nacijo, zato so začeli prisilno širiti makedonsko nacionalno zavest, med Bolgari v teh krajih, ki so toliko pretrpeli.«

Avtor članka, ki dobro ve, da bolgarski širši javnosti niso dostopni izvirni in avtentični dokumenti o tem, kratko in malo razglaša za »nepravilne postavke« ali »zmotne točke« resolucije, ki sta jih že dolgo tega sprejela izvršni komite komunistične internacionale ali vodstvo bolgarske komunistične partije v zvezi z makedonsko narodnostno individualnostjo in pravico makedonskega naroda do narodnostne samoodločbe.

Težnje, ki jih izraža članek, avtor prikriva z znano bolgarsko frazeologijo, češ, da se v Bolgariji »prilagajajo politični stvarnosti, ki je nastala po drugi svetovni vojni« in da »iskreno želijo« živeti v miru in dobrih sosedskih odnosih z Jugoslavijo.

ISKRICE

Slavo pogosto požro molji.
CARLO DOSSI

Svoboda pomeni pravico delati vse, kar ne škoduje drugemu.
LACORDAIRE

Uspešno poročanje iz Havane

Glasila naj bi še vnaprej spremljala pomembne dogovore neuvrščenih

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Svet za tisk pri zvezni konferenci SZDLJ je na današnji seji pohvalil novinarje-poročevalce in uredništva javnih glasil za način in za dobro vsebinsko ter učinkovito poročanje s konference v Havani.

Z uspešnim poročanjem iz Havane pa naloga še ni končana, so poudarili. Uredništva glasil naj bi si zastavila lastne programe, po katerih bodo še vnaprej spremljala pomembne in uspešne dogovore med šefi držav in vlad neuvrščenih držav.

Svet je razpravljal tudi o aktualnih vprašanjih širjenja in dostopnosti tiska v Jugoslaviji in o zaključkih in nalogah socialistične zveze na področju informiranja, o katerih je zvezna konferenca SZDLJ že razpravljala na junijski seji.

OGLEDALO

TELE-TEROR

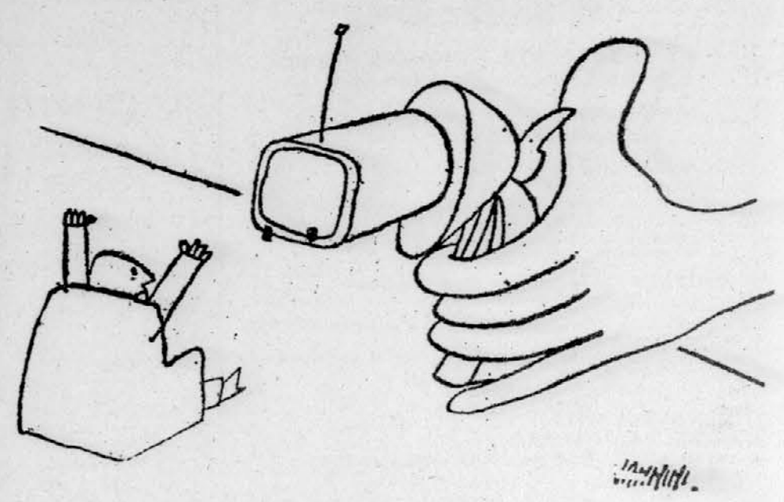

RINASCITA, Rim

Mercedes pri nas?

V Frankfurtu so odprli mednarodni avtomobilski salon, največjo prireditev te vrste – Presenetljiva napoved prvega moža »Mercedesa«

OD NAŠEGA POROČEVALCA

FRANKFURT, 13. septembra – V znamenju gesla »Z avtom ste gibljivi« so danes v mestu na Maini odprli 48. mednarodni avtomobilski salon, največjo tovrstno prireditev v Evropi, hkrati pa zadnji svetovni pregled avtomobilske industrije v tem desetletju. Frankfurtske ugotovitve naj bi veljale tudi kot smernice za prva leta novega desetletja, v katerega se bo človeštvo peljalo s približno 400 milijoni vozil.

Naftna kriza gor ali dol, veliki svetovni proizvajalci si ne belijo las – v niti enem letu so se povsem prilagodili novemu položaju. In med te »velikane« poslej šteje tudi Evropa: lani je pokrila že 38 odstotkov novega avtomobilskega parka na svetu, a od tega je na članice EGS »odpadlo« kar 29 odstotkov. V Frankfurtu še na nobenem salonu ni bilo videti toliko novosti, predvsem iz zahodnoevropskih tovarn – konstruktorji so preprosto sprejeli nova »pravila vedenja« in montažni trakovi spet tečejo noč in dan.

V ZRN, na primer, je avtomobilska industrija z vlado sklenila tih gentlemanski sporazum: za 10 odstotkov je zmanjšala povprečno porabo goriva pri novih modelih in v zameno oblast na avtocestah voznikom ne natika uzd – hitrost 130 km na uro je samo »priporočilo«. Tudi francoski konstruktorji (grupaciji renault-saviem-berliet in peugeot-citroë*n sta na svetovni lestvici na 6. in 7. mestu, za zahodnonemško grupacijo volkswagen-audi-NSU, medtem ko so na prvih petih mestih pač Američani in Japonci) so že splovili »trezno« generacijo vozil, od renaultovega malčka, ki popije nekaj čez štiri litre navadnega bencina na 100 km, do večjih limuzin, ki poslej tankajo dieselsko gorivo oziroma z drugimi izboljšavami (mercedes je pri vseh novih modelih za 14 odstotkov zmanjšal koeficient zračnega upora, citroën je ponudil novo »malo žabo« s petstopenjskim menjalnikom, vse po vrsti pa so tudi za 50 kg zmanjšale težo vozila).

● Pa Jugoslovani na tem pragu desetletja? Novica iz Frankfurta je značilna za našo nenačrtnost in razdrobljenost v avtomobilski industriji: poleg renaulta, citroëna, volkswagna, fiata, peugeota in opla, ki so že vključeni v našo »šraufenciger« industrijo, bo trnek vrgel še – verjeli ali ne – mercedes. Sam mož št. 1 te prestižne firme nam je povedal, da ima že rezervirano letalsko vozovnico za Beograd, kjer naj bi se začel pogovarjati o lokaciji nove montažne tovarne.

V vzhodni Evropi za kupce ni zadrege, velike firme skrbi kvečjemu ofenziva, ki jo pripravljajo Američani(zaradi energetske krize se bodo tudi njihovi avtomobili »poevropili«).

VILKO NOVAK

Kubanci molče

Havana ne reagira na očitke ZDA o sovjetskih vojakih na Kubi – Vladni komentar pozneje

HAVANA, 13. septembra (Tanjug) – Govorice, da je na Kubi baje 3.000 sovjetskih vojakov, ki so se začele širiti po svetu prav med potekom šeste konference neuvrščenih držav v Havani, tukaj očitno niso vzbudile nobenega odmeva.

Kuba se kratko in malo (ne uradno ne v tisku) ne spušča v »razpravo«, ki jo je sprožil sam ameriški predsednik Carter, zdaj pa jo »pogrevajo« člani kongresa in senata v Washingtonu.

Tako so mnogi tuji novinarji, ki so spremljali konferenco neuvrščenih in so bili zaradi posledic ciklona »Federico« prisiljeni ostati na Kubi dlje, kot so nameravali, nezadovoljni, ker ne morejo potešiti svoje radovednosti.

Na rednih sestankih uradnega predstavnika za tisk med havansko konferenco so zahodni poročevalci večkrat skušali sprožiti to vprašanje. Uradni kubanski predstavnik Lisidoro Otero pa ni dovolil, da bi govorice na kakršenkoli način povezovali s konferenco.

Najprej vprašanja o teh govoricah ni hotel komentirati in je obljubil, da bo na to odgovoril kasneje, saj je zadeva v pristojnosti kubanske vlade in ne sodi v okvir njegovih pooblastil kot pooblastil predstavnika za tisk med konferenco.

Nekoliko kasneje je na kratko sporočil: V zvezi z agencijskimi vestmi o sovjetskih vojaških enotah na Kubi vam želim sporočiti, da so te govorice neutemeljene. Pri tem se je na Kubi vsaj za zdaj ta zgodba tudi končala.

Med neuradnimi pogovori pa je sicer mogoče slišati, da vsi že dolgo vedo za navzočnost sovjetskih vojaških strokovnjakov in svetovalcev na Kubi, še zlasti pa to dobro vedo Američani. Tako v tukajšnjih pogovorih jasno namigujejo, da so govorice namenoma razširili prav v času, ko se je začela šesta konferenca neuvrščenih držav.

Jana

Ločitve in poroke zaradi davkarije

BALTIMORE, 13. septembra – David in Angela Boyter sta se že davno odločila za nenavadno prakso: vsako leto sta se ločila in znova poročila. Razlog za tako nenavadno početje je kaj enostaven. Plačevala sta manjše davke. Toda letos jih je davčna uprava odkrila in ju predala sodišču. To bo zahtevalo, da »permanentna« ločenca in mladoporočenca povrneta vse utajane davščine. (Telefoto: UPI)

Slona po poteh Hanibalovega pohoda

MODANE, 13. septembra – Slona Rangun in Ceylon sta danes krenila na pot, ki so jo njuni predhodniki premagali pred 2.197 leti. Dva slona in trije ljudje so se namreč odpravili po sledeh Hanibalovega pohoda čez Alpe. Odpravo vodi ameriški filozof Jack Wheeler. Slona sta se prvi dan pohoda kar dobro počutila. (Telefoto: UPI).

Kljub oviram, detektiv prijel tatove

FRANKFURT, 13. septembra (UPI) – Čuvaji Buckinghamske palače v Londonu, katerih disciplinirano in neoporečna drža pri opravljanju dolžnosti sta postali že pojem, so zdaj dobili resnega »tekmeca« v nekem detektivu frankfurtske policije. Ta detektiv, ki je po službeni dolžnosti zasledoval skupino sumljivih ljudi, je prežal v zasedi pod neko klopjo v parku, ko je nek potepuški pes, ne da bi se menil za pomembnost naloge, zaupane predstavniku oblasti, čisto preprosto vzdignil nogo in opravil svojo fiziološko potrebo. Frankfurtska policija je izdala sporočilo, v katerem je rečeno, da je detektiv »stoično« prenesel ta nepredvideni dogodek in, čeprav je bil ves moker, prijel sumljive ljudi, za katere so kasneje dokazali, da pripadajo tolpi preprodajalcev ukradenih krznenih plaščev.

Dražba posode z »Normandije«

HONFLEUR, 13. septembra (AFP) – V normandijskem primorskem mestu Honfleuru so organizirali prodajo dela namiznega posodja s parnika »Normandija«, ki je februarja leta 1941 zgorel v velikem požaru v New Yorku. Vrednost predmetov, ponujenih na dražbi, v glavnem srebrnih ali posrebrenih, dosega približno 625.000 frankov. Pa vendar še niso ponudili naprodaj vsega, kar je od »Normandije« ostalo. Ljubitelji starin so francoskemu umetnostnemu muzeju podarili zbirko redkih predmetov.

Sprave pa le ni bilo

Kenijski predsednik Moi in somalski predsednik Barre za isto mizo, vendar za zdaj še brez uspeha

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 13. septembra – Kenijski predsednik Moi in somalski predsednik Barre sta v saudskem mestu Taif večerjala za isto mizo, v istem hotelu sta imela apartmaja, toda uradnih pogovorov, še manj sprave med njima ni bilo. Mož je ob vrnitvi iz Saudske Arabije včeraj tu izjavil: »S Somalijo nočem imeti nobenega dialoga, ki bi se nanašal na njene ozemeljske zahteve.«

Poskus snidenja in morebitne sprave je zasnoval saudski prestolonaslednik Fahd. Kenijska stran opozarja, da somalska vlada še zmeraj ni umaknila iz obtoka zemljevida, ki kaže med drugim želje po priključitvi blizu dveh tretjin kenijske severovzhodne pokrajine in še enega celega okraja – skupaj okoli 90.800 kvadratnih kilometrov.

Nekateri opazovalci so saudsko potezo za obnovo stikov med Somalijo in Kenijo na najvišji ravni označili kot del širšega načrta desno usmerjene Saudske Arabije, da bi na območju Rdečega morja in Vzhodne Afrike ustanovili, »antikomunistično zvezo«, naperjeno predvsem zoper Etiopijo.

Spričo dejansko nepreklicanih somalskih ozemeljskih pretenzij do delov Kenije, Etiopije in Džibutija (Afarov in Isov) imata Etiopija in Kenija vzlic različni družbeni ureditvi in različnim zaveznikom veliko skupnih interesov ravno zaradi skupne ogroženosti.

Značilno je, da je kenijski državni poglavar ravno ob koncu obiska v Saudski Arabiji in po neuspelem poskusu, da bi ga pripravili do pogajanj s Siadom Barrejem, poslal poudarjeno obširno in prijazno čestitko predsedniku Mengistu in Haile Mariamu ob dnevu etiopske revolucije. Daniel Arap Moi gorovi o »prijateljskih in zgodovinsko pogojenih odnosih med našima bratskima deželama«.

Ob obisku kenijskega predsednika januarja letos v Adis Abebi sta vladi podaljšali veljavnost dvostranskega obrambnega pakta. Tedaj je Kenija uradno pozdravila zmago Etiopije v ogadenski vojni proti somalskim napadalcem, vladi in oba predsednika pa sta zahtevala od somalske vlade, naj se javno odreče ozemeljskih zahtev do treh sosednjih dežel in naj plača Etiopija vojno škodo.

Saudska Arabija je Keniji zagotovila še ne objavljeni znesek pomoči. Baje gre za 60 milijonov dolarjev.

JOŽE ŠIRCELJ

Angola pričakuje krsto s preminulim predsednikom

MOSKVA, LUANDA, 13. septembra (Tanjug) – Posmrtne ostanke predsednika LR Angole Agostinha Neta so nocoj pospremili iz Moskve v domovino z najvišjimi vojaškimi častmi.

V sporočilu politbiroja centralnega komiteja MPLA, ki je bilo popoldne objavljeno po angolskem radiu, je rečeno, da bodo pričakali krsto s preminulim angolskim predsednikom jutri dopoldne po krajevnem času.

Kreisky: Priznajte Palestino!

Avstrijski kancler se zavzema za priznanje palestinske osvobodilne organizacije

BEJRUT, 13. septembra (Reuter) – Avstrijski kancler Bruno Kreisky je pozval deželе evropske skupnosti, pa tudi Združene države Amerike, da priznajo palestinsko osvobodilno organizacijo PLO in podpro resolucijo organizacije združenih narodov o rešitvi bližnjevzhodnega vprašanja.

V intervjuju za libanonski tednik »As Sajed« je avstrijski kancler podčrtal, da so po njegovem mnenju resolucije združenih narodov pravičen okvir za rešitev bližnjevzhodnega problema.

Pozval je Izrael, da preneha z zločinsko agresijo in vojno do uničenja v Južnem Libanonu, če hoče živeti v miru in si želi resnično varnost. »Obstoj Palestine je realnost, kateri ni mogoče oporekati,« je dejal avstrijski kancler in dodal, da je evropsko priznanje PLO samo še vprašanje časa.

Ujeti v partnerstvo

»Državotvornost« avstrijskih sindikatov je sicer rodila nekaj ugodnosti za delavce, vendar je pozabila na bistvo: boj s kapitalizmom

OD NAŠEGA DOPISNIKA V AVSTRIJI

DUNAJ, 13. septembra – Čeravno se deveti kongres avstrijske zveze sindikatov v kar največji meri ukvarja s problemom takšnega nadaljnjega gospodarskega razvoja, ki bo zagotavljal polno zaposlenost aktivnega prebivalstva ter hkrati morda odprl tudi nekaj možnosti za udeležbo sindikatov pri upravljanju zasebnih podjetij, ob samem kongresu in pred njim ni manjkalo kritičnih pripomb glede vprašanja, kako se avstrijski sindikati vključujejo v obstoječi družbenopolitični red (ali model, kot mu nekateri raje pravijo), pozabljajoč pri tem, da bi ga morali v interesu delavskega razreda tudi kritično presegati.

Dejstvo je namreč, da se avstrijska sindikalna centrala pod sedanjim vodstvom vključuje v sedanji družbeni sistem kot eno od interesnih predstavništev, četudi že dolgo časa najmočnejše in najbolj vplivno med njimi. To pomeni, da se v okviru obstoječega družbenoekonomskega sistema oziroma avstrijske variante tega sistema bori za maksimalno udeležbo »delojemalca«, se pravi mezdnega delavca pri delitvi ustvarjenega narodnega dohodka, ne da bi si pri tem zastavljala vprašanje, kaj je dolžna kot organizacija delavskega razreda ukreniti za preseganja obstoječega torej kapitalističnega sistema.

Kritika takšne »integracije v sistem« prihaja z levega krila socialistične stranke, iz vrst KP Avstrije in drugih skupin levo od socialistov. Glasilo KP Avstrije »Volkswille« je objavilo obsežen uvodnik, v katerem se loteva prav državotvornosti avstrijske sindikalne centrale in njenega vodstva. Ne gre zanikati, tako ugotavlja uvodnik, da so avstrijski sindikati dosegli marsikatero olajšavo v prid delavskemu razredu, vendar pa so se pri tem dali ujeti v socialno partnerstvo (katerega izraz so tudi besede predsednika avstrijske sindikalne zveze Benya, češ da je razcvet avstrijskega gospodarstva v interesu samih delavcev). Da gre za politiko, ki je v prid kapitalu, pa naj bi dokazovalo dejstvo, da se večajo dobički podjetnikov hitreje kot dohodki iz mezdnega dela.

Da ta razmišljanja ne ostajajo brez odmeva v sindikalnih in socialističnih vrstah, priča komentar, ki ga je objavilo glasilo socialistične stranke »Arbeiter Zeitung« na dan, ko se je kongres začel. Ta predvsem opozarja na to, kako močno je avstrijsko delavsko gibanje integrirano v državo, »kateri je nekoč stalo tako sovražno nasproti«, vendar pa to ne pomeni, da delavsko gibanje izgublja občutek za protislovja, ki da jih rešuje v dnevnem boju.

Ne glede na socialno partnerstvo (to je na institucionalizirani mehanizem, ki protislovja med delom in kapitalom rešuje v dialogu med predstavniki podjetnikov in sindikalno birokracijo, praviloma brez stavk in konfliktov na cesti) ne obstaja »ideološko soglasje« s kapitalom in Benya je v nedeljo zatrdil, da avstrijski sindikati »korakajo v socializem«.

Ker pa je največja avstrijska delavska stranka od leta 1967 vključena v delitev oblasti, od leta 1970 pa je na oblasti celo sama, so se avstrijski sindikati odločili za »integracijo v državo«, je toliko bolj naravno, ker socialistična vlada upošteva interese delavcev.

Na očitke da so sindikati opustili boj za odpravo kapitalizma, odgovarja komentar samo z ugotovitvijo, da prihajajo od tistih, ki jim je prebivalstvo že davno odreklo zaupanje (gre za komuniste, ki so od volitev do volitev v vse slabšem položaju).

To navzkrižje odseva tudi pri ocenjevanju povsem konkretnih zahtev. Krajšanje dnevnega, tedenskega in letnega delovnega časa obravnava vodstvo sindikatov kot sredstvo za dosego polne zaposlitve, levica pa, da sodobna proizvodnja vse bolj intenzivno izkorišča delavca, zato mora biti živčno bolj spočit. Tudi ko beseda nanese na udeležbo delavcev pri upravljanju podjetij se pokaže nesoglasje. Štajerski sindikalist Gmoser je v zadnji številki sindikalnega glasila »Solidarita« postavil samouporavljanje kot način integracije delavskega razreda v sistem, levi sindikalni blok pa je na zadnji konferenci menil, da mora biti boj za soodločanje boj za spremembo kapitalističnega, na profitu temelječega sistema.

MARJAN SEDMAK

Proslava etiopske revolucije

Veleposlanik Woldie govoril o uspehih revolucijskega obdobja

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Ljudstvo Etiopije je hvaležno in nikdar ne bo pozabilo podpore in pomoči, ki jo je Jugoslavija že od začetka nudila etiopski revoluciji. To je danes na tiskovni konferenci ob proslavi petletnice etiopske revolucije izjavil etiopski veleposlanik v SFRJ Assefa Woldie.

Šef diplomatske misije te države je novinarje seznanil z osnovnimi cilji revolucije v tej afriški državi. Tako so kmetijstvo , predelovalna industrija, šolstvo in zdravstvo dobili prioriteto v programih razvoja Etiopije, ki se je sicer opredelila za socializem in graditev ljudske demokratične države.

Ko je govoril o zunanji politiki, je Assefa Woldie dejal, da se je Etiopija odločila za neuvrščeno politiko in da, v mejah svojih možnosti, nudi polno podporo osvobodilnim gibanjem v Afriki in drugod po svetu.

Vremenska napoved meteorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 14. september 1979 ob 13. uri

VREMENSKA NAPOVED ZA SLOVENIJO

Precej sončno, popoldne in proti večeru od zahoda naraščajoča oblačnost. Zjutraj in deloma dopoldne bo po kotlinah megla. Najnižje nočne temperature bodo med 8 in 13, v Primorju 20, najvišje dnevne od 24 do 28.

IZGLEDI ZA SOBOTO

Deloma sončno in nekoliko hladneje.

ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Drugod po državi bo pretežno sončno in toplo.

VREMENSKA SLIKA

Nad Sredozemljem in Balkanom se še zadržuje območje visokega zračnega pritiska. Preko srednje Evrope se pomika proti vzhodu hladna fronta, ki bo vplivala na vreme predvsem severno od Alp, nad Balkanom pa se bodo še zadrževale tople zračne gmote.

Vreme in temperatura dne 13. septembra 1979

Kraj	Vreme ob 13. uri	stopinj
Ljubljana	jasno	24
Planica	jasno	24
Brnik	jasno	25
Kredarica	jasno	12
Maribor	jasno	27
Murska Sobota	jasno	26
Slovenj Gradec	jasno	25
Celje	jasno	26
Novo mesto	jasno	26
Nova Gorica	jasno	26
Portorož	jasno	24
Reka	jasno	26
Pulj	jasno	26
Hvar	poloblačno	28
Dubrovnik	jasno	25
Zagreb	jasno	26
Beograd	jasno	27
Sarajevo	delno oblačno	25
Titograd	jasno	29
Skopje	jasno	26
Celovec	jasno	24
Gradec	jasno	24
Dunaj	jasno	26
Benetke	jasno	24
Milano	–	–
Genova	–	–
München	jasno	24
Zürich	jasno	23
Rim	jasno	27
Pariz	jasno	22
Berlin	oblačno	20
Stockholm	rahlo dežuje	14
Moskva	oblačno	13

Usoden potrošnik vode

Nemara največji potrošnik vode je industrija, zagotovo pa najusodnejši. Svoj usodni vpliv na vodo so pokazala že prva industrijska podjetja. Industrija potrebuje velike količine dobre, uporabne vode, v zameno pa vrača velike množine odpadnih voda, ki uničujejo stoječe in tekoče sladke vode. Industrija se naglo razvija, uvaja vedno nove postopke, nove materiale. Poraba uporabne vode je vedno večja in v industrijsko razvitih državah je že zmanjkuje. Ljudje so prisiljeni uporabljati manj primerno vodo, tudi že onesnaženo, da obdrže že zgrajene industrijske objekte. Stiska za uporabno vodo je marsikje dosegla že tako mero, da o gradnji in gospodarnosti ne odloča denar, ampak prisotnost ali odsotnost uporabne vode.

Zahteve po kakovosti uporabne vode v industriji so zelo različne. Industriji gre za to, da rabi čim manjše količine zelo čiste vode. Kjer industrijska podjetja ne najdejo vode za svojo dejavnost, morajo vodo, ki z njo razpolagajo, »popraviti«. Izboljšanje je nujno potrebno, kadar morajo uporabljati že onesnaženo vodo. Vsako delo, ki je potrebno za zboljšanje kakovosti vode, pa podraži proizvodnjo.

PA ŠE TO

KJE JE RESNICA? – Iz Beograda smo dobili podatek, da bo v našem glavnem mestu letos ogrevanje s plinom kar trikrat cenejše od gretja z elektriko. V Ljubljani pa, kot vemo, trdijo popolnoma nasprotno. Kaj je potemtakem zdaj res? Zagotovo pa vemo, da bomo morali biti čez zimo zares toplo oblečeni, saj že zdaj napovedujejo, da nam bo obojega primajkovalo.

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

★★

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 14. SEPTEMBRA 1979
LETO XXI ● ŠT. 215 ● CENA 5 DINARJEV

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JAK KOPRIVC
ODGOVORNI UREDNIK BORIS DOLNIČAR

Merila pridobivanja in delitve dohodka

Predsedstvo centralnega komiteja ZKJ presunjeno ob hudi železniški nesreči pri Stalaću

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Danes je bila v Beogradu, pod predsedstvom predsedujočega v predsedstvu Branka Mikulića seja predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Seje so se udeležili tudi najvišji zvezni funkcionarji.

Pred prehodom na dnevni red je predsedstvo z minuto molka počastilo spomin na umrla revolucionarja Budislava Šoškića in Vidoja Smilevskega.

Na seji predsedstva centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije so obravnavali aktualna idejnopolitična vprašanja tekočega ekonomskega položaja in uresničevanja politike ekonomske stabilizacije in sklepov centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke v naših organizacijah združenega dela.

Predsedstvo je z žalostjo sprejelo vest o hudi železniški nesreči v Stalaću pri Kruševcu, kjer je med ponesrečenimi potniki tudi določeno število pitomcev prvega letnika akademije rodov kopenske vojske iz Beograda.

Predsedstvo je izrazilo globoko sožalje družinam ponesrečenih, zveznemu sekretariatu za ljudsko obrambo in vsem pripadnikom Jugoslovanske ljudske armade.

Tovorni vlak v brzec, v razbitinah 55 žrtev

Strahovito trčenje tovornega vlaka, ki je prevozil več signalov, v potniški vlak v Stalaću – Življenje petih ranjencev na nitki

STALAĆ, 13. septembra – V razbitinah ekspresnega potniškega in tovornega vlaka, ki sta danes poldrugo uro po polnoči silovito trčila na železniški postaji Stalać nedaleč od Kruševca, je po doslej znanih podatkih umrlo več kot 55 potnikov, več kot sto pa je ranjenih. Med njimi se jih večje število v bolnišnicah bori za življenje. Do nesreče je prišlo, ko je tovorni vlak prepeljal železniško postajo, prevozil tudi znak stop in pri četrti kretnici trčil v brzec, ki je vozil na progi iz Beograda proti Skopju.

Prvi reševalci, med katerimi so bili tudi pripadniki JLA, so na kraj velike železniške nesreče prišli že dvajset minut po trčenju in skupno 117 ponesrečencev prepeljali v kruševsko, čuprijsko, svetozarevsko, niško ter nekatere druge bolnišnice.

● Izvršnemu svetu skupščine SR Srbije je slovenski izvršni svet poslal sožalno brzojavko.

Nekaj ur pozneje je vzroke tragične nesreče začela preiskovati tudi posebna komisija, ki je doslej ugotovila, da sta bili obe lokomotivi in signalne naprave na postaji tehnično brezhibne in da je tudi tej nesreči botroval predvsem človek.

Tovorni vlak številka 83350, ki je prepeljal celo znak stop, je bočno silovito zadel v četrti vagon potniškega vlaka in ga popolnoma zmečkal. Med potniki vlaka so bili tudi gojenci in rekruti JLA.

Strojevodja potniškega brzca številka 771 je v nesreči ostal nepoškodovan, strojevodja motornega tovornega vlaka Siniša Aleksić je hudo ranjen, njegov pomočnik Jordan Glavčić pa je v razbitinah umrl.

Nesreča je močno odjeknila v Srbiji in po vsej Jugoslaviji. Iz vseh večjih krajev poročajo, da so že stekle akcije za zbiranje krvi in krvne plazme. Že navsezgodaj je prišlo v beograjski zavod za transfuzijo krvi več kot sto krvodajalcev in dalo kri, veliko pa jih še čaka, da pridejo na vrsto.

Sredi dopoldneva so v Stalać prispeli tudi predsednik predsedstva SR Srbije Dobrivoje Vidić predsednik izvršnega sveta skupščine SR Srbije Ivan Stambolić, predsednik srbske skupščine inž. Dušan Čkrebić in predsednik izvršnega sveta sobranja SR Makedonije Blagoja Popov. Srbski in makedonski družbenopolitični delavci so se dogovorili o ukrepih, nujnih, da bi posledice te hude železniške nesreče čimprej ublažili.

V Srbiji je republiški izvršni svet 14. september razglasil za dan žalovanja.

RAZBITINE MED TIRI – Na tirih železniške postaje v Stalaću se je včeraj zgodaj zjutraj ponujal grozljiv prizor. V zmečkanem železju potniških vagonov je našlo smrt več kot 50 potnikov, več kot sto ranjenih pa so prepeljali v bližnje bolnišnice. Proga je bila zaradi nesreče zaprta do devetih dopoldne (Telefoto: Tanjug)

Sožalje predsednika Tita

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku predsedstva SR Srbije Dobrivoju Vidiću sožalno brzojavko z naslednjo vsebino: »Globoko me je presunila vest o katastrofalni železniški nesreči na postaji Stalać, v kateri smo izgubili veliko življenj. Prosim vas, da ste pri družinah ponesrčenih tolmač mojega najglobljega sočustvovanja, ranjenim pa prenesite moje želje za čimprejšnje okrevanje.

TEMA DNEVA

Zvonjenje po nesreči

Treščilo je. Pri Stalaću. Silovito, tako močno, da je vagone ekspresnega in tovornega vlaka razmetalo daleč naokoli, pločevina pa se je ovila okoli ponesrečenih potnikov.

Nesreči ni botrovala narava, pred katero je človek še danes nemočen. Kriva je bila njegova slabost, hipna nepazljivost.

Nesreča pri Stalaću ni bila prva na jugoslovanskih tirih. Kmalu po vojni se je brzec zaril v tovorni vlak na progi med Splitom in Kninom (25 mrtvih). Leta 1961 je počilo pri Jajincih (61 mrtvih), nekajkrat so trčili vlaki na liški progi, pa pri Lapovu, potniki so zaradi malomarnosti umirali tudi v Vranduškem predoru (34 mrtvih), nedavno tega pa je tovorni vlak zaradi nespoštovanja pravil treščil v kanjon Moraće. Najhuje doslej pa je bilo leta 1976 v Zagrebu (163 mrtvih).

Nikoli v teh nesrečah ni odpovedala tehnika, vedno je bil kriv človek. Utrujen, premalo izšolan, morda celo preobremenjen z zasebnimi in drugimi vsakdanjimi težavami. Verjetno smo doslej premalo vlagali v izobraževanje teh ljudi (ne samo železničarjev), katerim vsak dan zaupamo stotine človeških življenj in milijarde vredno imovino, toda zagotovo jim vse to zaupamo tudi z veliko brezbrižnostjo in z največkrat nakaznovano soodgovornostjo.

MATIJA DERMASTIJA

Dobri temelji za sodelovanje

Podpredsednik kitajske vlade Vang Renzhong v Beogradu – Prvi pogovori in kosilo z Ikonićem

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Na povabilo ZIS je danes dopotoval v našo državo na dvajsetdnevni uradni in prijateljski obisk podpredsednik državnega sveta LR Kitajske Vang Renzhang. Na letališču ga je pozdravil podpredsednik ZIS Branislav Ikonić.

Na prvem delovnem sestanku, na katerem so se zbrali podpredsednik ZIS Ikonić in podpredsednik kitajskega državnega sveta Renzhang ter njuni sodelavci, sta obe strani ocenili, da medsebojni obiski predstavnikov obeh držav pripomorejo k nadaljnjemu poglabljanju sodelovanja med Jugoslavijo in Kitajsko. Kot so ugotovili, so bili temelji za uspešno sodelovanje med državama položeni ob srečanju predsednikov Josipa Broza Tita in Hua Guofenga. Tudi ta obisk naj bi veliko prispeval h krepitvi gospodarskega sodelovanja, zlasti v kmetijstvu.

Podpredsednik Ikonić je zatem goste seznanil s povojnim razvojem našega kmetijstva. Ob tej priložnosti je navedel podatke o proizvodnji kmetijskih kultur, mehanizaciji, razvoju živilske industrije in o razvoju družbenoekonomskih odnosov na vasi ter o položaju posameznikov in organizacij v kmetijstvu. Po tem prvem delovnem sestanku je podpredsednik ZIS priredil slovesno kosilo v čast visokega kitajskega gosta. Ob tej priložnosti sta izmenjala zdravici.

»Jugoslavija želi z LR Kitajsko navezati sodobne oblike povezovanja gospodarstva na dolgoročnih temeljih«, je poudaril Ikonić v svoji zdravici. »Mnenja smo, da je poglobitev odnosov med državama ustvarila ugodne možnosti za to.«

»Prepričani smo, da bomo prek raznih oblik sodelovanja dosledno in načelno prispevali svoj delež k dogovorom, doseženim med predsednikoma obeh držav. Ob svojem obisku se boste seznanili z rezultati in izkušnjami, ki jih je naša država dosegla med svojo socialistično samoupravno izgradnjo. Obetamo si, da bo tudi ta obisk še poglobil sodelovanje in da bo pomembno prispeval h krepitvi vsestranskih prijateljskih odnosov.«

»Naši odnosi prijateljskega sodelovanja, temelječega na medsebojnem spoštovanju neodvisnosti in suverenosti, na enakopravnosti in vzajemni koristi ter na medsebojnem razumevanju, se bodo nedvomno razvijali dolgotrajno, vsestranko in trdno«, je poudaril v svoji zdravici Renzhang. »V vašo državo smo prišli na obisk, da bi proučili socialistično izgradnjo gospodarstva, zlasti kmetijstva, da bi črpali iz vaših izkušenj. Prepričan sem, da bo naš obisk uspešen in da bo še okrepil prijateljsko sodelovanje, posebej kmetijsko sodelovanje med državama.«

Znova zastoj na konferenci o Rodeziji

Muzoreva želi več časa za proučitev britanskega predloga o ustavni ureditvi

LONDON, 13. septembra (Tanjug) – Konferenca o Rodeziji je ponovno preložena. Današnjo dopoldansko sejo so preložili na popoldne, ker je tako zahteval škof Muzoreva, ki želi »več časa« za proučitev dopolnjenega britanskega predloga o bodoči ustavni ureditvi Zimbabveja, ki so ga ob koncu včerajšnje seje razdelili udeležencem londonske konference.

O tem delovnem dokumentu se ni dalo ničesar zvedeti. Bil naj bi temelj za prihodnjo razpravo o prvi točki dnevnega reda, ki so jo imenovali »ustava o neodvisnosti.« Dokument vsebuje menda uelo občutljiva politična vprašanja, o katerih bi se morali pogajalci zediniti, če želijo, da konferenca uspe.

Velik pomen

Kurt Waldheim o Havani: »Prepričan sem, da bo gibanje ostalo neuvrščeno« – Zaostrovanje

NEW YORK, 13. septembra (Reuter) – Generalni sekretar Združenih narodov Kurt Waldheim je izrazil upanje, da bo gibanje neuvrščenih držav ostalo na liniji politike neuvrščenosti, ki mu je zagotovila konstruktivno vlogo pri reševanju svetovnih problemov.

Na tiskovni konferenci na sedežu ZN je Kurt Waldheim poudaril, da so si na pravkar končani konferenci neuvrščenih držav v Havani uspešno prizadevali, da bi upoštevali različna stališča. »Prepričan sem, da bo gibanje ostalo neuvrščeno, saj so prav na tej podlagi te države v preteklosti že velikokrat igrale pomembno vlogo pri reševanju mednarodnih problemov,« je dejal Waldheim.

Na tiskovni konferenci pred 34. zasedanjem generalne skupščine Združenih narodov je generalni sekretar svetovne organizacije opozoril, da se v različnih delih sveta zaostruje napetost. Sleherna kriza vpliva tudi na druge dele sveta in ogroža mednarodni mir, je dejal Waldheim v odgovoru na številna vprašanja o položaju na Srednjem vzhodu in v drugih območjih.

Poudaril je, da posameznih kriz ni mogoče izolirati in dejal, da je prav to eden izmed vzrokov, da osebno obiskuje različna krizna območja v prizadevanju, da bi s tamkajšnjimi vladami dosegel mirno rešitev s pogajanji.

V tem okviru je še posebej poudaril svoj obisk v Aziji, kjer je bil spomladi in kjer se mu je, kot je zdaj izjavil, posrečilo »zagotoviti nove stike med sprtimi stranmi, kar je uspeh, ki utegne kasneje pripomoči k reštivi tamkajšnjih problemov.«

Generalni sekretar ni o tem navedel nobenih drugih podrobnosti, vendar domnevajo, da je imel v mislih svoja obiska v Pjongjangu in Seulu. Na 4. strani več o odmevih na havanski vrh.

Atentata v Bilbau in Biarritzu

Istega jutra ubita Modesto Carriega Perez in Justo Elizaran Sarazola

BILBAO, 13. septembra (AFP, UPI) – V dveh baskijskih mestih, ki sta oba blizu špansko-francoske meje, španskem Bilbau in francoskem letovišču Biarritzu sta istega jutra kot žrtvi atentata umrla Modesto Carriega Perez in Justo Elizaran Sarazola.

Modesto Carriega Perez, direktor lokalne podružnice banke »Hispano-Americano« v Bilbau, je bil sicer znani konzervativni politik; pred meseci so ga ugrabili pripadniki baskovske separatistične organizacije ETA, a so ga kmalu spustili na svobodo.

Tudi 24-letni Justo Elizaran Sarazola je bil povezan s baskovsko separatistično organizacijo ETA, le da je bil, kot trdi policija, eden od pripadnikov te terористične organizacije. Ubit je bil v Biarritzu, kjer je sicer živel v emigraciji, ko se je umaknil iz Španije, oziroma španskega dela Baskije.

Kdo naj bi bili atentatorji ne v prvem ne v drugem primeru še ni znano.

Jutri v sobotni prilogi Dela

Tit Doberšek
Havanska prelomnica

★

Niko Lapajne
Zakaj že dvajset let pušča naša vodovodna pipa
Proizvodna obrt močno prehiteva storitveno

★

Dušan Dolinar
Trd boj za ekonomsko preobrazbo
Gospodarska deklaracija iz Havane

★

Mitja Rotovnik
Kulturni dom Ivana Cankarja kot potreba družbenega razvoja
Aktualen intervju

Strauss zadovoljen s pogovori

Ameriški odposlanec odpotoval iz Izraela v ZDA – Krajši postanek v Kairu

TEL AVIV, DAMASK, 13. septembra – Posebni odposlanec ameriškega predsednika za Bližnji vzhod Robert Strauss je po dvodnevnem obisku v Tel Avivu, kjer se je pogovarjal z izraelskimi funkcionarji, izjavil, da je zadovoljen s svojim obiskom in prepričan, da bodo pogajanja o avtonomiji Gaze in zahodnega brega Jordana »kronani z uspehom«. Kot poroča AFP, je Strauss zjutraj odpotoval v ZDA, vendar se bo za nekaj časa zadržal v Kairu.

Palestinska novinarska agencija Vafa je sporočila, da so palestinski komandosi sinoči podtaknili eksploziv na tržnici Jehuda v Jeruzalemu, navkljub varnostnim ukrepom, za katere se odloča izraelska varnostna služba, ki želi preprečiti podobne napade. Po poročanju Vafe, je bilo več Izraelcev ranjenih, lokali v bližini pa so porušeni. To je že osmi tovrstni napad palestinskih komandosov v tem mesecu.

»Frederic« še divja

Zapustil je severne obale Kube in se bliža južni obali ZDA – Njegova moč narašča – Potres v Indoneziji – Morje zalilo mesto Ansus

WASHINGTON, 13. septembra (AFP) – Ciklon »Frederic« je zapustil severne obale Kube in se, vse močnejši in hitrejši, bliža južni obali ZDA.

Pred predstoječimi viharji so s Floride, Alabame, Luisiane in Mississippija evakuirali več kot pol milijona ljudi. »Frederic« se zdaj giblje s hitrostjo več kot 200 kilometrov na uro in se bliža četrti kategoriji po jakosti na skali, ki ima pet razdelkov. Od »Fredericа« je bil v tem stoletju močnejši le ciklon »Camille«, ki je leta 1969 v ZDA terjal 300 življenj.

Sicer pa za naše kraje velja, da se bomo morali sprijazniti s tem, da jesen prihaja, saj meteorologi napovedujejo, da se bo že danes pod večer vreme poslabšalo.

● DJAKARTA, 13. septembra, (AP, AFP) – Močan potres jakosti 7,8 stopnje po Richterju je davi prizadel indonezijsko provinco Irian Djaja, bivšo Zahodno Novo Gvinejo. Iz Djakarte poročajo, da je bil epicenter potresa v Tihem oceanu. Predstavnik indonezijske vlade je povedal, da je po prvih vesteh, več kot polovica hiš v mestu Ansus potonilo v morje. Nič pa še ni znanega o usodi 3000 prebivalcev tega mesta. Poročilo o posledicah nesreče prihajajo tudi iz drugih mest te province, v potresu pa so bili prizadeti tudi številni drugi indonezijski otoki.

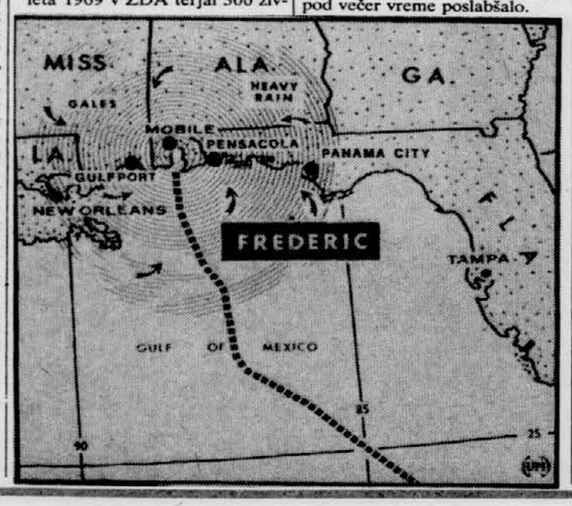

Split v praznični podobi

S slovesno otvoritvijo na novem štadionu v Poljudu jutri začetek 8. MIS

SPLIT, 13. septembra – V mestu pod Marjanom se mrzlično pripravljajo na 8. sredozemske igre, ki se bodo začele v soboto s slovesno otvoritvijo na novem mestnem štadionu v Poljudu. Za igre je pravzaprav že vse nared, objekte so končali že pred dnevi, toda opraviti je treba še na tisoče drobnih opravil, brez katerih na tako veliki mednarodni prireditvi pač ne gre.

Prihajajo tudi že športniki. Prvi so se v novem športnem naselju v Međeni pri Trogiru naselili Jugoslovani. Nadvse slovesno je bilo danes dopoldne, ko sta na drog ob zvokih himne našo trobojnico dvignila plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković. Vzdušje v našem taboru je vedro, optimistično, fantje in dekleta pa obljubljajo kopico kolajn. Vsega skupaj bo na MIS nastopilo več kot 2500 športnikov iz 15 sredozemskih dežel, med njimi tudi vrsta znanih imen. O praznični podobi Splita in o pripravah na MIS več na 9. strani.

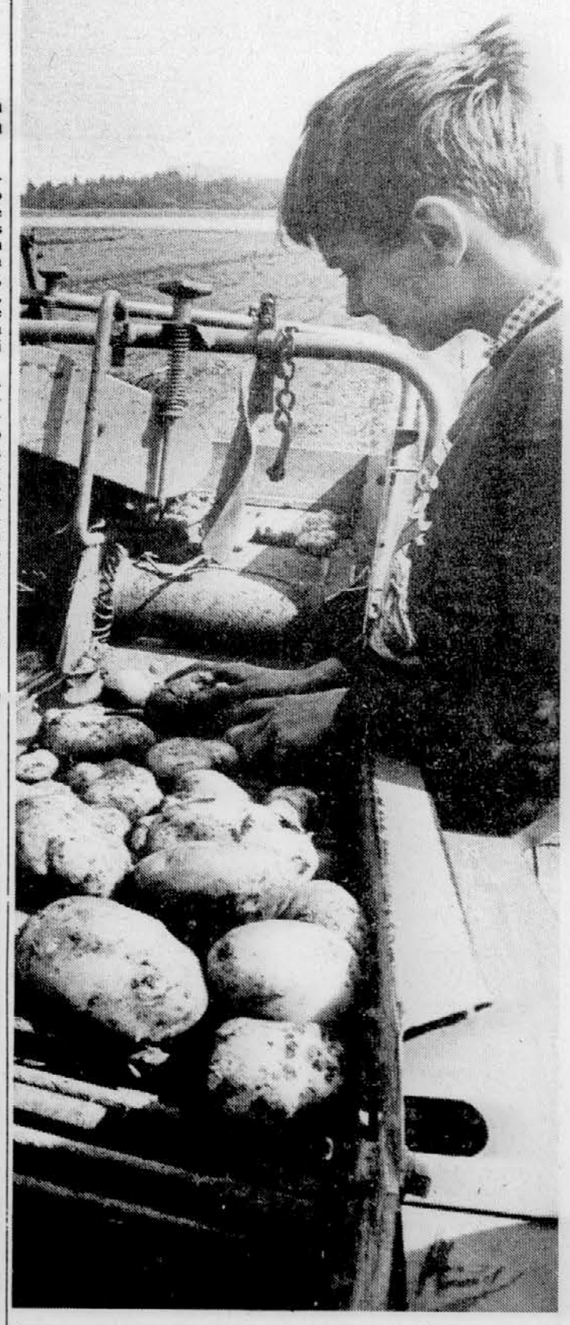

Dobra letina krompirja

Medvode, 13. septembra – Po vsej Sloveniji je pobiranje krompirja v polnem teku. Jože Soršek iz vasi Ladja pri Medvodah nam je povedal, da je kljub suši v poletnih mesecih letos kar zadovoljen s pridelkom. Na njegovih njivah je krompir vrste igor obrodil dobro in še debel je. (Foto: Marjan Zaplatil)

»Romunija danes« v Muzeju ljudske revolucije Slovenije

LJUBLJANA, 13. septembra – V okviru dnevov romunske kulture v Jugoslaviji, ki potekajo te dni v 23 krajih v vseh naših republikah in pokrajinah pod pokroviteljstvom Josipa Broza Tita in Nicolaja Ceausesca, so zvečer v Muzeju ljudske revolucije Slovenije slovesno odprli razstavo »Romunija danes«. Dokumentarno fotografsko gradivo prikazuje sintetično podobo povojnega razvoja prijateljske socialistične Romunije na področjih njenega gospodarskega, družbenopolitičnega in kulturnega življenja. Otvoritve razstave se je udeležila romunska delegacija, v kateri so bili tudi Dumitru Gise, predsednik sveta za kulturo in socialistično vzgojo SR Romunije, Dumitru Radu Popescu, član CK KP Romunije, Nicolae Mihai, romunski ambasador v SFRJ. Romunsko delegacijo je popoldan sprejel predsednik IS skupščine SRS dr. Anton Vratuša, pogovora z njo pa so se udeležili tudi predstavniki Kulturne skupnosti Slovenije.

Vreme danes

Zjutraj po kotlinah in nižinah megla, čez dan pa spet toplo, sončno vreme. Septembrsko sonce nas bo tudi danes močno grelo, saj se bodo dnevne temperature gibale med 24 in 28 stopinjami Celzija.

Kaže pa da se bomo morali že popoldne posloviti od sonca, kajti vremenoslovci napovedujejo od zahoda pooblačitve, tako da se bo že ponoči vreme poslabšalo, vdor, hladnega zraka pa bo vplival tudi na temperaturo, nekoliko bolj sveže bo.

Poslabšanje vremena se bo iznad Slovenije razširilo tudi nad ostalo Jugoslavijo, v Primorju pa bo začela pihati burja.

Upoštevati razlike med območji

Zagotavljanje družbeno dogovorjenih delovnih in življenjskih pogojev delavcev je nedvomno pomemben element načrtovanja, vprašljivo pa je, če ga je mogoče zakonsko odrejati. Taka mnenja je bilo moč slišati tudi na včerajšnji seji, republiškega izvršnega sveta, ko so njegovi člani opozorili, da je bil dosedanji pristop k uveljavljanju družbenega dogovora bržkone preveč posplošen Stran 2

Neokrnjena lepota narave

Pripravlja se novi osnutek zakona o Triglavskem narodnem parku, ki bo, kot kaže, močno razširjen in razdeljen v ožje in širše varovalno območje. Tako bo ta lepi del Slovenije odslej zaščiten pred gradnjami počitniških in stanovanjskih hiš, in kar ne bo sodilo v to okolje, v njem tudi ne bo našlo svojega prostora. »Divji« ognji in peka na žaru le na določenih in za te namene zgrajenih mestih, skratka, v tem končku narave civilizacija ne bo pustila svoje usedline. Stran 5

Pisatelji na Štatenbergu

Tradicionalnega srečanja pisateljev na štajerskem gradu Štatenbergu, ki se je začelo včeraj, se udeležuje precejšnje število literarnih ustvarjalcev iz Slovenije in drugih republik. Letošnja tema je: »Zaton avantgarde?« Že prvi dan, ko so govorili Marjan Kolar, Taras Kermavner in Dimitrij Rupel, se je odprlo vprašanje, ali je naslov srečanja sploh »primeren«, piše naš poročevalec Jože Horvat. Stran 6

Obnova starega templja

Več stoletij pozabljeno čudo sveta, budistični hram Borobudur v osrednjem delu Jave, so obnavljali prvič leta 1814, ko je prišla Java pod britansko oblast. Večje obnovitve je bil tempelj deležen tudi med leti 1955 in 1967, do leta 1982 pa ga nameravajo popraviti do konca. Stran 11

Srebro košarkarjem, bron vaterpolistom

Jugoslovanski športniki so končali nastope na 9. univerziadi v Ciudad Mexicu. Košarkarjem je pripadla srebrna kolajna, vaterpolistom pa bronasta. Še tretji jugoslovanski atlet – Rok Kopitar – je osvojil peto mesto, a z novim državnim rekordom. 400 m z ovirami je pretekel v 49,55 (doslej 50,01). Stran 11

Obsedenec divjal po Beogradu

Neznani voznik je z ukradenim avtomobilom deset noči divjal po beograjskih ulicah. Nenadoma se je pojavil in z vratolomno hitrostjo vijugal med osuplimi avtomobilisti, nato pa spet odpeljal v neznano. Miličniki so mu večkrat postavljali blokade v ulicah, kjer naj bi vozil. Nezadnje se je zaletel v poprek postavljen avtobus. Neznani divjak je uspel pobegniti iz gorečega avtomobila. Stran 12

Razvojne težave opravičilo za nesamoupravne odnose

Pogovor delovne skupine CK ZKS s črnovrškimi komunisti in člani osnovne organizacije ZK delovne skupnosti skupnih služb cerkljanske tovarne elektrotermičnih aparatov Cerkno

ČRNI VRH NAD IDRIJO, CERKNO, 13. septembra – Čeprav je bila sinočnja razprava na razširjenem sestanku osnovne organizacije ZK Črni vrh, ki so se je poleg predstavnikov krajevnih in občinskih družbenopolitičnih organizacij udeležili tudi člani delovne skupine CK ZKS, dokaj načelna pa je bilo v njej vseeno izrečenih nekaj kritičnih pripomb, ki kažejo na nekatere bistvene pomanjkljivosti v načinu dela te osnovne organizacije in krajevne samouprave nasploh.

Tu gre v prvi vrsti za zaprtost te osnovne organizacije ZK, ki se v kraju, kljub nekaterim vidnim uspehom, ni povsem uveljavila. Že podatek, da v Črnem vrhu, ki šteje 1.300 prebivalcev, med katerimi je 500 zaposlenih, vse od leta 1975 niso povečali obsega organizacije, ki šteje le 10 komunistov in da je njihova povprečna starost 55 let, kaže na nujnost okrepitve in pomladitve te organizacije. Le tako bo ta sposobna nositi breme zahtevnejših akcij pri reševanju krajevnih problemov. V ta prizadevanja pa se bo morala na Črnem vrhu vključiti tudi krajevna mladinska organizacija ki, kot vse kaže, le životari. Na črnovrškem območju živi namreč 295 mladih starih od 15 do 27 let, med katerimi ni niti enega člana ZK. Tako bodo morali komunisti v krajevni skupnosti Črni vrh okrepiti svojo vlogo na vseh področjih življenja kraja ter se tesneje povezati s preostalimi družbeno političnimi organizacijami. Morali pa se bodo tudi odločiti za smelejšo kadrovsko politiko.

Čeprav se komunisti osnovne organizacije delovne skupnosti skupnih služb v tovarni elektrotermičnih aparatov Cerkno trudijo, da bi z bolj koordiniranim političnim delom na ravni delovne organizacije bolje usklajevali in povezovali dela družbenopolitičnih organizacij in tozdov ter tako pomagali uresničevati zastavljene naloge, pa je tu na področju krepitve samoupravnih odnosov in ustavnega položaja delavca še veliko nerešenih problemov. Komunisti osnovne organizacije DSSS tovarne Eta bodo tako morali spremeniti svoj način dela ter postati vplivnejši subjektivni faktor, ne le znotraj svoje skupnosti, temveč v okviru celotne delovne organizacije. Postali naj bi nosilec novih samoupravnih odnosov in naj bi v prvi vrsti posvečali pozornost spreminjanju le-teh

To je bila ocena, ki so jo podali na današnji seji osnovne organizacije ZK DSSS cerkljanske tovarne Eta ob obisku delovne skupine CK ZKS, ki jo po krajevnih skupnosti in delovnih organizacijeh idrijske občine vodi izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Roman Ogrin. Podobni razširjeni sestanki so se danes dopoldne zvrstili tudi v drugih Etinih tozdih, kjer so predvsem podrobno ocenili razvoj samoupravnih odnosov ter vlogo ZK pri krepitvi ustavnega položaja delavcev.

Komunisti Etine DSSS pa so se v svojih razpravah dotaknili tudi problemov pri uveljavljanju svobodne menjave dela ter nerešenih odnosov med DSSS in temeljnimi organizacijami. Menili so, da je zakon o svobodni menjavi dela dovolj načelen, vendar pa se pri njegovem uresničevanju srečujejo s številnimi težavami. Tako bodo morale odgovorne strokovne službe v Eti teze, ki so jih nedavno pripravile, še izpopolniti, pri čemer se bodo morali komunisti na vseh ravneh delovne organizacije opredeliti za družbeno najbolj sprejemljivo obliko odnosov v svobodni menjavi dela.

Razvojne težave, s katerimi se je srečevala ta cerkljanska delovna organizacija pa nikakor ne morejo biti razlog za nekatere nerešene samoupravne odnose v tovarni. Komunisti bodo morali posvetiti več pozornosti krepitvi ustavnega položaja delavca ter mu na primeren način prikazati pomen in dolgoročne vrednosti na vseh področjih delovne organizacije, uvajanja domače tehnologije ter ne nazadnje razložiti smisel razmerij v osebnih dohodkih in pomen discipline in visoke delovne zavesti. Pri vsem tem pa bodo morali biti komunisti osnovne organizacije DSSS mnogo bolj strpni ter se v največji možni meri posvetiti prav tem problemom in protislovjem ter jih v posameznih delovnih skupinah tudi odpravljati.

KATJA ROŠ

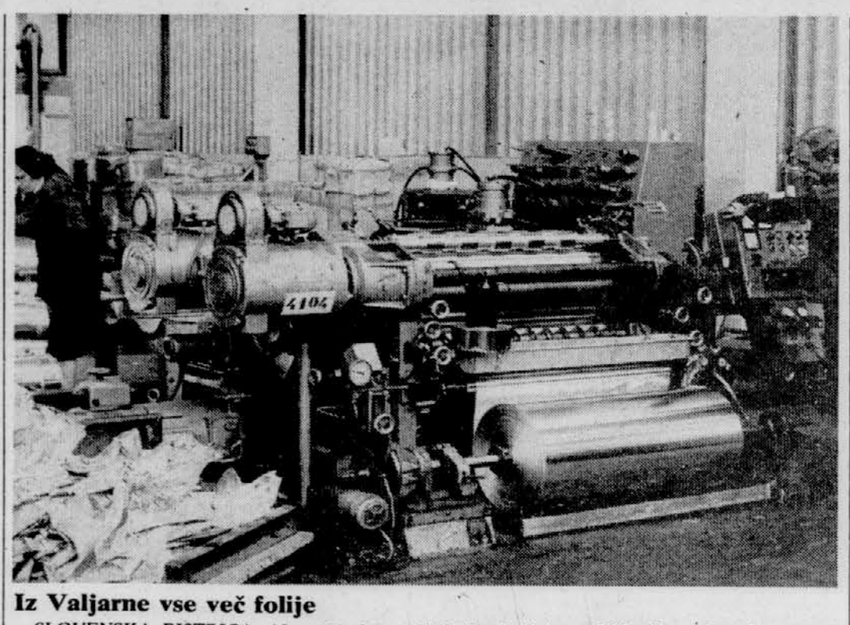

Iz Valjarne vse več folije

SLOVENSKA BISTRICA, 13. septembra – V Valjarni, ki je tozd bistriškega Impola, uspešno uresničujejo program razvoja, v katerem ima proizvodnja aluminijaste folije precejšen pomen. Pred tremi leti so proizvedli nekaj manj kot 900 ton folije, namenjene uporabi v gospodinjstvu ter prehrambeni in tobačni industriji. Letos načrtujejo že 2400 ton, občutno pa se je razširil tudi krog uporabnikov. Obsežne načrte imajo še s tiskanjem folije, s čimer bodo prispevali k občutnemu zmanjšanju uvoza tovrstnih proizvodov. (D.U. foto: Bogo Čerin)

Anton Žvanut

V ponedeljek so se na šempetrskem pokopališču poslovili od rez. kapetana Antona Žvanuta neutrudnega družbenega in političnega delavca.

Rodil se je pred 61 leti v vasi Lozice na Vipavskem. Po končani osnovni šoli se je izučil trgovskega poklica. Vojna vihra tudi njemu ni prizanesla. Z številnimi primorskimi fanti je bil odpeljan v bataljon speciale. V začetku leta 1944 se je priključil IV. Prekomorski brigadi in kmalu postal komisar bataljona. Boril se je na Sremski fronti, do Ilirske Bistrice in Trsta. Leta 1948 se je z veliko vnemo vključil v družbeno in politično življenje. Bil je eden izmed tistih aktivistov, ki je znal preprosto in domače tolmačiti ukrepe in predpise, ki jih je bilo treba izvajati v porušeni domovini. V letu 1946 je bil sprejet v ZK in bil delegat na V. kongresu KPS v Ljubljani. Tovariš Tone je opravljal celo vrsto zelo odgovornih nalog. Bil je predsednik planske komisije pri OLO Gorica, tajnik okrajne zadružne zveze, poverjenik za kmetijstvo, predsednik okrajne zadružne zveze, direktor zadružnega sklada, direktor Slovenija sadje, kjer je bil eden izmed najbolj delavnih in prizadevnih v krajevni samoupravi DPO ter društvih. Zadnja štiri leta je bil predsednik delegacije pri svetu KS Šempeter in to nalogo kljub izčrpanosti in bolezni dobro opravljal. Vse do svoje prerane smrti je delal na področju splošnega ljudskega odpora v KS.

Za svoje ustvarjalo delo je prejel več družbenih priznanj: red dela s srebrnim vencem, medaljo za hrabrost, OZN II. reda ter druga priznanja.

LEOPOLD KOTAR

Koliko občin naj bi imel Maribor?

Pogovor s predstavniki sredstev obveščanja o preoblikovanju občine Maribor

MARIBOR, 13. septembra – Svet za izobraževanje, kulturo in obveščanje pri mariborskem občinskem sindikalnem svetu je danes pripravil pogovor o samoupravnem razvoju in preoblikovanju občine Maribor za predstavnike tovarniških glasil in drugih sredstev obveščanja. Peter Hedžet, predsednik koordinacijskega odbora za proučevanje samoupravnega in političnega sistema v občini Maribor je navzoče seznanil z osnovnimi izhodišči gradiva o razvoju samoupravljanja v občini Maribor, ki ga je kot osnovo za javno razpravo o preoblikovanju mariborske občine izdelal koordinacijski odbor.

V drugem delu gradiva je tudi primerjalni pregled predlogov možnih variant za ustanovitev več občin. Le-teh je 5, po njih pa naj bi mariborsko občino delili v 5, 6 ali 7 občin.

M. S.

Elvira Kostić razstavlja v Avli

MARIBOR, 13. septembra – V mesecu septembru se prebudi iz počitniškega spanja tudi mariborsko mladinsko razstavišče galerija Avla na prvi gimnaziji. V prenovljeni Avli bo prva razstavljala Elvira Kostič. Razstavo bodo odprli jutri, v petek, ob 19 uri.

M. S.

Zaklonišča naj ne bodo neizkoriščena

Občani v pripravah na akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« razširjajo svojo dosedanjo aktivnost

MARIBOR, 13. septembra – Bližnja slovenska akcija »Nič nas ne sme presenetiti« je v številnih mariborskih krajevnih skupnostih, še posebej tistih, ki so jih pred kratkim ustanovili in v novih soseskah, opozorila na nekatere nove probleme. Res je, da so v svetu krajevnih skupnosti večkrat uspeli organizirati vse potrebne odbore in komisije, vendar so že zdaj ugotovili, da samo organizacijske oblike niso dovolj.

Tako so vpisali nekatere krajane, ki so razporejeni drugod. Številne krajevne skupnosti nimajo niti osnovnih spiskov svojih krajanov, kaj šele, da bi vedeli, kje kdo dela, kaj je po poklicu in kakšen bo lahko njegov prispevek v posamezni akciji. Pomeni, da morajo te krajevne skupnosti temeljito zagrabiti za delo in začeti čisto od administrativne osnove.

In kaj so pokazale razprave med krajani? To, da je miselnost o morebitni nevarnosti potisnjena v ozadje.

Akcija bo prav gotovo marsikoga vzpodbudila, da bo hitreje naredil tisto, kar mora. Tako so v neki novozgrajeni mariborski soseski naenkrat našli ključe treh zaklonišč. Prej nihče ni vedel, kje so. Zdaj občani čakajo, da bodo ti ključi tudi dosegljivi, kajti nesreča nikoli ne počiva. Kdo naj bi takrat iskal tistega, ki ima ključe? Prav tako negodujejo, da so zaklonišča danes neizkoriščena. Če drugega ne, naj bo v njih pouk enot civilne in narodne zaščite, nekaj, da bodo zaklonišča tudi v mirnem času uporabna. In priprave na akcijo so pokazale, da so naša naselja še velikokrat resnično spalna, saj se ljudje med seboj ne poznajo. Krajevno skupnost čakajo tu še velike naloge. Akcija »Nič nas ne sme presenetiti« je sicer samo del obrambnih priprav, vendar je že danes uspela, saj je prisilila marsikoga, da razmišlja tudi o svojem jutrišnjem dnevu.

JOŽE JERMAN

Slabše delo, večji OD

Polletni rezultati gospodarjenja v občini Ravne bistveno slabši kot lani – Trebanjci več izvozili – V Radovljici povečali proizvodnjo

LJUBLJANA, 13. septembra – Tokrat objavljamo podatke o polletnem gospodarjenju v ravenski, trebanjski in radovljiški občini. Za ravensko je značilna bistveno manjša ekonomičnost poslovanja, slabši reprodukcijska in akumulacijska sposobnost in prehitra rast osebnih dohodkov. V trebanjski so zlasti zadovoljni s pobudami za izvoz. V Radovljici pa so letos dosegli precej boljše rezultate kot lani.

Bistveno manjša ekonomičnost poslovanja, slabša reprodukcijska in akumulacijska sposobnost, zaostajanje pri izvrševanju srednjeročnih planskih nalog ter prehitra rast osebnih dohodkov – to so poglavitne značilnosti gospodarjenja delovnih organizacij v ravenski občini v letošnjem prvem polletju. Slabosti se ponavljajo, kajti v tozdih in delovnih organizacijah so storili vse premalo, da bi tudi sami bistveno prispevali k boljšim poslovnim rezultatom in k stabilnosti.

O polletnem gospodarjenju v občini Ravne, ki mu dajeta ton največji organizaciji železarna Ravne in rudnik Mežica, so sicer razpravljali tako v izvršnem svetu, občinskem komiteju ZK in drugih forumih, premalo pa je bilo ustvarjalnih razprav o poslovanju prav v tozdih. O gospodarjenu so sicer razpravljali poslovodni organi, pa še ti preveč površno in premalo zavzeto, ne da bi segli do srži problemov. Velja ocena, da si tudi komunisti na odgovornih mestih premalo prizadevajo uveljaviti pozitivne tokove v gospodarjenju, zatorej tudi ni čudno, da tudi delavci v tozdih temu problemu niso posvetili dovolj pozornosti.

Ravenski polletni gospodarski rezultati so bistveno slabši od lanskih in v glavnem tudi pod povprečnimi republiškimi kazalci. Delež gospodarstva Mežiške doline v skupnem prihodku SRS se je v primerjavi s polletjem 1978 zmanjšal od 1,79 na 1,73 odstotka. Ekonomičnost poslovanja je slabša kot v istem obdobju lani, medtem ko se je v SRS povečala. Prav tako je za 14 odstotkov manjša akumulacijska sposobnost, doseženi čisti dohodek na zaposlenega v Mežiški dolini pa je za 10 odstotkov manjši od doseženega v naši republiki v prvem polletju letos. Realni osebni dohodki so na Ravnah povprečno porasli kar za 4,5 odstotka, gospodarski rezultati pa bi dovoljevali le ena do dvoodstotno rast. Čeprav je fizični obseg proizvodnje za spoznanje večji od lanskega, pa so poslovni rezultati slabši od lanskih. V tozdih kot vzrok za to sicer omenjajo hitro rast cen reprodukcijskih materialov, premalo pa so storili za rast produktivnosti. Vse slabša je likvidnost, tozdom pa čedalje bolj primanjkuje tudi obratnih sredstev.

Čeprav gospodarstvo v ravenski občini še vedno več izvaža – v prvem polletju 1979 so izvozili za 259 milijonov dinarjev, uvozili pa za 200 milijonov dinarjev blaga, plana izvoza niso dosegli in celo bistveno zaostajajo za njim. Izgubo so zabeležili le v tozdih Rudarski obrati in Separacija mežiškega rudnika.

Porast izvoza, ki ga je dosegla v letošnjem prvem polletju trebanjska industrija oziroma celotno trebanjsko gospodarstvo, je izražen v odstotkih izredno ugoden. Na tujem trgu so Trebanjci namreč ustvarili za 45 odstotkov več prihodka kot v lanskem prvem polletju. Trebanjci so prodali na tuje za 74 milijonov dinarjev blaga. Ob tem podatku sicer malce zbledi uspeh v odstotkih, saj predstavlja izvoz komaj šest odstotkov pridobljenega celotnega dohodka, vendar predstavlja tudi zanesljivo osnovo napredka.

Trimo načrtuje v svojih izvoznih načrtih poseg na Kitajsko in nadaljnje uspešno sodelovanje z arabskimi deželami, kjer že gradi svoje montažne hale, ki so posebej primerne za top.o podnebje. Na Kitajskem pa se nameravajo uveljaviti z montažnimi halami za lahko industrijo.

Danini izvozni pogledi stremijo v Združene države Amerike. Tja bodo izvažali sadne sokove. O tem tečejo dogovori z bostonskim trgovcem in Danini sokovi so prestali v Ameriki stroge preskušnje z dobrimi ocenami.

Z uresničitvijo vseh načrtov bo trebanjski izvoz bistveno višji tudi v absolutnih številkah in v odstotkih sploh. Možnosti obstojajo in sedaj je od Trebanjcev odvisno koliko jih bodo izkoristili in se še naprej uveljavljali v tujini.

Gospodarstvo radovljiške občine je ob koncu letošnjega prvega polletja doseglo precej boljše rezultate kot v istem obdobju lani. Seveda je na ugodne finančne rezultate vplival porast cen, vendar pa so bili tudi posledica večje industrijske proizvodnje – za 23 odstotkov, 11-odstotnega porasta prenočitev ter boljše prodaje. Celotni prihodek je narastel za 37, dohodek pa za 33 odstotkov.

Z izgubo je polletje končalo deset temeljnih organizacij, bila pa je za skoraj polovico nižja kot lani. Večina 14.287.000 dinarjev izgub gre na račun gostinstva, ostalo pa je »pridelalo« kmetijstvo.

Produktivnost (dohodek na zaposlenega) se je nominalno povečala za 31, realno pa za okoli sedem odstotkov. Rentabilnost se je povečala za 17 odstotkov, stopnja akumulacije v dohodku pa prav toliko odstotkov. Po drugi strani pa je ekonomičnost padla za 1,4 odstotka.

Gospodarstvo je zaposlilo 2,2, negospodarstvo pa za 5,6 odstotka več delavcev kot lani. Osebni dohodki so porasli za 23,8 odstotka, na 6.592 dinarjev.

Zaposlenost v občini je bila višja od resolucijskih predvidevanj, vse oblike porabe še vedno naraščajo prehitro glede na rast družbenega proizvoda, realni osebni dohodki niso dosegli planirane rasti, investicijske ambicije niso bile vedno razvojno usklajene, rast cen in življenjskih stroškov je bila od planirane rasti znatno višja. Taka je ocena gospodarjenja v radovljški občini.

IVAN PRAPROTNIK
MILOVAN DIMITRIČ
VLASTA FELC

SPREHOD PO TRŽNICAH

LJUBLJANA, 13. septembra – Kupom lubenic (od 5 do 10 din), paprike (od 10 do 20 din) grozdja (od 14 do 25 din) so se te dni pridružili tudi manjši kupčki gob – jurčkov, karželjnov, štorovk in dežnikarc. Prodajalci pravijo, da so jih nabrali »v gozdu«, tapravi gozd pa mora najti nabiralec sam.

Sicer pa so tržnice dokaj dobro založene: solato prodajajo (prevladuje endivija) v Ljubljani in Celju od 15 do 30 din kilogram, v Kopru in Novem mestu zahtevajo zanjo po 30 din, v Mariboru od 10 do 20 in Murski Soboti 16 din za kilo. Paradižnika še vedno ne manjka, nadražjega prodajajo v Mariboru, kjer zahtevajo za lepega tudi po 20 dinarjev, sicer pa se suče cena od 5 do 15 dinarjev za kilogram. Kumarice so na voljo po 8 do 15 din v Mariboru, od 10 do 12 din zahtevajo zanje v Kopru, Celjani pa jih plačujejo po 10 do 14 dinarjev kilogram. Fižol (stročji in luščeni) ponujajo skoraj povsod od 20 do 30 din kilogram, krompir je najcenejši v Novem mestu, kjer ga je moč dobiti že za dobrih 5 dinarjev, dinar več stane v Murski Soboti, v Ljubljani in Mariboru zahtevajo zanj od 7 do 8 din, Koprčani pa ga kupujejo še vedno po 12 din kilogram, špinača pa je na voljo od 30 do 40 din kilogram. Kilogram glavnatega zelja stane od 8 do 10 din, v Novem mestu celo do 12, naprodaj pa je že tudi kislo zelje, za katerega kilo zahtevajo prodajalci od 20 do 25 dinarjev. Draga so jajca, saj stanejo od 2 pa tja do 3,5 dinarja.

Poleg grozdja je na sadnem delu tržnic največ sliv, ki jih ponujajo od 16 do 24 din kilogram, za kilo jabolk zahtevajo v Ljubljani in Novem mestu od 15 do 20 din, od 10 do 20 so na voljo v Mariboru, od 15 do 18 v Soboti, kar 25 din zahtevajo za lepa jabolka v Celju. tu imajo najdražje hruške, saj stane kila kar 30 dinarjev, drugod pa zahtevajo prodajalci zanje od 16 do 25 din kilogram. Smokve so danes ponujali v Kopru po 12 din, v Celju po 30, Novomeški kupci pa so morali zanje odšteti kar 35 dinarjev. V Murski Soboti so ponujali še zadnje breskve po 23 din kilogram, ljubljanski prodajalci pa so zahtevali zanje od 22 do 26 dinarjev.

DOPISNIKI DELA

TELEKS

Zbiranje sredstev za ptt objekte

Sporazum sprejeli tudi pri KB Maribor – Pomoč Borštnikovemu srečanju

MARIBOR, 13. septembra – Na izvršilnem odboru Kreditne banke Maribor so sprejeli sporazum o zbiranju sredstev za izgradnjo ptt objektov v občini Slovenska Bistrica. Podjetje za ptt promet Maribor bo prispevalo za telegrafsko in telefonsko opremo ter za izgradnjo ptt prostorov v Oplotnici 4 milijone dinarjev, drugi udeleženci sporazuma 1,3 milijona dinarjev in KS Oplotnica 200.000 dinarjev. V enake namene bo zagotovilo mariborsko podjetje za ptt promet 6,8 milijonov za Poljčane, drugi udeleženci sporazuma 1,5 milijona in KS Poljčane 300.000 dinarjev.

Razen tega so sklenili, da bo KB Maribor pristopila k samoupravnemu sporazumu o skupnosti Borštnikovega srečanja. Sodelovanje KB Maribor v tej pomembni kulturnopolitični manifestaciji bodo določili z vsakoletnim planom informativno propagandne dejavnosti banke.

M. K.

Zašli s prave poti

V Mariboru se je zasebna gradnja, namesto v usmerjeno gradnjo, spet pomaknila v ustaljene tire – Lokacij je premalo, želja pa čedalje več

MARIBOR, 13. septembra – Pred tremi leti so poskusili spraviti v okvir usmerjene zasebne gradnje vse, ki so si hoteli sami zgraditi dom, sestavili so lepe načrte in ustanovili stanovanjsko zadrugo, vendar pa je vse skupaj obtičalo na stranskem tiru.

Tako so leta 1976 načrtovali gradnjo 1500 stanovanj in sicer v Tezenski Dobravi, Rožni dolini, Počehovi, Ribniškem selu in v Mariboru-jug. Največ stanovanj, 300, naj bi zgradili v Rožni dolini. V stanovanjsko zadrugo so se vpisali številni, ki so tako hoteli priti do cenejše, predvsem pa hitreje zgrajene hiše, vendar so počasi opuščali misel o zadružni gradnji, saj se je cena gradnje nenehno dvigala. Danes pa je organizirana gradnja le-še na dveh območjih. Tako so v Tezenski Dobravi zgradili 208 stanovanj, 71 pa jih je v gradnji, v Rožni dolini pa 92 stanovanj ali skupno 371 stanovanj. Zasebna gradnja se je, namesto v usmerjeno, spet pomaknila v ustaljene tire gradnje, s tem pa povzročila probleme z oskrbo in drugimi objekti družbenega standarda. V začetku leta je samoupravna stanovanjska skupnost sicer izdelala terminski plan priprav in gradnje do leta 1980, vendar pa iz vsega tega ni bilo nič.

Znano je, da je zasebna stanovanjska gradnja draga in prav zato pri stanovanjski skupnosti želijo obuditi zadrugo, še posebej za gradnjo etažnih stanovanj v strnjeni mestni izgradnji, saj bi bili stroški komunalnega opremljanja tako dosti manjši. Predvsem želijo vzpodbuditi zadružno dejavnost na območju soseske Nova vas 2 b, kjer naj bi zgradili približno 423 atrijskih, vrstnih enonadstropnih hiš in etažnih stanovanj, glede na tempo gradnje bi ta prostor zadostovali za tri leta. Ekonomsko upravičena je tudi gradnja na zazidalnem območju S-28-B 1, kjer naj bi gradili, podobno kot v Rožni dolini, strnjene vrstne hiše. Tudi tovarna dušika Ruš ima na področju zasebne gradnje precejšnje uspehe, saj sodeluje pri gradnji komunalne infrastrukture.

Kot rečeno, so si pred leti začrtali precej lokacij, vendar so danes ugotovili, da na primer Ribniško selo ni zanimivo za večjo zadružno gradnjo, temveč samo za posamezne zasebne graditelje. Prav tako so lokacije v Pekrah, Kamnici in delno tudi v Kaligarih vezane na posebne pogoje, odkup in komunalno opremljanje, ki gradnjo precej podražijo. Pomeni, da bodo usmerjeno zadružno gradnjo začeli graditi v soseski S-28-B 1 kjer naj bi zgradili 60 hiš, v Rušah, kjer naj bi zgradili 100 , Novi vasi 2 B s 423 hišami, drugod pa 230 zasebnih hiš.

Skratka, v Mariboru so v precepu. Zasebna stanovanjska gradnja je zaradi pomanjkanja zazidalnih načrtov in drugih dokumentov zastala, želja pa po gradnji pa je vedno več.

JOŽE JERMAN

Novo vodstvo ZSMS v Trbovljah

TRBOVLJE – Občinska konferenca ZSMS Trbovlje je sinoči izvolila za novega predsednika konference Slavka Stošickija in za sekretarja Draga Kastelica. Peter Kolander in Ivan Beber, ki sta bila doslej na teh funkcijah, prevzemata nove dolžnosti. P. B.

V NEKAJ VRSTAH

Večje naložbe v komunalo v KS Žirovnica

ŽIROVNICA, – Približno 8 milijonov dinarjev bodo vredna dela, ki jih bo letos financirala občinska samoupravna komunalna skupnost Jesenice v krajevni skupnosti Žirovnica. Zgradili so kanalizacijo v Breznici, v Smokuču je še v delu, prehod preko regionalne ceste za kanalizacijo Doslovče, obnovili ponikovalnice v Žirovnici ter Zabreznici, zgradili odvod meteornih voda v Zabreznici.

Pri asfaltiranju vaških cest v Zabreznici so sodelovali tudi vaščani, na to pa se pripravljajo tudi v vasi Selo.

V. F.

Trboveljski pevski zbori pričeli vaditi

TRBOVLJE – Trboveljski pevski zbori Zarja in Slavček Svobode Center, mešani pevski zbor Svobode II, Trboveljski oktet, pevski zbor lovske družine Trbovlje in moški pevski zbor društva upokojencev Trbovlje so pričeli vaditi in pripravljati za nastope. Ob začetku vaj sprejemajo v svoje vrste tudi nove pevke in pevce. Med prvimi večjimi manifestacijami trboveljske amaterske kulture bo proslava 60-letnice DPD Svoboda Center Trbovlje. Pripravili jo bodo sredi oktobra, na njej pa bodo sodelovale vse njene sekcije: oba pevska zbora, gledališče, mladinsko gledališče, člani likovne sekcije »Relik« in drugi.

T. L.

Na Tratah rastejo stanovanja

GORNJA RADGONA – Pred tremi leti so začeli na Tratah graditi stanovanjske bloke in ob koncu lanskega leta so se prvi stanovalci že vselili v 59-stanovanjski blok. V gradnji je še blok z 72 stanovanji, ki bo končan spomladi prihodnjega leta, pripravili pa so že vse potrebno za gradnjo bloka z 52 stanovanji. Gradi splošno gradbeno podjetje Konstruktor, TOZD Pomurje. Letos pa bo v občini vseljivih le 12 stanovanj in sicer v Negovi ter Vidmu ob Ščavnici.

L. K.

Negovci dobijo trgovino in bife

NEGOVA – Te dni so začeli v Negovi graditi novo trgovino, v kateri bo tudi manjši bife. Krajevna skupnost je poskrbela za parcelo in uredila komunalne priključke. Investitor je Mercator-Sloga iz Gornje Radgone, gradi pa Konstruktor, TOZD Pomurje. Trgovina naj bi bila zgrajena prihodnjo pomlad. Za Negovo bo to pomembna pridobitev, saj poleti turisti radi obiskujejo srednjeveški grad in jezero.

L. K.

Posodobljene ceste do mejnega prehoda

GEDEROVCI – V Gederovcih opravljajo zaključna dela pri izgradnji in posodobitvi cest, ki vodijo do mejnega prehoda. Delavci cestnega podjetja »Sobota« iz Murske Sobote so uredili obvoz iz soboške in cankovske smeri, ki bo obšel Gederovce. V kratkem se bodo začela tudi dela pri izgradnji novega, modernega mejnega prehoda v Gederovcih. (Foto: J. Ž.)

Kočevska knjižnica bogatejša

KOČEVJE – Ljudska knjižnica v Kočevju bo letos kupila 2000 novih knjig. Sicer pa računajo, da bodo sposodili okrog 80.000 knjig in privabili v knjižnico več bralcev kot lani. Pozimi bodo enkrat tedensko pripravili ure pravljic za najmlajše.

D. M.

Kočevci gradijo skladišče v Ribnici

RIBNICA – Za kar tri novogradnje v ribniški občini so sredstva zagotovili investitorji iz Kočevja. Gradnjo mehaniziranega skladišča iglavcev »Meles« v vrednosti 61 milijonov dinarjev financira GG ZKGP Kočevje, kočevski Kovinar pa gradi proizvodno dvorano za svoj obrat. Hydrovod Kočevje-Ribnica bo prispeval 10 milijonov dinarjev za vodovod Izber- Podstene. Po poročilu Službe družbenega knjigovodstva so sredstva za vse investicije že zagotovljena.

D. M.

Prenovljena »Vesnina« trgovina v Celju

CELJE – »Vesna« iz Zagreba je te dni odprla v Celju preurejeno in močno razširjeno prodajalno z ženskimi oblačili. Na pročelje so obesili vabljiv napis »Modna hiša« in svoj asortiman res dopolnili še z galanterijo, perilom in oddelkom z moškimi oblačili. Ženske žal ne morejo izbirati med kako prav posebno pisano množico različnih modelov, vendar je vsaj tisto, kar je naprodaj, lepo. Posebnost je tudi oddelek za močnejše postave in kotiček z žalnimi oblekami. Imajo že tudi prvo jesensko in zimsko konfekcijo in so v tem pogledu korak pred drugimi celjskimi trgovinami.

I. B.

Sodelovanje mladih z Jesenic in Trbovelj

JESENICE – V torek so jeseniško železarno obiskali predstavniki mladinske organizacije iz Strojne tovarne Trbovlje ter se z mladimi železarji pogovarjali o nadaljnjem sodelovanju na različnih področjih. Sredi oktobra si bodo tako mladi Trboveljčani ogledali železarno ter tehniški muzej železarne, člani koordinacijskega sveta v Železarni pa bodo takrat organizirali tudi kviz ob 60-letnici SKOJ ter več športnih srečanj. Trboveljčani so železarje povabili, da bi si še v tem mesecu ogledali trboveljski rudnik.

V. F.

Številna Stavbarjeva gradbišča

MARIBOR – Stavbajrjevi delavci trenutno delajo na številnih gradbiščih. Poleg stanovanj v naselju Maribor – jug gradijo še halo Elektrokovine, srednješolski zavod v Ptuju, industrijski objekt v Metalni, zdravstveni dom v Mariboru in druge. Največje gradbišče pa je trenutno novi tovarniški kompleks C v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni. Tam gradijo za Gorenje – Elrad 10.000 m^2 proizvodnih in 3000 m^2 pomožnih površin. Vrednost teh del je nekaj čez 150 milijonov dinarjev, Gorenje – Elrad pa bo tu proizvajal elektronske naprave.

J. J.

Obrat ‚Mladega rodu‘ v Vučji vasi

LJUTOMER – Izvršni svet občinske skupščine Ljutomer in konfekcijsko podjetje ‚Mladi rod‘ iz Kranja sta pripravila elaborat za ureditev obrata za proizvodnjo otroške konfekcije v Vučji vasi. Gre za manjši obrat, ki bi ga uredili v opuščenem poslopju osnovne šole v tem kraju ob glavni cesti Ljutomer – Gornja Radgona. Računajo, da bi za ureditev konfekcijskega obrata potrebovali okoli sedem milijonov dinarjev.

B. B

Zgleden primer zbiranja surovin

RADENCI – Zdravilišče Radenska, kjer so doslej vsako leto odpeljali najmanj dvesto ton odpadnega papirja na smetišče, se dogovarja s tovarno celuloze v Čeršaku za oddajo te pomembne odpadne surovine. Ta ukrep Radenske bi kazalo posnemati tudi v drugih pomurskih delovnih organizacijah. To že dalj časa prakticirajo tudi v soboškem pomurskem tisku s kartonažnim oddelkom. Tako bi se gotovo občutno zmanjšale gore odpadnega papirja in razne kartonske embalaže na skupnih odlagališčih smeti v Pomurju.

B. B.

Gostišče na idiličnem Janževem vrhu

GORNJA RADGONA – Tukajšnje gostinsko podjetje ‚Grozd‘, ki je tozd Radenske, je v prid razvoja turizma ob meji z Avstrijo obnovila hotel s kletjo v Gornji Radgoni, pred kratkim pa so na idiličnem Janževem vrhu sredi goric odprli v obnovljenem poslopju radgonskega kmetijskega kombinata gostinski obrat ‚Hram‘. Ta obrat, ki ga bodo še razširili, je namenjen predvsem za organizirane skupine izletnikov.

B. B.

FERROMOTO
EXPORT-IMPORT, TEHNIČNA TRGOVINA
PROIZVODNJA, SERVISI, MARIBOR, n. sub. o.
TOZD • TRGOVINA • MARIBOR, b. o.
VAM NUDI IZ KONSIGNACIJE
OLYMP – oljni in plinski gorilci od 9.000 kcal/h naprej s pripadajočim instalacijskim priborom
VOGEL – vse vrste obtočnih črpalk
DOBAVA TAKOJ PO VPLAČILU
Vse informacije lahko dobite v FERROMOTU, Maribor, Partizanska 3–5, sektor toplotne tehnike, telefon (062) 24-541.

Dovolilnica za obisk SFRJ le na podlagi potnega lista

ZIS potrdil tudi sestavo delegacije za 34. zasedanje generalne skupščine OZN – Odnosi s tujino

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Zvezni izvršni svet je na seji, ki jo je vodil dr. Ivo Margan, proučil več vprašanj s področja tekoče ekonomske politike, proračuna federacije in odnosov s tujino.

Sprejel je predlagano sestavo jugoslovanske delegacije, ki bo sodelovala na 34. zasedanju generalne skupščine OZN in določil platformo za njeno delo. Jugoslovanska delegacija, ki jo bo vodil zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec, je pooblaščena, da aktivno deluje pri reševanju najpomembnejših problemov, o katerih bo govor na tem zasedanju, na liniji politike neuvrščenosti in izvajanja sklepov pravkar končane šeste konference šefov držav ali vlad neuvrščenih držav v Havani.

ZIS je sprejel tudi predlog zveznega sekretariata za notranje zadeve o spremembi in dopolnitvi zakona o gibanju in bivanju tujcev v Jugoslaviji. Po teh spremembah naj bi turistične dovolilnice za prihod tujcev v našo državo izdajali le na podlagi nacionalnega potnega dokumenta ali osebne izkaznice, ne pa na podlagi drugih dokumentov, kot so vozniška dovoljenja in podobno. Osebam, ki dobijo pravico azila, imajo po predlaganih spremembah v naši državi zagotovljene najosnovnejše bivalne pogoje, zdravstveno zaščito in materialno varnost iz sredstev proračuna federacije.

ZIS je spremenil in dopolnil svoj prejšnji sklep, da bi s tem zagotovil učinkovitejši nadzor nad deviznim poslovanjem organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo v tujini.

V skladu z resolucijo skupščine SFRJ o temeljih sistema družbenega informiranja so predlagali, da bi z družbenim dogovorom v vseh družbenopolitičnih skupnostih ustanovili koordinacijska delovna telesa za usmerjanje nadaljnje izgradnje sistema informiranja.

Sprave Barre-Moi ni bilo

»Antikomunistična zveza« pod pokroviteljstvom Saudije? – Somalske zahteve

OD NAŠEGA DOPISNIKA V NAIROBIJU

NAIROBI, 13. septembra – Kenijski predsednik Moi in somalski predsednik Barre sta v saudskem mestu Taif večerjala za isto mizo, v istem hotelu sta imela apartmaja, toda uradnih pogovorov, še manj sprave med njima ni bilo. Mož je ob vrnitvi iz Saudske Arabije včeraj tu izjavil: »S Somalijo nočem imeti nobenega dialoga, ki bi se nanašal na njene ozemeljske zahteve.«

Poskus snidenja in morebitne sprave je zasnoval saudski prestolonaslednik Fahd. Kenijska stran opozarja, da somalska vlada še zmeraj ni umaknila iz obtoka zemljevida, ki kaže med drugim želje po priključitvi blizu dveh tretjin kenijske severovzhodne pokrajine in še enega celega okraja – skupaj okoli 90.800 kvadratnih kilometrov.

Nekateri opazovalci so saudsko potezo za obnovo stikov med Somalijo in Kenijo na najvišji ravni označili kot del širšega načrta desno usmerjene Saudske Arabije, da bi na območju Rdečega morja in Vzhodne Afrike ustanovili, »antikomunistično zvezo«, naperjeno predvsem zoper Etiopijo.

Spričo dejansko nepreklicanih somalskih ozemeljskih pretenzij do delov Kenije, Etiopije in Džibutija (Afarov in Isov) imata Etiopija in Kenija vzlic različni družbeni ureditvi in različnim zaveznikom veliko skupnih interesov ravno zaradi skupne ogroženosti.

Značilno je, da je kenijski državni poglavar ravno ob koncu obiska v Saudski Arabiji in po neuspelem poskusu, da bi ga pripravili do pogajanj s Siadom Barrejem, poslal poudarjeno obširno in prijazno čestitko predsedniku Mengistu in Haile Mariamu ob dnevu etiopske revolucije. Daniel Arap Moi gorovi o »prijateljskih in zgodovinsko pogojenih odnosih med našima bratskima deželama«.

Ob obisku kenijskega predsednika januarja letos v Adis Abébi sta vladi podaljšali veljavnost dvostranskega obrambnega pakta. Tedaj je Kenija uradno pozdravila zmago Etiopije v ogadenski vojni proti somalskim napadalcem, vladi in oba predsednika pa sta zahtevala od somalske vlade, naj se javno odreče ozemeljskih zahtev do treh sosednjih dežel in naj plača Etiopija vojno škodo.

V danes objavljenem saudsko-kenijskem sporočilu poudarjajo pomen arabsko-afriškega sodelovanja, da je potrebno Afriko obvarovati mednarodnih konfliktov, obširno pa so obsodili Izrael zaradi njegove napadalne politike ter podprli stvar palestinskega ljudstva.

Saudska Arabija je Keniji zagotovila še ne objavljeni znesek pomoči. Baje gre za 60 milijonov dolarjev.

JOŽE ŠIRCELJ

Titova čestitka Čagoroviću

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal Djuru Čagoroviću brzojavko, v kateri mu je čestital za 75. življenjski jubilej in dolgoletno revolucionarno delo.

Nove bolgarske žalitve

Glasilo bolgarskih književnikov vztraja v protijugoslovanski kampanji

SOFIJA, 13. septembra (Tanjug) – Glasilo zveze bolgarskih književnikov »Literaturen Front«, ki že nekaj tednov vztraja pri protijugoslovanski kampanji s povsem določenimi cilji, je tudi v številki, ki je izšla ta teden, objavilo članek, v katerem žali narodnostno dostojanstvo makedonskega naroda in njegovo narodnostno državno skupnost SR Makedonijo.

Ne da bi se oziral na zgodovinsko dejstvo, da je makedonski narod svoj dolgotrajni boj za nacionalno samostojnost in neodvisnost kronal z uspešnim osvobodilnim bojem tudi proti bolgarskim okupatorjem med drugo svetovno vojno, avtor članka »kot dediščino kraljevine Jugoslavije« omenja tudi vardarsko Makedonijo, ki se je konstituirala kot ena izmed republik federativne Jugoslavije. V duhu bolgarskih teženj in aspiracij ob tem ponavlja tudi staro bolgarsko krilatico, da je »bolgarska narodnostna zavest« vselej prevladovala pri večini slovanskega prebivalstva v Makedoniji. Tu je tudi teza, ki so jo skovali Bolgari, češ da so se po drugi svetovni vojni »pojavile tudi ambicije, da bi ustanovili makedonsko nacijo, zato so začeli prisilno širiti makedonsko nacionalno zavest, med Bolgari v teh krajih, ki so toliko pretrpeli.«

Avtor članka, ki dobro ve, da bolgarski širši javnosti niso dostopni izvirni in avtentični dokumenti o tem, kratko in malo razglaša za »nepravilne postavke« ali »zmotne točke« resolucije, ki sta jih že dolgo tega sprejela izvršni komite komunistične internacionale ali vodstvo bolgarske komunistične partije v zvezi z makedonsko narodnostno individualnostjo in pravico makedonskega naroda do narodnostne samoodločbe.

Težnje, ki jih izraža članek, avtor prikriva z znano bolgarsko frazeologijo, češ, da se v Bolgariji »prilagajajo politični stvarnosti, ki je nastala po drugi svetovni vojni« in da »iskreno želijo« živeti v miru in dobrih sosedskih odnosih z Jugoslavijo.

ISKRICE

Slavo pogosto požro molji.
CARLO DOSSI

Svoboda pomeni pravico delati vse, kar ne škoduje drugemu.
LACORDAIRE

Uspešno poročanje iz Havane

Glasila naj bi še vnaprej spremljala pomembne dogovore neuvrščenih

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Svet za tisk pri zvezni konferenci SZDLJ je na današnji seji pohvalil novinarje-poročevalce in uredništva javnih glasil za način in za dobro vsebinsko ter učinkovito poročanje s konference v Havani.

Z uspešnim poročanjem iz Havane pa naloga še ni končana, so poudarili. Uredništva glasil naj bi si zastavila lastne programe, po katerih bodo še vnaprej spremljala pomembne in uspešne dogovore med šefi držav in vlad neuvrščenih držav.

Svet je razpravljal tudi o aktualnih vprašanjih širjenja in dostopnosti tiska v Jugoslaviji in o zaključkih in nalogah socialistične zveze na področju informiranja, o katerih je zvezna konferenca SZDLJ že razpravljala na junijski seji.

OGLEDALO

TELE-TEROR

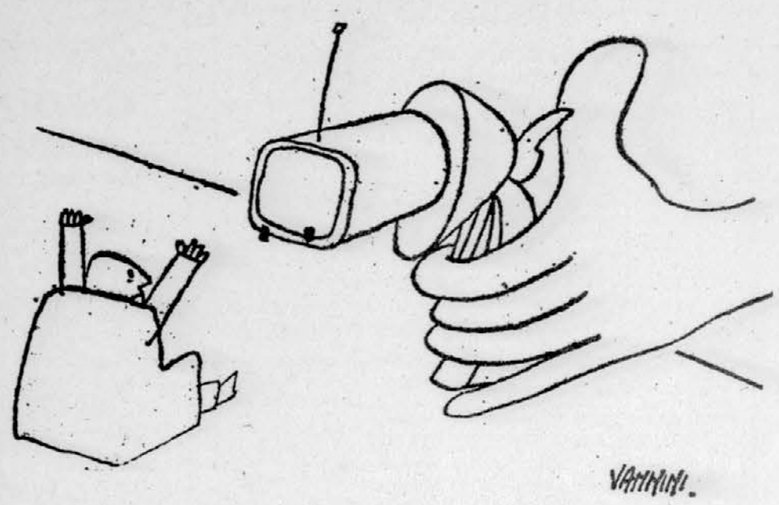

RINASCITA, Rim

Mercedes pri nas?

V Frankfurtu so odprli mednarodni avtomobilski salon, največjo prireditev te vrste – Presenetljiva napoved prvega moža »Mercedesa«

OD NAŠEGA POROČEVALCA

FRANKFURT, 13. septembra – V znamenju gesla »Z avtom ste gibljivi« so danes v mestu na Maini odprli 48. mednarodni avtomobilski salon, največjo tovrstno prireditev v Evropi, hkrati pa zadnji svetovni pregled avtomobilske industrije v tem desetletju. Frankfurtske ugotovitve naj bi veljale tudi kot smernice za prva leta novega desetletja, v katerega se bo človeštvo peljalo s približno 400 milijoni vozil.

Naftna kriza gor ali dol, veliki svetovni proizvajalci si ne belijo las – v niti enem letu so se povsem prilagodili novemu položaju. In med te »velikane« poslej šteje tudi Evropa: lani je pokrila že 38 odstotkov novega avtomobilskega parka na svetu, a od tega je na članice EGS »odpadlo« kar 29 odstotkov. V Frankfurtu še na nobenem salonu ni bilo videti toliko novosti, predvsem iz zahodnoevropskih tovarn – konstruktorji so preprosto sprejeli nova »pravila vedenja« in montažni trakovi spet tečejo noč in dan.

V ZRN, na primer, je avtomobilska industrija z vlado sklenila tih gentlemanski sporazum: za 10 odstotkov je zmanjšala povprečno porabo goriva pri novih modelih in v zameno oblast na avtocestah voznikom ne natika uzd – hitrost 130 km na uro je samo »priporočilo«. Tudi francoski konstruktorji (grupaciji renault-saviem-berliet in peugeot-citroë*n sta na svetovni lestvici na 6. in 7. mestu, za zahodnonemško grupacijo volkswagen-audi-NSU, medtem ko so na prvih petih mestih pač Američani in Japonci) so že splovili »trezno« generacijo vozil, od renaultovega malčka, ki popije nekaj čez štiri litre navadnega bencina na 100 km, do večjih limuzin, ki poslej tankajo dieselsko gorivo oziroma z drugimi izboljšavami (mercedes je pri vseh novih modelih za 14 odstotkov zmanjšal koeficient zračnega upora, citroën je ponudil novo »malo žabo« s petstopenjskim menjalnikom, vse po vrsti pa so tudi za 50 kg zmanjšale težo vozila).

● Pa Jugoslovani na tem pragu desetletja? Novica iz Frankfurta je značilna za našo nenačrtnost in razdrobljenost v avtomobilski industriji: poleg renaulta, citroëna, volkswagna, fiata, peugeota in opla, ki so že vključeni v našo »šraufenciger« industrijo, bo trnek vrgel še – verjeli ali ne – mercedes. Sam mož št. 1 te prestižne firme nam je povedal, da ima že rezervirano letalsko vozovnico za Beograd, kjer naj bi se začel pogovarjati o lokaciji nove montažne tovarne.

V vzhodni Evropi za kupce ni zadrege, velike firme skrbi kvečjemu ofenziva, ki jo pripravljajo Američani(zaradi energetske krize se bodo tudi njihovi avtomobili »poevropili«).

VILKO NOVAK

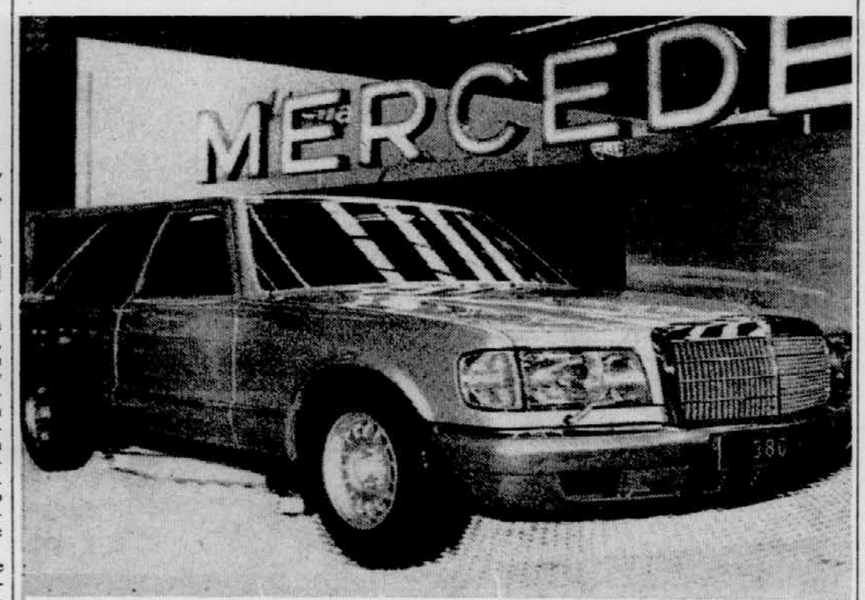

TUDI Z NAŠIH MONTAŽNIH TRAKOV – Mercedes je na letošnjem avtomobilskem salonu v Frankfurtu razstavil tudi pričujočega lepotca iz svoje serije »S«, ki se postavlja s številkami 380 SE. Kakorkoli je že podatek osupljiv, pa vendar drži. Prva glava Mercedesa je našemu posebnemu poročevalcu s frankfurtskega salona zatrdil, da ima že kupljeno letalsko vozovnico v Beograd, kjer naj bi se v kratkem pogovarjal o lokaciji za bodočo »sestavljalnico« Mercedesovih vozil. Z njo bi se Jugoslavija še bolj utrdila na prvem mestu v Evropi po številu različnih avtomobilov, ki jih bolj ali manj zgolj sestavljamo. (Telefoto: DPA)

Kubanci molče

Havana ne reagira na očitke ZDA o sovjetskih vojakih na Kubi – Vladni komentar pozneje

HAVANA, 13. septembra (Tanjug) – Govorice, da je na Kubi baje 3.000 sovjetskih vojakov, ki so se začele širiti po svetu prav med potekom šeste konference neuvrščenih držav v Havani, tukaj očitno niso vzbudile nobenega odmeva.

Kuba se kratko in malo (ne uradno ne v tisku) ne spušča v »razpravo«, ki jo je sprožil sam ameriški predsednik Carter, zdaj pa jo »pogrevajo« člani kongresa in senata v Washingtonu.

Tako so mnogi tuji novinarji, ki so spremljali konferenco neuvrščenih in so bili zaradi posledic ciklona »Federico« prisiljeni ostati na Kubi dlje, kot so nameravali, nezadovoljni, ker ne morejo potešiti svoje radovednosti.

Na rednih sestankih uradnega predstavnika za tisk med havansko konferenco so zahodni poročevalci večkrat skušali sprožiti to vprašanje. Uradni kubanski predstavnik Lisidoro Otero pa ni dovolil, da bi govorice na kakršenkoli način povezovali s konferenco.

Najprej vprašanja o teh govoricah ni hotel komentirati in je obljubil, da bo na to odgovoril kasneje, saj je zadeva v pristojnosti kubanske vlade in ne sodi v okvir njegovih pooblastil kot pooblastil predstavnika za tisk med konferenco.

Nekoliko kasneje je na kratko sporočil: V zvezi z agencijskimi vestmi o sovjetskih vojaških enotah na Kubi vam želim sporočiti, da so te govorice neutemeljene. Pri tem se je na Kubi vsaj za zdaj ta zgodba tudi končala.

Med neuradnimi pogovori pa je sicer mogoče slišati, da vsi že dolgo vedo za navzočnost sovjetskih vojaških strokovnjakov in svetovalcev na Kubi, še zlasti pa to dobro vedo Američani. Tako v tukajšnjih pogovorih jasno namigujejo, da so govorice namenoma razširili prav v času, ko se je začela šesta konferenca neuvrščenih držav.

Jana

Ločitve in poroke zaradi davkarije

BALTIMORE, 13. septembra – David in Angela Boyter sta se že davno odločila za nenavadno prakso: vsako leto sta se ločila in znova poročila. Razlog za tako nenavadno početje je kaj enostaven. Plačevala sta manjše davke. Toda letos jih je davčna uprava odkrila in ju predala sodišču. To bo zahtevalo, da »permanentna« ločenca in mladoporočenca povrneta vse utajane davščine. (Telefoto: UPI)

Slona po poteh Hanibalovega pohoda

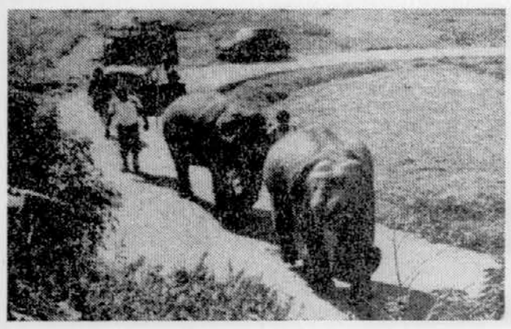

MODANE, 13. septembra – Slona Rangun in Ceylon sta danes krenila na pot, ki so jo njuni predhodniki premagali pred 2.197 leti. Dva slona in trije ljudje so se namreč odpravili po sledeh Hanibalovega pohoda čez Alpe. Odpravo vodi ameriški filozof Jack Wheeler. Slona sta se prvi dan pohoda kar dobro počutila. (Telefoto: UPI).

Kljub oviram, detektiv prijel tatove

FRANKFURT, 13. septembra (UPI) – Čuvaji Buckinghamske palače v Londonu, katerih disciplineranost in neoporečna drža pri opravljanju dolžnosti sta postali že pojem, so zdaj dobili resnega »tekmeca« v nekem detektivu frankfurtske policije. Ta detektiv, ki je po službeni dolžnosti zasledoval skupino sumljivih ljudi, je prežal v zasedi pod neko klopjo v parku, ko je nek potepuški pes, ne da bi se menil za pomembnost naloge, zaupane predstavniku oblasti, čisto preprosto vzdignil nogo in opravil svojo fiziološko potrebo. Frankfurtska policija je izdala sporočilo, v katerem je rečeno, da je detektiv »stoično« prenesel ta nepredvideni dogodek in, čeprav je bil ves moker, prijel sumljive ljudi, za katere so kasneje dokazali, da pripadajo tolpi preprodajalcev ukradenih krznenih plaščev.

Dražba posode z »Normandije«

HONFLEUR, 13. septembra (AFP) – V normandijskem primorskem mestu Honfleuru so organizirali prodajo dela namiznega posodja s parnika »Normandija«, ki je februarja leta 1941 zgorel v velikem požaru v New Yorku. Vrednost predmetov, ponujenih na dražbi, v glavnem srebrnih ali posrebrenih, dosega približno 625.000 frankov. Pa vendar še niso ponudili naprodaj vsega, kar je od »Normandije« ostalo. Ljubitelji starin so francoskemu umetnostnemu muzeju podarili zbirko redkih predmetov.

Maročani iz Mavretanije v Zahodno Saharo

3.300 maroških vojakov je iz Zuerata prešlo v Zahodno Saharo

ZUERAT, 13. septembra (AFP) – Večji del maroških vojaških oddelkov, ki so bili doslej stacionarni v Mavretaniji, je prešel na območje Zahodne Sahare.

Po prveotnem načrtu umika maroških čet je bilo predvideno, da se bo okrog 3.300 maroških vojakov, ki so bili stacionirani v rudarskem mestu Zueratu na severu Mavretanije, umaknilo in pridružilo garnizonu v Bir Mogreinu na severozahodnem delu te države, kjer se še vedno nahaja en bataljon maroške vojske. Toda, kot se je izvedelo iz dobro obveščenih virov, so maroške čete prodrle na območje Zahodne Sahare.

Zadnje maroške vojaške enote (okrog 700 vojakov) stacionirane v Bir Mogreinu bi morale zapustiti Mavretanijo v naslednjih nekaj dneh. Težko orožje maroške vojske pa je bilo iz Zuerata s transportnimi letali premeščeno v maroško garnizijo v Zahodni Sahari: v Dahlo, Samro, Gelto itd.

Ujeti v partnerstvo

»Državotvornost« avstrijskih sindikatov je sicer rodila nekaj ugodnosti za delavce, vendar je pozabila na bistvo: boj s kapitalizmom

OD NAŠEGA DOPISNIKA V AVSTRIJI

DUNAJ, 13. septembra – Čeravno se deveti kongres avstrijske zveze sindikatov v kar največji meri ukvarja s problemom takšnega nadaljnjega gospodarskega razvoja, ki bo zagotavljal polno zaposlenost aktivnega prebivalstva ter hkrati morda odprl tudi nekaj možnosti za udeležbo sindikatov pri upravljanju zasebnih podjetij, ob samem kongresu in pred njim ni manjkalo kritičnih pripomb glede vprašanja, kako se avstrijski sindikati vključujejo v obstoječi družbenopolitični red (ali model, kot mu nekateri raje pravijo), pozabljajoč pri tem, da bi ga morali v interesu delavskega razreda tudi kritično presegati.

Dejstvo je namreč, da se avstrijska sindikalna centrala pod sedanjim vodstvom vključuje v sedanji družbeni sistem kot eno od interesnih predstavništev, četudi že dolgo časa najmočnejše in najbolj vplivno med njimi. To pomeni, da se v okviru obstoječega družbenoekonomskega sistema oziroma avstrijske variante tega sistema bori za maksimalno udeležbo »delojemalca«, se pravi mezdnega delavca pri delitvi ustvarjenega narodnega dohodka, ne da bi si pri tem zastavljala vprašanje, kaj je dolžna kot organizacija delavskega razreda ukreniti za preseganja obstoječega torej kapitalističnega sistema.

Kritika takšne »integracije v sistem« prihaja z levega krila socialistične stranke, iz vrst KP Avstrije in drugih skupin levo od socialistov. Glasilo KP Avstrije »Volkswille« je objavilo obsežen uvodnik, v katerem se loteva prav državotvornosti avstrijske sindikalne centrale in njenega vodstva. Ne gre zanikati, tako ugotavlja uvodnik, da so avstrijski sindikati dosegli marsikatero olajšavo v prid delavskemu razredu, vendar pa so se pri tem dali ujeti v socialno partnerstvo (katerega izraz so tudi besede predsednika avstrijske sindikalne zveze Benya, češ da je razcvet avstrijskega gospodarstva v interesu samih delavcev). Da gre za politiko, ki je v prid kapitalu, pa naj bi dokazovalo dejstvo, da se večajo dobički podjetnikov hitreje kot dohodki iz mezdnega dela.

Da ta razmišljanja ne ostajajo brez odmeva v sindikalnih in socialističnih vrstah, priča komentar, ki ga je objavilo glasilo socialistične stranke »Arbeiter Zeitung« na dan, ko se je kongres začel. Ta predvsem opozarja na to, kako močno je avstrijsko delavsko gibanje integrirano v državo, »kateri je nekoč stalo tako sovražno nasproti«, vendar pa to ne pomeni, da delavsko gibanje izgublja občutek za protislovja, ki da jih rešuje v dnevnem boju.

Ne glede na socialno partnerstvo (to je na institucionalizirani mehanizem, ki protislovja med delom in kapitalom rešuje v dialogu med predstavniki podjetnikov in sindikalno birokracijo, praviloma brez stavk in konfliktov na cesti) ne obstaja »ideološko soglasje« s kapitalom in Benya je v nedeljo zatrdil, da avstrijski sindikati »korakajo v socializem«.

Ker pa je največja avstrijska delavska stranka od leta 1967 vključena v delitev oblasti, od leta 1970 pa je na oblasti celo sama, so se avstrijski sindikati odločili za »integracijo v državo«, je toliko bolj naravno, ker socialistična vlada upošteva interese delavcev.

Na očitke da so sindikati opustili boj za odpravo kapitalizma, odgovarja komentar samo z ugotovitvijo, da prihajajo od tistih, ki jim je prebivalstvo že davno odreklo zaupanje (gre za komuniste, ki so od volitev do volitev v vse slabšem položaju).

To navzkrižje odseva tudi pri ocenjevanju povsem konkretnih zahtev. Krajšanje dnevnega, tedenskega in letnega delovnega časa obravnava vodstvo sindikatov kot sredstvo za dosego polne zaposlitve, levica pa, da sodobna proizvodnja vse bolj intenzivno izkorišča delavca, zato mora biti živčno bolj spočit. Tudi ko beseda nanese na udeležbo delavcev pri upravljanju podjetij se pokaže nesoglasje. Štajerski sindikalist Gmoser je v zadnji številki sindikalnega glasila »Solidarita« postavil samouporavljanje kot način integracije delavskega razreda v sistem, levi sindikalni blok pa je na zadnji konferenci menil, da mora biti boj za soodločanje boj za spremembo kapitalističnega, na profitu temelječega sistema.

MARJAN SEDMAK

Proslava etiopske revolucije

Veleposlanik Woldie govoril o uspehih revolucijskega obdobja

BEOGRAD, 13. septembra (Tanjug) – Ljudstvo Etiopije je hvaležno in nikdar ne bo pozabilo podpore in pomoči, ki jo je Jugoslavija že od začetka nudila etiopski revoluciji. To je danes na tiskovni konferenci ob proslavi petletnice etiopske revolucije izjavil etiopski veleposlanik v SFRJ Assefa Woldie.

Šef diplomatske misije te države je novinarje seznanil z osnovnimi cilji revolucije v tej afriški državi. Tako so kmetijstvo , predelovalna industrija, šolstvo in zdravstvo dobili prioriteto v programih razvoja Etiopije, ki se je sicer opredelila za socializem in graditev ljudske demokratične države.

Ko je govoril o zunanji politiki, je Assefa Woldie dejal, da se je Etiopija odločila za neuvrščeno politiko in da, v mejah svojih možnosti, nudi polno podporo osvobodilnim gibanjem v Afriki in drugod po svetu.

Vremenska napoved meteorološkega zavoda Slovenije

Prognostična karta za 14. september 1979 ob 13. uri

VREMENSKA NAPOVED ZA SLOVENIJO

Precej sončno, popoldne in proti večeru od zahoda naraščajoča oblačnost. Zjutraj in deloma dopoldne bo po kotlinah megla. Najnižje nočne temperature bodo med 8 in 13, v Primorju 20, najvišje dnevne od 24 do 28.

IZGLEDI ZA SOBOTO

Deloma sončno in nekoliko hladneje.

ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Drugod po državi bo pretežno sončno in toplo.

VREMENSKA SLIKA

Nad Sredozemljem in Balkanom se še zadržuje območje visokega zračnega pritiska. Preko srednje Evrope se pomika proti vzhodu hladna fronta, ki bo vplivala na vreme predvsem severno od Alp, nad Balkanom pa se bodo še zadrževale tople zračne gmote.

Vreme in temperatura dne 13. septembra 1979

Kraj	Vreme ob 13. uri	stopinj
Ljubljana	jasno	24
Planica	jasno	24
Brnik	jasno	25
Kredarica	jasno	12
Maribor	jasno	27
Murska Sobota	jasno	26
Slovenj Gradec	jasno	25
Celje	jasno	26
Novo mesto	jasno	26
Nova Gorica	jasno	26
Portorož	jasno	24
Reka	jasno	26
Pulj	jasno	26
Hvar	poloblačno	28
Dubrovnik	jasno	25
Zagreb	jasno	26
Beograd	jasno	27
Sarajevo	delno oblačno	25
Titograd	jasno	29
Skopje	jasno	26
Celovec	jasno	24
Gradec	jasno	24
Dunaj	jasno	26
Benetke	jasno	24
Milano	–	–
Genova	–	–
München	jasno	24
Zürich	jasno	23
Rim	jasno	27
Pariz	jasno	22
Berlin	oblačno	20
Stockholm	rahlo dežuje	14
Moskva	oblačno	13

Usoden potrošnik vode

Nemara največji potrošnik vode je industrija, zagotovo pa najusodnejši. Svoj usodni vpliv na vodo so pokazala že prva industrijska podjetja. Industrija potrebuje velike količine dobre, uporabne vode, v zameno pa vrača velike množine odpadnih voda, ki uničujejo stoječe in tekoče sladke vode. Industrija se naglo razvija, uvaja vedno nove postopke, nove materiale. Poraba uporabne vode je vedno večja in v industrijsko razvitih državah je že zmanjkuje. Ljudje so prisiljeni uporabljati manj primerno vodo, tudi že onesnaženo, da obdrže že zgrajene industrijske objekte. Stiska za uporabno vodo je marsikje dosegla že tako mero, da o gradnji in gospodarnosti ne odloča denar, ampak prisotnost ali odsotnost uporabne vode.

Zahteve po kakovosti uporabne vode v industriji so zelo različne. Industriji gre za to, da rabi čim manjše količine zelo čiste vode. Kjer industrijska podjetja ne najdejo vode za svojo dejavnost, morajo vodo, ki z njo razpolagajo, »popraviti«. Izboljšanje je nujno potrebno, kadar morajo uporabljati že onesnaženo vodo. Vsako delo, ki je potrebno za zboljšanje kakovosti vode, pa podraži proizvodnjo.

PA ŠE TO

KJE JE RESNICA? – Iz Beograda smo dobili podatek, da bo v našem glavnem mestu letos ogrevanje s plinom kar trikrat cenejše od gretja z elektriko. V Ljubljani pa, kot vemo, trdijo popolnoma nasprotno. Kaj je potemtakem zdaj res? Zagotovo pa vemo, da bomo morali biti čez zimo zares toplo oblečeni, saj že zdaj napovedujejo, da nam bo obojega primajkovalo.

Jutri otvoritev 8. sredozemskih iger

V Medeni že vihrajo zastave sedmih držav

Jugoslovansko sta med prisrčno slovesnostjo dvignila plavalka Šeparovićeva in rokoborec Petković – Vrvež v znamenju iger vsepovsod

SPLIT, 13. septembra – Turistično naselje Medena je bilo danes prizorišče pravzaprav prvega uradnega dogodka v okviru 8. sredozemskih iger, ki se s slovesno otvoritvijo začenjajo v soboto. Medena je športna vas MIS in ob 8. uri zjutraj sta plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković pred postrojeno jugoslovansko reprezentanco ob igranju državne himne dvignila na enega izmed 15 drogov našo zastavo.

Spontan aplavz stotine rok športnikov in drugih današnjih obiskovalcev Medene je pravzaprav povedal vse. Pomenil je nekakšno prvo sprostitev, toda z obrazov je bilo videti tudi vso mrzličnost v pričakovanju prvih bojev, kajti zdaj se bližajo najtežji trenutki. Forma je ali bi vsaj morala biti na vrhuncu, toda na znak štarterjev bo le še treba počakati.

Vsi znaki tekmovalne mrzlice, vsa želja po uspehih, za katere so se mnogi gnali skozi vse leto ali še dlje, pa seveda v ta pisani športni svet Medene vnašajo tudi nekaj zmešnjave. Eden bi rad takoj na trening, drugi še zajtrkoval ni, tretji ne ve, kje je pozabil torbo, četrti ima samo en del uniforme, peti išče rekvizite, šesti je zamudil svoj avtobus in čaka drugega, trenerji zbirajo in iščejo ekipe. Vsem pa je jasno, da gre zares.

Pa to ne velja samo za naš tabor. V Medeni se je že zbralo sedem reprezentanc, seveda ne popolnih. Pol ure za našimi so na svoj drog ob himni dvignili zastavo tudi Egipčani. Od velikega števila prijavljenih se jih je zbrala le manjša skupina, ki pa je ostali niso spremljali nič manj pozorno, kot če bi bila zbrana vsa stotnija.

Nato so se zvrstile še ekipe Francije, Italije, Širije, Monaca in Alžirije. S posebnimi občutki je spremljal dviganje zastav in zbiranje ekip Libanonec Elias Sfeir. Atletski deseterobojec je namreč dopotoval prej in je lahko samo čakal svoje tovariše iz ekipe, ki naj bi prišli jutri, nakar bo tudi on lahko imel svojo slovesnost v Medeni.

Tudi v vseh službah organizacijskega komiteja je mrzličnost na vrhuncu. Živci seveda trpijo, kajti ustreči v vsakem trenutku na vse strani seveda ni mogoče. Marsikje se je tudi malce zataknilo, dodatna hitrost pa povzroča tudi napake in zaplete, ki pa so na takih velikih prireditvah seveda naravni. Med najbolj neučakanimi so že po tradiciji novinarji, ki bi radi takoj vse, zato si ni težko predstavljati pritiska na organizatorje, če povemo, da je zdaj akreditiranih kar okrog 1.400 novinarjev iz vsah sodelujočih držav Sredozemlja in še kopica velikih mednarodnih agencij. MIS je zdaj pač največja športna manifestacija na svetu, ki ji velja velika pozornost, saj se bodo zbrali tudi mnogi športniki najvišjega svetovnega razreda. Precej bojazni je že splahnelo, kajti v nekaterih panogah je kvaliteta takorekoč že zagotovljena, kar zlasti velja za atletiko, plavanje in predvsem kolesarstvo, ki naj bi bilo prav na visoki svetovni ravni. Med prijavljenimi je namreč tudi letošnji cestni svetovni prvak Italijan Gianni Giacomini.

V našem taboru je kar precej optimizma. Prvi so danes odhiteli na trening plavalci, med katerimi je Borut Petrič razumljivo glavna tarča novinarjev in drugih spremljevalcev. Malce ga je prizadel odhod trenerja Jelačića, ki je zaradi nesporazuma okrog prijave in akreditacije zapustil prizorišče iger, toda Borut je že v tisti fazi, ko se počasi začenja njegova koncentracija zgolj na tekmovanje:

»Res upam na dve zlati kolajni, na 400 in 1500 m kravl« pravi, »konkurenca bo sicer odlična, a ne smem razmišljati o drugačni uvrstitvi. Vsaj ne v teh dveh disciplinah. Čutim, da se bližam lanski berlinski formi. Na 400 m bi moral doseči še boljši rezultat, nov državni rekord, na 1500 m pa bi tudi moral plavati blizu berlinskega rekorda...«

Takšen je zdaj utrip Medene. V Splitu se kaže seveda tudi drugače. Vse mesto je resnično v znamenju MIS 79. Ceste in ulice so kar senčne od vihrajočih zastav, izložbe in okna okrašena, ponekod še hitijo pospravljati gradbišča, mestni vrvež pa že po mešanju mladih, uniform in jezikov kaže, da je Split te dni resnično metropola Sredozemlja,

STANE TRBOVC

Split 1979

NAŠA TROBOJNICA PRVA V MEDENI – V športnem naselju v Medeni nedaleč od Trogira je bilo včeraj zjutraj nadvse slovesno. Ob prisotnosti vseh naših športnikov, ki nas bodo zastopali na MIS, sta zastavo SFRJ dvignila na drog plavalka Vesna Šeparović in rokoborec Momir Petković (Telefoto: Tanjug).

Stane Dolanc na Hvaru

V Zagreb je prispel predsednik MOK lord Killanin, ki si bo ogledal MIS

SPLIT, 13. septembra – Član predsedstva CK ZKJ in predsednik jugoslovanskega komiteja osmih sredozemskih iger Stane Dolanc je danes popoldne obiskal Hvar. Ob tej priložnosti se je ustavil v hotelu Amfora, ogledal pa si je tudi športne objekte, kjer bodo potekala tekmovanja na MIS. Na tem našem otoku se bodo merili najboljši sabljači in namiznoteniški igralci. Družbenopolitični delavci hvarske občine in člani organizacijskega odbora obeh tekmovanj so gosta seznanili z dosedanjimi pripravami, ki so jih končali pravočasno in brez vsakršnih težav.

V Zagreb pa je popoldne prispel predsednik MOK lord Killanin, ki bo prisostvoval slovesni otvoritvi MIS. Na letališču ga je sprejel član MOK inž. Boris Bakrač.

Mennea 200 m v 19,72 Odličen tek Kopitarja

Na univerziadi v Mehiki našim dve kolajni: srebro v košarki, bron v vaterpolu – Nov državni rekord Kopitarja na 400 m ovire z 49,55

CIUDAD MEXICO, 13. septembra – Jugoslovanska reprezentanca je uspešno opravila svoj nastop na 9. univerziadi v mehiškem glavnem mestu. Košarkarji so osvojili srebrno kolajno, potem ko so v finalu izgubili z ZDA s 70:88 (30:42). Vaterpolisti so v zadnjem finalnem nastopu premagali Romunijo s 5:4 in se tako po točkah izenačili z ZDA in SZ, toda zaradi slabše razlike v golih so osvojili bron. Celjan Kopitar je v finalu teka na 400 m ovire dosegel nov državni rekord 49,55 in bil na cilju peti.

Rok Kopitar je tekel odlično. Končno je le premagal magično mejo 50 sekund in skoraj za pol sekunde popravil svoj državni rekord. Sicer pa je bil tek na 400 m ovire zelo kvaliteten. Zmagal je Nizozemec Schulting s časom 48,44, kar je nov rekord iger, pred Arhipenkom (SZ) 48,60, Walkerjem (ZDA) 48,88 in Vasiljevim (SZ) 49,44. Kopitar je bil peti. V skoku v daljavo se je Snežana Dančetović uvrstila na 10. mesto z rezultatom 6,16 m.

Sicer pa je bil v središču pozornosti Italijan Pietro Mennea, ki je v teku na 200 m izboljšal 11 let star svetovni rekord Smitha (ZDA) z OI leta 1968 na tem istem štadionu. Mennea je tekel 19,72 in tako za 11 stotink izboljšal dosedanji najboljši izid.

Košarkarji SFRJ so se v finalu še drugič pomerili z reprezentanco ZDA. Američani so se našim maščevali za poraz v predtekmovanju (73:79) in z dokaj prepričljivo zmago 88:70 (42:30) zasluženo osvojili zlato kolajno. V dvoboju za 3. mesto je Kuba premagala domačine z 71:57. Presenetljivo pa se je končal turnir v vaterpolu. V zadnji tekmi je namreč ZDA premagala SZ 8:6 Američani so tako zaradi boljše razlike v golih nepričakovano osvojili zlato.

Rezultati: košarka – končni vrstni red: 1. ZDA, 2. Jugoslavija, 3. Kuba, 4. Mehika, 5. Kanada, 6. Bolgarija, 7. ZRN, 8. Belgija, 9. Brazilija, 10. Izrael; **vaterpolo:** 1. ZDA, 2. SZ, 3. Jugoslavija, 4. Romunija, 5. Kuba, 6. Madžarska, 7. Italija, 8. Mehika, 9. Kanada, 10. Kitajska; **atletika: moški – 200 m:** 1. Mennea (It) 19,72, 2. Dunecki (Pol) 20,24, 3. Bennett (VB) 20,42; **400 m ovire:** 1. Schulting (Niz) 48,44, 2. Arhipenko (SZ) 48,60, 3. Walker (ZDA) 48,88, 4. Vasiljev (SZ) 49,44, 5. Kopitar (Jug) 49,55; **kladivo:** 1. Ploghaus 75,74, 2. Huning (oba ZRN) 75,68, 3. Sejdik (SZ) 75,54; **ženske – 200 m:** 1. Koch (NDR) 21,91, 2. Smallwood 22,70, 3. Goddard (obe VB) 22,76; **daljava:** 1. Štukane (SZ) 6,80, 2. Anderson (ZDA) 6,67, 3. Skačenko (SZ) 6,57, 10. Dančetović (Jug) 6,16; **krogla:** 1. Slupianek 20,48, 2. Knorscheidt (obe NDR) 20,36, 3. Loghin (Rom) 19,41.

Na račun pa so končno prišli tudi domači gledalci. Nogometaši Mehike so namreč v finalu premagali Urugvaj s 5:3 (3:1). V tekmi za 3. mesto je Romunija dobila proti Nizozemski s 4:1 (2:0).

LENDAVA – Končalo se je prvenstvo v občinski rokometni ligi. Sodelovalo je šest moštev. Prvak je Ina Nafta iz Lendave. Vrstni red: 1. Ina Nafta 11, Črenšovci 10. Varstroj 9, Odranci 6, Polana 4.

Predstavljamo udeležence MIS 1979

TUNIZIJA: nogometaši velik up

TUNIS – Na MIS bo tunizijsko zastopstvo štelo kar 221 članov, med njimi bo 157 tekmovalcev in 5 tekmovalk. Tunizijci na igrah nastopajo od Bejruta 1959, doslej pa so osvojili 51 odličij: 14 zlatih, 19 srebrnih in 18 bronastih.

Pred štirimi leti v Alžiru so tunizijski športniki osvojili 3 zlate, 2 srebrni in 2 bronasti kolajni. Še uspešnejši pa so bili na lanskih afriških igrah v Alžiru, kjer so v konkurenci 2000 športnikov iz 30 držav osvojili največ kolajn: 29 zlatih, 15 srebrnih in 25 bronastih.

Na MIS bodo Tunizijci nastopili v 16 panogah: atletiki, kolesarstvu, boksu, dviganju uteži, gimnastiki, judu, košarki, sabljanju, nogometu, odbojki, plavanju, rugbyju, rokometu, rokoborbi, namiznem tenisu in tenisu.

Najbolj ugledni gostje iz Tunizije bodo seveda nogometaši, udeleženci zadnjega svetovnega prvenstva v Argentini, ki so bili senzacija »mundiala«. Premagali so Mehiko s 3:1, igrali z ZRN 0:0 ter izgubili s Poljsko z 0:1. Večina udeležencev SP zdaj profesionalno igra v Franciji, Saudski Arabiji in Združenih arabskih emiratih, tako da so v moštvu za MIS le še trije igralci s SP. Na zadnjih igrah v Alžiru so bili tunizijski nogometaši tretji za Alžirijo in Francijo ter pred Marokom in Jugoslavijo. Njihov osrednji adut je 26-letni vratar Naili, za katerega se zanima več francoskih klubov. Tunizijci bodo igrali v predskupini v Makarski, skupaj s Turčijo in Francijo. Tukajšnja športna javnost pričakuje, da se bodo nogometaši vrnili z eno izmed kolajn.

Možnosti za visoke uvrstitve pa imajo tunizijski športniki tudi v atletiki, plavanju, boksu, rugbyju in še nekaterih panogah. V plavanju je njihov up Ali Garbi, ki je pred štirimi leti s 4:08,05 zmagal na 400 m kravl ter bil s 16:30,57 tretji na 1500 metrov.

V boksu bo sicer manjkal zmagovalec z zadnjih iger v lahki kategoriji Želasi, toda tudi brez njega se jim obeta boj za kolajne. Prav tako pa tudi v atletiki, kjer veliko pričakujejo od dolgoprogaša Mohameda Zaidija in maratonca Mohameda Husina Maknija.

Halo, Split!

Niso ga »kaznovali«

V imenu vseh športnikov bo slovesno prisegel splitski veslač Duško Mrduljaš, ki pa je pri sebi že napravil križec to priznanje. Ko so se namreč na ZTKJ Šplita dogovarjali o kandidatih, so na koncu le izbrali Mrduljaša, vendar je bil pogoj, da športnik, ki bo prisegel, sodeluje tudi na generalki otvoritve 7. t. m. Takrat pa sem bil na svetovnem prvenstvu na Bledu in nisem več pričakoval, da bom še jaz tisti, ki bo v Splitu v soboto prisegel«, pravi Duško, »toda prav ob koncu SP na Bledu sem na televiziji videl svojo sliko in mislil sem pač, da je v zvezi z veslanjem, zato nisem poslušal, hip za tem pa so me prijatelji že začeli zbadati in mi tudi čestitali k priznanju. Tako sem tudi zvedel, da me niso »kaznovali«, ker me ni bilo na generalki. Zame je to veliko priznanje. Žal ne moreva priseči oba s Celentom, kar bi bilo bolje, saj skupaj veslava. Ni me strah in mislim, da v soboto ne bom imel prevelike treme«.

Nogomet spet po starem

Zaradi prijav in odjav nekaterih držav imajo organizatorji nenehne težave z urniki prireditev, načinom tekmovanja in podobnim. Včeraj so morali razveljaviti nedeljski žreb za nogometni turnir in se spet vrniti na starega, kajti v zadnjem hipu se je vendarle prijavilo devet in ne samo osem držav, tako da bodo nogometaši igrali v treh predtekmovalnih skupinah s po tremi ekipami.

Dober znak

Prav ob začetku včerajšnje novinarske konference s predsednikom izvršnega komiteja MIS 79 Antejem Skataretikom se je med ropotom zrušil kup steklenic v novinarskem središču.

»Dobro se je začelo, če steklenice padajo«, je prvi reagiral predsednik Skataretiko, ki pa ni mogel skriti precejšnjih skrbi. Toliko sprememb je bilo v zadnjih, najtežjih trenutkih

pred začetkom iger, da posamezne službe komaj zmorejo popravljati seznam udeležencev, urnike, možnosti treninga in drugo. »Kar zadeva prijave, smo končali, toda povsod po objektih je še treba kaj postoriti«, je dejal Skataretiko. »Toda zadnji rok je sobota ob 5. uri zjutraj. Po tej uri ne bi nihče smel ničesar več spreminjati ali dopolnjevati. Toda zdaj so objekti že nared, opravljajo svojo funkcijo in igre se lahko začnejo. Ne le v Splitu, temveč tudi v vseh drugih osmih središčih.«

Vsaj pet kolajn

»Fantje so dobro pripravljeni, v vrhunski formi, kar dokazujejo tudi rekordi na zadnjih tekmovanjih. Prepričan sem, da bodo Jugoslovani osvojili vsaj pet kolajn na MIS«, zatrjuje trener naših dvigalcev Leonid Sokolov iz SZ. »Med najbolj prizadevnimi so vsekakor Melanšek, Tomljanović in Zrnić, od katerih lahko največ tudi pričakujemo«...

8.800 žog

Vsa oprema za tekmovanje je organizatorje veljala 25,8 milijona dinarjev. Za devet panog iger z žogo so kupili kar 8.800 žog. Za nogomet 150, za košarko 100, za hokej 2000, za namizni tenis 4000, za rugby 100, za tenis 2.200, za vaterpolo 80 in za rokomet 250.

Casablanca ali kdo drug?

Danes bo v Splitu tudi mednarodni kongres sredozemskih iger, na katerem bodo sprejemali spremembe statuta in tudi kadrovske spremembe v izvršnem komiteju mednarodnega komiteja sredozemskih iger. Najzanimivejše pa bo seveda izbiranje organizatorja 9. iger. Uradno je svojo kandidaturo prijavil le Maroko s Casablanco, toda po nekaterih razgovorih v Splitu je pričakovati, da se bo v zadnjem hipu prijavil še kdo.

STANE TRBOVC

Ljubljančani premagali tudi Celjane

V tekmi za karavanški pokal hokejisti državnega prvaka zlahka in visoko dobili

CELJE – Hokejisti Olimpije so v tekmi za karavanški pokal II. skupine premagali v celjskem Mestnem parku domače Celje z 8:3 (1:2, 5:0, 2:1). Pred okoli 400 gledalci so tekmo dobro sodili Vister, Eržen in Čemažar (vsi Jesenice). Strelci golov pa so bili: Sekelj 3, Petač 2, Kovač, Kavec in Puterle po 1 za Olimpijo ter Felc 2 in Ograjenšek 1 za Celje.

Felčeva četa je začela presenetljivo dobro. Dobila je prvo tretjino, potem pa so izkušenejši in telesno bolje pripravljeni Ljubljančani prišli do veljave in s šestimi zaporednimi goli že pred koncem druge tretjine odločili zmagovalca.

Drevi pa se bosta moštvi ob 17,30 pomerili v Tivoliju.

V Gradcu je ATSE premagal ekipo Medveščaka z 11:0.

1. Olimpija	2	2	0	0	16:5	4
2. ATSE	3	2	0	1	20:12	4
3. Celje	4	1	1	2	16:23	3
4. Medveščak	3	0	1	2	8:20	1

KAREL JUG

Park Čan hi obranil naslov

SEUL – Svetovnemu prvaku v mušji kategoriji med profesionalnimi boksarji po verziji WBC Korejcu Park Čan hiju je uspelo obraniti naslov. Dvoboj z izzivalcem, Mehičanom Miguelom Cantojem so sodniki razglasili za neodločen. Svetovni prvak je začel silovito in je v 5. rundi Mehičana tudi podrl na tla. Toda v nadaljevanju je Canto boksal odlično in po 15 rundah je svetovni prvak komajda še stal na nogah. Sodniki so dvoboj razglasili za neodločen, Mehičani pa so takoj vložili protest, toda brez uspeha. 23-letni korejski boksar je tako že drugič obranil naslov. V profesionalni karieri še ni poražen. 12-krat je zmagal, dvakrat pa je boksal neodločeno. Canto je v svoji karieri dobil 57 dvobojev, dva sta se končala brez zmagovalca, petkrat pa je izgubil.

Velika premoč kolesarjev SZ

PARIZ – Tudi 8. etapa kolesarske dirke Tour de l'Avenir je minila v znamenju sovjetskih kolesarjev. Na 149 km dolgi progi od Divonna do La Revarda je zmagal Sergej Morozov, ki je za pot porabil 4:40,32. Drugi je bil Poljak Lang, tretji pa Belgijec Nevens. Od Jugoslovanov se je najbolje uvrstil Borovničanin – na 42. mesto. Ropret je bil 74., Arsovski pa 79. V skupni uvrstitvi še naprej vodi Suhoručenkov (SZ) pred rojakom Gusejnovom in Norvežanom Wilmannom. Borovničanin je 37., Ropret 75. in Arsovski 82. Med ekipami je prepričljivo najboljša SZ pred Poljsko in Belgijo. Reprezentanca SFRJ je na zadnjem, 16. mestu.

Favai drugi

LJUBLJANA – V soboto in nedeljo je bilo v italijanskem mestu Angera ob jezeru Lago di Garda četrto tekmovanje za evropski pokal v podvodni orientaciji. Tekmovanja se je udeležila tudi ekipa ljubljanskega DRM in dosegla solidne rezultate. V posamični disciplini je bilo tokrat tekmovanje v nevidnih orientirjih, ki našim tekmovalcem manj ustreza.

Rezultati: 1. Purrer (Avstija), 4. Mladenović, 8. Tomšič (oba Kostrena), 10. Vrhovec, 16. Jager, 18. Favai, 28. Kralj (vsi DRM). Nastopilo je 50 tekmovalcev iz sedmih držav. Po štirih tekmovanjih je v individualnih disciplinah na prvem mestu v skupnem seštevku Purrer (Avstrija), na odličnem drugem mestu je Tomaž Favai iz DRM, Vrhovec je 8. Kralj 12. Jager 23. in Jakopin 24.

V ekipnem tekmovanju je zmagala Avstrija pred ZRN, Švico, Italijo in Jugoslavijo (Vrhovec, Kralj in Favai). Po štiri tekmovanjih vodi med državami Avstrija pred ZRN, Italijo in Jugoslavijo, med klubi pa je DRM Ljubljana na četrtem mestu.

V. F.

ATLETIKA

Zmagi nad Avstrijo, poraza z Madžarsko

GYÖR – V meddržavnem atletskem troboju mladincev in mladink je Jugoslavija obakrat premagala Avstrijo, a obakrat tudi izgubila z Madžarsko. V naši ekipi sta se najbolj izkazala Torkar in Petrovićeva, ki sta v šprintu zmagala po dvakrat.

Mladinci SFRJ so v enodnevnem sporedu premagali Avstrijo s 70:43, izgubili proti Madžarski s 50:67, medtem ko je Madžarska dobila proti Avstriji s 74:39. Izidi med mladinkami – SFRJ: Avstrija 60,5:45,5, Madžarska :SFRJ 59:47, Madžarska:Avstrija 64:42.

Nekaj podrobnih izidov – mladinci, 100 m: 1. Torkar 10,6, 200 m: 1. Torkar 21,9, 5. Gaber 23,4, 400 m: 2. Kereši 48,4, 800 m: 2. Perica 1:52,6, 3000 m: 1. Rozman 8:33,6. Miklavžina 8:37,1, 4 × 100 m: 2. Jugoslavija 42,8, višina: 1. Čanović 209, troskok: 2. Kranjčić 14,57, mladinke, 100 m: 1. Petrović 12,1, 6. Korajlija 12,6, 200 m: 1. Petrović 25,0, 400 m: 1. Guštin 55,7, 3. Božinovska 56,0, 800 m: 2. Uršič 2:15,3, 4. Gabrilo 2:16,7.

Vaško prvenstvo v tenisu

Društvo Partizan v Bakovcih bo v soboto 15. t. m. ob 9. uri pripravilo vaško prvenstvo v tenisu za posameznike, ki se ga lahko udeležijo vsi prebivalci, pa tudi kak okoličan. Tekmovanje bo na šolskem igrišču. Vodil ga bo Iztok Fister, pri njem pa se lahko tudi prijavite, najkasneje do petka popoldne.

J. R.

Vrsta zanimivih pobud

Na Bledu so končali mednarodni seminar komisije ICSPE »Šport in prosti čas« – Udeleženci iz 15 držav z novimi spoznanji

BLED, 13. septembra – »Delovno srečanje 52 udeležencev iz 15 držav na mednarodnem seminarju komisije ICSPE »Šport in prosti čas« je opozorilo še na vrsto težav in odprlo kopico vprašanj s področja organizirane športne rekreacije množic. Vendar pa sem prepričana, da bo prispevalo k večjemu razmahu in boljšim možnostim za delo v vseh državah, iz katerih smo prišli,« je ob koncu tridnevnega posveta o kadrih za rekreacijo poudarila predsednica komisije Poljakinja Tereza Wolanska.

Zadnji dan so razpravljalci iz držav udeleženk spregovorili o novostih na področju športne rekreacije v zadnjih dveh letih. Čeprav je bil čas referentom skopo odmerjen, smo vendarle slišali za vrsto akcij, ki so se jih lotili v posameznih državah za popularizacijo redne rekreativne vadbe množic. Različni prijemi, propagandne akcije, simbolična priznanja za to ali ono obliko aktivnosti najsibo v ZRN, NDR, na Čeholsovaškem, Poljskem ali pa v Belgiji, na Švedskem in Finskem, imajo že v osnovi precej podobnosti z našimi spodbujevalci trimske oz. športno rekreativne aktivnosti množic. Vse te akcije pa naj bi bile vendarle zgolj zunanja podoba in odraz načrtnega dela za redno rekreativno vadbo mladih in starih, obeh spolov tako v okviru delovne organizacije, krajevne skupnosti ali šole, doma ali na oddihu, med tednom ali ob prostih sobotah in nedeljah.

Ker postaja športna rekreacija ena izmed pomembnih prvin prostega časa in sestavni del življenja in dela milijonov ljudi, pa ne gre spregledati dolgoročnega načrtovanja kot na primer števila kvadratnih metrov zelenih in drugih površin na prebivalca za športno rekreacijo, zdravstvenega stanja in prehrane ljudi. Smeri razvoja posameznih dejavnosti, še posebej netekmovalnih, novih znanstvenih informacij o vplivu športno rekreativne dejavnosti na človekovo psihično, zdravstveno in socialno stanje ipd., za kar pa je potrebno vzgojiti zadostno število strokovno usposobljenih kadrov za delo v organiziranih oblikah rekreacije množic. Misel, ki je bila prisotna med udeleženci 8. mednarodnega seminarja ICSPE vse od prvega dne je naposled dobila mesto tudi v sklepnem dokumentu blejskega srečanja.

OPRAVILI BOMO POMEMBNO DELO. Tereza Wolanska. (Foto: Janez Pukšič)

Nove izkušnje bodo prav gotovo koristile nadaljnjemu delu in razmahu športne rekreacije, je bilo slišati ob koncu mnenja udeležencev. Naslednji seminar bo čez dve leti v Kölnu, kjer bo osrednja tema posveta »Športna aktivnost za najmlajše in ostarele ljudi.«

Zadnji dan seminarja, ki ga je vzorno organiziral poseben organizacijski odbor, v katerem so bili zastopniki ZTKOS in ljubljanske VŠTK, je udeležence sprejel tudi podpredsednik IS skupščine SRS Dušan Šinigoj.

MARJETA ŠOŠTARIČ

Še več uspeha za strelce iz Slovenije?

V soboto in nedeljo v Beogradu oziroma Subotici DP z MK in vojaško puško

POSTOJNA – V soboto in nedeljo bosta v Beogradu oziroma Subotici državni prvenstvi v streljanju z MK in vojaško puško. Slovensko zastopstvo bo tokrat številčnejše, saj je normo za nastop na državnem prvenstvu izpolnilo 29 strelcev in tri ekipe, lani pa le 16 strelcev in ena ekipa. V članski konkurenci je lani z MK puško zmagalo Celje, ki bo letos ob republiških prvakih iz Postojne, branilo naslov. V posamični konkurenci bo poskušalo z MK puško srečo 11 slovenskih strelcev, lani pa jih je tekmovalo le 5. Med članicami bo nastopila Matjašičeva iz Ptuja, pri mladincih pa 4 posamezniki, lani sta streljala le 2, pri mladinkah pa Celjanka Jagrova, medtem ko v teh treh ekipnih konkurencah Slovenija ne bo imela zastopnika.

V Subotici, kjer bodo merili moči najboljši strelci z vojaško puško, bo v ekipni konkurenci Slovenijo zastopal Kranj ter 10 posameznikov. Lani na državnem prvenstvu ni nastopila nobena slovenska ekipa in le 6 posameznikov.

Dosežki slovenskih strelcev so bili letos precej boljši kot lani, zato lahko upamo, da se bodo bolje odrezali kot na minulih prvenstvih.

EDVARD PROGAR

Pokal v pravih rokah

LJUBLJANA – Nogometaši Maribora so zasluženo osvojili naslov 27. pokalnih prvakov na področju SRS, potem ko so po boljšem streljanju enajstmetrovk premagali ekipo Mercatorja s 5:2 (1:1, 0:0). Kapetanu zmagovalne ekipe Miru Brebru je pokal NZS izročil predsednik osrednje republiške zveze Miroslav Samardžija (zgoraj). Čeprav je bil vratar Vičanov Magić junak tekme, mu ni uspelo obraniti nobenega strela »vijoličastih« z bele točke. (Foto: Janez Pukšič).

SZ že »out«

Nogometaši Grčije skoraj zanesljivo v finalu EP – Keegan edini strelec proti Dancem

ZÜRICH – Na sporedu je bilo več tekem v okviru kvalifikacij za evropsko nogometno prvenstvo, katerega finalni del bo prihodnje leto v Italiji. Prost termin – teden dni pred začetkom evropskih klubskih tekmovanj – pa so izkoristile tudi nekatere druge reprezentance za prijateljska srečanja.

V 1. skupini je Anglija na Wembleyu pred 85.000 gledalci le z 1:0 premagala Dansko. Edini strelec je bil v 17. minuti Keegan. Vrstni red v skupini: Anglija 9 (iz 5 tekem), Sev. Irska 7 (6), Irska 5 (5), Danska 4 (7), Bolgarija 3 (5).

V 2. skupini je v Oslu pred 12.000 gledalci Belgija premagala Norveško z 2:1 (1:1). Strelci: Jacobsen (7) za domačine ter Janssens (31) in Van der Elst (75) za goste. Vrstni red: Avstrija 8 (6), Portugalska 7 (4), Belgija 6 (5), Škotska 4 (4), Norveška 1 (7).

V tekmi 4. skupine pa ne NDR v Reykjaviku premagala Islandijo s 3:0 (0:0), v Lausanni pa Poljska Švico z 2:0 (1:0). Oba gola za Poljake je dal Terlezki. Vrstni red: Nizozemska 10 (6), Poljska in NDR 8 (5), Švica 4 (7) in Islandija 0 (7).

V 6. skupini pa je Grčija doma z golom Nikoloudisa (25) premagala SZ z 1:0 in se praktično že uvrstila v finalni del. Vrstni red: Grčija 7 (6), Finska 5 (4), SZ in Madžarska 4 (5).

V zahodnem Berlinu je argentinska reprezentanca začela svojo evropsko turnejo, na kateri se bo v nedeljo v Beogradu pomerila tudi z Jugoslavijo. Pred 50.000 gledalci jo je premagala ekipa ZRN z 2:1 (0:0). Strelca za ZRN sta bila K. Allofs (47) in Rummenigge (58), za svetovne prvake pa je bil uspešen Castro (85).

V Glasgowu sta v prijateljski tekmi Škotska in Peru igrala 1:1 (0:1). Strelca: Hartford za domačine in Leguia za goste.

Reprezentanti Walesa so v Swanseaju premagali Irsko z 2:1 (1:0). Strelci: Walsh in Curtis za domačine ter Jones za goste.

Gorkič spet najhitrejši

NOVA GORICA – Jogijevi hitrostni drsalci so se udeležili mednarodnega tekmovanja v Gradežu, ki ga je kotalkarska zveza UISP priredila ob prazniku Unita. Nastopilo je sedem ekip, novogoriški kotalkarji pa so v ekipni konkurenci osvojili 6. mesto. Med posamezniki je bil v kategoriji do 7 let spet najboljši Damjan Gorkič, ki je osvojil 1. mesto, z 2. mesti pa so se tudi Igor Rojc, Uroš Ferfolja in Igor Štanta, 3. mesto pa so osvojili Helena Maver, Sergej Kumar in Darjo Gabrijelčič.

E. T.

V Poreču teče znoj

Kondicijski trening naših najboljših alpskih smučarjev in smučark – Počitek za Bojana Križaja zaradi lažjega pretresa možganov

LJUBLJANA – Po štiridnevni vadbi na Nevejskem sedlu so najboljši jugoslovanski alpski smučarji odšli na kondicijski trening v Poreč, kjer bodo fantje ostali do nedelje, dekleta pa so končala priprave v Poreču danes.

Na Nevejskem sedlu na italijanski strani Kanina so bile snežne razmere ugodne, prva reprezentančna vrsta pa ni bila popolna, saj je manjkal Tomaž Čerkovnik, ki je imel sprejemne izpite na VŠTK dva dni pa tudi Bojan Križaj, ki je med treningom veleslaloma padel in dobil lažji pretres možganov. Po zdravnikovem nasvetu mora Križaj deset dni počivati, zato tudi ni prišel v Poreč.

»Čeprav zveni Poreč dopustniško, dekleta in fantje pod vodstvom kondicijskega trenerja prof. Toma Koprivnjaka in obeh zveznih trenerjev Filipa Gartnerja in Toma Levovnika trdo delajo. Kondicijska vadba jih kar dobra oznoji, časa pa imajo dovolj tudi za igre in jadranje na deski,« je povedal direktor reprezentance Tone Vogrinec, ki je obiskal tabor naših smučarjev ob morju.

»Razpoloženje med reprezentanti je po končanem prvem delu priprav na olimpijsko sezono zelo dobro, čeprav jo je v Argentini nekoliko zagodlo vreme,« je poudaril Vogrinec.

Že naslednji teden čaka prvo garnituro letošnji najtrši kondicijski trening, ki bo od 18. do 23. sept. na štadionu v Kranju in okolici. 1. oktobra pa se bo začela druga faza priprav z vadbo na snegu v Val Senalesu, kjer bodo zaradi primerjave tudi člani B ekipe.

Ženska reprezentanca bo imela naslednji kondicijski trening od 17. do 27. v Ljubljani. 24. sept. pa bodo dekleta odšla v Hintertux.

NOGOMET

Turnir obmejnih ekip

MIREN – V Sovodnjah ob Soči v Italiji so se sestali nogometni delavci iz šestih klubov z obeh strani meje, da bi se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. Sodelovali so predstavniki Sovodenj, Juventine iz Štandreža in Mladosti iz Doberdoba iz Italije, z naše strani pa Adrie iz Mirna, Bilj in Vozil iz Nove Gorice. Na Goriškem so že pred časom predlagali ustanovitev obmejne lige, vendar to ni povsem enostavno. Zato so se letos dogovorili za turnir, ligo pa bodo pripravili avgusta prihodnje leto. V prvem kolu turnirja se bodo v Biljah pomerili: Adria – Mladost (Doberdob) in Bilje – Sovodnje, v Gorici pa se bosta srečali Juventina in Vozila. V polfinalu se bodo pomerili zmagovalci in »najboljši« poraženec.

P. B.

Ekipa za smuk in pionirji na snegu

Kaže, da so bili dvomi o ekipi za smuk, ki so spremljali prve pobude za specializacijo, neutemeljeni, saj je vrsta zaživela, in prav te dni odhaja pod vodstvom nekdanjega reprezentanta in državnega prvaka v tej disciplini Dušana Goriška že na tretji trening na sneg v Hintertuxu. Zamisel o specialistih za smuk se potemtakem uresničuje. Sprva prav gotovo ne bo vidnih uspehov, v nekaj letih pa bo delo prav gotovo rodilo sadove.

Na snegu pa so tudi naši najmlajši. Najboljši pionirji in pionirke, ki tekmujejo s smučmi Rossignol, so v Val Senalesu pravkar končali trening, ki ga je v tem pripravljalnem obdobju že drugič priredila ta francoska tovarna smuči.

JOŽE DEKLEVA

TENIS

Portugalci – nedorasli

BEOGRAD – Teniška reprezentanca Portugalske našim izbrancem v tekmi 2. kola tekmovanja za Davisov pokal 1980 ni bila dorasla. Potem ko sta Franulović in Ostoja dobila igro dvojic proti bratoma Cordeira s 6:1, 6:2, 6:1, sta zadnji dan slavila še Ilin proti J. Cordeiri s 6:1, 6:0, 6:2 in Ostoja proti Vileli v petih nizih, tako da je končni rezultat 5:0 za Jugoslavijo.

PO DOMAČIH KRAJIH

Štart mladih rokometašev

LJUBLJANA – Novo prvenstvo so začeli tudi rokometaši v mladinskih ligah. Prosta so bile le še dekleta v vzhodni skupini, ki bodo prvenstvo začela teden kasneje. Večjih presenečenj ni bilo. Favoriti za najvišja mesta so dosegli gladke zmage. V 7 skupinah so gostje skupaj iztržili 17 točk.

Rezultati 1. kola: mladinci – center: Ponikve : Grosuplje 18:11, Mokrc : Sava 19:26, Jelovica : Riko 24:9, Inles : Olimpija 22:13, Kamnik : Peko 12:16; jug: Krka : Krško 30:22, Črnomelj : Brežice 19:13, Usnjar : Sevnica 16:17, Zagorje : Radeče 20:14, Šentjernej : Rudar 14:13; vzhod : V. Nedelja : Šoštanj 26:24, Maribor : Minerva 20:24, Aero Celje: Partizan TUS 31:16, Polet : Ormož 19:12; zahod: Sežana : Koper 17:22, Izola : Ilirska Bistrica 19,9, Piran : Jadranu Timav 10:18, Lipa : Vipava preloženo; mladinke – center: Olimpija : Duplje 9:9, Itas Kočevje : Preddvor 11:20, Polje : Kamnik 10:0 b. b., Alples : Domžale prel.; jug: Zagorje : Rad